ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α'

ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΑΝΟΙΚΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ
ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΑΨΗ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΕΡΓΟΥ
ΑΝΩ ΤΩΝ ΟΡΙΩΝ ΤΟΥ Ν. 4412/2016
ΜΕ ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΝΑΘΕΣΗΣ ΤΗΝ ΠΛΕΟΝ ΣΥΜΦΕΡΟΥΣΑ ΑΠΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΠΟΨΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ
ΒΑΣΕΙ ΒΕΛΤΙΣΤΗΣ ΣΧΕΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΙΜΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ
Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού Έργων & Υποδομών
Διεύθυνση Τεχνικών Έργων

ΕΡΓΟ: **«ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΔΕΞΑΜΕΝΗΣ ΑΝΑΣΧΕΣΗΣ ΠΛΗΜΜΥΡΙΚΗΣ ΠΑΡΟΧΗΣ Δ3.4 ΣΤΟ ΠΟΙΚΙΛΟ ΟΡΟΣ (ΟΔΟΣ ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΟΣ) ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ»**

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ: **ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ**
ΑΛΕ 317010503009

Δ Ι Α Κ Η Ρ Υ Ξ Η Α Ν Ο Ι Κ Τ Η Σ Δ Ι Α Δ Ι Κ Α Σ Ι Α Σ
Μ Ε Σ Ω Τ Ο Υ Ε Θ Ν Ι Κ Ο Υ Σ Υ Σ Τ Η Μ Α Τ Ο Σ
Η Λ Ε Κ Τ Ρ Ο Ν Ι Κ Ω Ν Δ Η Μ Ο Σ Ι Ω Ν Σ Υ Μ Β Α Σ Ε Ω Ν
(Ε . Σ . Η . Δ Η . Σ .)
Γ Ι Α Τ Η Ν Ε Π Ι Λ Ο Γ Η Α Ν Α Δ Ο Χ Ο Υ Κ Α Τ Α Σ Κ Ε Υ Η Σ Ε Ρ Γ Ο Υ

Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ

Δ ι α κ η ρ ύ σ σ ε ι

ανοικτή διαδικασία για την επιλογή αναδόχου κατασκευής του έργου:

«ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΔΕΞΑΜΕΝΗΣ ΑΝΑΣΧΕΣΗΣ ΠΛΗΜΜΥΡΙΚΗΣ ΠΑΡΟΧΗΣ Δ3.4 ΣΤΟ ΠΟΙΚΙΛΟ ΟΡΟΣ (ΟΔΟΣ ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΟΣ) ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ»

Εκτιμώμενης αξίας 8.870.967,74 Ευρώ
(πλέον Φ.Π.Α. 24%),

που θα διεξαχθεί σύμφωνα με:
α) τις διατάξεις του ν. 4412/2016 (Α' 147) και β) τους όρους της παρούσας

Πίνακας περιεχομένων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ ..... **Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.**
Άρθρο 1 Κύριος του Έργου/ Αναθέτουσα Αρχή/ Στοιχεία επικοινωνίας**Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.**
Άρθρο 2: Έγγραφα της σύμβασης και τεύχη 4
Άρθρο 2 Α: Αρχές εφαρμοζόμενες στη διαδικασία σύναψης 6
Άρθρο 3: Ηλεκτρονική υποβολή φακέλου προσφοράς 6
Άρθρο 4: Διαδικασία ηλεκτρονικής αποσφράγισης και αξιολόγησης των προσφορών - Κατακύρωση - Σύναψη σύμβασης/ Προδικαστική Προσφυγή/ Προσωρινή δικαστική προστασία 9
Άρθρο 5: Έγγραφα της σύμβασης κατά το στάδιο της εκτέλεσης/ Σειρά ισχύος 17
Άρθρο 6: Γλώσσα διαδικασίας 18
Άρθρο 7: Εφαρμοστέα νομοθεσία 18
Άρθρο 8: Χρηματοδότηση του Έργου, Φόροι, Δασμοί, κ.λπ.- Πληρωμή Αναδόχου**Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.**
Άρθρο 9: Συμπλήρωση – αποσαφήνιση πληροφοριών και δικαιολογητικών 21
Άρθρο 10: Απόφαση ανάληψης υποχρέωσης – Έγκριση δέσμευσης πίστωσης**Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.**
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ ..... **Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.**
Άρθρο 11: Τίτλος, προϋπολογισμός, τόπος, περιγραφή και ουσιώδη χαρακτηριστικά του έργου ..... **Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.**
Άρθρο 12: Προθεσμία εκτέλεσης του έργου ..... **Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.**
Άρθρο 13: Διαδικασία σύναψης σύμβασης - Όροι υποβολής προσφορών 24
Άρθρο 14: Κριτήριο Ανάθεσης ..... **Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.**
Άρθρο 15: Εγγύηση συμμετοχής ..... **Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.**
Άρθρο 16: Χορήγηση Προκαταβολής – Εγγύηση Προκαταβολής - Ρήτρα πρόσθετης καταβολής (Πριμ) ..... **Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.**
Άρθρο 17: Εγγυήσεις καλής εκτέλεσης και λειτουργίας του έργου 52
Άρθρο 17Α: Έκδοση εγγυητικών 53
Άρθρο 18: Ημερομηνία και ώρα λήξης της προθεσμίας υποβολής των προσφορών - αποσφράγισης ..... **Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.**
Άρθρο 19: Χρόνος ισχύος προσφορών ..... **Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.**
Άρθρο 20: Δημοσιότητα/ Δαπάνες δημοσίευσης 55
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄ ..... **Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.**
Άρθρο 21: Δικαιούμενοι συμμετοχής στη διαδικασία σύναψης σύμβασης**Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.**
Άρθρο 22: Κριτήρια ποιοτικής επιλογής 56
Άρθρο 23: Αποδεικτικά μέσα κριτηρίων ποιοτικής επιλογής**Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.**
Άρθρο 24 : Περιεχόμενο Φακέλου Προσφοράς 75
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄ 76
Άρθρο 25: Υπεργολαβία 76
Άρθρο 25Α : Εφαρμοστέο Δίκαιο- Επίλυση Διαφορών 77
Άρθρο 26 : Διάφορες ρυθμίσεις ..... **Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

Άρθρο 1: Κύριος του Έργου/ Αναθέτουσα Αρχή/ Στοιχεία επικοινωνίας

23.3 Αναθέτουσα αρχή: ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ
Αριθμός Φορολογικού Μητρώου (Α.Φ.Μ.): 997875116
Κωδικός αναθέτουσας αρχής για ηλεκτρονική τιμολόγηση: 1007.909.0001

Οδός	:	Λεωφ. Συγγρού 80-88
Ταχ.Κωδ.	:	117 41
Τηλ.	:	213 2065313
Γενική Διεύθυνση στο Διαδίκτυο (URL)		www.patt.gov.gr
E-Mail	:	yptyna@patt.gov.gr
Πληροφορίες:	:	Προϊστ. Τμ. Υδραυλικών Έργων-Λιμενικών Έργων

1.2 Εργοδότης ή Κύριος του Έργου: ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ
1.3 Φορέας κατασκευής του έργου: Περιφέρεια Αττικής
1.4 Προϊσταμένη Αρχή : Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ της Περιφέρειας Αττικής και η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΤΤΙΚΗΣ βάσει του Π.Δ. 7/2013.
1.5 Διευθύνουσα Υπηρεσία: Τμήμα Υδραυλικών Έργων-Λιμενικών Έργων ΔΤΕΠΑ
1.6 Αρμόδιο Τεχνικό Συμβούλιο : Τεχνικό Συμβούλιο Δημοσίων Έργων Περιφέρειας Αττικής
1.7 Αποφαινόμενο όργανο επί ενστάσεων στο στάδιο της εκτέλεσης; Σύμφωνα με τα άρθρα 174, 175 του Ν. 4412/2016.

Εφόσον οι ανωτέρω υπηρεσίες μεταστεγαστούν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας σύναψης ή εκτέλεσης του έργου, υποχρεούνται να δηλώσουν άμεσα τα νέα τους στοιχεία στους προσφέροντες ή στον ανάδοχο.
Εφόσον οι ανωτέρω υπηρεσίες ή/και τα αποφαινόμενα όργανα του Φορέα Κατασκευής καταργηθούν, συγχωνευτούν ή με οποιονδήποτε τρόπο μεταβληθούν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας σύναψης ή εκτέλεσης του έργου, υποχρεούνται να δηλώσουν άμεσα στους προσφέροντες (μέσω της λειτουργικότητας της «Επικοινωνίας» του υποσυστήματος) ή στον ανάδοχο τα στοιχεία των υπηρεσιών ή αποφαινόμενων οργάνων, τα οποία κατά τον νόμο αποτελούν καθολικό διάδοχο των εν λόγω οργάνων που υπεισέρχονται στα δικαιώματα και υποχρεώσεις τους.

Άρθρο 2: Έγγραφα της σύμβασης και τεύχη

2.1 Τα έγγραφα της σύμβασης, κατά την έννοια της περίπτ. 14 της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 4412/2016, για τον παρόντα ηλεκτρονικό διαγωνισμό, είναι τα ακόλουθα :
α) η 761776-2026 προκήρυξη σύμβασης, όπως δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕΕΕ), με τον αντίστοιχο ΑΔΑΜ 26PROC020105778,
β) ,
γ) η παρούσα διακήρυξη,
δ) το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ),
ε) το έντυπο οικονομικής προσφοράς, όπως παράγεται από την ειδική ηλεκτρονική φόρμα του

υποσυστήματος ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα,
στ) ο προϋπολογισμός δημοπράτησης,
ζ) το τιμολόγιο δημοπράτησης,
η) η ειδική συγγραφή υποχρεώσεων,
θ) οι τεχνικές προδιαγραφές,
ι)
ια)
ιβ) το τεύχος τεχνικής περιγραφής,
ιγ) η τεχνική μελέτη,
ιδ) τυχόν συμπληρωματικές πληροφορίες και διευκρινίσεις που θα παρασχεθούν από την αναθέτουσα αρχή επί όλων των ανωτέρω,
ιε) .....

2.2 Προσφέρεται ελεύθερη, πλήρης, άμεση και δωρεάν ηλεκτρονική πρόσβαση στα έγγραφα της σύμβασης στον ειδικό, δημόσια προσβάσιμο, χώρο "ηλεκτρονικοί διαγωνισμοί" της Διαδικτυακής πύλης Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων «Προμηθεύς» του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ www.promitheus.gov.gr ή www.eprocurement.gov.gr και είναι απευθείας προσβάσιμα μέσω του URL. http://pwgopendata.eprocurement.gov.gr/actSearchErgwn/resources/search/223280

Στην ιστοσελίδα της αναθέτουσας αρχής (εφόσον διαθέτει) αναρτάται σχετική ενημέρωση με αναφορά στον συστημικό αριθμό διαγωνισμού και διασύνδεση στον ανωτέρω ψηφιακό χώρο του «ΕΣΗΔΗΣ - ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ».
Κάθε είδους επικοινωνία και ανταλλαγή πληροφοριών πραγματοποιείται μέσω της διαδικτυακής πύλης www.promitheus.gov.gr ή www.eprocurement.gov.gr του «ΟΠΣ- Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ».

.....

2.3 Αιτήματα παροχής συμπληρωματικών πληροφοριών – διευκρινίσεων επί των εγγράφων της σύμβασης υποβάλλονται από πιστοποιημένους οικονομικούς φορείς, δηλαδή από εκείνους που διαθέτουν σχετικά διαπιστευτήρια (όνομα χρήστη και κωδικός πρόσβασης), τα οποία τους έχουν χορηγηθεί μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» Οι συμπληρωματικές πληροφορίες (διευκρινίσεις) παρέχονται μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» του υποσυστήματος ΕΣΗΔΗΣ-Δημόσια Έργα και της κατάλληλης ανάρτησης αυτών κατά περίπτωση στον ηλεκτρονικό χώρο «Συνημμένα Ηλεκτρονικού Διαγωνισμού» ή «Συνημμένα Ηλεκτρονικής Πρόσκλησης Υποβολής Δικαιολογητικών/Αίτησης Συμμετοχής», προκειμένου να είναι ελευθέρως προσβάσιμα μέσω της Διαδικτυακής Πύλης του Συστήματος[1].

Εφόσον έχουν ζητηθεί εγκαίρως, ήτοι έως την 27/11/2026, η αναθέτουσα αρχή παρέχει σε όλους τους προσφέροντες που συμμετέχουν στη διαδικασία σύναψης σύμβασης συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικά με τα έγγραφα της σύμβασης, το αργότερο στις 4/12/2026.[2]

Η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται να παρατείνει την προθεσμία παραλαβής των προσφορών, ούτως ώστε όλοι οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς να μπορούν να λάβουν γνώση του συνόλου των αναγκαίων πληροφοριών για την κατάρτιση των προσφορών στις ακόλουθες περιπτώσεις:
α) όταν, για οποιονδήποτε λόγο, πρόσθετες πληροφορίες, αν και ζητήθηκαν από τον οικονομικό φορέα εγκαίρως, δεν έχουν παρασχεθεί το αργότερο έξι (6) ημέρες πριν από την προθεσμία που ορίζεται για την παραλαβή των προσφορών,
[Σε περίπτωση επισπευσμένης διαδικασίας, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 27 του ν. 4412/2016, η προθεσμία ορίζεται σε τέσσερις (4) ημέρες]
β) όταν τα έγγραφα της σύμβασης υφίστανται σημαντικές αλλαγές.

Η διάρκεια της παράτασης θα είναι ανάλογη με τη σπουδαιότητα των πληροφοριών που ζητήθηκαν ή των αλλαγών.

Όταν οι πρόσθετες πληροφορίες δεν έχουν ζητηθεί εγκαίρως ή δεν έχουν σημασία για την προετοιμασία κατάλληλων προσφορών, η παράταση της προθεσμίας εναπόκειται στη διακριτική

ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής.

Η αναθέτουσα αρχή, με απόφασή της, στην οποία αναφέρονται οι σχετικοί λόγοι, δύναται να παρατείνει την προθεσμία παραλαβής των προσφορών, τηρουμένων σε κάθε περίπτωση των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας.

2.4 Τροποποίηση των όρων της διαγωνιστικής διαδικασίας (π.χ. αλλαγή/μετάθεση της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής προσφορών, καθώς και σημαντικές αλλαγές των εγγράφων της σύμβασης, σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο), δημοσιεύονται στην ΕΕΕΕ (με χρήση του τυποποιημένου εντύπου «Αλλαγή»), καθώς και στο ΚΗΜΔΗΣ[3].

Άρθρο 2 Α: Αρχές εφαρμοζόμενες στη διαδικασία σύναψης

Οι οικονομικοί φορείς δεσμεύονται ότι:

α) τηρούν και θα εξακολουθήσουν να τηρούν κατά την εκτέλεση της σύμβασης, εφόσον επιλεγούν, τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τις διατάξεις της περιβαλλοντικής, κοινωνικοασφαλιστικής και εργατικής νομοθεσίας και έχουν θεσπιστεί με το δίκαιο της Ένωσης, το εθνικό δίκαιο, συλλογικές συμβάσεις ή διεθνείς διατάξεις περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου, οι οποίες απαριθμούνται στο Παράρτημα Χ του Προσαρτήματος Α του ν. 4412/2016. Η τήρηση των εν λόγω υποχρεώσεων ελέγχεται και βεβαιώνεται από τα όργανα που επιβλέπουν την εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων και τις αρμόδιες δημόσιες αρχές και υπηρεσίες που ενεργούν εντός των ορίων της ευθύνης και της αρμοδιότητάς τους [4].

β) δεν θα ενεργήσουν αθέμιτα, παράνομα ή καταχρηστικά καθ΄ όλη τη διάρκεια της διαδικασίας ανάθεσης, αλλά και κατά το στάδιο εκτέλεσης της σύμβασης, εφόσον επιλεγούν και

γ) λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για να διαφυλάξουν την εμπιστευτικότητα των πληροφοριών που έχουν χαρακτηριστεί ως τέτοιες από την αναθέτουσα αρχή.

Άρθρο 3: Ηλεκτρονική υποβολή φακέλου προσφοράς

3.1. Οι προσφορές υποβάλλονται από τους ενδιαφερομένους ηλεκτρονικά, μέσω της διαδικτυακής πύλης www.promitheus.gov.gr του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ, μέχρι την καταληκτική ημερομηνία και ώρα που ορίζεται στο άρθρο 18 της παρούσας διακήρυξης, σε ηλεκτρονικό φάκελο του υποσυστήματος «ΕΣΗΔΗΣ- ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ» και υπογράφονται, τουλάχιστον με προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, η οποία υποστηρίζεται από αναγνωρισμένο (εγκεκριμένο) πιστοποιητικό, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 37 του ν. 4412/2016[5].

Για τη συμμετοχή στην παρούσα διαδικασία οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς ακολουθούν τη διαδικασία εγγραφής του άρθρου 5 παρ. 1.2 έως 1.4 της Κοινής Υπουργικής Απόφασης *«Ρυθμίσεις τεχνικών ζητημάτων που αφορούν στην ανάθεση των Δημοσίων Συμβάσεων έργων, μελετών, και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών με χρήση των επιμέρους εργαλείων και διαδικασιών του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.)(εφεξής «ΚΥΑ ΕΣΗΔΗΣ-Δημόσια Έργα)».*

Η ένωση οικονομικών φορέων υποβάλλει κοινή προσφορά, η οποία υπογράφεται υποχρεωτικά, σύμφωνα με τα ανωτέρω, είτε από όλους τους οικονομικούς φορείς που αποτελούν την ένωση, είτε από εκπρόσωπό τους, νομίμως εξουσιοδοτημένο. Στην προσφορά προσδιορίζεται η έκταση και το είδος της συμμετοχής κάθε μέλους της ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της κατανομής αμοιβής μεταξύ τους, καθώς και ο εκπρόσωπος/συντονιστής αυτής[6].
Η εν λόγω δήλωση περιλαμβάνεται καταρχήν στο ΕΕΕΣ (Μέρος ΙΙ. Ενότητα Α) και μπορεί να διευκρινίζεται στη συνοδευτική αυτού υπεύθυνη δήλωση που δύνανται να υποβάλλουν τα μέλη της ένωσης, η δε εξουσιοδότηση χορηγείται με πρόσφορο έγγραφο παροχής πληρεξουσιότητας,

(ιδιωτικό συμφωνητικό σύστασης ένωσης οικονομικών φορέων/ ορισμού κοινού εκπροσώπου τους ή αντίστοιχα πρακτικά των διοικητικών συμβουλίων των μελών της ένωσης), το οποίο (έγγραφο) πρέπει να υποβάλλεται με την προσφορά.

3.2 Στον ηλεκτρονικό φάκελο προσφοράς περιέχονται:

(α) ένας (υπο)φάκελος με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής».

(β) ένας (υπο)φάκελος με την ένδειξη «Τεχνική Προσφορά».

(γ) ένας (υπο)φάκελος με την ένδειξη «Οικονομική Προσφορά».

3.3 Από τον προσφέροντα σημαίνονται, με χρήση του σχετικού πεδίου του υποσυστήματος, κατά τη σύνταξη της προσφοράς, τα στοιχεία που έχουν εμπιστευτικό χαρακτήρα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 21 του ν. 4412/2016.
Στην περίπτωση αυτή, ο προσφέρων υποβάλλει στον οικείο (υπο)φάκελο σχετική αιτιολόγηση με τη μορφή ψηφιακά υπογεγραμμένου αρχείου pdf, αναφέροντας ρητά όλες τις διατάξεις νόμου ή διοικητικές πράξεις που επιβάλλουν την εμπιστευτικότητα της συγκεκριμένης πληροφορίας, ως συνημμένο της ηλεκτρονικής προσφοράς του. Δεν χαρακτηρίζονται ως εμπιστευτικές, πληροφορίες σχετικά με τις τιμές μονάδας, τις προσφερόμενες ποσότητες και την οικονομική προσφορά.

3.4 Στην περίπτωση της υποβολής στοιχείων με χρήση μορφότυπου φακέλου συμπιεσμένων ηλεκτρονικών αρχείων (π.χ. ηλεκτρονικό αρχείο με μορφή ZIP), όσα στοιχεία επιθυμεί ο προσφέρων να χαρακτηρίσει ως εμπιστευτικά, σύμφωνα με τα ανωτέρω, πρέπει να τα υποβάλλει ως χωριστά ηλεκτρονικά αρχεία σε μορφή Portable Document Format (PDF) ή ως χωριστό ηλεκτρονικό αρχείο μορφότυπου φακέλου συμπιεσμένων ηλεκτρονικών αρχείων.

3.5 Ο χρήστης – οικονομικός φορέας υποβάλλει τους ανωτέρω (υπο)φακέλους μέσω του υποσυστήματος, όπως περιγράφεται κατωτέρω:

α) Τα στοιχεία και δικαιολογητικά που περιλαμβάνονται στον (υπο)φάκελο με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» είναι τα οριζόμενα στο άρθρο 24.2, τα δε στοιχεία και δικαιολογητικά που περιλαμβάνονται στον (υπο)φάκελο με την ένδειξη «Τεχνική Προσφορά» είναι τα οριζόμενα στο άρθρο 24.3 της παρούσας.
Τα στοιχεία αμφότερων των (υπο)φακέλων υποβάλλονται από τον οικονομικό φορέα ηλεκτρονικά σε μορφή αρχείου Portable Document Format (PDF) και γίνονται αποδεκτά, ανά περίπτωση, σύμφωνα με την παρ. β του άρθρου 4.2 της παρούσας.

β) Το αργότερο πριν από την ημερομηνία και ώρα αποσφράγισης των προσφορών που ορίζεται στο άρθρο 18 της παρούσας, προσκομίζονται στην αναθέτουσα αρχή, με ευθύνη του οικονομικού φορέα, οι πρωτότυπες εγγυήσεις συμμετοχής, πλην των εγγυήσεων που εκδίδονται ηλεκτρονικά, άλλως η προσφορά απορρίπτεται ως απαράδεκτη.

Οι ανωτέρω πρωτότυπες εγγυητικές επιστολές συμμετοχής προσκομίζονται σε κλειστό φάκελο, στον οποίο αναγράφεται, τουλάχιστον, ο αποστολέας, τα στοιχεία του παρόντος διαγωνισμού και ως παραλήπτης η Επιτροπή Διαγωνισμού.

Οι πρωτότυπες εγγυήσεις συμμετοχής προσκομίζονται είτε με κατάθεση του ως άνω φακέλου στην υπηρεσία πρωτοκόλλου της αναθέτουσας αρχής είτε με την αποστολή του ταχυδρομικώς, επί αποδείξει. Το βάρος απόδειξης της έγκαιρης προσκόμισης φέρει ο οικονομικός φορέας. Το εμπρόθεσμο αποδεικνύεται με τον αριθμό πρωτοκόλλου είτε με την επίκληση του σχετικού αποδεικτικού αποστολής, ανά περίπτωση.

Στην περίπτωση αποστολής του φακέλου της εγγύησης συμμετοχής ταχυδρομικώς, ο οικονομικός φορέας, εφόσον δεν διαθέτει αριθμό έγκαιρης εισαγωγής του φακέλου του στο πρωτόκολλο της αναθέτουσας αρχής, αναρτά, το αργότερο έως την ημερομηνία και ώρα αποσφράγισης των προσφορών, μέσω της λειτουργίας «Επικοινωνία», το σχετικό αποδεικτικό στοιχείο προσκόμισης (αποδεικτικό κατάθεσης σε υπηρεσίες ταχυδρομείου-ταχυμεταφορών), προκειμένου να ενημερώσει την αναθέτουσα αρχή σχετικά με την (εμπρόθεσμη) προσκόμιση της εγγύησης συμμετοχής του στον παρόντα διαγωνισμό.

γ) Οι προσφέροντες συντάσσουν την οικονομική τους προσφορά, συμπληρώνοντας την αντίστοιχη ειδική ηλεκτρονική φόρμα του υποσυστήματος.

δ) Οι προσφέροντες δύνανται να προβαίνουν, μέσω των λειτουργιών του υποσυστήματος, σε εκτύπωση ελέγχου ομαλότητας των επιμέρους ποσοστών έκπτωσης, ανά ομάδα εργασιών, στην περίπτωση υποβολής προσφοράς με επιμέρους ποσοστά έκπτωσης, κατ' εφαρμογή της παρ. 2α του άρθρου 95 του ν.4412/2016.

ε) Στη συνέχεια, οι προσφέροντες παράγουν από το υποσύστημα τα ηλεκτρονικά αρχεία [«εκτυπώσεις» των Δικαιολογητικών Συμμετοχής, της Τεχνικής Προσφοράς και της Οικονομικής Προσφοράς τους σε μορφή αρχείου Portable Document Format (PDF)]. Τα αρχεία αυτά γίνονται αποδεκτά, εφόσον φέρουν, τουλάχιστον προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, η οποία υποστηρίζεται από αναγνωρισμένο (εγκεκριμένο) πιστοποιητικό και επισυνάπτονται στους αντίστοιχους (υπο)φακέλους της προσφοράς. Κατά την συστημική υποβολή της προσφοράς το υποσύστημα πραγματοποιεί αυτοματοποιημένους ελέγχους επιβεβαίωσης της ηλεκτρονικής προσφοράς σε σχέση με τα παραχθέντα ηλεκτρονικά αρχεία (Δικαιολογητικά Συμμετοχής, Τεχνική Προσφορά και Οικονομική Προσφορά) και εφόσον οι έλεγχοι αυτοί αποβούν επιτυχείς, η προσφορά υποβάλλεται στο υποσύστημα. Διαφορετικά, η προσφορά δεν υποβάλλεται και το υποσύστημα ενημερώνει τους προσφέροντες με σχετικό μήνυμα σφάλματος στη διεπαφή του χρήστη των προσφερόντων, προκειμένου οι τελευταίοι να προβούν στις σχετικές ενέργειες διόρθωσης.

στ) Εφόσον οι οικονομικοί όροι δεν έχουν αποτυπωθεί στο σύνολό τους στις ειδικές ηλεκτρονικές φόρμες του υποσυστήματος, οι προσφέροντες επισυνάπτουν τα σχετικά ηλεκτρονικά αρχεία, σύμφωνα με τα ανωτέρω, στην περίπτωση ε).

ζ) Από το υποσύστημα εκδίδεται ηλεκτρονική απόδειξη υποβολής προσφοράς, η οποία αποστέλλεται στον οικονομικό φορέα με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

Στις περιπτώσεις που με την προσφορά υποβάλλονται δημόσια ή/και ιδιωτικά έγγραφα, είτε έχουν παραχθεί από τον ίδιο τον προσφέροντα είτε από τρίτους, αυτά γίνονται αποδεκτά, ανά περίπτωση, σύμφωνα με την παρ. β του άρθρου 4.2.της παρούσας.

η) Έως την ημέρα και ώρα αποσφράγισης των προσφορών, προσκομίζονται, με ευθύνη του οικονομικού φορέα, στην αναθέτουσα αρχή, σε έντυπη μορφή και σε κλειστό φάκελο, στον οποίο αναγράφεται ο αποστολέας και ως παραλήπτης η Επιτροπή Διαγωνισμού του παρόντος διαγωνισμού, τυχόν στοιχεία της ηλεκτρονικής προσφοράς του, ήτοι των (υπο)φακέλων «Δικαιολογητικά Συμμετοχής», «Τεχνική Προσφορά» και «Οικονομική Προσφορά», τα οποία απαιτείται να προσκομιστούν σε πρωτότυπα ή ακριβή αντίγραφα.

Ενδεικτικά, τέτοια στοιχεία και δικαιολογητικά είναι:

i) η πρωτότυπη εγγυητική επιστολή συμμετοχής, πλην των περιπτώσεων που αυτή εκδίδεται ηλεκτρονικά, άλλως η προσφορά απορρίπτεται ως απαράδεκτη, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 4.1. γ) της παρούσας,

ii) αυτά που δεν υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 11 παρ. 2 του ν. 2690/1999 (ενδεικτικά συμβολαιογραφικές ένορκες βεβαιώσεις ή λοιπά συμβολαιογραφικά έγγραφα),

iii) ιδιωτικά έγγραφα, τα οποία δεν έχουν επικυρωθεί από δικηγόρο ή δεν φέρουν θεώρηση από υπηρεσίες και φορείς της περίπτωσης α της παρ. 2 του άρθρου 11 του ν. 2690/1999 ή δεν συνοδεύονται από υπεύθυνη δήλωση για την ακρίβειά τους, καθώς και

iv) αλλοδαπά δημόσια έντυπα έγγραφα που φέρουν την επισημείωση της Χάγης (Apostille), ή προξενική θεώρηση και δεν έχουν επικυρωθεί από δικηγόρο.

Σε περίπτωση μη υποβολής ενός ή περισσότερων από τα ως άνω στοιχεία και δικαιολογητικά που υποβάλλονται σε έντυπη μορφή, πλην της πρωτότυπης εγγύησης συμμετοχής, δύναται να συμπληρώνονται και να υποβάλλονται σύμφωνα με το άρθρο 102 του ν. 4412/2016.

3.6 Απόσυρση προσφοράς

Οι προσφέροντες δύνανται να ζητήσουν την απόσυρση υποβληθείσας προσφοράς, πριν την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών, με έγγραφο αίτημά τους προς την αναθέτουσα αρχή, σε μορφή ηλεκτρονικού αρχείου Portable Document Format (PDF)[7] που υποβάλλεται σύμφωνα με τις περ. ii) ή iv) της παρ. β του άρθρου 4.2. της παρούσας[8], μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» του υποσυστήματος. Πιστοποιημένος χρήστης της αναθέτουσας αρχής, χωρίς να απαιτείται απόφαση της τελευταίας, προβαίνει στην απόρριψη της σχετικής ηλεκτρονικής προσφοράς στο υποσύστημα πριν την καταληκτική ημερομηνία υποβολής της προσφοράς. Κατόπιν, ο οικονομικός φορέας δύναται να υποβάλει εκ νέου προσφορά, μέσω του υποσυστήματος, έως την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών.

Άρθρο 4: Διαδικασία ηλεκτρονικής αποσφράγισης και αξιολόγησης των προσφορών - Κατακύρωση - Σύναψη σύμβασης/ Προδικαστική Προσφυγή/ Προσωρινή δικαστική προστασία

4.1 Ηλεκτρονική Αποσφράγιση/ Αξιολόγηση/ Έγκριση πρακτικού

α) Μετά την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών, όπως ορίζεται στο άρθρο 18 της παρούσας, και πριν την ηλεκτρονική αποσφράγιση, πιστοποιημένος χρήστης της αναθέτουσας αρχής μεταβιβάζει την αρμοδιότητα διαχείρισης του ηλεκτρονικού διαγωνισμού σε πιστοποιημένο χρήστη της Επιτροπής Διαγωνισμού.

β) Η αναθέτουσα αρχή διαβιβάζει στον Πρόεδρο της Επιτροπής Διαγωνισμού τους κλειστούς φακέλους με τις πρωτότυπες εγγυήσεις συμμετοχής που έχουν προσκομιστεί πριν από την ημερομηνία και ώρα αποσφράγισης των προσφορών που ορίζεται, ομοίως, στο άρθρο 18 της παρούσας.

Στη συνέχεια, η Επιτροπή Διαγωνισμού, κατά την ημερομηνία και ώρα που ορίζεται στο άρθρο 18 της παρούσας, προβαίνει σε ηλεκτρονική αποσφράγιση του υποφακέλου «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» και του υποφακέλου «Τεχνική Προσφορά», χωρίς να παρέχει στους προσφέροντες πρόσβαση στα δικαιολογητικά συμμετοχής ή στις υποβληθείσες τεχνικές προσφορές των λοιπών οικονομικών φορέων.

γ) Μετά την ως άνω αποσφράγιση, και πριν την έκδοση οποιασδήποτε απόφασης σχετικά με την αξιολόγηση των προσφορών της παρούσας, η Επιτροπή Διαγωνισμού, προβαίνει στις ακόλουθες ενέργειες:

(i) αναρτά στον ηλεκτρονικό χώρο «Συνημμένα Ηλεκτρονικού Διαγωνισμού», τον σχετικό κατάλογο προσφερόντων, όπως αυτός παράγεται από το υποσύστημα, με δικαίωμα πρόσβασης μόνον στους προσφέροντες,

ii) ελέγχει εάν προσκομίστηκαν οι απαιτούμενες πρωτότυπες εγγυητικές επιστολές συμμετοχής, σύμφωνα με την παρ. 3.5 περ. β) του άρθρου 3 της παρούσας. Η προσφορά οικονομικού φορέα που παρέλειψε είτε να προσκομίσει την απαιτούμενη πρωτότυπη εγγύηση συμμετοχής, σε περίπτωση υποβολής έγχαρτης εγγύησης συμμετοχής, είτε να υποβάλει την απαιτούμενη εγγύηση ηλεκτρονικής έκδοσης στον οικείο ηλεκτρονικό (υπό)-φάκελο μέχρι την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών, απορρίπτεται ως απαράδεκτη, μετά από γνώμη της Επιτροπής Διαγωνισμού, η οποία

συντάσσει πρακτικό για τα αποτελέσματα του ανωτέρω ελέγχου και υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή το σχετικό ηλεκτρονικό αρχείο, ως "εσωτερικό", μέσω της λειτουργίας "επικοινωνία" του υποσυστήματος, προς έγκριση για τη λήψη απόφασης απόρριψης της προσφοράς, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 72 του ν. 4412/2016.
Μετά την έκδοση της απόφασης έγκρισης του ανωτέρω πρακτικού για την απόρριψη της προσφοράς, η αναθέτουσα αρχή κοινοποιεί την απόφαση σε όλους τους προσφέροντες.
Η απόφαση απόρριψης της προσφοράς εκδίδεται πριν την έκδοση οποιασδήποτε άλλης απόφασης σχετικά με την αξιολόγηση των προσφορών της παρούσας διαδικασίας.

δ) Στη συνέχεια η Επιτροπή Διαγωνισμού ελέγχει τα υποβληθέντα δικαιολογητικά συμμετοχής, και προβαίνει στην αξιολόγηση και βαθμολόγηση των τεχνικών προσφορών, σύμφωνα με το άρθρο 14 της παρούσας. Ακολούθως η Επιτροπή Διαγωνισμού συντάσσει πρακτικό, στο οποίο περιλαμβάνονται τα αποτελέσματα του ανωτέρω ελέγχου και αξιολόγησης, και υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή το σχετικό ηλεκτρονικό αρχείο, ως "εσωτερικό", μέσω της λειτουργίας "επικοινωνία" του υποσυστήματος, προς έγκριση, μεταβιβάζοντας παράλληλα ξανά την αρμοδιότητα διαχείρισης του ηλεκτρονικού διαγωνισμού στον αρμόδιο πιστοποιημένο χρήστη της Αναθέτουσας Αρχής.

ε) Η Επιτροπή Διαγωνισμού, παράλληλα με τις ως άνω ενέργειες, επικοινωνεί με τους εκδότες που αναγράφονται στις υποβληθείσες εγγυητικές επιστολές, προκειμένου να διαπιστώσει την εγκυρότητά τους. Αν διαπιστωθεί πλαστότητα εγγυητικής επιστολής, ο υποψήφιος αποκλείεται από τον διαγωνισμό και υποβάλλεται μηνυτήρια αναφορά στον αρμόδιο εισαγγελέα.

στ) Στη συνέχεια, και μετά την έκδοση της απόφασης έγκρισης του ανωτέρω πρακτικού, η αναθέτουσα αρχή κοινοποιεί την απόφαση σε όλους τους προσφέροντες εκτός από εκείνους οι οποίοι αποκλείστηκαν οριστικά, λόγω μη υποβολής ή προσκόμισης της πρωτότυπης εγγύησης συμμετοχής και παρέχει πρόσβαση στα υποβληθέντα δικαιολογητικά συμμετοχής και στις υποβληθείσες τεχνικές προσφορές των λοιπών προσφερόντων.

Στη συνέχεια ο πιστοποιημένος χρήστης της αναθέτουσας αρχής, μεταβιβάζει εκ νέου την αρμοδιότητα διαχείρισης του ηλεκτρονικού διαγωνισμού σε πιστοποιημένο χρήστη της Επιτροπής Διαγωνισμού.

ζ) Μετέπειτα, σε διακριτό στάδιο, η Επιτροπή Διαγωνισμού προβαίνει στην αποσφράγιση των οικονομικών προσφορών των οικονομικών φορέων που υπέβαλαν αποδεκτή προσφορά, χωρίς να παρέχει στους προσφέροντες πρόσβαση στα υποβληθέντα στοιχεία των λοιπών οικονομικών φορέων.

η) Η αξιολόγηση των οικονομικών προσφορών ολοκληρώνεται με την εφαρμογή του τύπου του άρθρου 14 της παρούσας.

Ως ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές τεκμαίρονται οικονομικές προσφορές που εμφανίζουν απόκλιση μεγαλύτερη των δέκα (10) ποσοστιαίων μονάδων από τον μέσο όρο του συνόλου των εκπτώσεων των παραδεκτών προσφορών που υποβλήθηκαν.

Η αναθέτουσα αρχή δύναται να κρίνει ότι συνιστούν ασυνήθιστα χαμηλές και προσφορές με μικρότερη ή καθόλου απόκλιση από το ως άνω όριο .

Στις παραπάνω περιπτώσεις, η αναθέτουσα αρχή απαιτεί από τους οικονομικούς φορείς να εξηγήσουν την τιμή ή το κόστος που προτείνουν στην προσφορά τους, εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής πρόσκλησης, η οποία αποστέλλεται μέσω της λειτουργίας «Επικοινωνία» του υποσυστήματος.

Αν οικονομικός φορέας δεν ανταποκριθεί στη σχετική πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής εντός της άνω προθεσμίας και δεν υποβάλει εξηγήσεις, η προσφορά του απορρίπτεται ως μη κανονική και καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγυητική επιστολή συμμετοχής. Αν οι εξηγήσεις δεν γίνουν αποδεκτές, η προσφορά απορρίπτεται, ωστόσο δεν καταπίπτει η εγγυητική επιστολή συμμετοχής.

Οι παρεχόμενες εξηγήσεις του οικονομικού φορέα, οι οποίες υποβάλλονται, ομοίως, μέσω της

λειτουργίας «Επικοινωνία», ιδίως ως προς τον προσδιορισμό οικονομικών μεγεθών, βάσει των οποίων ο προσφέρων διαμόρφωσε την προσφορά του, αποτελούν δεσμευτικές συμφωνίες και τμήμα της σύμβασης ανάθεσης που δεν μπορούν να μεταβληθούν καθ' όλη τη διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης.

Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται τα αναλυτικά αναφερόμενα στα άρθρα 88 και 89 του ν. 4412/2016.

Η Επιτροπή Διαγωνισμού ολοκληρώνει τη σύνταξη του σχετικού πρακτικού με το αποτέλεσμα της διαδικασίας και υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή το σχετικό ηλεκτρονικό αρχείο, ως "εσωτερικό", προς έγκριση, μεταβιβάζοντας παράλληλα εκ νέου την αρμοδιότητα διαχείρισης του ηλεκτρονικού διαγωνισμού στον αρμόδιο πιστοποιημένο χρήστη της αναθέτουσας αρχής.

Η αποδοχή ή απόρριψη των εξηγήσεων των οικονομικών φορέων, κατόπιν γνώμης της Επιτροπής Διαγωνισμού , η οποία περιλαμβάνεται στο ως άνω πρακτικό, ενσωματώνεται στην απόφαση της επόμενης περίπτωσης (θ). Για την εξέταση των εξηγήσεων δύναται να συγκροτούνται και έκτακτες επιτροπές ή ομάδες εργασίας, κατά τα οριζόμενα στην παρ. 3 του άρθρου 221 του ν. 4412/2016.

θ) Προσωρινός ανάδοχος αναδεικνύεται εκείνος του οποίου η προσφορά έχει συγκεντρώσει τον μεγαλύτερο αριθμό στο U.

Σε περίπτωση ισοδύναμων προσφορών σύμφωνα με το Άρθρο 90 παρ. 2 του Ν. 4412/2016, η αναθέτουσα αρχή επιλέγει τον προσφέροντα με τη μεγαλύτερη βαθμολογία τεχνικής προσφοράς.

Μετά την έκδοση της απόφασης έγκρισης του πρακτικού της Επιτροπής Διαγωνισμού, η Αναθέτουσα Αρχή κοινοποιεί την ως άνω απόφαση σε όλους τους προσφέροντες που υπέβαλαν αποδεκτή προσφορά και παρέχει πρόσβαση σε αυτούς στις υποβληθείσες οικονομικές προσφορές των λοιπών προσφερόντων.

ι) Επισημαίνεται ότι, σε περίπτωση που οι προσφορές είναι ισοδύναμες και έχουν την ίδια σταθμισμένη βαθμολογία και στην τεχνική προσφορά, η αναθέτουσα αρχή, δυνάμει του Άρθρου 90 παρ. 3 του Ν. 4412/2016, επιλέγει τον (προσωρινό) ανάδοχο με κλήρωση μεταξύ των οικονομικών φορέων που υπέβαλαν ισοδύναμες προσφορές. Η κλήρωση γίνεται ενώπιον της Επιτροπής Διαγωνισμού και παρουσία των οικονομικών φορέων που υπέβαλαν τις ισοδύναμες προσφορές, σε ημέρα και ώρα που θα τους γνωστοποιηθεί μέσω της λειτουργικότητας "επικοινωνία" του υποσυστήματος. Τα αποτελέσματα της ως άνω κλήρωσης ενσωματώνονται, ομοίως, στην απόφαση της προηγούμενης περίπτωσης (θ).

ια) Κατά των αποφάσεων της αναθέτουσας αρχής του παρόντος άρθρου χωρεί προδικαστική προσφυγή, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 4.3.

4.2 Πρόσκληση υποβολής δικαιολογητικών προσωρινού αναδόχου/ Κατακύρωση/ Πρόσκληση για υπογραφή σύμβασης

α) Μετά την αξιολόγηση των προσφορών, η αναθέτουσα αρχή προσκαλεί, στο πλαίσιο της παρούσας ηλεκτρονικής διαδικασίας σύναψης σύμβασης και μέσω της λειτουργικότητας της «Επικοινωνίας», τον προσωρινό ανάδοχο να υποβάλει, εντός προθεσμίας δέκα (10) ημερών [9] από την κοινοποίηση της σχετικής έγγραφης ειδοποίησης, τα προβλεπόμενα στο άρθρο 23 της παρούσας αποδεικτικά μέσα (δικαιολογητικά προσωρινού αναδόχου) και τα αποδεικτικά έγγραφα νομιμοποίησης[10]. Ο προσωρινός ανάδοχος δύναται να υποβάλει, εντός της ως άνω προθεσμίας, αίτημα παράτασης, συνοδευόμενο από αποδεικτικά έγγραφα που βεβαιώνουν ότι έχει αιτηθεί τη χορήγηση δικαιολογητικών προσωρινού αναδόχου. Στην περίπτωση αυτή, η αναθέτουσα αρχή παρατείνει τη σχετική προθεσμία έως ότου τα αιτηθέντα δικαιολογητικά χορηγηθούν από τις αρμόδιες δημόσιες αρχές.

β) Τα δικαιολογητικά προσωρινού αναδόχου υποβάλλονται από τον οικονομικό φορέα ηλεκτρονικά, μέσω της λειτουργικότητας της «Επικοινωνίας», στην αναθέτουσα αρχή, δεν απαιτείται να προσκομιστούν και σε έντυπη μορφή και γίνονται αποδεκτά, ανά περίπτωση, εφόσον υποβάλλονται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις διατάξεις:

i) είτε των άρθρων 13, 14 και 28 του ν. 4727/2020 περί ηλεκτρονικών δημοσίων εγγράφων που φέρουν ηλεκτρονική υπογραφή ή σφραγίδα, και εφόσον πρόκειται για αλλοδαπά δημόσια ηλεκτρονικά έγγραφα, εάν φέρουν επισημείωση e-Apostille,

ii) είτε των άρθρων 15 και 27[11] του ν. 4727/2020 περί ηλεκτρονικών ιδιωτικών εγγράφων που φέρουν ηλεκτρονική υπογραφή ή σφραγίδα,

iii) είτε του άρθρου 11 του ν. 2690/1999, όπως ισχύει περί βεβαίωσης του γνησίου της υπογραφής-επικύρωσης των αντιγράφων[12],

iv) είτε της παρ. 2 του άρθρου 37[13] του ν. 4412/2016, περί χρήσης ηλεκτρονικών υπογραφών σε ηλεκτρονικές διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων,

v) είτε της παρ. 13 του άρθρου 80 του ν.4412/2016, περί συνυποβολής υπεύθυνης δήλωσης στην περίπτωση απλής φωτοτυπίας ιδιωτικών εγγράφων[14].

Δεν προσκομίζονται σε έντυπη μορφή τα ΦΕΚ, τα ενημερωτικά και τεχνικά φυλλάδια και άλλα έντυπα, εταιρικά ή μη, με ειδικό τεχνικό περιεχόμενο, δηλαδή έντυπα με αμιγώς τεχνικά χαρακτηριστικά, όπως αριθμούς, αποδόσεις σε διεθνείς μονάδες, μαθηματικούς τύπους και σχέδια.

Τα ως άνω στοιχεία και δικαιολογητικά καταχωρίζονται από τον οικονομικό φορέα σε μορφή ηλεκτρονικών αρχείων με μορφότυπο PDF.

β.1) Εντός της προθεσμίας υποβολής των δικαιολογητικών κατακύρωσης και το αργότερο έως την τρίτη εργάσιμη ημέρα από την καταληκτική ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής τους, προσκομίζονται, με ευθύνη του οικονομικού φορέα, στην αναθέτουσα αρχή, σε έντυπη μορφή και σε κλειστό φάκελο, στον οποίο αναγράφονται ο αποστολέας, τα στοιχεία του διαγωνισμού και ως παραλήπτης η Επιτροπή, τα στοιχεία και δικαιολογητικά που απαιτείται να προσκομιστούν σε έντυπη μορφή (ως πρωτότυπα ή ακριβή αντίγραφα)[15].

Τέτοια στοιχεία και δικαιολογητικά ενδεικτικά είναι:

i) αυτά που δεν υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 11 παρ. 2 του ν. 2690/1999, όπως ισχύει, (ενδεικτικά συμβολαιογραφικές ένορκες βεβαιώσεις ή λοιπά συμβολαιογραφικά έγγραφα).

ii) ιδιωτικά έγγραφα τα οποία δεν έχουν επικυρωθεί από δικηγόρο ή δεν φέρουν θεώρηση από υπηρεσίες και φορείς της περίπτωσης α της παρ. 2 του άρθρου 11 του ν. 2690/1999 ή δεν συνοδεύονται από υπεύθυνη δήλωση για την ακρίβειά τους, καθώς και

iii) τα έντυπα έγγραφα που φέρουν τη Σφραγίδα της Χάγης (Apostille) ή προξενική θεώρηση και δεν είναι επικυρωμένα από δικηγόρο.

Σημειώνεται, ότι στα αλλοδαπά δημόσια έγγραφα και δικαιολογητικά εφαρμόζεται η Συνθήκη της Χάγης της 5ης.10.1961, που κυρώθηκε με τον ν. 1497/1984 (Α΄188), εφόσον συντάσσονται σε κράτη που έχουν προσχωρήσει στη Συνθήκη, άλλως φέρουν προξενική θεώρηση. Απαλλάσσονται από την απαίτηση επικύρωσης (με Apostille ή Προξενική Θεώρηση) αλλοδαπά δημόσια έγγραφα όταν καλύπτονται από διμερείς ή πολυμερείς συμφωνίες που έχει συνάψει η Ελλάδα (ενδεικτικά «Σύμβαση νομικής συνεργασίας μεταξύ Ελλάδας και Κύπρου – 05.03.1984» (κυρωτικός ν.1548/1985, «Σύμβαση περί απαλλαγής από την επικύρωση ορισμένων πράξεων και εγγράφων – 15.09.1977» (κυρωτικός ν.4231/2014)). Επίσης, απαλλάσσονται από την απαίτηση επικύρωσης ή παρόμοιας διατύπωσης δημόσια έγγραφα που εκδίδονται από τις αρχές κράτους μέλους που υπάγονται στον Καν ΕΕ 2016/1191 για την απλούστευση των απαιτήσεων υποβολής ορισμένων δημοσίων εγγράφων στην

ΕΕ, όπως, ενδεικτικά, το λευκό ποινικό μητρώο, υπό τον όρο ότι τα σχετικά με το γεγονός αυτό δημόσια έγγραφα εκδίδονται για πολίτη της Ένωσης από τις αρχές του κράτους μέλους της ιθαγένειάς του. Ομοίως, γίνονται υποχρεωτικά αποδεκτά ευκρινή φωτοαντίγραφα εγγράφων που έχουν εκδοθεί από αλλοδαπές αρχές και έχουν επικυρωθεί από δικηγόρο, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παρ. 2 περ. β του άρθρου 11 του ν. 2690/1999 "Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας", όπως ισχύει.

γ) Αν δεν υποβληθούν τα παραπάνω δικαιολογητικά ή υπάρχουν ελλείψεις σε αυτά που υποβλήθηκαν ηλεκτρονικά ή σε έντυπη μορφή, εφόσον απαιτείται σύμφωνα με τα ανωτέρω, η αναθέτουσα αρχή καλεί τον προσωρινό ανάδοχο να προσκομίσει τα ελλείποντα δικαιολογητικά ή να συμπληρώσει τα ήδη υποβληθέντα ή να παράσχει διευκρινίσεις, κατά την έννοια του άρθρου 102 του ν. 4412/2016, εντός προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής πρόσκλησης. Αν ο προσωρινός ανάδοχος υποβάλει αίτημα παράτασης της ως άνω προθεσμίας, συνοδευόμενο από αποδεικτικά έγγραφα που βεβαιώνουν ότι έχει αιτηθεί τη χορήγηση των δικαιολογητικών, η αναθέτουσα αρχή παρατείνει την προθεσμία υποβολής των δικαιολογητικών έως ότου χορηγηθούν τα δικαιολογητικά από τις αρμόδιες δημόσιες αρχές. Ο προσωρινός ανάδοχος μπορεί να αξιοποιεί τη δυνατότητα του προηγούμενου εδαφίου και εντός της προθεσμίας της αρχικής πρόσκλησης.
Το παρόν εφαρμόζεται αναλόγως και στις περιπτώσεις που η αναθέτουσα αρχή τυχόν ζητήσει την προσκόμιση δικαιολογητικών κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών και πριν το στάδιο κατακύρωσης, κατ' εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 79 παράγραφος 5 εδάφιο α΄ ν. 4412/2016, τηρουμένων των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας[16].

[Επισημαίνεται, ότι οι διευκρινίσεις/συμπληρώσεις, κατ' εφαρμογή της παρούσας παραγράφου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 102 του ν.4412/2016, ζητούνται, μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία», είτε από τον πιστοποιημένο χρήστη της αρμόδιας Επιτροπής του Διαγωνισμού, είτε από τον πιστοποιημένο χρήστη της αναθέτουσας αρχής/του αναθέτοντος φορέα.]

δ) Αν κατά τον έλεγχο των υποβληθέντων δικαιολογητικών, διαπιστωθεί ότι:
i) τα στοιχεία που δηλώθηκαν με το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), είναι εκ προθέσεως απατηλά ή έχουν υποβληθεί πλαστά αποδεικτικά στοιχεία[17] ή
ii) αν δεν υποβληθούν στο προκαθορισμένο χρονικό διάστημα τα απαιτούμενα πρωτότυπα ή αντίγραφα των παραπάνω δικαιολογητικών ή
iii) αν από τα δικαιολογητικά που προσκομίστηκαν νομίμως και εμπροθέσμως, δεν αποδεικνύονται οι όροι και οι προϋποθέσεις συμμετοχής σύμφωνα με τα άρθρα 21, 22 και 23 της παρούσας[18],

απορρίπτεται η προσφορά του προσωρινού αναδόχου, καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του και η κατακύρωση γίνεται στον προσφέροντα που υπέβαλε την αμέσως επόμενη πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει της τιμής, τηρουμένης της ανωτέρω διαδικασίας.

Σε περίπτωση έγκαιρης και προσήκουσας ενημέρωσης της αναθέτουσας αρχής περί μεταβολών στις προϋποθέσεις που ο προσωρινός ανάδοχος είχε δηλώσει με το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ) ότι πληροί, οι οποίες (μεταβολές) επήλθαν ή για τις οποίες έλαβε γνώση μέχρι τη σύναψη της σύμβασης (οψιγενείς μεταβολές), δεν καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η προσκομισθείσα, σύμφωνα με το άρθρο 15 της παρούσας, εγγύηση συμμετοχής[19].

Αν κανένας από τους προσφέροντες δεν υπέβαλε αληθή ή ακριβή δήλωση, ή κανένας από τους προσφέροντες δεν προσκομίζει ένα ή περισσότερα από τα απαιτούμενα έγγραφα και δικαιολογητικά, ή κανένας από τους προσφέροντες δεν αποδείξει ότι: α) δεν βρίσκεται σε μια από τις καταστάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 22.Α και β) πληροί τα σχετικά κριτήρια επιλογής των άρθρων 22.Β έως 22.Ε, όπως αυτά έχουν καθοριστεί στην παρούσα, η διαδικασία σύναψης της σύμβασης ματαιώνεται.

Η διαδικασία ελέγχου των ως άνω δικαιολογητικών ολοκληρώνεται με τη σύνταξη πρακτικού από την Επιτροπή Διαγωνισμού, στο οποίο αναγράφεται η τυχόν συμπλήρωση δικαιολογητικών κατά τα οριζόμενα στις παραγράφους (α) και (γ) του παρόντος άρθρου[20]. Ακολούθως, η Επιτροπή κοινοποιεί το πρακτικό, μέσω της «λειτουργικότητας της «Επικοινωνίας», στο αποφαινόμενο όργανο της

αναθέτουσας αρχής για τη λήψη απόφασης είτε περί κατακύρωσης της σύμβασης είτε περί ματαίωσης της διαδικασίας, ανά περίπτωση.

Τα αποτελέσματα του ελέγχου των δικαιολογητικών του προσωρινού αναδόχου επικυρώνονται με την απόφαση κατακύρωσης του άρθρου 105 του ν. 4412/2016[21], ήτοι με την απόφαση του προηγούμενου εδαφίου, στην οποία αναφέρονται υποχρεωτικά οι προθεσμίες αναστολής σύναψης της σύμβασης, σύμφωνα με τα άρθρα 360 έως 372 του ιδίου νόμου[22].

Η αναθέτουσα αρχή κοινοποιεί, μέσω της λειτουργικότητας της «Επικοινωνίας», την απόφαση κατακύρωσης, μαζί με αντίγραφα όλων των πρακτικών της διαδικασίας ελέγχου και αξιολόγησης των προσφορών, σε όλους τους οικονομικούς φορείς που έλαβαν μέρος στη διαδικασία ανάθεσης, εκτός των οριστικώς αποκλεισθέντων και ιδίως αυτών που αποκλείστηκαν οριστικά δυνάμει της παρ. 1 του άρθρου 72 του ν. 4412/2016 και της αντίστοιχης περ. γ της παραγράφου 4.1 της παρούσας[23], και αναρτά τα δικαιολογητικά του προσωρινού αναδόχου στον χώρο «Συνημμένα Ηλεκτρονικού Διαγωνισμού».

ε) Η απόφαση κατακύρωσης καθίσταται οριστική, εφόσον συντρέξουν οι ακόλουθες προϋποθέσεις[24]:

i. η απόφαση κατακύρωσης έχει κοινοποιηθεί, σύμφωνα με τα ανωτέρω,

ii. παρέλθει άπρακτη η προθεσμία άσκησης προδικαστικής προσφυγής ή σε περίπτωση άσκησης, παρέλθει άπρακτη η προθεσμία άσκησης αίτησης αναστολής εκτέλεσης και ακύρωσης της απόφασης της ΕΑΔΗΣΥ και σε περίπτωση άσκησης αίτησης αναστολής εκτέλεσης και ακύρωσης της απόφασης της ΕΑΔΗΣΥ, εκδοθεί απόφαση επί της αίτησης, με την επιφύλαξη της χορήγησης προσωρινής διαταγής, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παρ. 6 του άρθρου 372 του ν. 4412/2016,

iii. έχει ολοκληρωθεί επιτυχώς ο προσυμβατικός έλεγχος από το Ελεγκτικό Συνέδριο, σύμφωνα με τα άρθρα 324 έως 327 του ν. 4700/2020, εφόσον απαιτείται[25] και

iv. ο προσωρινός ανάδοχος έχει υποβάλει, κατόπιν σχετικής πρόσκλησης της αναθέτουσας αρχής, μέσω της λειτουργικότητας της "Επικοινωνίας" του υποσυστήματος, υπεύθυνη δήλωση, που υπογράφεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 79Α του ν. 4412/2016, στην οποία δηλώνεται ότι δεν έχουν επέλθει στο πρόσωπό του οψιγενείς μεταβολές, κατά την έννοια του άρθρου 104 του ιδίου νόμου, και μόνον στην περίπτωση του προσυμβατικού ελέγχου ή της άσκησης προδικαστικής προσφυγής κατά της απόφασης κατακύρωσης.

Η υπεύθυνη δήλωση ελέγχεται από την αναθέτουσα αρχή και μνημονεύεται στο συμφωνητικό. Εφόσον δηλωθούν οψιγενείς μεταβολές, η δήλωση ελέγχεται από την Επιτροπή Διαγωνισμού, η οποία εισηγείται προς το αρμόδιο αποφαινόμενο όργανο.

Μετά την οριστικοποίηση της απόφασης κατακύρωσης, η αναθέτουσα αρχή προσκαλεί τον ανάδοχο, μέσω της λειτουργικότητας της "Επικοινωνίας" του υποσυστήματος, να προσέλθει για την υπογραφή του συμφωνητικού, εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση σχετικής έγγραφης ειδικής πρόσκλησης[26], προσκομίζοντας και την απαιτούμενη εγγυητική επιστολή καλής εκτέλεσης. Η σύμβαση θεωρείται συναφθείσα με την κοινοποίηση της ως άνω ειδικής πρόσκλησης.[27]

Πριν την υπογραφή του συμφωνητικού υποβάλλεται η υπεύθυνη δήλωση της κοινής απόφασης των Υπουργών Ανάπτυξης και Επικρατείας 20977/23-8-2007 (Β' 1673) «*Δικαιολογητικά για την τήρηση των μητρώων του ν. 3310/2005 όπως τροποποιήθηκε με το ν. 3414/2005*».

Εάν ο ανάδοχος δεν προσέλθει προς υπογραφή του συμφωνητικού, εντός της προθεσμίας που ορίζεται στην ειδική πρόκληση, με την επιφύλαξη αντικειμενικών λόγων ανωτέρας βίας, κηρύσσεται έκπτωτος, καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του και ακολουθείται η διαδικασία του παρόντος άρθρου 4.2. για τον προσφέροντα που υπέβαλε την αμέσως επόμενη πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει τιμής[28]. Αν κανένας από τους προσφέροντες

δεν προσέλθει για την υπογραφή του συμφωνητικού, η διαδικασία ανάθεσης της σύμβασης ματαιώνεται, σύμφωνα με την περίπτωση β της παραγράφου 1 του άρθρου 106 του ν. 4412/2016.

Στην περίπτωση αυτή, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αναζητήσει αποζημίωση, πέρα από την καταπίπτουσα εγγυητική επιστολή, ιδίως δυνάμει των άρθρων 197 και 198 του ΑΚ. [29]

Εάν η αναθέτουσα αρχή δεν απευθύνει στον ανάδοχο την ως άνω ειδική πρόσκληση, εντός χρονικού διαστήματος εξήντα (60) ημερών από την οριστικοποίηση της απόφασης κατακύρωσης, με την επιφύλαξη της ύπαρξης επιτακτικού λόγου δημοσίου συμφέροντος ή αντικειμενικών λόγων ανωτέρας βίας, ο ανάδοχος δικαιούται να απέχει από την υπογραφή του συμφωνητικού, χωρίς να εκπέσει η εγγύηση συμμετοχής του, καθώς και να αναζητήσει αποζημίωση, ιδίως δυνάμει των άρθρων 197 και 198 του ΑΚ[30].

4.3 Προδικαστικές Προσφυγές ενώπιον της Ενιαίας Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων / Προσωρινή και οριστική δικαστική προστασία

Α. Κάθε ενδιαφερόμενος, ο οποίος έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί η συγκεκριμένη δημόσια σύμβαση και έχει υποστεί ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από εκτελεστή πράξη ή παράλειψη της αναθέτουσας αρχής κατά παράβαση της ευρωπαϊκής ενωσιακής ή εσωτερικής νομοθεσίας στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, έχει δικαίωμα να προσφύγει στην Ενιαία Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στα άρθρα 345 επ. του ν.4412/2016 και 1επ. του π.δ. 39/2017, στρεφόμενος με προδικαστική προσφυγή, κατά πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής, προσδιορίζοντας ειδικώς τις νομικές και πραγματικές αιτιάσεις που δικαιολογούν το αίτημά του[31].

Σε περίπτωση προσφυγής κατά πράξης της αναθέτουσας αρχής, η προθεσμία για την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής είναι:
(α) δέκα (10) ημέρες από την κοινοποίηση της προσβαλλόμενης πράξης στον ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα αν η πράξη κοινοποιήθηκε με ηλεκτρονικά μέσα ή
(β) δεκαπέντε (15) ημέρες από την κοινοποίηση της προσβαλλόμενης πράξης σε αυτόν αν χρησιμοποιήθηκαν άλλα μέσα επικοινωνίας, άλλως
(γ) δέκα (10) ημέρες από την πλήρη, πραγματική ή τεκμαιρόμενη γνώση της πράξης που βλάπτει τα συμφέροντα του ενδιαφερόμενου οικονομικού φορέα.
(δ) Ειδικά η άσκηση προδικαστικής προσφυγής κατά διακήρυξης διαγωνισμού επιτρέπεται μέχρι και δεκαπέντε (15) ημέρες από τη δημοσίευσή της στο ΚΗΜΔΗΣ. Η ως άνω προθεσμία ισχύει και για κάθε τροποποίηση της διακήρυξης διαγωνισμού.

Σε περίπτωση παράλειψης που αποδίδεται στην αναθέτουσα αρχή, η προθεσμία για την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής είναι δεκαπέντε (15) ημέρες από την επομένη της συντέλεσης της προσβαλλόμενης παράλειψης[32].

Η προδικαστική προσφυγή συντάσσεται υποχρεωτικά με τη χρήση του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος Ι του π.δ/τος 39/2017 και κατατίθεται ηλεκτρονικά στην ηλεκτρονική περιοχή του συγκεκριμένου διαγωνισμού, μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» του υποσυστήματος, προς την αναθέτουσα αρχή, επιλέγοντας την ένδειξη «Προδικαστική Προσφυγή», σύμφωνα με άρθρο 15 της ΚΥΑ ΕΣΗΔΗΣ-Δημόσια Έργα.

Οι προθεσμίες ως προς την άσκηση των προδικαστικών προσφυγών και των παρεμβάσεων αρχίζουν την επομένη της ημέρας της προαναφερθείσας κατά περίπτωση κοινοποίησης ή γνώσης και λήγουν όταν περάσει ολόκληρη η τελευταία ημέρα και ώρα 23:59:59 και, αν αυτή είναι εξαιρετέα ή Σάββατο, όταν περάσει ολόκληρη η επομένη εργάσιμη ημέρα και ώρα 23:59:59[33].

Σε περίπτωση τεχνικής αδυναμίας λειτουργίας του ΕΣΗΔΗΣ, η οποία ανακοινώνεται και πιστοποιείται εκ των προτέρων από τη Γενική Γραμματεία Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, αναστέλλονται για το αντίστοιχο διάστημα οι σχετικές προθεσμίες. Σε περίπτωση

αιφνίδιας τεχνικής αδυναμίας του ΕΣΗΔΗΣ, το προηγούμενο εδάφιο δεν εφαρμόζεται και η προσφυγή κατατίθεται στην ΕΑΔΗΣΥ με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, η δε τεχνική αδυναμία πιστοποιείται εκ των υστέρων.

Η έκταση της προσφυγής δεν υπερβαίνει το όριο των είκοσι πέντε (25) σελίδων[34]. Υπέρβαση του ορίου των σελίδων δικαιολογείται μόνο σε εξαιρετικές περιστάσεις, όπως ιδίως, αν με την προσφυγή αμφισβητείται η πλήρωση πλήθους τεχνικών προδιαγραφών. Το Κλιμάκιο εξέτασης της προσφυγής μπορεί να ζητήσει, με πράξη του Προέδρου του, τον περιορισμό της αδικαιολόγητης έκτασής της. Αν ο προσφεύγων δεν συμμορφωθεί με την πράξη του προηγούμενου εδαφίου, καταβάλλει παράβολο ίσο προς το διπλάσιο του παραβόλου.

Για το παραδεκτό της άσκησης της προδικαστικής προσφυγής κατατίθεται παράβολο από τον προσφεύγοντα υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 363 του ν. 4412/2016. Η επιστροφή στον προσφεύγοντα ή η κατάπτωση του παραβόλου, γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του παραπάνω άρθρου [35].

Η προθεσμία για την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής και η άσκησή της κωλύουν τη σύναψη της σύμβασης επί ποινή ακυρότητας, η οποία διαπιστώνεται με απόφαση του οικείου Κλιμακίου της ΕΑΔΗΣΥ, μετά από άσκηση προσφυγής σύμφωνα με τις διατάξεις του Μέρους Β΄ του Βιβλίου IV του ν. 4412/2016, εκτός εάν η ΕΑΔΗΣΥ, κατά τη διαδικασία χορήγησης προσωρινών μέτρων, σύμφωνα με το άρθρο 366, αποφανθεί διαφορετικά. Κατά τα λοιπά η άσκηση της προδικαστικής προσφυγής δεν κωλύει την πρόοδο της διαγωνιστικής διαδικασίας, με την επιφύλαξη του άρθρου 366.

Η προηγούμενη παράγραφος δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση που, κατά τη διαδικασία σύναψης της παρούσας σύμβασης, υποβληθεί μόνο μία (1) προσφορά[36].

Μετά την, κατά τα ως άνω, ηλεκτρονική κατάθεση της προδικαστικής προσφυγής η αναθέτουσα αρχή, μέσω της λειτουργίας ¨Επικοινωνία»:

α) Κοινοποιεί την προσφυγή το αργότερο έως την επομένη εργάσιμη ημέρα από την κατάθεσή της σε κάθε ενδιαφερόμενο τρίτο, ο οποίος μπορεί να θίγεται από την αποδοχή της προσφυγής, προκειμένου να ασκήσει το, προβλεπόμενο από τα άρθρα 362 παρ. 3 και 7 π.δ. 39/2017, δικαίωμα παρέμβασης στη διαδικασία εξέτασης της προσφυγής, για τη διατήρηση της ισχύος της προσβαλλόμενης πράξης, προσκομίζοντας όλα τα κρίσιμα έγγραφα που έχει στη διάθεσή του.

β) Διαβιβάζει στην ΕΑΔΗΣΥ, το αργότερο εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την ημέρα κατάθεσης, τον πλήρη φάκελο της υπόθεσης, τα αποδεικτικά κοινοποίησης στους ενδιαφερόμενους τρίτους αλλά και την Έκθεση Απόψεών της επί της προσφυγής. Στην Έκθεση Απόψεων η αναθέτουσα αρχή μπορεί να παραθέσει αρχική ή συμπληρωματική αιτιολογία για την υποστήριξη της προσβαλλόμενης με την προδικαστική προσφυγή πράξης.

γ) Κοινοποιεί σε όλα τα μέρη την Έκθεση Απόψεων, τις παρεμβάσεις και τα σχετικά έγγραφα που τυχόν τη συνοδεύουν, μέσω του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού, το αργότερο έως την επομένη εργάσιμη ημέρα από την κατάθεσή τους.

δ) Συμπληρωματικά υπομνήματα κατατίθενται από οποιοδήποτε από τα μέρη μέσω της πλατφόρμας του ΕΣΗΔΗΣ, το αργότερο εντός πέντε (5) ημερών από την κοινοποίηση των απόψεων της αναθέτουσας αρχής[37].

Η άσκηση της προδικαστικής προσφυγής αποτελεί προϋπόθεση για την άσκηση των ένδικων βοηθημάτων της αίτησης αναστολής και της αίτησης ακύρωσης του άρθρου 372 του ν. 4412/2016 κατά των εκτελεστών πράξεων ή παραλείψεων της αναθέτουσας αρχής[38].

Β. Όποιος έχει έννομο συμφέρον μπορεί να ζητήσει, με το ίδιο δικόγραφο, την αναστολή εκτέλεσης της απόφασης της ΕΑΔΗΣΥ και την ακύρωσή της ενώπιον του αρμοδίου Διοικητικού Δικαστηρίου *[το Διοικητικό Εφετείο Αθηνών]*[39]. Το αυτό ισχύει και σε περίπτωση σιωπηρής απόρριψης της

προδικαστικής προσφυγής από την ΕΑΔΗΣΥ. Δικαίωμα άσκησης του ως άνω ένδικου βοηθήματος έχει και η αναθέτουσα αρχή, αν η ΕΑΔΗΣΥ κάνει δεκτή την προδικαστική προσφυγή, αλλά και αυτός του οποίου έχει γίνει εν μέρει δεκτή η προδικαστική προσφυγή.

Με την απόφαση της ΕΑΔΗΣΥ λογίζονται ως συμπροσβαλλόμενες και όλες οι συναφείς προς την ανωτέρω απόφαση πράξεις ή παραλείψεις της αναθέτουσας αρχής, εφόσον έχουν εκδοθεί ή συντελεστεί αντιστοίχως έως τη συζήτηση της ως άνω αίτησης στο Δικαστήριο.

Η αίτηση αναστολής και ακύρωσης περιλαμβάνει μόνο αιτιάσεις που είχαν προταθεί με την προδικαστική προσφυγή ή αφορούν στη διαδικασία ενώπιον της ΕΑΔΗΣΥ ή το περιεχόμενο των αποφάσεών της. Η αναθέτουσα αρχή, εφόσον ασκήσει την αίτηση της παρ. 1 του άρθρου 372 του ν. 4412/2016, μπορεί να προβάλει και οψιγενείς ισχυρισμούς αναφορικά με τους επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος, οι οποίοι καθιστούν αναγκαία την άμεση ανάθεση της σύμβασης[40].

Η ως άνω αίτηση κατατίθεται στο αρμόδιο δικαστήριο μέσα σε προθεσμία δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση ή την πλήρη γνώση της απόφασης ή από την παρέλευση της προθεσμίας για την έκδοση της απόφασης επί της προδικαστικής προσφυγής, ενώ η δικάσιμος για την εκδίκαση της αίτησης ακύρωσης δεν πρέπει να απέχει πέραν των εξήντα (60) ημερών από την κατάθεση του δικογράφου[41].

Η προθεσμία για την άσκηση και η άσκηση της αίτησης ενώπιον του αρμοδίου δικαστηρίου κωλύουν τη σύναψη της σύμβασης μέχρι την έκδοση της οριστικής δικαστικής απόφασης, εκτός εάν με προσωρινή διαταγή ο αρμόδιος δικαστής αποφανθεί διαφορετικά. Επίσης, η προθεσμία για την άσκηση και η άσκηση της αίτησης κωλύουν την πρόοδο της διαδικασίας ανάθεσης για χρονικό διάστημα δεκαπέντε (15) ημερών από την άσκηση της αίτησης, εκτός εάν με την προσωρινή διαταγή ο αρμόδιος δικαστής αποφανθεί διαφορετικά[42]. Για την άσκηση της αίτησης κατατίθεται παράβολο, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 372 παρ. 5 του ν. 4412/2016.

Με την επιφύλαξη των διατάξεων του ν. 4412/2016, για την εκδίκαση των διαφορών του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται οι διατάξεις του π.δ. 18/1989.

Άρθρο 5: Έγγραφα της σύμβασης κατά το στάδιο της εκτέλεσης/ Σειρά ισχύος

Σχετικά με την υπογραφή του συμφωνητικού, ισχύουν τα προβλεπόμενα στις παρ. 4, 5, 7, 8 του άρθρου 105, καθώς και στο άρθρο 135 του ν. 4412/2016.
Τα έγγραφα της σύμβασης, με βάση τα οποία θα εκτελεστεί το έργο, είναι τα αναφερόμενα κατωτέρω. Σε περίπτωση ασυμφωνίας των περιεχόμενων σε αυτά όρων, η σειρά ισχύος καθορίζεται ως ακολούθως:

1. Το συμφωνητικό, συμπεριλαμβανομένων των παρασχεθεισών εξηγήσεων του οικονομικού φορέα, σύμφωνα με τα άρθρα 88 και 89 του ν. 4412/2016, ιδίως ως προς τον προσδιορισμό οικονομικών μεγεθών, με τις οποίες ο ανάδοχος διαμόρφωσε την προσφορά του.
2. Η παρούσα Διακήρυξη.
3. Η Οικονομική Προσφορά.
4. Το Τιμολόγιο Δημοπράτησης.
5. Η Ειδική Συγγραφή Υποχρεώσεων (Ε.Σ.Υ.).
6. Η Τεχνική Συγγραφή Υποχρεώσεων (Τ.Σ.Υ) με τις Τεχνικές Προδιαγραφές και τα Παραρτήματά τους.
7. Η Τεχνική Περιγραφή (Τ.Π.).
8. Ο Προϋπολογισμός Δημοπράτησης.
9. Οι εγκεκριμένες μελέτες του έργου.
10.Το εγκεκριμένο Χρονοδιάγραμμα κατασκευής του έργου.

Τα ανωτέρω έγγραφα της σύμβασης ισχύουν, όπως διαμορφώθηκαν, με τις συμπληρωματικές πληροφορίες και διευκρινίσεις που παρασχέθηκαν από την αναθέτουσα αρχή επί όλων των ανωτέρω.

Άρθρο 6: Γλώσσα διαδικασίας

6.1. Τα έγγραφα της σύμβασης συντάσσονται υποχρεωτικά στην ελληνική γλώσσα και προαιρετικά και σε άλλες γλώσσες, συνολικά ή μερικά. Σε περίπτωση ασυμφωνίας μεταξύ των τμημάτων των εγγράφων της σύμβασης που έχουν συνταχθεί σε περισσότερες γλώσσες, επικρατεί η ελληνική έκδοση[43]. Τυχόν προδικαστικές προσφυγές υποβάλλονται στην ελληνική γλώσσα.

6.2. Οι προσφορές και τα περιλαμβανόμενα σε αυτές στοιχεία, καθώς και τα αποδεικτικά έγγραφα συντάσσονται στην ελληνική γλώσσα ή συνοδεύονται από επίσημη μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα.

6.3. Στα αλλοδαπά δημόσια έγγραφα και δικαιολογητικά εφαρμόζεται η Συνθήκη της Χάγης της 5.10.1961, που κυρώθηκε με τον ν. 1497/1984 (Α΄188) σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 4.2.β) της παρούσας. Τα αλλοδαπά δημόσια και ιδιωτικά έγγραφα συνοδεύονται από μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα επικυρωμένη είτε από πρόσωπο αρμόδιο κατά τις διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας είτε από πρόσωπο κατά νόμο αρμόδιο της χώρας στην οποία έχει συνταχθεί το έγγραφο[44] και γίνονται αποδεκτά σύμφωνα με τα οριζόμενα, ομοίως, στο άρθρο 4.2.β) της παρούσας.

6.4.

Ενημερωτικά και τεχνικά φυλλάδια και άλλα έντυπα-εταιρικά ή μη- με ειδικό τεχνικό περιεχόμενο, δηλαδή έντυπα με αμιγώς τεχνικά χαρακτηριστικά, όπως αριθμούς, αποδόσεις σε διεθνείς μονάδες, μαθηματικούς τύπους και σχέδια, που είναι δυνατόν να διαβαστούν σε κάθε γλώσσα και δεν είναι απαραίτητη η μετάφρασή τους, μπορούν να υποβάλλονται σε άλλη γλώσσα, χωρίς να συνοδεύονται από μετάφραση στην ελληνική.

6.5. Η επικοινωνία με την αναθέτουσα αρχή, καθώς και μεταξύ αυτής και του αναδόχου, θα γίνονται υποχρεωτικά στην ελληνική γλώσσα.

Άρθρο 7: Εφαρμοστέα νομοθεσία

7.1. Για τη δημοπράτηση του έργου, την εκτέλεση της σύμβασης και την κατασκευή του, εφαρμόζονται οι διατάξεις των κατωτέρω νομοθετημάτων, όπως ισχύουν:

1. *του ν. 4412/2016 «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 201/24/Ε και 2014/25/ΕΕ)» (Α' 147),*
2. *του ν. 5167/2024 «Αναδιάρθρωση σιδηροδρομικού τομέα και ενίσχυση ρυθμιστικών φορέων μεταφορών και άλλες διατάξεις» (Α΄124) και ιδίως των άρθρων 30 και 32 ως προς την κατάργηση του ανεκτέλεστου υπόλοιπου εργολαβικών συμβάσεων,*
3. *του ν. 5090/2024 «Παρεμβάσεις στον Ποινικό Κώδικα και τον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας για την επιτάχυνση και την ποιοτική αναβάθμιση της ποινικής δίκης -Εκσυγχρονισμός του νομοθετικού πλαισίου για την πρόληψη και την καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας» (Α' 30) και ιδίως των άρθρων 134 και 135, ως προς την ευθύνη νομικών προσώπων/ οντοτήτων για αδικήματα δωροδοκίας,*
4. *του ν. 5005/2022 (Α' 236) «Ενίσχυση δημοσιότητας και διαφάνειας στον έντυπο και ηλεκτρονικό Τύπο- Σύσταση ηλεκτρονικών μητρώων εντύπου και ηλεκτρονικού Τύπου - Διατάξεις αρμοδιότητας της Γενικής Γραμματείας Επικοινωνίας και Ενημέρωσης και λοιπές επείγουσες ρυθμίσεις»,*
5. *του ν. 4727/2020 (Α' 184) «Ψηφιακή Διακυβέρνηση (Ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2102 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024) – Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες (Ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972 και άλλες διατάξεις",*
6. *του ν. 4700/2020 (Α' 127) «Ενιαίο κείμενο Δικονομίας για το Ελεγκτικό Συνέδριο, ολοκληρωμένο νομοθετικό πλαίσιο για τον προσυμβατικό έλεγχο, τροποποιήσεις στον Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο, διατάξεις για την αποτελεσματική απονομή της δικαιοσύνης και άλλες διατάξεις»*

7. *του ν. 4640/2019(Α 190) «Διαμεσολάβηση σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις Περαιτέρω εναρμόνιση της Ελληνικής Νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2008/52/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 21ης Μαΐου 2008 και άλλες διατάξεις»,*
8. *του ν. 4624/2019 (Α΄ 137) «Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 και άλλες διατάξεις»,*
9. *του ν. 4622/2019 (ΦΕΚ 133/Α/07.08.2019) «Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία & διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων & της κεντρικής δημόσιας διοίκησης»,*
10. *του ν. 4601/2019 (Α' 44) «Εταιρικοί μετασχηματισμοί και εναρμόνιση του νομοθετικού πλαισίου με τις διατάξεις της Οδηγίας 2014/55/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Απριλίου 2014 για την έκδοση ηλεκτρονικών τιμολογίων στο πλαίσιο δημόσιων συμβάσεων και λοιπές διατάξεις»,*
11. *του ν. 4472/2017 (Α΄74) και ιδίως των άρθρων 118 και 119,*
12. *του ν. 4314/2014 (Α' 265) "Α) Για τη διαχείριση, τον έλεγχο και την εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2014–2020, Β) Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2012/17 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Ιουνίου 2012 (ΕΕ L 156/16.6.2012) στο ελληνικό δίκαιο, τροποποίηση του ν. 3419/2005 (Α' 297) και άλλες διατάξεις" και του ν. 3614/2007 (Α' 267) «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2007 -2013»»,*
13. *του ν. 4914/2022 (Α' 61) «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021–2027, σύστασης Ανώνυμης Εταιρείας "Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων Α.Ε." και άλλες διατάξεις»,*
14. *του ν. 4278/2014 (Α΄157) και ειδικότερα του άρθρου 59 «Άρση περιορισμών συμμετοχής εργοληπτικών επιχειρήσεων σε δημόσια έργα»,*
15. *του ν. 4270/2014 (Α' 143) «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) – δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις», όπως ισχύει,*
16. *του ν. 4129/2013 (Α' 52) «Κύρωση του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο»,*
17. *του άρθρου 11 του ν. 4013/2011 (Α' 204) «Σύσταση ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων και Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων…»,*
18. *της παραγράφου 5 του άρθρου 20, των άρθρων 80-110, της παραγράφου 1α του άρθρου 176 του ν. 3669/2008 (Α' 116) «Κύρωση της Κωδικοποίησης της νομοθεσίας κατασκευής δημοσίων έργων» (ΚΔΕ), όπως μεταβατικά ισχύουν,*
19. *του ν. 3548/2007 (Α' 68) «Καταχώριση δημοσιεύσεων των φορέων του Δημοσίου στο νομαρχιακό και τοπικό Τύπο και άλλες διατάξεις»,*
20. *του ν.3310/2005 "Μέτρα για τη διασφάλιση της διαφάνειας και την αποτροπή καταστρατηγήσεων κατά τη διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων" (Α' 30), όπως τροποποιήθηκε με τον ν. 3414/2005 (Α' 279), για τη διασταύρωση των στοιχείων του αναδόχου με τα στοιχεία του Ε.Σ.Ρ., σε συνδυασμό με το π.δ. 82/1996 (Α 66) «Ονομαστικοποίηση των μετοχών Ελληνικών Ανωνύμων Εταιρειών που μετέχουν στις διαδικασίες ανάληψης έργων ή προμηθειών του Δημοσίου ή των νομικών προσώπων του ευρύτερου δημόσιου τομέα», της κοινής απόφασης των Υπουργών Ανάπτυξης και Επικρατείας υπ' αριθμ. 20977/2007 (Β' 1673) σχετικά με τα "Δικαιολογητικά για την τήρηση των μητρώων του ν.3310/2005, όπως τροποποιήθηκε με τον ν.3414/2005",καθώς και των υπουργικών αποφάσεων, οι οποίες εκδίδονται, κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 65 του ν. 4172/2013 (Α'167) για τον καθορισμό: α) των μη «συνεργάσιμων φορολογικά» κρατών και β) των κρατών με «προνομιακό φορολογικό καθεστώς»,*
21. *του ν. 5144/2024 (Α'162) «Κύρωση Κώδικα Φόρου Προστιθέμενης Αξίας»,*
22. *του ν. 2690/1999 (Α' 45) "Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις",*
23. *του ν. 2121/1993 (Α' 25) "Πνευματική Ιδιοκτησία, Συγγενικά Δικαιώματα και Πολιτιστικά Θέματα",*
24. *του π.δ. 71/2019 (Α΄112) «Μητρώα συντελεστών παραγωγής δημοσίων και ιδιωτικών έργων, μελετών, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών (ΜΗ.ΤΕ.),*
25. *του π.δ. 39/2017 (Α' 64) «Κανονισμός εξέτασης προδικαστικών προσφυγών ενώπιων της*

Α.Ε.Π.Π.»,

26. *του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2016/7 της Επιτροπής της 5ης Ιανουαρίου 2016, για την καθιέρωση του τυποποιημένου εντύπου για το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Προμήθειας (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ) OJ L 3/16,*
27. *του π.δ. 80/2016 "Άνάληψη υποχρεώσεων από τους διατάκτες" (Α΄ 145),*
28. *του π.δ. 28/2015 (Α' 34) "Κωδικοποίηση διατάξεων για την πρόσβαση σε δημόσια έγγραφα και στοιχεία",*
29. *του Κανονισμού (ΕΕ) 2022/576 του Συμβουλίου της 8ης Απριλίου 2022 για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 833/2014 σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία,*
30. *της υπ' αριθμ. 52445 ΕΞ 2023/4-4-2023 Κοινής Απόφασης των Υπουργών Οικονομικών, Ανάπτυξης και Επενδύσεων Υποδομών και Μεταφορών και Επικρατείας, με θέμα «Υποχρέωση υποβολής ηλεκτρονικών τιμολογίων από τους οικονομικούς φορείς», (Β'2385 με διορθ. σφαλ. στο Β' 3061),*
31. *της υπ' αριθμ. 102080/24-10-2022 (Β΄5623/02.11.2022) απόφασης του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Ρύθμιση θεμάτων σχετικά με την εξέταση επανορθωτικών μέτρων από την Επιτροπή της παρ. 9 του άρθρου 73 του ν. 4412/2016»,*
32. *της υπ' αριθμ. 14900/4-2-2021 Κοινής Απόφασης των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Β΄ 466/8-2-2021) «Έγκριση σχεδίου Δράσης για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις» (κατά περίπτωση).*
33. *της υπ΄ αριθμ. οικ. 98979 ΕΞ2021 Κ.Υ.Α. (Β' 3766/13.08.2021) «Ηλεκτρονική Τιμολόγηση στο πλαίσιο των Δημόσιων Συμβάσεων δυνάμει του ν. 4601/2019» (Α΄44),*
34. *της υπ' αριθμ. 63446/31.05.2021 (Β' 2338/02.06.2021) Κοινής Απόφασης των Υπουργών Οικονομικών, Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Επικρατείας «Καθορισμός Εθνικού Μορφότυπου ηλεκτρονικού τιμολογίου στο πλαίσιο των Δημοσίων Συμβάσεων»,*
35. *της υπ΄ αριθμ. ΔΝΣ/61034/ΦΝ 466/29-12-2017 Απόφασης του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών «Κατάρτιση, τήρηση και λειτουργία του Μητρώου μελών επιτροπών διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών (Μη.Μ.Ε.Δ.) της παρ. 8 (η) του άρθρου 221 του ν. 4412/2016» (Β 4841), όπως τροποποιήθηκε με την όμοια απόφαση ΥΑ ΔΝΣ/οικ.21137/ΦΝ 466/2-5-2018 (Β 1511),*
36. *της Κοινής Διαπιστωτικής Πράξης των Υπουργών Υποδομών και Μεταφορών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης με α.π. Δ11/Οικ.627/18-5-2020, με θέμα "Μετεγκατάσταση του υποσυστήματος ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα στη Γενική Γραμματεία Υποδομών" (ΑΔΑ ΩΝΛ5465ΧΘΞ-ΨΕ4),*
37. *της υπ΄ αριθμ. 166278 Κοινής Υπουργικής Απόφασης (Β 2813/30-6-2021) «Ρυθμίσεις τεχνικών ζητημάτων που αφορούν στην ανάθεση των Δημοσίων Συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών με χρήση των επιμέρους εργαλείων και διαδικασιών του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.) (εφεξής ΚΥΑ ΕΣΗΔΗΣ-Δημόσια Έργα»,*
38. *της υπ΄ αριθμ. 57654/2017 Υπουργικής Απόφασης (Β' 1781) «Ρύθμιση ειδικότερων θεμάτων λειτουργίας και διαχείρισης του Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ) του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης»,*
39. *της υπ΄ αριθμ. πρωτ. ΔΙΠΑΔ/οικ.273/17-7-2012 (ΦΕΚ 2221/Β/2012) Υπουργικής Απόφασης «Έγκριση τετρακοσίων σαράντα (440) Ελληνικών Τεχνικών Προδιαγραφών (ΕΤΕΠ) με υποχρεωτική εφαρμογή σε όλα τα Δημόσια Έργα»,*
40. *της υπ΄ αριθμ. Δ.22/ 4193/2019 Απόφασης του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών (Β΄ 4607) «Έγκριση εβδομήντα (70) Ελληνικών Τεχνικών Προδιαγραφών (ΕΤΕΠ), με υποχρεωτική εφαρμογή σε όλα τα Δημόσια Έργα και Μελέτες»,*
41. *της υπ΄ αριθμ. 367126/22-11-2022 Απόφασης του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών (Β΄ 6366) «Έγκριση εκατόν πενήντα τεσσάρων (154) Ελληνικών Τεχνικών Προδιαγραφών (ΕΤΕΠ), με υποχρεωτική εφαρμογή σε όλα τα Δημόσια Έργα και Μελέτες»,*
42. *της υπ΄ αριθμ. 244140/09-08-2023 Απόφασης του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών (Β΄ 5115) «Έγκριση ογδόντα (80) Ελληνικών Τεχνικών Προδιαγραφών (ΕΤΕΠ), με υποχρεωτική εφαρμογή σε όλα τα Δημόσια Έργα και Μελέτες»,*
43. *της υπ΄ αριθμ. 70969/07-03-2024 Απόφασης του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών (Β΄ 1890) «Έγκριση της πρώτης αναθεώρησης εβδομήντα εννέα (79) και της δεύτερης αναθεώρησης*

δεκαοκτώ (18) Ελληνικών Τεχνικών Προδιαγραφών (ΕΤΕΠ), με υποχρεωτική εφαρμογή σε όλα τα Δημόσια Έργα και Μελέτες»,

44. *της υπ΄ αριθμ. ΔΝΣγ/οικ.38107/ΦΝ 466/2017 Απόφασης του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών (Β΄ 1956) «Καθορισμός «Ομάδων εργασιών» ανά κατηγορία έργων για τις δημόσιες συμβάσεις έργων του ν. 4412/2016»,*
45. *της υπ΄ αριθμ. ΔΝΣγ/οικ.35577/ΦΝ 466/2017 Απόφασης του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών (Β΄ 1746) «Κανονισμός Περιγραφικών Τιμολογίων Εργασιών για δημόσιες συμβάσεις έργων»,*
46. *της υπ΄ αριθμ. Δ15/οικ/24298/28.07.2005 (Β΄ 1105) Απόφασης, με θέμα «Έκδοση Ενημερότητας Πτυχίου και Βεβαιώσεων ανεκτέλεστου υπολοίπου συμβάσεων δημοσίων έργων, υποβολή Εκθέσεων δραστηριότητας ανωνύμων εταιρειών και Πιστοποιητικών εκτέλεσης έργων».*

7.2 Οι εκδοθείσες, σε εκτέλεση των ανωτέρω διατάξεων, κανονιστικές πράξεις, οι λοιπές διατάξεις που αναφέρονται ρητά ή απορρέουν από τα οριζόμενα στα συμβατικά τεύχη της παρούσας, καθώς και το σύνολο των διατάξεων του ασφαλιστικού, εργατικού, περιβαλλοντικού και φορολογικού δικαίου και γενικότερα κάθε διάταξη (Νόμος, Π.Δ., Υ.Α.) και ερμηνευτική εγκύκλιος που διέπει την ανάθεση και εκτέλεση του έργου της παρούσας σύμβασης, έστω και αν δεν αναφέρονται ρητά.

7.3 Προσθήκες και εν γένει προσαρμογές άρθρων της διακήρυξης (πέραν των όσων ήδη προβλέπονται ρητώς στο κείμενο της πρότυπης διακήρυξης) μπορούν να προστίθενται και να περιλαμβάνονται, μόνο εφόσον είναι απόλυτα συμβατές με την ισχύουσα κάθε φορά νομοθεσία.

Άρθρο 8: Χρηματοδότηση του Έργου, Φόροι, Δασμοί, κ.λ.π.- Πληρωμή Αναδόχου

8.1. Το έργο χρηματοδοτείται από Ιδίους Πόρους της Περιφέρειας Αττικής με κωδικό ΑΛΕ 317010503009.
Το έργο υπόκειται της κρατήσεις που προβλέπονται για τα έργα αυτά, περιλαμβανομένης της κράτησης ύψους 0,1 % υπέρ των λειτουργικών αναγκών της Ενιαίας Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων, σύμφωνα με το άρθρο 350 παρ. 3 του ν. 4412/2016, της κράτησης 6‰, σύμφωνα με της διατάξεις του άρθρου 53 παρ. 7 περ. θ' του ν. 4412/2016 και της υπ' αριθμ. ΔΝΣγ/οικ.42217/ΦΝ466/12.6.2017 απόφασης του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών (Β' 2235) της κράτησης 2,5‰ υπέρ της Π.Ο.Μ.Η.Τ.Ε.Δ.Υ., σύμφωνα με της διατάξεις του άρθρου 53 παρ. 7 περ. θ' του ν. 4412/2016 και ΔΝΣβ/51667/ΦΝ466/12-02-2020 απόφασης του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών (Β' 2780), καθώς και της κράτησης ύψους 0,02% υπέρ της ανάπτυξης και συντήρησης του Ο.Π.Σ. Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ., σύμφωνα με το άρθρο 36 παρ. 6 του ν. 4412/2016.

8.2. Τα γενικά έξοδα, όφελος κ.λ.π. του Αναδόχου και οι επιβαρύνσεις από φόρους, δασμούς κ.λ.π. καθορίζονται στο αντίστοιχο άρθρο της Ε.Σ.Υ. Ο Φ.Π.Α. βαρύνει τον Κύριο του Έργου.

8.3. Οι πληρωμές θα γίνονται σύμφωνα με το άρθρο 152 του ν. 4412/2016 και το αντίστοιχο άρθρο της Ε.Σ.Υ. Η πληρωμή του εργολαβικού τιμήματος θα γίνεται σε EURO.

Άρθρο 9: Συμπλήρωση – αποσαφήνιση πληροφοριών και δικαιολογητικών

Η αναθέτουσα αρχή, τηρώντας τις αρχές της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, ζητά από τους προσφέροντες οικονομικούς φορείς, όταν οι πληροφορίες ή η τεκμηρίωση που πρέπει να υποβάλλονται είναι ή εμφανίζονται ελλιπείς ή λανθασμένες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων του

ΕΕΕΣ, ή όταν λείπουν συγκεκριμένα έγγραφα, να υποβάλλουν, να συμπληρώνουν, να αποσαφηνίζουν ή να ολοκληρώνουν τις σχετικές πληροφορίες ή τεκμηρίωση, εντός προθεσμίας όχι μικρότερης των δέκα (10) ημερών και όχι μεγαλύτερης των είκοσι (20) ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησης σε αυτούς της σχετικής πρόσκλησης, μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» του υποσυστήματος, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στις διατάξεις των άρθρων 102 και 103 του ν. 4412/2016.
Η συμπλήρωση ή η αποσαφήνιση ζητείται και γίνεται αποδεκτή υπό την προϋπόθεση ότι δεν τροποποιείται η προσφορά του οικονομικού φορέα και ότι αφορά σε στοιχεία ή δεδομένα, των οποίων είναι αντικειμενικά εξακριβώσιμος ο προγενέστερος χαρακτήρας σε σχέση με το πέρας της καταληκτικής προθεσμίας παραλαβής προσφορών. Τα ανωτέρω ισχύουν κατ' αναλογίαν και για τυχόν ελλείπουσες δηλώσεις, υπό την προϋπόθεση ότι βεβαιώνουν γεγονότα αντικειμενικώς εξακριβώσιμα..

Άρθρο 10: Απόφαση ανάληψης υποχρέωσης – Έγκριση δέσμευσης πίστωσης

Για την παρούσα διαδικασία έχει εκδοθεί η ανάληψη υποχρέωσης/έγκριση δέσμευσης πίστωσης με αρ. πρωτ. 1212526/23-9-2026 (ΑΔΑ: 9ΛΣΛ7Λ7-ΗΔΩ) συνολικού ποσού 11.000.000,00 € για τα οικονομικά έτη 2026 έως και 2030 και με αρ. 2279 καταχώρηση στο βιβλίο εγκρίσεων και εντολών πληρωμής της Δ.Ο.Υ. (συμπληρώνεται και ο αριθμός της απόφασης έγκρισης της πολυετούς ανάληψης σε περίπτωση που η δαπάνη εκτείνεται σε περισσότερα του ενός οικονομικά έτη, σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 4 του π.δ 80/2016).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

Άρθρο 11: Τίτλος, προϋπολογισμός, τόπος, περιγραφή και ουσιώδη χαρακτηριστικά του έργου

Τίτλος του έργου

Ο τίτλος του έργου είναι:
«ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΔΕΞΑΜΕΝΗΣ ΑΝΑΣΧΕΣΗΣ ΠΛΗΜΜΥΡΙΚΗΣ ΠΑΡΟΧΗΣ Δ3.4 ΣΤΟ ΠΟΙΚΙΛΟ ΟΡΟΣ (ΟΔΟΣ ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΟΣ) ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ»

11.1. Προϋπολογισμός Δημοπράτησης του έργου (εκτιμώμενη αξία της σύμβασης)

Ο προϋπολογισμός δημοπράτησης του έργου ανέρχεται σε 8.870.967,74 Ευρώ και αναλύεται σε:
Δαπάνη Εργασιών 5.849.761,00€
Γενικά έξοδα και Όφελος εργολάβου (Γ.Ε.+Ο.Ε.) 1.052.956,98€
Απρόβλεπτα (ποσοστού 9% επί της δαπάνης εργασιών και του κονδυλίου Γ.Ε.+Ο.Ε.) 621.244,62€ που αναλώνονται σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 156 παρ. 3. (β) του ν. 4412/2016.
Απολογιστικά 139.240,00 €
ΑΕΚΚ 800.000,00 €
Στο ανωτέρω ποσό προβλέπεται αναθεώρηση στις τιμές ποσού 407.765,14€ σύμφωνα με το άρθρο 153 του ν. 4412/2016.

Δεν προβλέπεται ρήτρα πρόσθετης καταβολής, σύμφωνα με το άρθρο 149 του ν. 4412/2016 και το άρθρο 16 της παρούσας.

Η παρούσα σύμβαση δεν υποδιαιρείται σε τμήματα και ανατίθεται ως ενιαίο σύνολο για τους ακόλουθους λόγους: λόγω της φύσης του έργου δεν γίνεται διαχωρισμός.

11.2. Τόπος εκτέλεσης του έργου

Π.Ε. Δυτικού Τομέα Αθηνών (NUTS EL302)
Δήμος Πετρούπολης

11.3. Περιγραφή και ουσιώδη χαρακτηριστικά του έργου

Αντικείμενο του έργου αποτελεί η κατασκευή της ανοικτής Δεξαμενής Ανάσχεσης Δ3.4 στο Δήμο Πετρούπολης, που αποτελεί τμήμα της μελέτης με τίτλο: «ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΔΙΚΤΥΩΝ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ ΟΜΒΡΙΩΝ ΥΔΑΤΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΑΝΑΣΧΕΣΗΣ ΤΗΣ ΠΛΗΜΜΥΡΙΚΗΣ ΑΠΟΡΡΟΗΣ ΣΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ - ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ, ΙΛΙΟΥ, ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ, ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ, ΧΑΪΔΑΡΙΟΥ, ΑΙΓΑΛΕΩ ΚΑΙ ΑΓΙΑΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ».

CPV: 45246400-7

Επισημαίνεται, ότι το φυσικό και οικονομικό αντικείμενο των δημοπρατούμενων έργων δεν πρέπει

να μεταβάλλεται ουσιωδώς κατά τη διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης, κατά τα οριζόμενα στην παρ. 4 του άρθρου 132 του ν. 4412/2016. Δυνατότητα μεταβολής υφίσταται μόνο υπό τις προϋποθέσεις των άρθρων 132 και 156 του ν. 4412/2016.

Επιτρέπεται η χρήση των «επί έλασσον» δαπανών με τους ακόλουθους όρους και περιορισμούς:

- Δεν τροποποιείται το «βασικό σχέδιο» της προκήρυξης, ούτε οι προδιαγραφές του έργου, όπως περιγράφονται στα συμβατικά τεύχη, ούτε καταργείται ομάδα εργασιών της αρχικής σύμβασης.
- Δεν θίγεται η πληρότητα, ποιότητα και λειτουργικότητα του έργου.
- Δεν χρησιμοποιείται για την πληρωμή νέων εργασιών που δεν υπήρχαν στην αρχική σύμβαση.
- Δεν υπερβαίνει η δαπάνη αυτή, κατά τον τελικό εγκεκριμένο Ανακεφαλαιωτικό Πίνακα Εργασιών του έργου, ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) της συμβατικής δαπάνης ομάδας εργασιών του έργου ούτε, αθροιστικά, ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) της δαπάνης της αρχικής αξίας σύμβασης χωρίς Φ.Π.Α., αναθεώρηση τιμών και απρόβλεπτες δαπάνες. Στην αθροιστική αυτή ανακεφαλαίωση λαμβάνονται υπόψη μόνο οι μεταφορές δαπάνης από μία ομάδα εργασιών σε άλλη.
  Τα ποσά που εξοικονομούνται, εφόσον υπερβαίνουν τα ανωτέρω όρια (20% ή και 10%), μειώνουν ισόποσα τη δαπάνη της αξίας σύμβασης χωρίς Φ.Π.Α., αναθεωρήσεις και απρόβλεπτες δαπάνες. Για τη χρήση των «επί έλασσον δαπανών» απαιτείται σε κάθε περίπτωση η σύμφωνη γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου, ύστερα από εισήγηση του φορέα υλοποίησης. Ο προϋπολογισμός των έργων στα οποία εφαρμόζεται η παράγραφος αυτή αναλύεται σε ομάδες εργασιών, οι οποίες συντίθενται από εργασίες που υπάγονται σε ενιαία υποσύνολα του τεχνικού αντικειμένου των έργων, έχουν παρόμοιο τρόπο κατασκευής και επιδέχονται το ίδιο ποσοστό έκπτωσης στις τιμές μονάδας τους. Με την υπ΄ αριθμ. ΔΝΣγ/οικ.38107/ΦΝ 466/2017 Απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών (Β΄ 1956) *«Καθορισμός «Ομάδων εργασιών» ανά κατηγορία έργων για τις δημόσιες συμβάσεις έργων του ν. 4412/2016»*, η οποία έχει εφαρμογή σε όλα τα ως άνω έργα, προσδιορίζονται οι ομάδες εργασιών ανά κατηγορία έργων.

Άρθρο 12: Προθεσμία εκτέλεσης του έργου

Η συνολική προθεσμία εκτέλεσης του έργου, ορίζεται σε **ΔΕΚΑΟΚΤΩ (18) ΜΗΝΕΣ** από την ημέρα υπογραφής της σύμβασης.
Αναλυτικότερα στοιχεία για τις προθεσμίες του έργου αναφέρονται στην Ε.Σ.Υ.

Άρθρο 13: Διαδικασία σύναψης σύμβασης - Όροι υποβολής προσφορών

13.1 Η επιλογή του αναδόχου θα γίνει σύμφωνα με την «ανοικτή διαδικασία» του άρθρου 27 του ν. 4412/2016 και υπό τις προϋποθέσεις του νόμου αυτού.

13.2 Η οικονομική προσφορά των διαγωνιζομένων θα συνταχθεί και υποβληθεί σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 95 παρ. 2.(α) του ν. 4412/2016 καθώς και στην παρ. 3.5 περ. γ έως στ της παρούσας.

13.3 Κάθε προσφέρων μπορεί να υποβάλει μόνο μία προσφορά [45].

13.4 Δεν επιτρέπεται η υποβολή εναλλακτικών προσφορών [46].

13.5 Δε γίνονται δεκτές προσφορές για μέρος του αντικειμένου της σύμβασης.

Άρθρο 14: Κριτήριο Ανάθεσης

Το παρόν έργο εντάσσεται σε ένα ευρύτερο πλαίσιο στρατηγικών παρεμβάσεων για την αστική βιωσιμότητα, την ανθεκτικότητα και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών, συμβάλλοντας

ταυτόχρονα στην περιβαλλοντική αναβάθμιση και στην ενίσχυση της τοπικής οικονομίας.
Η ανάθεση της σύμβασης θα πραγματοποιηθεί βάσει της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς, με κριτήριο τη **βέλτιστη σχέση ποιότητας – τιμής**, σύμφωνα με:

- το **άρθρο 86 του Ν. 4412/2016**, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 30 του Ν. 4782/2021,
- το **άρθρο 87 του Ν. 4412/2016** που αφορά στην κοστολόγηση του κύκλου ζωής προϊόντων και έργων,
- το **Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις** (ΚΥΑ 14900/2021, όπως τροποποιήθηκε με την ΚΥΑ 54862/2024).

και λαμβάνοντας υπόψιν την κατευθυντήρια οδηγία 11 «Κριτήρια ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων» της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων.
Η προσέγγιση αυτή επιτρέπει την πολυκριτηριακή αξιολόγηση των προσφορών, με συνεκτίμηση **τεχνικών, περιβαλλοντικών, κοινωνικών και οικονομικών παραμέτρων**, πλήρως συνδεδεμένων με το αντικείμενο της σύμβασης. Η επιλογή αναδόχου δεν βασίζεται αποκλειστικά στην τιμή, αλλά λαμβάνει υπόψη την ικανότητά του να υλοποιήσει έργο **υψηλής προστιθέμενης αξίας και θετικού αποτυπώματος**, με σεβασμό στο περιβάλλον, στην κοινωνία και στους φυσικούς πόρους.
Στο πλαίσιο των ευρωπαϊκών και εθνικών πολιτικών για τις **πράσινες, βιώσιμες και κυκλικές δημόσιες συμβάσεις**, βασικά τεχνικά κριτήριά αποτελούν αφενός η τεκμηριωμένη **αξιολόγηση της βιωσιμότητας του έργου** κατά ΕΝ 17472:2022 «Βιωσιμότητα έργων κατασκευών — Αξιολόγηση Βιωσιμότητας έργων πολιτικού μηχανικού — Μέθοδοι υπολογισμού» (ή χρήση ισοδύναμων μεθοδολογιών ή προτύπων πέραν του ΕΝ 17472:2022, εφόσον τεκμηριώνεται η τεχνική και μεθοδολογική συγκρισιμότητα ως προς τα ζητούμενα) και αφετέρου **η τεκμηριωμένη αξιολόγηση της κυκλικότητας του έργου** κατά ISO 59020:2024 «Κυκλική οικονομία — Μέτρηση και αξιολόγηση της απόδοσης της κυκλικότητας» (ή με χρήση ισοδύναμων μεθοδολογιών ή προτύπων, εφόσον τεκμηριώνεται επαρκώς η τεχνική και μεθοδολογική συγκρισιμότητα ως προς τα ζητούμενα).
Η προσέγγιση αυτή επιτρέπει την αξιολόγηση του έργου τόσο ως προς τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις του σε προοπτική κύκλου ζωής όσο και ως προς τη διατήρηση, ανάκτηση και κυκλική διαχείριση των πόρων και υλικών του έργου, σε άμεση συνάφεια με το αντικείμενο της σύμβασης.
Η ανωτέρω προσέγγιση είναι πλήρως εναρμονισμένη με τις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης και τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDGs) του ΟΗΕ, ευθυγραμμίζεται με τις ευρωπαϊκές στρατηγικές για τις πράσινες και βιώσιμες δημόσιες συμβάσεις, προάγει την αποδοτική χρήση πόρων, τη μείωση των γραμμικών ροών υλικών και την κυκλική οικονομία, και ταυτόχρονα υποστηρίζει τις εθνικές πολιτικές για την ανθεκτικότητα των υποδομών και τη βιώσιμη ανάπτυξη των δημόσιων έργων.

Η βέλτιστη σχέση ποιότητας – τιμής εκτιμάται βάσει των κάτωθι κριτηρίων:

- **ΟΠ. Έκπτωση επί του Προϋπολογισμού Μελέτης (Κατασκευαστικό κόστος).**
- **Κ1. Περιβαλλοντική Βιωσιμότητα**
- **Κ2. Οικονομική Βιωσιμότητα**
- **Κ3. Κυκλική Οικονομία Έργου**

Άρθρο 14.1: Βαθμολόγηση και κατάταξη προσφορών

Η σταθμισμένη βαθμολογία του κάθε κριτηρίου θα προκύπτει από το γινόμενο του επιμέρους συντελεστή βαρύτητας επί τη βαθμολογία του, η δε συνολική βαθμολογία της προσφοράς θα προκύπτει από το άθροισμα των σταθμισμένων βαθμολογιών όλων των κριτηρίων.
Η συνολική βαθμολογία της προσφοράς υπολογίζεται με βάση τον παρακάτω τύπο:

U = 30%*ΟΠ+ 70%*[65%*Κ1+15%*Κ2+20%*Κ3]

U = Συνολική Βαθμολογία.
ΟΠ. Έκπτωση επί του Προϋπολογισμού Μελέτης (Κατασκευαστικό κόστος).
Κ1. Περιβαλλοντική Βιωσιμότητα
Κ2. Οικονομική Βιωσιμότητα
Κ3. Κυκλική Οικονομία Έργου

Πλέον συμφέρουσα προσφορά είναι η προσφορά, που θα συγκεντρώσει το μέγιστο αριθμό στο U σύμφωνα με το άρθρο 86 του Ν. 4412/2016.

Κάθε κριτήριο αξιολόγησης βαθμολογείται αυτόνομα με βάση τα στοιχεία της οικονομικής και τεχνικής προσφοράς. Ειδικότερα:

Κριτήριο ΟΠ: έκπτωση επί του προϋπολογισμού μελέτης
Η Οικονομική Προσφορά κάθε διαγωνιζόμενου θα αξιολογηθεί βάσει των κάτωθι υπο- κριτηρίων:

Υπο-Κριτήριο	Περιγραφή	Συντελεστής Βαρύτητας (σν)
ΟΠ	Έκπτωση επί του κατασκευαστικού κόστους του προϋπολογισμού μελέτης	100%

Η βαθμολόγηση κάθε υπο-κριτηρίου γίνεται ως ακολούθως:

Υποκριτήριο ΟΠ: Έκπτωση επί του κατασκευαστικού κόστους του προϋπολογισμού μελέτης

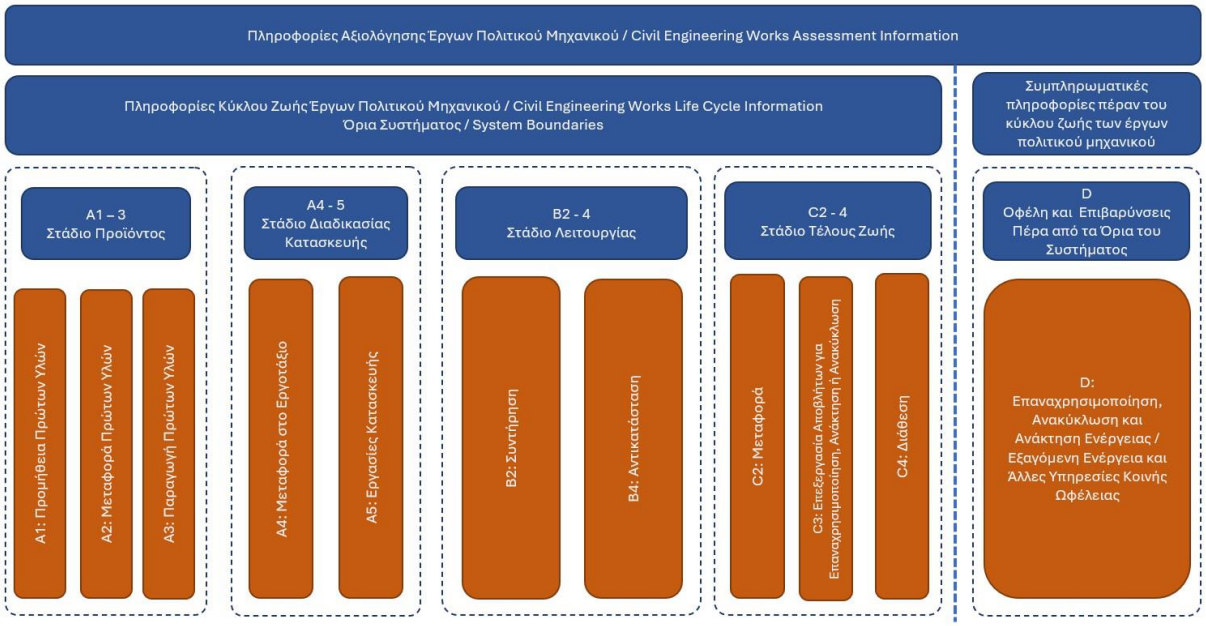
Το ΟΠ εκάστου οικονομικού φορέα είναι η έκπτωση επί του κατασκευαστικού κόστους του προϋπολογισμού μελέτης και θα προκύπτει με βάση τον τύπο:
ΟΠ= ((ΠΜκκ- Πκκ)/ ΠΜκκ)*100
όπου :
Πκκ: Προσφορά διαγωνιζόμενου αναφορικά με το κατασκευαστικό κόστος
ΠΜκκ: Κατασκευαστικό κόστος του προϋπολογισμού μελέτης
Όταν οι οικονομικές προσφορές φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές η αναθέτουσα αρχή απαιτεί από τους οικονομικούς φορείς να εξηγήσουν την τιμή ή το κόστος που προτείνουν στην προσφορά τους, εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της πρόσκλησης της αναθέτουσας αρχής.
Αν οικονομικός φορέας δεν ανταποκριθεί στη σχετική πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής εντός της άνω προθεσμίας και δεν υποβάλλει εξηγήσεις, η προσφορά του απορρίπτεται ως μη κανονική και καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγυητική επιστολή συμμετοχής. Αν οι εξηγήσεις δεν γίνουν αποδεκτές, η προσφορά απορρίπτεται, ωστόσο δεν καταπίπτει η εγγυητική επιστολή συμμετοχής.
Ως ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές, τεκμαίρονται προσφορές που υποβάλλονται σε διαγωνισμό και εμφανίζουν απόκλιση μεγαλύτερη των δέκα (10) ποσοστιαίων μονάδων από τον μέσο όρο του συνόλου των εκπτώσεων των παραδεκτών προσφορών που υποβλήθηκαν. Η αναθέτουσα αρχή δύναται να κρίνει ότι συνιστούν ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές και προσφορές με μικρότερη ή καθόλου απόκλιση από το ως άνω όριο.
Για την αξιολόγηση των προσφορών που φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές εφαρμόζονται τα άρθρα 88 και 89 ν. 4412/2016.
Οι παρεχόμενες εξηγήσεις του οικονομικού φορέα, ιδίως ως προς τον προσδιορισμό οικονομικών μεγεθών, με τις οποίες ο προσφέρων διαμόρφωσε την προσφορά του, αποτελούν δεσμευτικές συμφωνίες και τμήμα της σύμβασης ανάθεσης που δεν μπορούν να μεταβληθούν καθ' όλη τη διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης.
Η αποδοχή ή απόρριψη των εξηγήσεων των οικονομικών φορέων, κατόπιν γνώμης της Επιτροπής Διαγωνισμού, η οποία περιλαμβάνεται στο πρακτικό της, ενσωματώνεται στην απόφαση της αναθέτουσας αρχής. Για την εξέταση των εξηγήσεων δύναται να συγκροτούνται και έκτακτες επιτροπές ή ομάδες εργασίας κατά τα οριζόμενα στην παρ. 3 του άρθρου 221 ν. 4412/2016.

Κριτήριο Κ1: Περιβαλλοντική Βιωσιμότητα
Το κριτήριο Κ1 αφορά την αξιολόγηση των περιβαλλοντικών επιδόσεων του έργου και στον υπολογισμό για τις εργασίες που θα πραγματοποιηθούν του Ανθρακικού Αποτυπώματος του Κύκλου Ζωής του Έργου, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του προτύπου ΕΝ 17472:2022 «Βιωσιμότητα έργων κατασκευών — Αξιολόγηση Βιωσιμότητας έργων πολιτικού μηχανικού — Μέθοδοι υπολογισμού». Η αξιολόγηση θα περιλαμβάνει για τις εργασίες που θα πραγματοποιηθούν τον υπολογισμό του Ανθρακικού Αποτυπώματος του Κύκλου Ζωής του Έργου που σχετίζετε με τις ακόλουθες "Πληροφορίες Αξιολόγησης Έργων Πολιτικού Μηχανικού / Civil Engineering Works Assessment

Information" στις οποίες περιλαμβάνονται οι "Πληροφορίες Κύκλου Ζωής Έργων Πολιτικού Μηχανικού / Civil Engineering Works Life Cycle Information - Όρια Συστήματος / System Boundaries " και οι "Συμπληρωματικές πληροφορίες πέραν του κύκλου ζωής των έργων πολιτικού μηχανικού". Αυτές εντάσσονται σε πέντε γενικές ενότητες:

I. Ενότητα Α1-3 Στάδιο Προϊόντος
II. Ενότητα Α4-5 Στάδιο Διαδικασίας Κατασκευής
III. Ενότητα Β2-4 Στάδιο Λειτουργίας
IV. Ενότητα C2-4 Στάδιο Τέλους Ζωής
V. Ενότητα D Οφέλη και Επιβαρύνσεις Πέρα από τα όρια του Συστήματος

Κάθε γενική ενότητα αναλύεται σε υπο-ενότητες σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα:

Οι περιβαλλοντικοί δείκτες που θα χρησιμοποιηθούν για την αξιολόγηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων του έργου είναι οι εξής:

- Global Warming Potential total (Δυναμικό Παγκόσμιας Θέρμανσης – Συνολικό) – Μονάδα Μέτρησης: kg CO_2e
- Global Warming Potential fossil (Δυναμικό Παγκόσμιας Θέρμανσης – Από ορυκτά καύσιμα) - Μονάδα Μέτρησης: kg CO_2e
- Global Warming Potential biogenic (Δυναμικό Παγκόσμιας Θέρμανσης – Από βιογενείς πηγές) - Μονάδα Μέτρησης: kg CO_2e
- Global Warming Potential, LULUC (Δυναμικό Παγκόσμιας Θέρμανσης – Από χρήση και αλλαγή χρήσης γης (LULUC)) - Μονάδα Μέτρησης: kg CO_2e
- Depletion potential of the stratospheric ozone layer (Δυναμικό Εξάντλησης της Στρατοσφαιρικής Στιβάδας Όζοντος) - Μονάδα Μέτρησης: kg CFC-11 eq
- Acidification potential, Accumulated Exceedance (Δυναμικό Όξινης Απόθεσης (Οξίνιση)) - Μονάδα Μέτρησης: mol H^+ eq
- Eutrophication – fresh water (Ευτροφισμός – Γλυκά νερά) - Μονάδα Μέτρησης: kg P eq
- Eutrophication – marine (aquatic) (Ευτροφισμός – Θαλάσσιο περιβάλλον) - Μονάδα Μέτρησης: kg N eq
- Eutrophication – terrestrial (Ευτροφισμός – Επίγεια οικοσυστήματα) - Μονάδα Μέτρησης: mol N eq
- Formation potential of tropospheric ozone (Δυναμικό Σχηματισμού Όζοντος στην Τροπόσφαιρα (Φωτοχημική οξείδωση)) - Μονάδα Μέτρησης: kg NMVOC eq
- Abiotic depletion potential (ADP-elements) for non-fossil resources (Δυναμικό Εξάντλησης Αβιοτικών Πόρων – Στοιχεία/Μέταλλα) - Μονάδα Μέτρησης: kg Sb eq
- Abiotic depletion potential (ADP-fossil fuels) (Δυναμικό Εξάντλησης Αβιοτικών Πόρων – Ορυκτά καύσιμα) - Μονάδα Μέτρησης: MJ
- Water use (Χρήση Νερού (αφαίρεση διαθέσιμου νερού)) - Μονάδα Μέτρησης: m^3 deprived
- Ionising radiation, human health (Ιονίζουσα Ακτινοβολία – Επίπτωση στην ανθρώπινη υγεία) -

Μονάδα Μέτρησης: kBq U-235 eq
- Eco-toxicity (freshwater) (Οικοτοξικότητα – Γλυκό νερό) – Μονάδα Μέτρησης: CTUe
- Human toxicity, cancer effects (Ανθρώπινη Τοξικότητα – Καρκινογόνες επιδράσεις) - Μονάδα Μέτρησης: CTUh
- Human toxicity, non-cancer effects (Ανθρώπινη Τοξικότητα – Μη καρκινογόνες επιδράσεις) - Μονάδα Μέτρησης: CTUh

Ο δείκτης Global Warming Potential – total (GWP-total) αντιπροσωπεύει το συνολικό δυναμικό συμβολής στην κλιματική αλλαγή και προκύπτει ως άθροισμα των επιμέρους συνιστωσών: GWP–fossil , GWP–LULUC & GWP-BIOGENIC.

Η αξιολόγηση Περιβαλλοντικής Βιωσιμότητας στο εν λόγω Κριτήριο Κ1 γίνεται με την θέσπιση των κάτωθι επτά (7) (Υπο)κριτηρίων Κ1.1 ~ Κ1.7.

Συγκεκριμένα:

Κ1 Περιβαλλοντική Βιωσιμότητα		
Α/Α	**ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ**	**Συντελεστής Βαρύτητας (σν)**
Κ.1.1	Στάδιο Προϊόντος Α1-3	35%
Κ.1.2	Στάδιο Διαδικασία Κατασκευής Α4-5	15%
Κ.1.3	Στάδιο Λειτουργίας Β2-4	5%
Κ.1.4	Στάδιο Τέλους Ζωής C2-4	20%
Κ.1.5	Οφέλη και τις Επιβαρύνσεις Πέρα από τα Όρια του Συστήματος D	15%
Κ.1.6	Αποτελέσματα Υπολογισμού -Πηγές/Δεδομένα LCA - Γραφική Παρουσίαση Αποτελεσμάτων	5%
Κ.1.7	Συγκριτική Επίδοση GWP Υποδομής	5%
	ΑΘΡΟΙΣΜΑ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΩΝ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ Κ1	100%

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ (ΥΠΟ)ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ:
Υπο-κριτήριο Κ.1.1 *Στάδιο Προϊόντος Α1-3*

Τα όρια για την ενότητα Α1 έως Α3 καλύπτουν τις διαδικασίες «από τον λίκνο στην πύλη» (cradle-to-gate) για τα προϊόντα/υλικά που χρησιμοποιούνται στο έργο, μέχρι την έξοδο του προϊόντος από την εγκατάσταση παραγωγής και πριν την άφιξή του στο εργοτάξιο. Ειδικότερα:
- Η υπό-Ενότητα Α1 περιλαμβάνει τις διαδικασίες που σχετίζονται με την εξόρυξη/συγκομιδή, την επεξεργασία και την παραγωγή των πρώτων υλών που χρησιμοποιούνται για την κατασκευή των προϊόντων.
- Η υπό-Ενότητα Α2 περιλαμβάνει τη μεταφορά των πρώτων υλών/ενδιάμεσων προϊόντων από τον τόπο εξόρυξης/παραγωγής/επεξεργασίας προς την εγκατάσταση παραγωγής όπου κατασκευάζονται τα τελικά προϊόντα.
- Η υπό-Ενότητα Α3 περιλαμβάνει τις διαδικασίες παραγωγής/κατεργασίας/συσκευασίας των τελικών προϊόντων στην εγκατάσταση παραγωγής.

Ορισμός "προϊόντος" και κανόνες πληρότητας (cut-off):

Ως "προϊόν" ορίζεται το κύριο υλικό ή το σύνολο των κύριων υλικών όπως αυτά περιλαμβάνονται στις αναλύσεις των άρθρων του Τιμολογίου Μελέτης. Δευτερεύοντα υλικά (όσα υλικά αντιπροσωπεύουν <1% του συνολικού κόστους ή/και όγκου ανά άρθρο τιμολογίου) και μικρο-υλικά δεν λαμβάνονται υπόψη, με την προϋπόθεση ότι η εφαρμογή του κανόνα γίνεται συνεκτικά και

τεκμηριώνεται.

Απαιτήσεις δεδομένων (EPD) για Α1–Α3 και συμβατότητα με προδιαγραφές έργου:

Για τον υπολογισμό των εκπομπών των ενοτήτων Α1 έως Α3, για το σύνολο των προϊόντων/υλικών που λαμβάνονται υπόψη, υποβάλλονται Περιβαλλοντικές Δηλώσεις Προϊόντων (Environmental Product Declarations – EPD) σύμφωνα με EN 15804:2012+A2:2019, οι οποίες είναι σε ισχύ και δημοσιευμένες από αναγνωρισμένο Program Operator (π.χ. μέλος της ECO Platform), όπως ενδεικτικά EPD International, EPD Hub, IBU κ.ά., με ελεύθερη και δωρεάν δημόσια πρόσβαση.
Για κάθε προϊόν/υλικό που χρησιμοποιείται στους υπολογισμούς Α1–Α3, ο Υποψήφιος υποχρεούται να δηλώνει το προτεινόμενο προς προμήθεια και ενσωμάτωση προϊόν (κατασκευαστής/προμηθευτής, τύπος/μοντέλο, κρίσιμα τεχνικά χαρακτηριστικά) και να τεκμηριώνει ρητά ότι είναι συμβατό με τις τεχνικές προδιαγραφές της μελέτης, το αντίστοιχο άρθρο του Τιμολογίου Μελέτης και τις παραδοχές του έργου.

Χρήση Proxy EPD (EPD άλλου προϊόντος) – Προϋποθέσεις αποδοχής

Σε περίπτωση που δεν υπάρχουν διαθέσιμα δεδομένα EPD από Έλληνες κατασκευαστές για συγκεκριμένα προϊόντα, δύναται να χρησιμοποιηθούν EPD που είναι σε ισχύ από προϊόντα που κατασκευάζονται στην Ευρώπη (ή και εκτός Ευρώπης), υπό τη μορφή Proxy EPD, με υποχρεωτική τεκμηρίωση καταλληλότητας/συγκρισιμότητας.
Στην περίπτωση Proxy EPD, ο Υποψήφιος δηλώνει σαφώς και διακριτά: α) το προτεινόμενο προϊόν προμήθειας/ενσωμάτωσης στο έργο και β) το προϊόν αναφοράς στο οποίο αντιστοιχεί το Proxy EPD.
Η χρήση Proxy EPD είναι αποδεκτή μόνο εφόσον τεκμηριώνεται ότι:

1. και τα δύο προϊόντα (προτεινόμενο & proxy) είναι συμβατά με τις τεχνικές προδιαγραφές της μελέτης, το αντίστοιχο άρθρο του Τιμολογίου Μελέτης και τις παραδοχές του έργου, και
2. αποδεικνύεται η τεχνική ισοδυναμία/αντιστοιχισιμότητα μέσω σύγκρισης τεχνικών φυλλαδίων/DoP σε κρίσιμες παραμέτρους (π.χ. πρότυπα/κλάσεις, σύνθεση/υλικό, διαστάσεις/πάχη, αντοχές/επιδόσεις, λειτουργικά χαρακτηριστικά), και
3. η αντιστοίχιση διασφαλίζει συγκρισιμότητα ως προς τα όρια συστήματος Α1–Α3, τις μονάδες και τις βασικές μεθοδολογικές παραδοχές.

Για σκοπούς βαθμολόγησης, η τεχνική ισοδυναμία του Proxy EPD δύναται να αξιολογείται ως πλήρης ή μερική, υπό την προϋπόθεση ότι η τεκμηρίωση είναι πλήρης και ότι η αντιστοίχιση παραμένει συμβατή με τις τεχνικές προδιαγραφές του έργου και συγκρίσιμη ως προς τα όρια συστήματος Α1–Α3, τις μονάδες και τις βασικές μεθοδολογικές παραδοχές. Ως μερική τεχνική ισοδυναμία νοούνται περιορισμένες αποκλίσεις σε δευτερεύουσες ή μη κρίσιμες παραμέτρους, οι οποίες δηλώνονται και αιτιολογούνται ρητά και δεν αναιρούν τη βασική τεχνική αντιστοιχισιμότητα/συγκρισιμότητα. Ελλιπής τεκμηρίωση των ανωτέρω ή αποκλίσεις σε κρίσιμες παραμέτρους που αναιρούν τη συγκρισιμότητα καθιστούν την αντιστοίχιση μη αποδεκτή για σκοπούς υπολογισμού/βαθμολόγησης του Α1–Α3.

Αποδοχή LCI/BOM (Life Cycle Inventory / Bill of Materials) ως ισοδύναμη προσέγγιση

Σε περίπτωση που δεν υφίσταται διαθέσιμη/κατάλληλη EPD ή/και δεν είναι εφικτή/επαρκής η χρήση Proxy EPD (ιδίως για σύνθετα/συστημικά προϊόντα), γίνεται αποδεκτή η τεκμηρίωση των εκπομπών Α1–Α3 μέσω LCI/BOM (Life Cycle Inventory / Bill of Materials), ως ισοδύναμη προσέγγιση, υπό τις ακόλουθες σωρευτικές προϋποθέσεις:

- Τεκμηρίωση ότι το τελικό προϊόν (και οι συνιστώσες του) είναι συμβατό με τις τεχνικές προδιαγραφές και το άρθρο του Τιμολογίου Μελέτης.
- Ρητός ορισμός ορίων συστήματος, με σαφή αντιστοίχιση διεργασιών σε Α1, Α2, Α3.
- Χρήση δεδομένων/συντελεστών από αναγνωρισμένες πηγές (EPD/βιβλιογραφία/LCA βάσεις δεδομένων), με πλήρη αναφορά (τίτλος/έκδοση/έτος/γεωγραφική και τεχνολογική αντιπροσωπευτικότητα).
- Υποβολή αναλυτικού πίνακα BOM/LCI (υλικά/συστατικά, ποσότητες/μάζες, αντιστοίχιση σε datasets/πηγές, μετατροπές μονάδων από Τιμολόγιο → Δηλωθείσα Μονάδα), ώστε οι υπολογισμοί να είναι ιχνηλάσιμοι και αναπαραγώγιμοι.
- Δήλωση και συνεπής εφαρμογή κανόνων cut-off και παραδοχών (συμπεριλαμβανομένων τυχόν proxy datasets εντός LCI/BOM).

Ιεράρχηση εφαρμογής (κανόνας):

Κατά προτεραιότητα χρησιμοποιούνται EPD για συμβατό ελληνικό προϊόν, εναλλακτικά Proxy EPD (με συμβατότητα και των δύο προϊόντων και τεχνική ισοδυναμία) και, όπου αυτό δεν είναι εφικτό/επαρκές, εφαρμόζεται LCI/BOM με τις ανωτέρω προϋποθέσεις.
Τα δεδομένα, οι υπολογισμοί και τα αποτελέσματα για το σύνολο των προϊόντων που θα χρησιμοποιηθούν στον υπολογισμό των εκπομπών Α1–Α3 θα παρουσιάζονται σε πίνακα ή πίνακες με ελάχιστο περιεχόμενο:
i. σύνολο προϊόντων ανά άρθρο τιμολογίου (κύρια υλικά),
ii. περιγραφή/στοιχεία προτεινόμενου προϊόντος (κατασκευαστής, τύπος/μοντέλο, προδιαγραφές),
iii. απαιτούμενοι δείκτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων (όπως στο κριτήριο Κ1),
iv. κωδικοί EPD ή ισοδύναμων πηγών/δεδομένων,
v. δηλωθείσα μονάδα (DU) EPD/πηγής,
vi. τεκμηρίωση αντιστοίχισης μονάδων Τιμολογίου → DU,
vii. εκπομπές ανά δείκτη ανά προϊόν/υλικό, με επεξήγηση υπολογισμού (ή παραπομπή σε σαφές/επαληθεύσιμο πεδίο υπολογισμού στο αρχείο).

Μεθοδολογία βαθμολόγησης – με εσωτερική/σταθμισμένη αξιολόγηση ανά ομάδες Προϋπολογισμού

Η βαθμολόγηση στο Στάδιο Α1–Α3 πραγματοποιείται σε κλίμακα **0–100** με **γραμμική παρεμβολή**, βάσει: βαθμού πληρότητας των υποβληθέντων στοιχείων (κάλυψη υλικών/άρθρων), τεχνικής ακρίβειας και συμβατότητας με τα πρότυπα (EN 15804, EN 17472) και με τα όρια συστήματος Α1–Α3, τεκμηρίωσης πηγών δεδομένων και τεχνικής επάρκειας/επαληθευσιμότητας υπολογισμών (μονάδες, μετατροπές, DU).
Για τον υπολογισμό του βαθμού κάλυψης κάθε ομάδας, κάθε προϊόν/υλικό προσμετράται με τον συντελεστή τεκμηρίωσης q, ο οποίος αποτυπώνει τον βαθμό τεχνικής ισοδυναμίας και τεκμηρίωσης της χρησιμοποιούμενης πηγής δεδομένων.

Εσωτερική σταθμισμένη αξιολόγηση

Συντελεστής τεκμηρίωσης (q) ανά προϊόν/υλικό:
- q = 1,00: Direct EPD για το προτεινόμενο προϊόν (τεκμηριωμένα συμβατό) ,
- q = 1,00: Proxy EPD, με πλήρη τεχνική ισοδυναμία και συμβατότητα προδιαγραφών/παραδοχών.
- q = 1,00: LCI/BOM, όταν πληρούνται οι απαιτήσεις (πλήρης ιχνηλασιμότητα).
- q = 0,30: Proxy EPD, LCI/BOM με μερική τεχνική ισοδυναμία, εφόσον τεκμηριώνονται πλήρως η συμβατότητα με τις τεχνικές προδιαγραφές και τις παραδοχές του έργου, η συγκρισιμότητα ως προς τα όρια συστήματος Α1–Α3, τις μονάδες και τις βασικές μεθοδολογικές παραδοχές, και οι αποκλίσεις περιορίζονται σε δευτερεύουσες ή μη κρίσιμες παραμέτρους.
- q = 0,00: έλλειψη ή ελλιπής τεκμηρίωση, ασυμβατότητα με τεχνικές προδιαγραφές/μονάδες/όρια συστήματος, ή αποκλίσεις σε κρίσιμες παραμέτρους που αναιρούν τη συγκρισιμότητα.

Η κλίμακα βαθμολόγησης υποψηφίου στο εν λόγω *Στάδιο Προϊόντος Α1-3* θα πραγματοποιηθεί με γραμμική παρεμβολή εντός βαθμολογικής κλίμακας από 0 έως 100, βάσει του βαθμού πληρότητας των υποβληθέντων στοιχείων, τεχνικής ακρίβειας και συμβατότητας με τα πρότυπα (EN 15804, EN 17472), τεκμηρίωσης των πηγών δεδομένων και τεχνικής επάρκειας και επαληθευσιμότητας των υπολογισμών.
Η κλίμακα διαμορφώνεται ως εξής:
91–100 μονάδες: πλήρης υποβολή όλων των απαιτούμενων στοιχείων, με τεκμηρίωση ανά υλικό/άρθρο, σωστή χρήση μονάδων, πηγές δεδομένων (EPD ή ισοδύναμα), και αναλυτικούς/επαληθεύσιμους υπολογισμούς ανά δείκτη.
60–90 μονάδες: υποβολή του μεγαλύτερου μέρους των απαιτούμενων στοιχείων, με επιμέρους ελλείψεις τεκμηρίωσης/πηγών ή μικρές ασυμφωνίες στις μονάδες ή την επεξήγηση, και/ή εμφανείς ελλείψεις σε επιμέρους (υπο)ομάδες.
0–59 μονάδες: περιορισμένη τεκμηρίωση, σημαντικές παραλείψεις σε υλικά ή δείκτες, ανεπαρκής τεχνική ανάλυση ή μη επαληθεύσιμοι υπολογισμοί.
Υπο-κριτήριο Κ1.2 (Στάδιο Διαδικασία Κατασκευής Α4-5)
Η αξιολόγηση των εκπομπών στο εν λόγω (Υπο)κριτήριο (Ενότητας Α4-5) γίνεται με δύο (2) (Υπο)κριτήρια / (Υπο)ενότητες, το (Υπο)κριτήριο Κ1.2.α (Μεταφορά στο εργοτάξιο) που αφορά τις εκπομπές λόγω μεταφορών των προϊόντων στο εργοτάξιο, και το (Υπο)κριτήριο Κ1.2.β (Εργασίες

Κατασκευής) που αφορά τις εκπομπές που προκύπτουν από τις εργασίες κατασκευής του έργου.

Κ1.2 (Στάδιο Διαδικασία Κατασκευής Α4-5)		
Α/Α	**ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ**	**Συντελεστής Βαρύτητας (σν)**
Κ.1.2α	Μεταφορά στο εργοτάξιο	30%
Κ.1.2β	Εργασίες Κατασκευής	70%
	ΑΘΡΟΙΣΜΑ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΩΝ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ Κ1.2	100%

(Υπο)κριτήριο Β.Κ.1.2α / της (Υπο)ενότητας Α4. (μεταφορά στο εργοτάξιο)

Εξετάζονται οι εκπομπές που θα προκύψουν από τη μεταφορά των προϊόντων που θα ενσωματωθούν στο έργο, από την πύλη του εργοστασίου παραγωγής έως το εργοτάξιο.
Τα δεδομένα, οι υπολογισμοί και τα αποτελέσματα, για όλες τις μεταφορές (άμεσες ή έμμεσες) του συνόλου των υλικών του Σταδίου Προϊόντος Α1-3, τα οποία θα χρησιμοποιηθούν στον υπολογισμό των συνολικών εκπομπών της Ενότητας Α4, θα παρουσιάζονται σε πίνακα ή πίνακες με το εξής περιεχόμενο: i. το σύνολο των προϊόντων ανά άρθρο τιμολογίου, ii. η περιγραφή και τα αναλυτικά στοιχεία του προϊόντος από τον υποψήφιο (κατασκευαστής, τύπος/μοντέλο, προδιαγραφές), iii. οι συντελεστές εκπομπών συναρτήσει του τύπου του οχήματος μεταφοράς για κάθε προϊόν/υλικό, iv. τα Δεδομένα Μεταφορών, δηλαδή αν πρόκειται για Άμεση/Έμμεση Μεταφορά, η προέλευση, ο ενδιάμεσος προορισμός (σε περίπτωση έμμεσης μεταφοράς), ο τελικός προορισμός, οι χιλιομετρικές αποστάσεις, ο τύπος του οχήματος μεταφοράς, v. οι εκπομπές ανά μεταφορά ανά προϊόν/υλικό, με επεξήγηση του υπολογισμού για κάθε μια από αυτές.
Για την τεκμηρίωση των δεδομένων μεταφορών θα υποβληθούν υποχρεωτικά αποσπάσματα ηλεκτρονικών χαρτών στα οποία θα φαίνεται η προέλευση, ο ενδιάμεσος προορισμός (σε περίπτωση έμμεσης μεταφοράς), ο τελικός προορισμός, η διαδρομή και οι χιλιομετρικές αποστάσεις.
Ως Άμεση Μεταφορά ορίζεται όταν τα προϊόντα μεταφέρονται απευθείας από το εργοστάσιο του κατασκευαστή στο εργοτάξιο.
Ως Έμμεση Μεταφορά ορίζεται όταν τα προϊόντα μεταφέρονται πρώτα από το εργοστάσιο του κατασκευαστή στις εγκαταστάσεις ενός προμηθευτή (π.χ., κατάστημα / αποθήκη), και στη συνέχεια από τον προμηθευτή στο εργοτάξιο.
Ως τελικός προορισμός μεταφοράς ορίζεται το εργοτάξιο της Δεξαμενής Δ3.4 στην περιοχή της οδού Αγίας Τριάδος, στον Δήμο Πετρούπολης. Οι διαδρομές τεκμηριώνονται από την πραγματική μονάδα παραγωγής ή τον ενδιάμεσο χώρο διακίνησης έως το έργο.
Οι συντελεστές εκπομπής που είναι συνάρτηση του τύπου οχήματος μεταφοράς εκφρασμένοι σε (kg CO2e / ton*km) θα αντλούνται από διεθνώς αποδεκτές πηγές και οργανισμούς υπολογισμού ανθρακικού αποτυπώματος κλπ..
Η βαθμολόγηση στο εν λόγω Στάδιο Διαδικασία Κατασκευής Α4 - Μεταφορά στο Εργοτάξιο θα πραγματοποιηθεί με γραμμική παρεμβολή εντός βαθμολογικής κλίμακας από 0 έως 100, βάσει του βαθμού πληρότητας της ανάλυσης μεταφοράς για το σύνολο των προϊόντων του έργου, της τεκμηρίωση προέλευσης, διαδρομών, αποστάσεων και μεταφορικού μέσου, της ακρίβειας υπολογισμού των εκπομπών (σε kg CO_2e) ανά τόνο × χιλιόμετρο, της επαληθευσιμότητα των πηγών (π.χ. χάρτες, emission factors) και της συμμόρφωση με τις απαιτήσεις του EN 17472 και των παραρτημάτων του.
Η κλίμακα διαμορφώνεται ως εξής:

- **91–100 μονάδες**: Πλήρης υποβολή στοιχείων για κάθε προϊόν που ενσωματώνεται στο έργο, με αναλυτική τεκμηρίωση μεταφορών (άμεσες/έμμεσες), διαδρομές με χάρτες, σωστά υπολογισμένα km και emission factors ανά μέσο μεταφοράς, με απόλυτη εναρμόνιση προς το πρότυπο και τα ζητούμενα της διακήρυξης. Εφόσον διαπιστωθούν μεμονωμένες ελλείψεις ή μικρές ασάφειες (π.χ. απουσία χάρτη ή πηγής σε επιλεγμένα προϊόντα, ή χρήση παραδοχής χωρίς επεξήγηση.), η βαθμολογία εντός του εύρους 91–100 θα αποδοθεί αναλογικά με βάση τον αριθμό και τη σημασία των ελλείψεων. Όσο αυξάνονται οι αποκλίσεις από την πλήρη τεκμηρίωση, τόσο μειώνεται

αντίστοιχα η βαθμολογία εντός του εύρους αυτού.

- **60–90 μονάδες**: Υποβολή του μεγαλύτερου μέρους των ζητούμενων, με περιορισμένες παραλείψεις ή αδυναμία επιβεβαίωσης για συγκεκριμένα προϊόντα ή διαδρομές (π.χ. ελλιπής τεκμηρίωση για έμμεσες μεταφορές ή μη τεκμηριωμένη επιλογή emission factor).
- **0–59 μονάδες**: Υποβολή μερικών μόνο στοιχείων, π.χ. χωρίς επαρκή προσδιορισμό των διαδρομών ή χωρίς αντιστοίχιση με συγκεκριμένα άρθρα του τιμολογίου μελέτης. Ενδέχεται να λείπει ποσοτικοποίηση εκπομπών σε ένα σημαντικό μέρος των υλικών.

(Υπο)κριτήριο Β.Κ.1.2β / της (Υπο)ενότητας Α5. (Εργασίες Κατασκευής)

Εξετάζονται οι εκπομπές που θα προκύψουν από τις δραστηριότητες που πραγματοποιούνται στο εργοτάξιο, κατά τη διάρκεια της κατασκευής του έργου, οι οποίες περιορίζονται στις δραστηριότητες που θα πραγματοποιούνται εντός των ορίων του Έργου, καθώς επίσης στις μετακινήσεις των εργαζομένων από και προς το Έργο και στις απώλειες / φύρα (wastage) των εισερχόμενων υλικών στο εργοτάξιο, στο μέτρο που οι ποσότητες αυτές δεν ενσωματώνονται τελικώς στο έργο. Στην εν λόγω (Υπο)ενότητα περιλαμβάνονται δηλαδή οι εκπομπές που θα προέρχονται από τις δραστηριότητες : α) μετακινήσεων εργαζόμενων από και προς το έργο, β) καταναλώσεων ενέργειας στο έργο και γ) χρήσεων οχημάτων ή λοιπών μέσων που απαιτούνται ή χρησιμοποιούνται για την κατασκευή του έργου (π.χ. Οχήματα, VAN, Φορτηγά, Μηχανήματα Έργου), και δ) απωλειών / φύρας (wastage) των εισερχόμενων υλικών στο εργοτάξιο, αποκλειστικά εφόσον το σχετικό ποσοστό δηλώνεται ρητώς στο αντίστοιχο EPD του υλικού ή προϊόντος, καθώς και της συλλογής, φόρτωσης, μεταφοράς και διαχείρισης των ποσοτήτων αυτών εντός του εργοταξιακού σταδίου.

Τα δεδομένα των δραστηριοτήτων (activity data based approach), ήτοι ποσότητες, κατανάλωση καυσίμων, μεταφορικό έργο, απόσταση, ενεργειακή κατανάλωση, συντελεστές φύρας / απωλειών (wastage) κ.λπ., τα οποία θα χρησιμοποιηθούν στον υπολογισμό των εκπομπών της υπό-Ενότητας Α5, θα προκύπτουν από έκθεση τεκμηρίωσης η οποία θα υποβληθεί επί ποινή μηδενισμού για το υπό-κριτήριο Κ1.2.β.

Θα υποβληθούν:

- Έκθεση που θα περιλαμβάνει την αναλυτική περιγραφή των επιμέρους δραστηριοτήτων (εργασιών) που συνθέτουν το έργο, όπως προκύπτουν από τη μελέτη και τα τεύχη δημοπράτησης, την κατάταξη των δραστηριοτήτων σε ομάδες εργασιών για τις οποίες θα καθορίζονται συγκεκριμένα οι ανθρώπινοι πόροι και τα μηχανικά μέσα κατασκευής.
- Οργανόγραμμα του έργου το οποίο θα δείχνει την οργανωτική δομή και τις θέσεις εργασίας καθώς και περιγραφή των αρμοδιοτήτων κάθε θέσης εργασίας.
- Κατάλογος των μηχανημάτων, οχημάτων, εξοπλισμού και εργαλείων που θα χρησιμοποιηθούν στο έργο, στον οποίο θα παρουσιάζονται τα τεχνικά χαρακτηριστικά τους, οι συντελεστές κατανάλωσης και η χρήση τους στο έργο.
- Πίνακας προγραμματισμού και ακολουθίας δραστηριοτήτων με Συνοδευτική Τεχνική Έκθεση Προγραμματισμού, οι οποίοι θα περιλαμβάνουν τις δραστηριότητες με μοναδικό αριθμό και κωδικό αναγνώρισης για κάθε μια, καθώς και την αντίστοιχη Ομάδα Εργασίας που δραστηριοποιείται σε κάθε δραστηριότητα επίσης με μοναδικό αριθμό και κωδικό αναγνώρισης. Για τον καθορισμό των διασυνδέσεων και αλληλεξαρτήσεων μεταξύ των δραστηριοτήτων (π.χ. ποια εργασία πρέπει να ολοκληρωθεί πριν ξεκινήσει η επόμενη) θα υποβληθεί δικτυωτή απεικόνιση αλληλεξαρτήσεων και γραμμική απεικόνιση χρονικής διάταξης. Η λογική των διασυνδέσεων και των αλληλεξαρτήσεων θα συνάδει με τους κανόνες της Τέχνης και της Επιστήμης. Επίσης:

➢ Η διάρκεια των δραστηριοτήτων (εργάσιμες ημέρες, ημερομηνίες έναρξης και λήξης) θα τεκμηριώνεται με τον υπολογισμό της θεωρητικής και της πραγματικής παραγωγικότητας των ομάδων εργασιών και την μεταξύ τους σύγκριση. Θα υποβληθεί συγκεντρωτικός πίνακας στον οποίο πρέπει να ισχύει Θεωρητική Παρ/τα >Πραγμ. Παρ/τα, για κάθε εργασία και ομάδα εργασίας. Η θεωρητική παραγωγικότητα θα προκύπτει μέσω μαθηματικών τύπων και υπολογισμών οι οποίοι θα παρουσιάζονται αναλυτικά. Η πραγματική παραγωγικότητα θα προκύπτει από την προτεινόμενη διάρκεια (σε εργάσιμες) της κάθε δραστηριότητας και την ποσότητα του άρθρου προϋπολογισμού της αντίστοιχης εργασίας. Για τον σκοπό αυτό θα πρέπει να συσχετίζονται οι δραστηριότητες του προγράμματος εκτέλεσης (Πίνακας προγραμματισμού και ακολουθίας δραστηριοτήτων) με τα άρθρα του τιμολογίου προσφοράς μέσω των ομάδων εργασιών.

➢ Στην Τεχνική Έκθεση Προγραμματισμού θα περιλαμβάνονται επίσης η συνολική διάρκεια του

έργου (με χρονικό ορόσημο Τ0 την ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης), η περίοδος αναφοράς (ημερομηνίες έναρξης και λήξης) και το πρόγραμμα εργασίας (εργάσιμες ημέρες, αργίες και ωράριο εργασίας).

Ομοίως για τα δεδομένα σχετικά με τις μεταφορές που απαιτούνται για τη διαχείριση των προϊόντων ΑΕΚΚ που προκύπτουν από τις συμβατικές εργασίες, καθώς και για τις ποσότητες φύρας / wastage των εισερχόμενων υλικών που τεκμηριώνονται από τα αντίστοιχα EPD, θα υποβληθούν αποσπάσματα ηλεκτρονικών χαρτών ή άλλα ισοδύναμα στοιχεία τεκμηρίωσης, στα οποία θα φαίνεται για κάθε ρεύμα αποβλήτου η προέλευση, ο ενδιάμεσος προορισμός (αν υπάρχει), ο τελικός προορισμός, η διαδρομή και η χιλιομετρική απόσταση.

Για όλες τις παραπάνω μεταφορές θα καθορίζεται ο Τύπος μεταφορικού μέσου και το καύσιμο. Οι συντελεστές εκπομπής που είναι συνάρτηση του τύπου οχήματος μεταφοράς εκφρασμένοι σε (kg CO2e / ton*km ή kg CO2e / km) θα αντλούνται από διεθνώς αποδεκτές πηγές και οργανισμούς υπολογισμού ανθρακικού αποτυπώματος. Η βαθμολόγηση στο εν λόγω (Υπο)κριτήριο Β.Κ.1.2β *θα* κυμαίνεται από 0 έως 100.

Η κλίμακα διαμορφώνεται ως εξής:

- **91–100 μονάδες**: Βαθμός 100 αποδίδεται όταν ο φάκελος περιλαμβάνει πλήρη και διασταυρώσιμη τεκμηρίωση όλων των απαιτημένων στοιχείων: σαφείς Ομάδες Εργασιών, οργανόγραμμα με ρόλους/αρμοδιότητες, πλήρη κατάλογο μηχανημάτων/οχημάτων/εξοπλισμού/εργαλείων (τεχνικά χαρακτηριστικά, έτος κατασκευής, συντελεστές κατανάλωσης) και σαφή χρήση τους στο έργο, καθώς και περιγραφή ανάπτυξης εργοταξίου. Περιλαμβάνεται πίνακας προγραμματισμού & ακολουθίας δραστηριοτήτων με μοναδικό αριθμό/κωδικό για κάθε δραστηριότητα και Ομάδα Εργασίας, δικτυωτή απεικόνιση αλληλεξαρτήσεων και γραμμική απεικόνιση χρονικής διάταξης με λογική σύμφωνη με τους κανόνες της Τέχνης & της Επιστήμης. Τεκμηριώνονται οι θεωρητικές παραγωγικότητες (με ρητούς μαθηματικούς τύπους/υπολογισμούς) και οι πραγματικές παραγωγικότητες όπως ορίζεται (ποσότητα άρθρου /προτεινόμενες εργάσιμες), και υποβάλλεται συγκεντρωτικός πίνακας όπου για κάθε δραστηριότητα ισχύει ο κανόνας Θεωρητική Παρ/τα > Πραγμ. Παρ/τα. Υφίσταται σαφής συσχέτιση δραστηριοτήτων προγράμματος με τα άρθρα του Τιμολογίου Προσφοράς μέσω των Ομάδων Εργασιών, καθώς και Συνοδευτική Τεχνική Έκθεση Προγραμματισμού με συνολική διάρκεια, περίοδο αναφοράς και πρόγραμμα εργασίας (εργάσιμες ημέρες, αργίες, ωράριο) με τήρηση του οροσήμου έναρξης Τ0, δηλαδή της ημερομηνίας υπογραφής της σύμβασης. Όλα τα δεδομένα είναι διασταυρώσιμα και επιστημονικά ερμηνεύσιμα. Η βαθμολογία μειώνεται αναλογικά εντός του 91–99 μόνο όταν υπάρχουν μεμονωμένες και μη κρίσιμες ελλείψεις ή ασάφειες (π.χ. περιορισμένη αιτιολόγηση παραγωγικότητας σε ορισμένες δραστηριότητες, ελλιπές στοιχείο σε 1–2 μηχανήματα, ασάφεια σε επιμέρους ομάδα, ή έλλειψη μίας από τις δύο απεικονίσεις σε μία φάση), με τη μείωση να κλιμακώνεται σύμφωνα με τον αριθμό και τη βαρύτητα των αποκλίσεων από τα ανωτέρω. Όπου δεν τεκμηριώνεται θεωρητική παραγωγικότητα με μαθηματικό τύπο/υπολογισμό, η αντίστοιχη απόδοση δεν λαμβάνεται υπόψη και η βαθμολογία προσαρμόζεται αναλογικά εντός της ίδιας κλίμακας.
- **60–90 μονάδες**: Καλύπτεται το μεγαλύτερο μέρος, αλλά υπάρχουν **ελλείψεις** σε βασικά στοιχεία (π.χ. ελλιπής ποσοτικοποίηση μετακινήσεων προσωπικού, μερικώς τεκμηριωμένοι συντελεστές εκπομπών).
- **0–59 μονάδες**: **Περιορισμένα** ή γενικευμένα δεδομένα (ενδεικτικές εκτιμήσεις χωρίς τεκμηρίωση/υπολογισμούς ή χωρίς σαφείς μονάδες/παραπομπές).

(Υπο)κριτήριο Κ.1.3 – (Υπο)ενότητες Β2, Β4 (Στάδιο Λειτουργίας Β2-4)

Η αξιολόγηση των εκπομπών στο εν λόγω (Υπο)κριτήριο (Ενότητας Β2-4) γίνεται με δύο (2) (Υπο)κριτήρια / (Υπο)ενότητες, το (Υπο)κριτήριο Κ1.3.α (Στάδιο Συντήρηση Β2) που αφορά τις εκπομπές που προκύπτουν από τις εργασίες και τα υλικά που χρησιμοποιούνται για τη διατήρηση του έργου στην επιθυμητή κατάσταση κατά τη διάρκεια της ζωής του και το (Υπο)κριτήριο Κ1.3.β (Στάδιο Αντικατάσταση Β4) που αφορά τις εκπομπές που προκύπτουν από την αντικατάσταση τμημάτων, εξαρτημάτων ή στοιχείων του έργου που φτάνουν στο τέλος της ωφέλιμης ζωής τους.

Κ1.3 (Στάδιο Λειτουργίας Β2-4)		
Α/Α	**ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ**	**Συντελεστής Βαρύτητας (σν)**
Κ.1.3α	Στάδιο Συντήρηση Β2	30%
Κ.1.3β	Στάδιο Αντικατάσταση Β4	70%
	ΑΘΡΟΙΣΜΑ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΩΝ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ Κ1.3	100%

Υπο-κριτήριο Κ1.3α (Στάδιο Συντήρηση Β2)
Το όριο της υπό-Ενότητας Β2 (Συντήρηση) καλύπτει τις εκπομπές που προκύπτουν από τις εργασίες και τα υλικά που χρησιμοποιούνται για τη διατήρηση του έργου στην επιθυμητή κατάσταση κατά τη διάρκεια της ζωής του (60 έτη).
Τα δεδομένα τα οποία θα χρησιμοποιηθούν στον υπολογισμό των εκπομπών της υπό-Ενότητας Β2, θα παρουσιάζονται σε έκθεση με πίνακες που θα περιέχει: i. Τύποι εργασιών συντήρησης ανά προϊόν/στοιχείο (καθαρισμός, επιθεωρήσεις), ii. Συχνότητα και ένταση επεμβάσεων ανά τύπο στοιχείου, iii. Χρήση πόρων (ηλεκτρική ενέργεια, καύσιμα, νερό, αναλώσιμα υλικά), iv. Ανθρώπινο δυναμικό και εξοπλισμός συντήρησης, v. οι συντελεστές εκπομπών συναρτήσει του χρησιμοποιούμενου πόρου ανά εργασία συντήρησης, vi. οι εκπομπές ανά πόρο και ανά εργασία συντήρησης, με επεξήγηση του υπολογισμού για κάθε μια από αυτές.
Η κλίμακα διαμορφώνεται ως εξής:

- **91–100 μονάδες:** Πλήρης υποβολή όλων των απαιτούμενων δεδομένων και υπολογισμών, ανά τύπο εργασίας και στοιχείο έργου, με τεκμηρίωση συχνότητας, ποσότητας πόρων, σωστές μονάδες μέτρησης, πηγές συντελεστών εκπομπών και συνολικό πίνακα ετήσιων εκπομπών CO_2e για την περίοδο αναφοράς (60 έτη). Εφόσον διαπιστωθούν μεμονωμένες ελλείψεις ή μικρές ασάφειες, η βαθμολογία εντός του εύρους 91–100 θα αποδοθεί αναλογικά με βάση τον αριθμό και τη σημασία των ελλείψεων.
- **60–90 μονάδες:** Καταγραφή της πλειοψηφίας των απαιτούμενων στοιχείων, αλλά με ασυνέπειες, ελλείψεις στην τεκμηρίωση δεδομένων ή περιορισμένη ανάλυση σε επιμέρους εργασίες ή πόρους.
- **0–59 μονάδες:** Μερική τεκμηρίωση, με εκπομπές μόνο για ορισμένα είδη συντήρησης και χωρίς ποσοτικοποιημένη ανάλυση ή τεκμηριωτικές πληροφορίες για πόρους, συχνότητες ή εξοπλισμό.

Υπο-κριτήριο Κ1.3β (Στάδιο Αντικατάσταση Β4)
Τα όρια για την υπό-ενότητα Β4 (Στάδιο Αντικατάσταση) καλύπτει τις εκπομπές που προκύπτουν από την αντικατάσταση τμημάτων, εξαρτημάτων ή στοιχείων του έργου που φτάνουν στο τέλος της ωφέλιμης ζωής τους κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς..
Περίοδος Μελέτης Αναφοράς / ReferenceStudyPeriod (RSP)
Για την κοινή συγκριτική αξιολόγηση της Δεξαμενής Δ3.4 ορίζεται Περίοδος Μελέτης Αναφοράς (RSP) 60 έτη, στο μεθοδολογικό πλαίσιο του ΕΝ 17472:2022 ή ισοδύναμου προτύπου. Για τους σκοπούς του υπολογισμού του αριθμού των αντικαταστάσεων, η Απαιτούμενη Ωφέλιμη Ζωή (Required Service Life / ReqSL) των επιμέρους στοιχείων του έργου λαμβάνεται ίση με την Περίοδο Μελέτης Αναφοράς (RSP), εκτός αν τεκμηριώνεται διαφορετικά.. Για τον υπολογισμό του αριθμού των αντικαταστάσεων θα χρησιμοποιηθεί ο τύπος:

$$N_R\left(j\right) = E\left[\frac{ReqSL}{ESL\left(j\right)} - 1\right]$$

,(Η στρογγυλοποίηση προς τα πάνω είναι σωστή).
Όπου:

- $NR\ (j)$ είναι ο αριθμός των αντικαταστάσεων για το προϊόν j.
- $E[f(x)]$ είναι η συνάρτηση που στρογγυλοποιεί την τιμή της συνάρτησης προς τον πλησιέστερο μεγαλύτερο ακέραιο. (Η στρογγυλοποίηση προς τα πάνω)

- *ReqSL* είναι η απαιτούμενη διάρκεια ζωής των έργων πολιτικού μηχανικού, και σε αυτήν την περίπτωση εξισώνεται με την περίοδο αναφοράς (RSP).
- *ESL(j)* είναι η εκτιμώμενη διάρκεια ζωής για το προϊόν j.

Για τους σκοπούς του παρόντος υπο-κριτηρίου, η περιβαλλοντική αποτίμηση του Σταδίου Β4 περιλαμβάνει, για κάθε κύκλο αντικατάστασης: α) την παραγωγή των προϊόντων, στοιχείων, εξαρτημάτων ή συστημάτων που αντικαθίστανται, β) τη μεταφορά τους προς το έργο, γ) τη διαδικασία αντικατάστασης & τις τυχόν απώλειες (Wastage). Οι ροές τέλους ζωής των αφαιρούμενων/αποξηλούμενων προϊόντων, στοιχείων ή υλικών που προκύπτουν λόγω αντικατάστασης δεν υπολογίζονται στην υπό-ενότητα Β4, αλλά λαμβάνονται υπόψη στις υπο-ενότητες C2–C4 και, όπου εφαρμόζεται, στην Ενότητα D

Τα δεδομένα, οι υπολογισμοί και τα αποτελέσματα που θα χρησιμοποιηθούν στον υπολογισμό των εκπομπών της υπό-Ενότητας Β4 θα παρουσιάζονται σε πίνακα ή πίνακες με το εξής ελάχιστο περιεχόμενο: i. το σύνολο των προϊόντων/στοιχείων ανά άρθρο τιμολογίου που υπόκεινται σε αντικατάσταση, ii. η περιγραφή και τα βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά του προτεινόμενου για το έργο προϊόντος/στοιχείου, iii. οι αριθμητικές τιμές των ReqSL, ESL(j) και NR(j), iv. η τεκμηρίωση του σεναρίου αντικατάστασης και της τιμής ESL(j), v. η αρχική ποσότητα ή μάζα του εγκατεστημένου προϊόντος/στοιχείου, vi. η ποσότητα ή μάζα αντικατάστασης ανά κύκλο, vii. η συνολική ποσότητα ή μάζα αντικατάστασης εντός της περιόδου αναφοράς, viii. τα τυχόν βοηθητικά ή παρεπόμενα υλικά που απαιτούνται για την αντικατάσταση και οι ποσότητές τους, ix. τα δεδομένα μεταφοράς των προϊόντων/υλικών αντικατάστασης, x. οι τυχόν απώλειες κατά την αντικατάσταση, με τεκμηρίωση,
xi. οι απαιτούμενοι, σύμφωνα με το Κριτήριο Κ1, Δείκτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, xii. οι υπολογισμένες επιπτώσεις ανά Δείκτη Περιβαλλοντικής Επίπτωσης για κάθε προϊόν/στοιχείο, με σαφή επεξήγηση του υπολογισμού.

Η βαθμολόγηση του υποψηφίου στο εν λόγω Στάδιο Λειτουργίας Β4 – Αντικατάσταση θα πραγματοποιηθεί με γραμμική παρεμβολή εντός βαθμολογικής κλίμακας από 0 έως 100, βάσει της πληρότητας, ακρίβειας και τεκμηρίωσης της περιβαλλοντικής αποτίμησης των επιπτώσεων που προκύπτουν από την αντικατάσταση προϊόντων, στοιχείων, εξαρτημάτων ή συστημάτων του έργου κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς. Η τεκμηρίωση πρέπει να βασίζεται σε αναλυτικό πίνακα ανά προϊόν/στοιχείο και ανά άρθρο τιμολογίου, στον οποίο να προσδιορίζονται κατ' ελάχιστον: οι τιμές ReqSL, ESL(j) και NR(j), το σενάριο αντικατάστασης, οι ποσότητες ή μάζες ανά κύκλο, οι συνολικές ποσότητες ή μάζες αντικατάστασης, τα τυχόν βοηθητικά υλικά, τα δεδομένα μεταφοράς, οι τυχόν απώλειες όπου εφαρμόζονται καθώς και οι υπολογισμένες επιπτώσεις ανά απαιτούμενο Δείκτη Περιβαλλοντικής Επίπτωσης. Οι υπολογισμοί θα παρουσιάζονται ανά προϊόν/στοιχείο και ανά κύκλο αντικατάστασης, με σαφή επεξήγηση των παραδοχών και των πηγών.

Η κλίμακα διαμορφώνεται ως εξής:

- **91–100 μονάδες:** Πλήρης υποβολή των ζητούμενων στοιχείων για το σύνολο των προϊόντων/στοιχείων που υπόκεινται σε αντικατάσταση, με σαφή αντιστοίχιση ανά άρθρο τιμολογίου, πλήρη τεκμηρίωση των τιμών ReqSL, ESL(j) και NR(j), του σεναρίου αντικατάστασης, των ποσοτήτων ή μαζών ανά κύκλο και στο σύνολο της περιόδου αναφοράς, των τυχόν βοηθητικών υλικών, των δεδομένων μεταφοράς, των τυχόν απωλειών όπου εφαρμόζονται, καθώς και πλήρεις, σαφείς και ελέγξιμους υπολογισμούς ανά Δείκτη Περιβαλλοντικής Επίπτωσης.
- **60–90 μονάδες:** Υποβολή του μεγαλύτερου μέρους των απαιτούμενων στοιχείων, με επιμέρους ελλείψεις, ασάφειες ή περιορισμένη τεκμηρίωση ως προς ορισμένα προϊόντα/στοιχεία, τις τιμές ESL(j) ή NR(j), το σενάριο αντικατάστασης, τις ποσότητες ή μάζες αντικατάστασης, τα βοηθητικά υλικά, τις παραδοχές απωλειών, τα δεδομένα μεταφοράς ή επιμέρους υπολογισμούς, χωρίς όμως να αναιρείται συνολικά η δυνατότητα τεχνικού ελέγχου και αξιολόγησης της υποβληθείσας εκτίμησης.
- **0–59 μονάδες:** Υποβολή αποσπασματικών, ανεπαρκών ή μη επαρκώς τεκμηριωμένων στοιχείων, χωρίς σαφή αντιστοίχιση με τα άρθρα τιμολογίου, χωρίς επαρκή προσδιορισμό των τιμών ReqSL, ESL(j) ή NR(j), του σεναρίου αντικατάστασης, των ποσοτήτων ή μαζών αντικατάστασης, των βοηθητικών υλικών, των παραδοχών απωλειών, των δεδομένων μεταφοράς ή/και χωρίς σαφή και ελέγξιμη παρουσίαση των υπολογισμών ανά Δείκτη Περιβαλλοντικής Επίπτωσης.

Υπο-κριτήριο Κ1.4 - (Υπο)ενότητες C2, C3 & C4 (Στάδιο Τέλους Ζωής C2-4)

Τα όρια για την ενότητα C2 έως C4 αναφέρεται στις διαδικασίες που λαμβάνουν χώρα όταν το έργο

φτάνει στο τέλος της ωφέλιμης ζωής του, είτε νωρίτερα, όταν προϊόντα, στοιχεία, εξαρτήματα ή συστήματα αφαιρούνται/αποξηλώνονται λόγω αντικατάστασης στο Στάδιο Β4. Η ενότητα C2 έως C4 αναλύεται στα υπο-κριτήρια Κ1.4α (Στάδιο C2 Μεταφορά), Κ1.4β (Στάδιο C3 Επεξεργασία Αποβλήτων για Επαναχρησιμοποίηση, Ανάκτηση ή Ανακύκλωση), Κ1.4γ (Στάδιο C4 Διάθεση). Για κάθε υλικό, συνιστώσα ή ρεύμα τέλους ζωής, το σύνολο των δηλωθεισών ροών τέλους ζωής που χρησιμοποιούνται στα υπο-κριτήρια Κ1.4α έως Κ1.4γ αθροίζει υποχρεωτικά σε 100% της λαμβανόμενης υπόψη ποσότητας ή μάζας.

Κ1.4 (Στάδιο Τέλους Ζωής C2-4)		
Α/Α	**ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ**	**Συντελεστής Βαρύτητας (σν)**
Κ.1.4α	Στάδιο C2 Μεταφορά	20%
Κ.1.4β	Στάδιο C3 Επεξεργασία Αποβλήτων για Επαναχρησιμοποίηση, Ανάκτηση ή Ανακύκλωση	40%
Κ.1.4γ	Στάδιο C4 Διάθεση	40%
	ΑΘΡΟΙΣΜΑ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΩΝ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ Κ1.4	100%

(Υπο)κριτήριο Κ1.4α (Στάδιο C2 Μεταφορά)

Η υποενότητα **C2 (Μεταφορά)** καλύπτει τις εκπομπές/περιβαλλοντικές επιπτώσεις που προκύπτουν από τη **μεταφορά των αποβλήτων/υλικών** τα οποία προκύπτουν από την αποδόμηση/αποξήλωση του έργου προς: α) **εγκαταστάσεις επεξεργασίας, ανακύκλωσης ή/και ανάκτησης**, και/ή β) **εγκαταστάσεις τελικής διάθεσης** (π.χ. ΧΥΤΑ/χώροι αδρανών), σύμφωνα με τις ροές τέλους ζωής που δηλώνονται από τον υποψήφιο. Οι αποστάσεις μεταφοράς ανά ροή τεκμηριώνονται με αποσπάσματα ηλεκτρονικών χαρτών ή άλλα ισοδύναμα στοιχεία, στα οποία αποτυπώνονται η αφετηρία, ο τελικός προορισμός και η διαδρομή.

Τα δεδομένα, οι υπολογισμοί και τα αποτελέσματα για το σύνολο των προϊόντων τα οποία θα χρησιμοποιηθούν στον υπολογισμό των συνολικών εκπομπών της υπό-Ενότητας C2, θα παρουσιάζονται σε πίνακα ή πίνακες με το εξής περιεχόμενο: i. άρθρο τιμολογίου, ii. περιγραφή υλικού ή ρεύματος τέλους ζωής, iii. συνολική ποσότητα/μάζα,

iv. ποσοστό ή ποσότητα που οδηγείται σε επεξεργασία/ανακύκλωση/ανάκτηση, v. ποσοστό ή ποσότητα που οδηγείται σε τελική διάθεση, vi. εφαρμοζόμενη απόσταση μεταφοράς ανά ροή,

vii. τύπος μεταφορικού μέσου και συντελεστής εκπομπών, viii. υπολογισμένες επιπτώσεις ανά απαιτούμενο δείκτη περιβαλλοντικής επίπτωσης.

Η βαθμολόγηση του υποψηφίου στο εν λόγω Στάδιο Τέλους Ζωής C2 – Μεταφορά θα πραγματοποιηθεί με γραμμική παρεμβολή εντός βαθμολογικής κλίμακας από 0 έως 100, βάσει της πληρότητας, ακρίβειας και τεκμηρίωσης της εκτίμησης των εκπομπών που προκύπτουν από τη μεταφορά των αποβλήτων/υλικών του έργου στο τέλος ζωής του (End-of-Life phase) προς μονάδες επεξεργασίας, ανακύκλωσης, ανάκτησης ή διάθεσης (Module C2). Η τεκμηρίωση πρέπει να βασίζεται σε αναλυτικό πίνακα υλικών/ρευμάτων τέλους ζωής ανά άρθρο τιμολογίου, στον οποίο να προσδιορίζονται: το είδος και τα βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά των υλικών που μεταφέρονται, οι αντίστοιχες ποσότητες ή μάζες, η δηλωθείσα ροή τέλους ζωής κάθε υλικού, η εφαρμοζόμενη απόσταση μεταφοράς ανά ροή, ο τύπος του μεταφορικού μέσου, το είδος καυσίμου και οι αντίστοιχοι συντελεστές εκπομπών (π.χ. kg CO_2e/tkm). Οι εκπομπές μεταφοράς θα υπολογίζονται για κάθε υλικό ή ρεύμα ξεχωριστά, ανάλογα με την ποσότητα ή μάζα του και τη δηλωθείσα ροή τέλους ζωής, και θα παρουσιάζονται συγκεντρωτικά ανά Δείκτη Περιβαλλοντικής Επίπτωσης (π.χ. GWP), με σαφή επεξήγηση των υπολογισμών.

Η κλίμακα διαμορφώνεται ως εξής:

- **91–100 μονάδες:** Πλήρης υποβολή των ζητούμενων στοιχείων για το σύνολο των υλικών/ρευμάτων τέλους ζωής του έργου, με σαφή αντιστοίχιση ανά άρθρο τιμολογίου, πλήρη προσδιορισμό των ποσοτήτων ή μαζών, των δηλωθεισών ροών τέλους ζωής, της εφαρμοζόμενης απόστασης μεταφοράς ανά ροή, του τύπου μεταφορικού μέσου, του είδους καυσίμου και των

αντίστοιχων συντελεστών εκπομπών, καθώς και με πλήρεις, σαφείς και ελέγξιμους υπολογισμούς ανά Δείκτη Περιβαλλοντικής Επίπτωσης.

- **60–90 μονάδες:** Υποβολή των περισσότερων απαιτούμενων στοιχείων, με επιμέρους ελλείψεις, ασάφειες ή περιορισμένη τεκμηρίωση ως προς ορισμένα υλικά/ρεύματα, ποσότητες ή μάζες, ροές τέλους ζωής, παραδοχές μεταφοράς ή επιμέρους υπολογισμούς, χωρίς όμως να αναιρείται συνολικά η δυνατότητα τεχνικού ελέγχου και αξιολόγησης της υποβληθείσας εκτίμησης.
- **0–59 μονάδες:** Υποβολή αποσπασματικών, ανεπαρκών ή μη επαρκώς τεκμηριωμένων στοιχείων, χωρίς σαφή αντιστοίχιση με τα άρθρα τιμολογίου, χωρίς επαρκή προσδιορισμό των ποσοτήτων ή μαζών, των ροών τέλους ζωής, των παραμέτρων μεταφοράς ή/και χωρίς σαφή και ελέγξιμη παρουσίαση των υπολογισμών ανά Δείκτη Περιβαλλοντικής Επίπτωσης.

(Υπο)κριτήριο Κ1.4β (Στάδιο C3 Επεξεργασία Αποβλήτων για Επαναχρησιμοποίηση, Ανάκτηση ή Ανακύκλωση)

Το όριο της υπό-ενότητας **C3 (Επεξεργασία αποβλήτων για επαναχρησιμοποίηση, ανάκτηση ή ανακύκλωση)** καλύπτει τις εκπομπές/περιβαλλοντικές επιπτώσεις που προκύπτουν από τις **διεργασίες επεξεργασίας** στις οποίες υποβάλλονται τα υλικά/απόβλητα που προκύπτουν από την αποδόμηση/αποξήλωση του έργου, με σκοπό την **προετοιμασία** τους για:

- **επαναχρησιμοποίηση**, ή/και
- **ανάκτηση** (π.χ. ενεργειακή αξιοποίηση), ή/και
- **ανακύκλωση**.

Στο Module C3 περιλαμβάνονται, ενδεικτικά, διεργασίες όπως: διαλογή/κατάταξη, τεμαχισμός, θραύση/κοσκίνιση, μηχανικός διαχωρισμός, συμπίεση/δεματοποίηση, προεπεξεργασία scrap, καθαρισμός, καθώς και θερμική ή/και χημική επεξεργασία όπου εφαρμόζεται. Για σύνθετα, πολυσυστατικά ή μικτής διαχείρισης προϊόντα/ρεύματα, η τεκμηρίωση και οι υπολογισμοί δύνανται να πραγματοποιούνται σε επίπεδο υλικού, συνιστώσας ή επιμέρους ρεύματος, με αντίστοιχο επιμερισμό των ποσοτήτων ή μαζών, εφόσον αυτό τεκμηριώνεται τεχνικά. Το ίδιο υλικό, συνιστώσα ή ρεύμα δύναται να επιμερίζεται σε περισσότερες της μίας ροές τέλους ζωής, με διακριτό υπολογισμό ανά ροή και τεκμηριωμένο ισοζύγιο μάζας.

Τα δεδομένα, οι υπολογισμοί και τα αποτελέσματα για το σύνολο των υλικών/ρευμάτων που θα χρησιμοποιηθούν στον υπολογισμό των συνολικών εκπομπών της υπό-Ενότητας C3 θα παρουσιάζονται σε πίνακα ή πίνακες με το εξής περιεχόμενο:

i. το σύνολο των υλικών/ρευμάτων τέλους ζωής ανά άρθρο τιμολογίου, ii. η περιγραφή και τα βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά του υλικού, iii. η φύση/κατηγορία του ρεύματος αποβλήτου,
iv. οι αντίστοιχες ποσότητες ή μάζες που οδηγούνται σε επεξεργασία, v. η δηλωθείσα ροή τέλους ζωής και ο αντίστοιχος τύπος επεξεργασίας που εφαρμόζεται, vi. οι βασικές διεργασίες επεξεργασίας που λαμβάνονται υπόψη, vii. οι απαιτούμενοι, σύμφωνα με το Κριτήριο Κ1 Περιβαλλοντική Βιωσιμότητα, Δείκτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Environmental Impact Indicators), viii. οι μονάδες μέτρησης και οι παραδοχές των υπολογισμών, ix. οι επιπτώσεις ανά Δείκτη Περιβαλλοντικής Επίπτωσης ανά υλικό/ρεύμα, με επεξήγηση του υπολογισμού για κάθε μία από αυτές.

Η βαθμολόγηση του υποψηφίου στο εν λόγω Στάδιο Τέλους Ζωής C3 – Επεξεργασία Αποβλήτων για Επαναχρησιμοποίηση, Ανάκτηση ή Ανακύκλωση, θα πραγματοποιηθεί με γραμμική παρεμβολή εντός βαθμολογικής κλίμακας από 0 έως 100, βάσει της πληρότητας, της τεχνικής επάρκειας, της ακρίβειας και της τεκμηρίωσης της εκτίμησης των εκπομπών που σχετίζονται με την επεξεργασία των αποβλήτων/υλικών του έργου (Module C3), με σκοπό την προετοιμασία τους για επαναχρησιμοποίηση, ανάκτηση ή ανακύκλωση. Η τεκμηρίωση πρέπει να βασίζεται σε αναλυτικό πίνακα ανά υλικό/ρεύμα τέλους ζωής και ανά άρθρο τιμολογίου, στον οποίο να προσδιορίζονται: η φύση/κατηγορία του ρεύματος αποβλήτου, οι αντίστοιχες ποσότητες ή μάζες, η δηλωθείσα ροή τέλους ζωής, ο τύπος επεξεργασίας που εφαρμόζεται, οι βασικές διεργασίες που λαμβάνονται υπόψη, οι μονάδες μέτρησης και οι σχετικοί υπολογισμοί ανά απαιτούμενο Δείκτη Περιβαλλοντικής Επίπτωσης. Οι εκπομπές θα υπολογίζονται για κάθε υλικό ή ρεύμα ξεχωριστά και θα παρουσιάζονται συγκεντρωτικά ανά Δείκτη Περιβαλλοντικής Επίπτωσης, με σαφή επεξήγηση των υπολογισμών. Δεν αρκεί η παράθεση γενικών ή συγκεντρωτικών τιμών χωρίς επιμέρους προσδιορισμό της εφαρμοζόμενης επεξεργασίας ανά υλικό/ρεύμα.

Η κλίμακα διαμορφώνεται ως εξής:

- **91–100 μονάδες:** Πλήρης υποβολή των ζητούμενων στοιχείων για το σύνολο των σχετικών υλικών/ρευμάτων του έργου, με σαφή αντιστοίχιση ανά άρθρο τιμολογίου, πλήρη προσδιορισμό των ποσοτήτων ή μαζών, της δηλωθείσας ροής τέλους ζωής, του τύπου επεξεργασίας που εφαρμόζεται, των βασικών διεργασιών που λαμβάνονται υπόψη, καθώς και πλήρεις, σαφείς και ελέγξιμους υπολογισμούς ανά Δείκτη Περιβαλλοντικής Επίπτωσης.
- **60–90 μονάδες:** Υποβολή των περισσότερων απαιτούμενων στοιχείων, με επιμέρους ελλείψεις, ασάφειες ή περιορισμένη τεκμηρίωση ως προς ορισμένα υλικά/ρεύματα, ποσότητες ή μάζες, τύπους επεξεργασίας, παραδοχές ή επιμέρους υπολογισμούς, χωρίς όμως να αναιρείται συνολικά η δυνατότητα τεχνικού ελέγχου και αξιολόγησης της υποβληθείσας εκτίμησης.
- **0–59 μονάδες:** Υποβολή αποσπασματικών, ανεπαρκών ή μη επαρκώς τεκμηριωμένων στοιχείων, χωρίς σαφή αντιστοίχιση με τα άρθρα τιμολογίου, χωρίς επαρκή προσδιορισμό των ποσοτήτων ή μαζών, της εφαρμοζόμενης επεξεργασίας ανά υλικό/ρεύμα ή/και χωρίς σαφή και ελέγξιμη παρουσίαση των υπολογισμών ανά Δείκτη Περιβαλλοντικής Επίπτωσης.

(Υπο)κριτήριο Κ1.4γ (Στάδιο C4 Διάθεση)

Το όριο της υποενότητας C4 (Διάθεση) καλύπτει τις εκπομπές/περιβαλλοντικές επιπτώσεις που προκύπτουν από τις διαδικασίες τελικής διάθεσης των υλικών/αποβλήτων που προκύπτουν από την αποδόμηση/αποξήλωση του έργου και δεν οδηγούνται σε επαναχρησιμοποίηση, ανάκτηση ή ανακύκλωση. Στο Module C4 περιλαμβάνονται, ανάλογα με τη φύση του υλικού ή του ρεύματος αποβλήτου, μέθοδοι τελικής διάθεσης όπως η υγειονομική ταφή, η διάθεση αδρανών και λοιπές αντίστοιχες διαδικασίες τελικής διάθεσης. Για σύνθετα, πολυσυστατικά ή μικτής διαχείρισης προϊόντα/ρεύματα, η τεκμηρίωση και οι υπολογισμοί δύνανται να πραγματοποιούνται σε επίπεδο υλικού, συνιστώσας ή επιμέρους ρεύματος, με αντίστοιχο επιμερισμό των ποσοτήτων ή μαζών, εφόσον αυτό τεκμηριώνεται τεχνικά. Στην υπό-Ενότητα C4 λαμβάνεται υπόψη αποκλειστικά το κλάσμα του υλικού ή ρεύματος που, μετά τον επιμερισμό των λοιπών ροών τέλους ζωής, οδηγείται σε τελική διάθεση.

Τα δεδομένα, οι υπολογισμοί και τα αποτελέσματα για το σύνολο των υλικών/ρευμάτων που θα χρησιμοποιηθούν στον υπολογισμό των συνολικών εκπομπών της υπό-Ενότητας C4 θα παρουσιάζονται σε πίνακα ή πίνακες με το εξής περιεχόμενο: i. το σύνολο των υλικών/ρευμάτων τέλους ζωής ανά άρθρο τιμολογίου, ii. η περιγραφή και τα βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά του υλικού, iii. η φύση/κατηγορία του ρεύματος αποβλήτου, iv. οι αντίστοιχες ποσότητες ή μάζες που οδηγούνται σε τελική διάθεση, v. η εφαρμοζόμενη μέθοδος τελικής διάθεσης, vi. οι βασικές παραδοχές που λαμβάνονται υπόψη για την τελική διάθεση, vii. οι απαιτούμενοι, σύμφωνα με το
Κριτήριο Κ1 Περιβαλλοντική Βιωσιμότητα, Δείκτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Environmental Impact Indicators), viii. οι μονάδες μέτρησης και οι παραδοχές των υπολογισμών, ix. οι επιπτώσεις ανά Δείκτη Περιβαλλοντικής Επίπτωσης ανά υλικό/ρεύμα, με επεξήγηση του υπολογισμού για κάθε μία από αυτές.

Η βαθμολόγηση του υποψηφίου στο εν λόγω Στάδιο Τέλους Ζωής C4 – Διάθεση θα πραγματοποιηθεί με γραμμική παρεμβολή εντός βαθμολογικής κλίμακας από 0 έως 100, βάσει της πληρότητας, της τεχνικής επάρκειας, της ακρίβειας και της τεκμηρίωσης της εκτίμησης των εκπομπών που σχετίζονται με την τελική διάθεση των αποβλήτων/υλικών του έργου (Module C4). Η τεκμηρίωση πρέπει να βασίζεται σε αναλυτικό πίνακα ανά υλικό/ρεύμα τέλους ζωής και ανά άρθρο τιμολογίου, στον οποίο να προσδιορίζονται: η φύση/κατηγορία του ρεύματος αποβλήτου, οι αντίστοιχες ποσότητες ή μάζες, η εφαρμοζόμενη μέθοδος τελικής διάθεσης, οι βασικές παραδοχές που λαμβάνονται υπόψη, οι μονάδες μέτρησης και οι σχετικοί υπολογισμοί ανά απαιτούμενο Δείκτη Περιβαλλοντικής Επίπτωσης. Οι εκπομπές θα υπολογίζονται για κάθε υλικό ή ρεύμα ξεχωριστά και θα παρουσιάζονται συγκεντρωτικά ανά Δείκτη Περιβαλλοντικής Επίπτωσης, με σαφή επεξήγηση των υπολογισμών. Δεν αρκεί η παράθεση γενικών ή συγκεντρωτικών τιμών χωρίς επιμέρους προσδιορισμό της εφαρμοζόμενης μεθόδου τελικής διάθεσης ανά υλικό/ρεύμα.

Η κλίμακα διαμορφώνεται ως εξής:

- **91–100 μονάδες:** Πλήρης υποβολή των ζητούμενων στοιχείων για το σύνολο των σχετικών υλικών/ρευμάτων του έργου, με σαφή αντιστοίχιση ανά άρθρο τιμολογίου, πλήρη προσδιορισμό των ποσοτήτων ή μαζών, της εφαρμοζόμενης μεθόδου τελικής διάθεσης, των βασικών παραδοχών που λαμβάνονται υπόψη, καθώς και πλήρεις, σαφείς και ελέγξιμους υπολογισμούς ανά Δείκτη Περιβαλλοντικής Επίπτωσης.
- **60–90 μονάδες:** Υποβολή των περισσότερων απαιτούμενων στοιχείων, με επιμέρους ελλείψεις,

ασάφειες ή περιορισμένη τεκμηρίωση ως προς ορισμένα υλικά/ρεύματα, ποσότητες ή μάζες, παραδοχές τελικής διάθεσης ή επιμέρους υπολογισμούς, χωρίς όμως να αναιρείται συνολικά η δυνατότητα τεχνικού ελέγχου και αξιολόγησης της υποβληθείσας εκτίμησης.

- **0–59 μονάδες:** Υποβολή αποσπασματικών, ανεπαρκών ή μη επαρκώς τεκμηριωμένων στοιχείων, χωρίς σαφή αντιστοίχιση με τα άρθρα τιμολογίου, χωρίς επαρκή προσδιορισμό των ποσοτήτων ή μαζών, της εφαρμοζόμενης μεθόδου τελικής διάθεσης ανά υλικό/ρεύμα ή/και χωρίς σαφή και ελέγξιμη παρουσίαση των υπολογισμών ανά Δείκτη Περιβαλλοντικής Επίπτωσης.

Υπο-κριτήριο Κ1.5 (Οφέλη και Επιβαρύνσεις Πέρα από τα Όρια του Συστήματος D)

Τα Οφέλη και οι Επιβαρύνσεις Πέρα από τα Όρια του Συστήματος D αναφέρονται στις περιβαλλοντικές επιπτώσεις ή ωφέλειες που προκύπτουν από την περαιτέρω αξιοποίηση των υλικών/ρευμάτων τέλους ζωής του έργου, λόγω επαναχρησιμοποίησης, ανακύκλωσης ή ανάκτησης ενέργειας, και αποτυπώνουν το καθαρό αποτέλεσμα πέραν των ορίων του συστήματος του έργου. Για σύνθετα, πολυσυστατικά ή μικτής διαχείρισης προϊόντα/ρεύματα, η τεκμηρίωση και οι υπολογισμοί δύνανται να πραγματοποιούνται σε επίπεδο υλικού, συνιστώσας ή επιμέρους ρεύματος, με αντίστοιχο επιμερισμό των ποσοτήτων ή μαζών, εφόσον αυτό τεκμηριώνεται τεχνικά. Σε περίπτωση που για συγκεκριμένο υλικό, συνιστώσα ή ρεύμα δεν προκύπτουν οφέλη πέραν των ορίων του συστήματος, αυτό δηλώνεται ρητά και τεκμηριώνεται ως μηδενικό αποτέλεσμα για την Ενότητα D. Θετική συνεισφορά στην Ενότητα D αναγνωρίζεται μόνο για το τεκμηριωμένο κλάσμα του υλικού, της συνιστώσας ή του ρεύματος που αντιστοιχεί σε ρητώς δηλωμένη μορφή περαιτέρω αξιοποίησης. Τυχόν ατεκμηρίωτο ή υπολειπόμενο κλάσμα δεν προσμετράται ως όφελος.

Τα δεδομένα, οι υπολογισμοί και τα αποτελέσματα για το σύνολο των υλικών/ρευμάτων που θα χρησιμοποιηθούν στον υπολογισμό των συνολικών επιπτώσεων της Ενότητας D θα παρουσιάζονται σε πίνακα ή πίνακες με το εξής περιεχόμενο:

i. το σύνολο των υλικών/ρευμάτων τέλους ζωής ανά άρθρο τιμολογίου, ii. η περιγραφή και τα βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά του υλικού, iii. η φύση/κατηγορία του ρεύματος αποβλήτου,

iv. οι αντίστοιχες ποσότητες ή μάζες που λαμβάνονται υπόψη, v. η δηλωθείσα ροή τέλους ζωής και η μορφή περαιτέρω αξιοποίησης που λαμβάνεται υπόψη, vi. το υποκαθιστάμενο προϊόν ή η υποκαθιστάμενη ενέργεια, όπου εφαρμόζεται, vii. οι βασικές παραδοχές των υπολογισμών, συμπεριλαμβανομένων τυχόν ποσοστών ανάκτησης, αποδόσεων ή απωλειών διεργασιών, viii. οι απαιτούμενοι, σύμφωνα με το Κριτήριο Κ1 Περιβαλλοντική Βιωσιμότητα, Δείκτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Environmental Impact Indicators), ix. τα οφέλη και οι επιβαρύνσεις ανά Δείκτη Περιβαλλοντικής Επίπτωσης ανά υλικό/ρεύμα, με επεξήγηση του υπολογισμού για κάθε μία από αυτές, ώστε να προκύπτει σαφώς το καθαρό αποτέλεσμα.

Η βαθμολόγηση του υποψηφίου στα Οφέλη και στις Επιβαρύνσεις Πέρα από τα Όρια του Συστήματος D θα πραγματοποιηθεί με γραμμική παρεμβολή εντός βαθμολογικής κλίμακας από 0 έως 100, βάσει της πληρότητας, της τεχνικής επάρκειας, της ακρίβειας και της τεκμηρίωσης της εκτίμησης των περιβαλλοντικών οφελών ή επιβαρύνσεων που προκύπτουν πέραν των ορίων του συστήματος του έργου (Module D). Η τεκμηρίωση πρέπει να βασίζεται σε αναλυτικό πίνακα ανά υλικό/ρεύμα τέλους ζωής και ανά άρθρο τιμολογίου, στον οποίο να προσδιορίζονται: η δηλωθείσα ροή τέλους ζωής, η μορφή περαιτέρω αξιοποίησης που λαμβάνεται υπόψη, οι αντίστοιχες ποσότητες ή μάζες, το υποκαθιστάμενο προϊόν ή η υποκαθιστάμενη ενέργεια, όπου εφαρμόζεται, οι βασικές παραδοχές των υπολογισμών, καθώς και τα οφέλη και οι επιβαρύνσεις ανά απαιτούμενο Δείκτη Περιβαλλοντικής Επίπτωσης. Τα αποτελέσματα θα παρουσιάζονται διακριτά ανά υλικό ή ρεύμα και συγκεντρωτικά ανά Δείκτη Περιβαλλοντικής Επίπτωσης, με σαφή επεξήγηση των υπολογισμών. Δεν αρκεί η παράθεση γενικών ή συγκεντρωτικών τιμών χωρίς επιμέρους προσδιορισμό του τρόπου περαιτέρω αξιοποίησης ανά υλικό/ρεύμα.

Η κλίμακα διαμορφώνεται ως εξής:

- **91–100 μονάδες:** Πλήρης υποβολή των ζητούμενων στοιχείων για το σύνολο των σχετικών υλικών/ρευμάτων του έργου, με σαφή αντιστοίχιση ανά άρθρο τιμολογίου, πλήρη προσδιορισμό των ποσοτήτων ή μαζών, της δηλωθείσας ροής τέλους ζωής, της μορφής περαιτέρω αξιοποίησης που λαμβάνεται υπόψη, του υποκαθιστάμενου προϊόντος ή της υποκαθιστάμενης ενέργειας, όπου εφαρμόζεται, καθώς και πλήρεις, σαφείς και ελέγξιμους υπολογισμούς των οφελών και επιβαρύνσεων ανά Δείκτη Περιβαλλοντικής Επίπτωσης.
- **60–90 μονάδες:** Υποβολή των περισσότερων απαιτούμενων στοιχείων, με επιμέρους ελλείψεις,

ασάφειες ή περιορισμένη τεκμηρίωση ως προς ορισμένα υλικά/ρεύματα, ποσότητες ή μάζες, παραδοχές αξιοποίησης, υποκατάστασης, αποδόσεων ή επιμέρους υπολογισμούς, χωρίς όμως να αναιρείται συνολικά η δυνατότητα τεχνικού ελέγχου και αξιολόγησης της υποβληθείσας εκτίμησης.

- **0–59 μονάδες:** Υποβολή αποσπασματικών, ανεπαρκών ή μη επαρκώς τεκμηριωμένων στοιχείων, χωρίς σαφή αντιστοίχιση με τα άρθρα τιμολογίου, χωρίς επαρκή προσδιορισμό των ποσοτήτων ή μαζών, της μορφής περαιτέρω αξιοποίησης ή/και χωρίς σαφή και ελέγξιμη παρουσίαση των υπολογισμών των οφελών και επιβαρύνσεων ανά Δείκτη Περιβαλλοντικής Επίπτωσης.

Υπο-κριτήριο Κ1.6 (Αποτελέσματα Υπολογισμού -Πηγές/Δεδομένα LCA - Γραφική Παρουσίαση Αποτελεσμάτων)

Τα αποτελέσματα των υπολογισμών, οι πηγές και τα δεδομένα της Ανάλυσης του Κύκλου Ζωής θα παρουσιάζονται ποσοτικά και γραφικά. Η παρουσίαση των αποτελεσμάτων θα περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον τα ακόλουθα:

1. Συγκεντρωτικός Πίνακας αποτελεσμάτων ανά υποενότητα κύκλου ζωής (Α1–Α3, Α4, Α5, Β2, Β4, C2, C3, C4, D), για όλους τους απαιτούμενους δείκτες (στην αντίστοιχη μονάδα κάθε δείκτη kg CO_2e για τους δείκτες GWP), ο οποίος παρουσιάζει σε ενιαία μορφή τα αριθμητικά αποτελέσματα, διασφαλίζοντας συνέπεια μονάδων και άμεσο έλεγχο συμμόρφωσης με το Κ1.
2. Γράφημα πίτας ανά υποενότητα κύκλου ζωής (Α1–Α3, Α4, Α5, Β2, Β4, C2, C3, C4, D) για τους δείκτες GWP-total, GWP-fossil, GWP-biogenic και GWP-LULUC (μονάδα: kg CO_2e), ώστε να αποτυπώνεται το σχετικό βάρος κάθε φάσης και να αναδεικνύονται σαφώς τα στάδια με τη μεγαλύτερη συνεισφορά.
3. Γράφημα πίτας ανά κατηγορία ενσωματωμένων υλικών για τους δείκτες GWP-total, GWP-fossil, GWP-biogenic και GWP-LULUC(μονάδα: kg CO_2e), ώστε να προκύπτει ποια οικογένεια υλικών οδηγεί τις επιπτώσεις και να υποστηρίζονται τεκμηριωμένες επιλογές αντικατάστασης/βελτιστοποίησης.
4. Διάγραμμα στηλών ετήσιων εκπομπών για τους δείκτες GWP-total, GWP-fossil, GWP- biogenic και GWP-LULUC (μονάδα: kg CO_2e) στη διάρκεια ζωής του έργου, ώστε να παρουσιάζεται η χρονική εξέλιξη (ιδίως της φάσης λειτουργίας)
5. Συγκεντρωτικός Πίνακας τεκμηρίωσης πηγών/δεδομένων (βάσεις δεδομένων και εκδόσεις, EPDs, παραδοχές, ημερομηνίες, έτος ενεργειακού μίγματος), ώστε να διασφαλίζονται ιχνηλασιμότητα και επαναληψιμότητα.

Η κλίμακα βαθμολόγησης που θα χρησιμοποιηθεί για τα Αποτελέσματα Υπολογισμού - Πηγές/Δεδομένα LCA - Γραφική Παρουσίαση Αποτελεσμάτων, θα πραγματοποιηθεί με γραμμική παρεμβολή εντός βαθμολογικής κλίμακας από 0 έως 100, βάσει της πληρότητας, σαφήνειας, τεχνικής αρτιότητας και επαληθευσιμότητας των συνολικών αποτελεσμάτων της Ανάλυσης Κύκλου Ζωής (LCA) του έργου. Η τεκμηρίωση θα πρέπει να περιλαμβάνει τόσο συγκεντρωτικά αριθμητικά αποτελέσματα, όσο και κατάλληλες γραφικές απεικονίσεις και πίνακες πηγών, με στόχο τη διαφάνεια, τη συγκρισιμότητα και την πληρότητα της περιβαλλοντικής αποτίμησης που διενεργείται σύμφωνα με το κριτήριο Κ1.

Η κλίμακα διαμορφώνεται ως εξής:

- **91–100 μονάδες:** Υποβολή πλήρους συνόλου αποτελεσμάτων και δεικτών με πλήρως δομημένους πίνακες, πλήρη γραφήματα (πίτας, στηλών), επαληθεύσιμες πηγές δεδομένων, σαφείς μονάδες μέτρησης και τεκμηριωμένες μεθοδολογικές επιλογές, πλήρως συμβατές με EN 17472.
- **60–90 μονάδες:** Υποβολή της πλειοψηφίας των απαιτούμενων στοιχείων με μικρές ελλείψεις ή περιορισμένες γραφικές απεικονίσεις, ή μερική απουσία αιτιολόγησης για επιλεγμένες πηγές ή δείκτες. Τα αποτελέσματα είναι χρήσιμα και επαρκώς συγκρίσιμα, αλλά παρουσιάζουν ασυνέχειες ή περιορισμένη τεκμηρίωση.
- **0–59 μονάδες:** Υποβολή μόνο αριθμητικών αποτελεσμάτων χωρίς επεξεργασία σε συγκεντρωτικούς πίνακες ή χωρίς καθαρές γραφικές απεικονίσεις. Απουσιάζει εν μέρει η τεκμηρίωση των πηγών, των μονάδων ή των emission factors.

Υπο-κριτήριο Κ1.7 (Συγκριτική Επίδοση GWP Υποδομής)

Στο κριτήριο βαθμολογείται η απόλυτη περιβαλλοντική επίδοση της προτεινόμενης λύσης ως προς το **Δυναμικό Υπερθέρμανσης του Πλανήτη** - Global Warming Potential (GWP-total) του έργου, όπως αυτό προκύπτει από την τεκμηριωμένη Ανάλυση Κύκλου Ζωής (LCA), σύμφωνα με το EN 17472, με

όρια συστήματος Α1–Α3, Α4, Α5, Β2, Β4, C2, C3, C4 και D και Περίοδο Μελέτης Αναφοράς (RSP) 60 έτη.
Το υπο-κριτήριο Κ1.7 συμπληρώνει την ήδη απαιτούμενη ανάλυση κύκλου ζωής των υπο-κριτηρίων Κ1.1 – Κ1.5 και μετατρέπει τη συγκριτική ποσοτική επίδοση των υποψηφίων ως προς το GWP-total σε βαθμολογία με γραμμική παρεμβολή.
Δηλώνεται υποχρεωτικά το GWP_{total} του έργου σε kg CO_2e σύμφωνα με την περίοδο μελέτης αναφοράς που είναι 60 έτη. Σε περίπτωση που έχει χρησιμοποιηθεί διαφορετική Περίοδος μελέτης Αναφοράς μηδενίζεται το κριτήριο Κ.1.7 ανεξάρτητα από τη βαθμολόγηση πληρότητας στο Κ.1.1-Κ1.5.
Η λειτουργική μονάδα της συγκριτικής αξιολόγησης είναι το πλήρες έργο της Δεξαμενής Δ3.4.
Για τον υπολογισμό χρησιμοποιείται:

$$K1.7_{\text{συγκρ},j} = \begin{cases} 100 \cdot \dfrac{GWP_{\max} - GWP_j}{GWP_{\max} - GWP_{\min}}, & \text{αν } GWP_{\max} > GWP_{\min} \\ 100, & \text{αν } GWP_{\max} = GWP_{\min} \end{cases}$$

όπου:
GWP_{min}: Η ελάχιστη τιμή του GWP_j στο σύνολο των αποδεκτών και συγκρίσιμων προσφορών (ίδια λειτουργική μονάδα, ίδιο RSP, ίδια όρια).
GWP_{max}: Η μέγιστη τιμή του GWP_j στο σύνολο των αποδεκτών και συγκρίσιμων προσφορών (ίδια λειτουργική μονάδα, ίδιο RSP, ίδια όρια).
GWP_j: Η δηλωθείσα τιμή του συνολικού δυναμικού υπερθέρμανσης του πλανήτη (GWP-total) για την προσφορά j, σε kg CO_2e για το σύνολο της Δεξαμενής Δ3.4 και των συνοδών έργων, με όρια Α1–Α3, Α4, Α5, Β2, Β4, C2, C3, C4 και D και RSP = 60 έτη, όπως προκύπτει από την τεκμηριωμένη LCA (στρογγυλοποίηση 2 δεκαδικών).
j: Δείκτης προσφοράς/υποψηφίου, με $j \in \{1,2, ..., N\}$ όπου N το πλήθος των αποδεκτών προσφορών. (Αν $GWP_{max} = GWP_{min}$, όλες οι προσφορές λαμβάνουν 100 στο Κ1.7)
Οι τιμές προκύπτουν από την τεκμηριωμένη LCA (πίνακες αποτελεσμάτων Α1–Α3, Α4, Α5, Β2, Β4, C2, C3, C4 και D, παραπομπές σε EPD/πηγές και σαφείς μετατροπές μονάδων σε επίπεδο έργου), στρογγυλοποιούνται σε δύο δεκαδικά.
Η βαθμολογία του παρόντος κριτηρίου προκύπτει από τη βαθμολογία συγκριτικής επίδοσης (όπως ορίζεται ανωτέρω) πολλαπλασιασμένη με έναν Συντελεστή Πληρότητας LCA (ΣΠ-LCA), ώστε να αποδίδεται προτεραιότητα σε προσφορές με τεχνικά άψογη και επαληθεύσιμη μελέτη LCA. Ο ΣΠ-LCA ισούται με την μέση βαθμολογία των κριτηρίων Κ1.1-Κ1.5 που τεκμηριώνει τη μεθοδολογική επάρκεια της μελέτης LCA. Η τελική βαθμολογία του κριτηρίου θα υπολογίζεται από τον τύπο: ΒΚ1.7 = Κ1.7συγκρ Χ ΣΠ-LCA, με στρογγυλοποίηση δύο δεκαδικών σε ενδιάμεσες και τελικές τιμές.

Κριτήριο Κ.2 Οικονομική Βιωσιμότητα
Το κριτήριο Κ2 αφορά την ανάλυση κόστους κύκλου ζωής (Life-cycle cost) του έργου, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του προτύπου ΕΝ 17472:2022 «Βιωσιμότητα έργων κατασκευών — Αξιολόγηση Βιωσιμότητας έργων πολιτικού μηχανικού — Μέθοδοι υπολογισμού» και αναλύεται στα υπο-κριτήρια **Κ2.1 (Ανάλυση κόστους κύκλου ζωής (Life-cycle cost) κατά το στάδιο Λειτουργίας του Έργου), Κ2.2 (Ανάλυση κόστους κύκλου ζωής (Life-cycle cost) κατά το στάδιο Τέλους Ζωής του Έργου)** και **Κ2.3 (*Αποτελέσματα Υπολογισμού / Γραφική Παρουσίαση Αποτελεσμάτων*)**:

Συγκεκριμένα:

Κ2 Οικονομική Βιωσιμότητα		
Α/Α	**ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ**	**ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ (σ)**
Κ2.1	Ανάλυση κόστους κύκλου ζωής (Life-cycle cost) κατά το στάδιο Λειτουργίας του Έργου	30%
Κ2.2	Ανάλυση κόστους κύκλου ζωής (Life-cycle cost) κατά το στάδιο Τέλους Ζωής του Έργου	60%
Κ2.3	Αποτελέσματα Υπολογισμού / Γραφική Παρουσίαση Αποτελεσμάτων	10%
	ΑΘΡΟΙΣΜΑ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΩΝ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ Κ2	100%
ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ ΒΚ2 = ΒΚ.2.1*30%+ΒΚ.2.2*60%+ΒΚ.2.3*10%		

Υπο-κριτήριο Κ2.1 Ανάλυση κόστους κύκλου ζωής (Life-cycle cost) κατά το στάδιο Λειτουργίας του Έργου

Το υπο-κριτήριο Κ2.1 αφορά την αξιολόγηση του λειτουργικού κόστους του έργου στις φάσεις Β2–Β4 του κύκλου ζωής, σύμφωνα με τα πρότυπα EN 17472, ISO 15686-5 και EN 16627. Η ανάλυση περιλαμβάνει κόστη συντήρησης (Β2), κόστη αντικαταστάσεων υλικών με μικρότερο προσδόκιμο ζωής (Β4). Οι υπολογισμοί θα βασίζονται στα δεδομένα των σταδίων: Στάδιο Λειτουργίας – Συντήρηση Β2 & Στάδιο Λειτουργίας - Αντικατάσταση Β4.

Η ανάλυση θα βασίζεται στα εξής παραμετρικά δεδομένα:

Χρονικός ορίζοντας ανάλυσης: 60 έτη (σύμφωνα με EN 17472)

Πληθωρισμός: 2%

Κόστος κεφαλαίου (discount rate): 7%

Τυπικό πλήρες ωριαίο κόστος εργασίας ανά άτομο: 15 €/ώρα

Περίοδοι Συντήρησης, (Β2): Σύμφωνα με παραδοχές που θα πρέπει να τεκμηριώνονται

Περίοδοι αντικατάστασης (Β4): Τεκμηριώνονται ανά υλικό βάσει service life

Μονάδες κόστους (π.χ. €/kWh, €/m^3, €/m^2 ή €/kg ή άλλες ανά περίπτωση)

Για την τεκμηρίωση του Υπό-κριτηρίου Κ2.1 θα υποβληθούν τα κάτωθι:

1. Αναλυτική παρουσίαση των επιμέρους στοιχείων κόστους ανά φάση (Β2–Β4) – με κατανομή σε συντήρηση & αντικατάσταση.
2. Πίνακα με τα εξής στοιχεία ανά εργασία συντήρησης (οι εργασίες και οι ποσότητες κατανάλωσης καθορίζονται από την φάση Β2 – Συντήρηση):

• Είδος κατανάλωσης (ενέργεια, νερό), ποσότητα, μονάδα μέτρησης
• Τιμή μονάδος (π.χ. €/kWh, €/m3)
• Κόστος προσωπικού εργασιών συντήρησης
• Ονομαστική δαπάνη (Nominal Cost) ανά έτος για τη διάρκεια ζωής του έργου
• Προεξοφλημένο Κόστος (Discounted Cost) ανά έτος για τη διάρκεια ζωής του έργου
• Συνολικό κόστος (discounted και nominal) στο έτος Τέλους Ζωής του έργου
• Συνολικό Προεξοφλημένο Κόστος (Net Present Cost – NPC)
• Ετήσιο Ισοδύναμο Κόστος (Annual Equivalent Value – AEV)

3. Πίνακα με τα εξής στοιχεία ανά υλικό (τα υλικά καθορίζονται από τις φάσεις Β2, Β4):

• Ποσότητα και βάρος
• Τιμή μονάδος
• Service life σύμφωνα με τα υποβληθέντα EPDs
• Έτος αντικατάστασης (όπου ισχύει)
• Ονομαστική δαπάνη (Nominal Cost) ανά έτος (αντικατάστασης) για τη διάρκεια ζωής του έργου
• Προεξοφλημένο Κόστος (Discounted Cost) ανά έτος (αντικατάστασης) για τη διάρκεια ζωής του έργου
• Συνολικό κόστος (discounted και nominal) στο έτος Τέλους Ζωής του έργου
• Συνολικό Προεξοφλημένο Κόστος (Net Present Cost – NPC)
• Ετήσιο Ισοδύναμο Κόστος (Annual Equivalent Value – AEV)

Η βαθμολόγηση στο εν λόγω (Υπο)κριτήριο ΒΚ.2.1 θα πραγματοποιηθεί με γραμμική παρεμβολή εντός βαθμολογικής κλίμακας από 0 έως 100, βάσει του βαθμού πληρότητας, της οικονομικής/τεχνικής ακρίβειας, της επαληθευσιμότητας και της συμβατότητας με EN 17472, EN 16627 και ISO 15686-5 των υποβληθέντων στοιχείων LCC για τις φάσεις B2–B4. Ειδικότερα αξιολογούνται: (α) η πλήρης αποτύπωση κόστους ανά φάση (B2, B4), (β) η τεκμηρίωση παραδοχών και οικονομικών παραμέτρων (RSP 60 έτη, πληθωρισμός 2%, discount rate 7%, κόστος εργατικών 15 €/ώρα) και μονάδων κόστους (€/kWh, €/m^3, €/kg, €/m^2 κ.λπ.), (γ) η συνέπεια με το service life ανά υλικό (EPD) για προγραμματισμό αντικαταστάσεων, (δ) ο ορθός υπολογισμός Nominal & Discounted δαπανών ανά έτος, με NPC και AEV, και (ε) η σαφής διασταύρωση με τα Στάδια B2–B4. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται ανά έτος και συγκεντρωτικά για RSP 60 έτη, με σαφή αναφορά βάσης τιμών (έτος/μήνας τιμών).

Η κλίμακα διαμορφώνεται ως εξής:

- **100 μονάδες**: Αποδίδονται όταν υποβάλλεται πλήρης, συνεκτική και απολύτως επαληθεύσιμη ανάλυση LCC για τις φάσεις B2 & B4 για RSP 60 ετών, με πλήρη τεκμηρίωση παραδοχών και οικονομικών παραμέτρων, μονάδων κόστους, service life και ετών αντικατάστασης, καθώς και πλήρως ελέγξιμους υπολογισμούς Nominal Cost, Discounted Cost, NPC και AEV ανά έτος και συγκεντρωτικά, με σαφή διασταύρωση με τα αντίστοιχα στάδια B2–B4.
- **91–99 μονάδες**: Αποδίδονται όταν υποβάλλεται ανάλυση πολύ υψηλής πληρότητας και αξιοπιστίας, με μικρές μόνο και μη ουσιώδεις ελλείψεις ή αποκλίσεις, οι οποίες δεν αναιρούν την ορθότητα των οικονομικών παραμέτρων, των παραδοχών, των unit costs, του προγραμματισμού αντικαταστάσεων, ούτε την επαληθευσιμότητα των υπολογισμών και τη διασταύρωση με τα στάδια B2–B4. Η βαθμολογία εντός του εύρους 91–99 θα αποδοθεί αναλογικά με βάση τον αριθμό και τη σημασία των ελλείψεων. Όσο αυξάνονται οι αποκλίσεις από την πλήρη τεκμηρίωση, τόσο μειώνεται αντίστοιχα η βαθμολογία εντός του εύρους αυτού.
- **60–90 μονάδες**: Αποδίδονται όταν υποβάλλεται τεχνικά αποδεκτή και αξιολογήσιμη ανάλυση LCC για σημαντικό μέρος των φάσεων B2 & B4, αλλά με ουσιώδεις ελλείψεις ως προς την αποτύπωση κόστους ανά φάση, τις οικονομικές παραμέτρους, τις μονάδες κόστους, τα service life, τα έτη αντικατάστασης, τους ετήσιους υπολογισμούς ή την τεκμηρίωση NPC και AEV.
- **30–59 μονάδες**: Αποδίδονται όταν η ανάλυση είναι μερική, αποσπασματική ή ασθενής και παρουσιάζει σημαντικές αδυναμίες ως προς την κάλυψη των φάσεων, τις παραδοχές, τις τιμές μονάδας, τη σύνδεση με τα service life, τη διασταύρωση με τα στάδια B2–B4 ή την αναπαραγωγιμότητα των οικονομικών αποτελεσμάτων.
- **0–29 μονάδες**: Αποδίδονται όταν η ανάλυση είναι εξαιρετικά ανεπαρκής ή ουσιωδώς μη αποδεκτή, με τόσο σοβαρές ελλείψεις στις παραδοχές, στους πίνακες κόστους, στους ετήσιους υπολογισμούς ή στη διασταύρωση με τα στάδια B2–B4 ώστε να καθίσταται οριακά μόνο δυνατή η αξιολόγηση.
- **0 μονάδες**: Αποδίδονται όταν δεν υποβάλλεται ανάλυση LCC για το υπο-κριτήριο Κ2.1 ή όταν τα υποβληθέντα στοιχεία είναι στο σύνολό τους μη αξιολογήσιμα ή μη αποδεκτά για σκοπούς βαθμολόγησης.

Υπο-κριτήριο Κ2.2 Ανάλυση κόστους κύκλου ζωής (Life-cycle cost) κατά το στάδιο Τέλους Ζωής του Έργου

Το υπο-κριτήριο Κ2.2 αφορά την αξιολόγηση του κόστους Τέλους Ζωής (End-of-Life Cost) του έργου στις φάσεις C2 έως C4 σύμφωνα με τα πρότυπα EN 15978, ISO 15686-5 και EN 16627 (ή ισοδύναμη, με τεκμηριωμένη συγκρισιμότητα). Η ανάλυση αφορά την μεταφορά, επεξεργασία και τελική διάθεση των στοιχείων και υλικών όταν το έργο φτάνει στο τέλος της ωφέλιμης ζωής του, είτε νωρίτερα, όταν προϊόντα, στοιχεία, εξαρτήματα ή συστήματα αφαιρούνται/αποξηλώνονται λόγω αντικατάστασης στο Στάδιο B2, B4.

Η ανάλυση θα βασίζεται στα εξής παραμετρικά δεδομένα: i. Αντιστοίχιση με Άρθρο/Άρθρα Τιμολογίου Μελέτης, ii. Δηλωθείσα ροή τέλους ζωής ανά υλικό, στοιχείο ή ρεύμα τέλους ζωής, iii. Ποσότητα και βάρος ανά υλικό/στοιχείο, iv. Unit costs ανά στάδιο: 0,12 €/tn/km για τη μεταφορά (C2), 30 €/tn για την επεξεργασία (C3) και 35 €/tn για τη διάθεση (C4),

Για την τεκμηρίωση του Υπό-κριτηρίου Κ2.2 θα υποβληθούν τα κάτωθι:

1. Η τεκμηρίωση θα βασίζεται στις παρακάτω επιμέρους κατηγορίες κόστους:

ο Κόστος μεταφοράς αποβλήτων (tkm × €/tkm)

ο Κόστος επεξεργασίας υλικών για ανακύκλωση, ανάκτηση ή επαναχρησιμοποίηση

ο Κόστος τελικής διάθεσης

2. Πίνακα / Πίνακες με τα εξής στοιχεία ανά υλικό στοιχείο ή ρεύμα τέλους ζωής: i) αντιστοίχιση με Άρθρο/Άρθρα Τιμολογίου Μελέτης, ii) περιγραφή υλικού / στοιχείου / ρεύματος, iii) δηλωθείσα ροή τέλους ζωής, iv) ποσότητα και βάρη, v) μάζα προς C3 και C4, vi) δηλωθείσα εγκατάσταση παραλαβής/επεξεργασίας/διάθεσης, vii) απόσταση μεταφοράς (km), viii) τιμή μονάδος ανά στάδιο C2/C3/C4, ix) service life και έτος αντικατάστασης, όπου εφαρμόζεται, x) ονομαστική δαπάνη (Nominal Cost) ανά έτος για τη διάρκεια ζωής του έργου, xi) προεξοφλημένο κόστος (Discounted Cost) ανά έτος για τη διάρκεια ζωής του έργου, xii) συνολικό κόστος (discounted και nominal) στο έτος τέλους ζωής του έργου, xiii) συνολικό προεξοφλημένο κόστος (Net Present Cost – NPC), xiv) ετήσιο ισοδύναμο κόστος (Annual Equivalent Value – AEV).

Η κλίμακα βαθμολόγησης που θα χρησιμοποιηθεί για την βαθμολόγηση υποψηφίου στο εν λόγω κριτήριο Β.Κ.2.2 θα πραγματοποιηθεί με γραμμική παρεμβολή εντός βαθμολογικής κλίμακας από 0 έως 100, βάσει της τεχνικής πληρότητας, της οικονομικής επάρκειας, της ακρίβειας και της τεκμηρίωσης της ανάλυσης κόστους κύκλου ζωής κατά τη φάση τέλους ζωής του έργου (Modules C2–C4). Η εκτίμηση θα καλύπτει το συνολικό κόστος που σχετίζεται με τη μεταφορά, την επεξεργασία και την τελική διάθεση των στοιχείων και υλικών του έργου, με διακριτή παρουσίαση ανά φάση (C2, C3, C4), ανά υλικό και ανά έτος συμβάντος, καθώς και με σαφή συσχέτιση με τα αποτελέσματα της Υποενότητας B2,B4, όπου υλικά ή στοιχεία έχουν προσδιοριστεί ως αντικαθιστώμενα..

Η κλίμακα διαμορφώνεται ως εξής:

- **100 μονάδες:** Αποδίδονται όταν υποβάλλεται πλήρης, συνεκτική και απολύτως επαληθεύσιμη ανάλυση LCC για τις φάσεις C2, C3 και C4, με πλήρη αντιστοίχιση ανά άρθρο τιμολογίου, δηλωθείσες ροές τέλους ζωής, ποσότητες/βάρη, μάζες προς C3 και C4, εγκαταστάσεις παραλαβής/επεξεργασίας/διάθεσης, αποστάσεις, τιμές μονάδας, service life και έτη αντικατάστασης όπου εφαρμόζεται, καθώς και πλήρως ελέγξιμους υπολογισμούς Nominal Cost, Discounted Cost, NPC και AEV ανά έτος και συγκεντρωτικά, με σαφή συσχέτιση με τα στάδια B2 και B4.
- **91–99 μονάδες:** Αποδίδονται όταν υποβάλλεται ανάλυση πολύ υψηλής πληρότητας και αξιοπιστίας, με μικρές μόνο και μη ουσιώδεις ελλείψεις ή αποκλίσεις, οι οποίες δεν αναιρούν την ορθότητα των δηλωθεισών ροών τέλους ζωής, των ποσοτήτων, των αποστάσεων, των unit costs, των ετών συμβάντος, ούτε την επαληθευσιμότητα των οικονομικών υπολογισμών και τη συσχέτιση με τα στάδια B2 και B4. Η βαθμολογία εντός του εύρους 91–99 θα αποδοθεί αναλογικά με βάση τον αριθμό και τη σημασία των ελλείψεων. Όσο αυξάνονται οι αποκλίσεις από την πλήρη τεκμηρίωση, τόσο μειώνεται αντίστοιχα η βαθμολογία εντός του εύρους αυτού..
- **60–90 μονάδες:** Αποδίδονται όταν υποβάλλεται τεχνικά αποδεκτή και αξιολογήσιμη ανάλυση LCC για σημαντικό μέρος των φάσεων C2, C3 και C4, αλλά με ουσιώδεις ελλείψεις ως προς την αντιστοίχιση με τα άρθρα τιμολογίου, τις δηλωθείσες ροές τέλους ζωής, τις ποσότητες/βάρη, τις αποστάσεις, τις τιμές μονάδας, τα έτη αντικατάστασης ή συμβάντος, τους ετήσιους υπολογισμούς ή την τεκμηρίωση NPC και AEV.
- **30–59 μονάδες:** Αποδίδονται όταν η ανάλυση είναι μερική, αποσπασματική ή ασθενής και παρουσιάζει σημαντικές αδυναμίες ως προς την κάλυψη των φάσεων C2–C4, τις οικονομικές παραδοχές, τις ποσότητες, τις δηλωθείσες ροές, τις αποστάσεις, τις τιμές μονάδας, τη συσχέτιση με τα στάδια B2 και B4 ή την αναπαραγωγιμότητα των οικονομικών αποτελεσμάτων.
- **0–29 μονάδες:** Αποδίδονται όταν η ανάλυση είναι εξαιρετικά ανεπαρκής ή ουσιωδώς μη αποδεκτή, με τόσο σοβαρές ελλείψεις στις ροές τέλους ζωής, στους πίνακες κόστους, στους ετήσιους υπολογισμούς ή στη συσχέτιση με τα στάδια B2 και B4 ώστε να καθίσταται οριακά μόνο δυνατή η αξιολόγηση.
- **0 μονάδες:** Αποδίδονται όταν δεν υποβάλλεται ανάλυση LCC για το υπο-κριτήριο Κ2.2 ή όταν τα υποβληθέντα στοιχεία είναι στο σύνολό τους μη αξιολογήσιμα ή μη αποδεκτά για σκοπούς βαθμολόγησης.

Επεξηγήσεις Οικονομικών Δεικτών LCC:

Για την πληρότητα των υπολογισμών κύκλου ζωής, παρατίθενται οι βασικοί οικονομικοί δείκτες που χρησιμοποιούνται για την αποτίμηση του συνολικού κόστους του έργου, σύμφωνα με τα πρότυπα EN 15978, EN 16627 και ISO 15686-5.

Ονομαστικό Κόστος (Nominal Cost)

Ορισμός: Το κόστος όπως αναμένεται να εκδηλωθεί στο μέλλον, **λαμβάνοντας υπόψη τον**

πληθωρισμό, αλλά **χωρίς προεξόφληση**.

$$C_{\text{nom},t} = C_0 \cdot (1+i)^t$$

Όπου:

- C_0: αρχικό κόστος σε σημερινές τιμές
- i: ετήσιος πληθωρισμός
- t: έτος εμφάνισης της δαπάνης

Προεξοφλημένο Κόστος (Discounted Cost)

Ορισμός: Το μελλοντικό κόστος υπολογισμένο σε **παρούσα αξία**, λαμβάνοντας υπόψη και τον πληθωρισμό και το επιτόκιο προεξόφλησης.

$$C_{\text{disc},t} = C_0 \cdot \left(\frac{1+i}{1+r}\right)^t$$

Όπου:

- r: ετήσιο επιτόκιο προεξόφλησης (discount rate)
- οι υπόλοιπες μεταβλητές όπως παραπάνω

Συνολικό Προεξοφλημένο Κόστος (Net Present Cost – NPC)

Ορισμός: Το **άθροισμα όλων των προεξοφλημένων δαπανών** (σε παρούσα αξία) για ολόκληρη την περίοδο ανάλυσης.

$$NPC = \sum_{t=0}^{n} \frac{C_t}{(1+r)^t}$$

Όπου:

- C_t: η δαπάνη που προγραμματίζεται να συμβεί στο έτος t, **εκφρασμένη σε τιμές έτους 0 (χωρίς πληθωρισμό)**
- r: επιτόκιο προεξόφλησης
- n: συνολικός αριθμός ετών ανάλυσης (π.χ. 60)

Ετήσιο Ισοδύναμο Κόστος (Annual Equivalent Value – AEV)

Ορισμός: Το σταθερό ετήσιο ποσό που ισοδυναμεί, σε παρούσα αξία, με το συνολικό κόστος του έργου (NPC) για όλη τη διάρκεια ζωής του.

$$AEV = NPC \cdot \frac{r}{1-(1+r)^{-n}}$$

Όπου:

- r: επιτόκιο προεξόφλησης
- n: χρονικός ορίζοντας ανάλυσης (π.χ. 60 έτη)

Οι παραπάνω τύποι εφαρμόζονται τόσο για τις φάσεις **λειτουργίας του έργου (B2–B4)** όσο και για τις φάσεις **τέλους ζωής (C2–C4)** και υποστηρίζουν την πλήρη τεκμηρίωση της οικονομικής

βιωσιμότητας (κριτήριο Κ2).

Υπο-κριτήριο Κ2.3 Αποτελέσματα Υπολογισμού / Γραφική Παρουσίαση Αποτελεσμάτων

Το υπο-κριτήριο Κ2.3 αφορά την αναλυτική παρουσίαση και τεκμηρίωση των αποτελεσμάτων της Ανάλυσης Κόστους Κύκλου Ζωής (LCC), εκφρασμένων σε ευρώ (€), ανά φάση του κύκλου ζωής και ανά κατηγορία υλικών. Για την τεκμηρίωση του υπό-κριτηρίου Κ2.3 θα υποβληθούν τα κάτωθι:

ο Συγκεντρωτικός Πίνακας αποτελεσμάτων ο οποίος θα περιέχει τα αποτελέσματα του Life-Cycle Cost (Nominal Cost – Ονομαστικό κόστος, Discounted Cost – Προεξοφλημένο κόστος, Ετήσιο Ισοδύναμο Κόστος ΑΕV) σε € ανά υπόενότητα. Ο Πίνακας συγκεντρώνει ενιαία όλα τα αριθμητικά αποτελέσματα σε ενιαία μορφή και επιτρέπει άμεσο έλεγχο πληρότητας/συνέπειας.

ο Γραφήματα Πίττας για Life-Cycle Cost (Nominal Cost – Ονομαστικό κόστος, Discounted Cost – Προεξοφλημένο κόστος, Ετήσιο Ισοδύναμο Κόστος ΑΕV) σε € και ανά υπόενότητα Κύκλου Ζωής. Στα γραφήματα θα αποτυπώνεται το σχετικό βάρος κάθε φάσης (συντήρηση/επισκευή/αντικαταστάσεις/ενέργεια/νερό και τέλος ζωής).

ο Γραφήματα Πίττας για Life-Cycle Cost (Nominal Cost – Ονομαστικό κόστος, Discounted Cost – Προεξοφλημένο κόστος, Ετήσιο Ισοδύναμο Κόστος ΑΕV) σε € και ανά κατηγορία στοιχείων, υλικών, συστημάτων ή λειτουργικών ροών, ώστε να τεκμηριώνονται προτεραιότητες βελτιστοποίησης ή αντικατάστασης υλικών/συστημάτων

ο Διαγράμματα Στήλων με την απεικόνιση του ετήσιου κόστους (Nominal Cost – Ονομαστικό κόστος, Discounted Cost – Προεξοφλημένο κόστος, Ετήσιο Ισοδύναμο Κόστος ΑΕV) έως το Τέλος Ζωής του έργου ώστε να αναδεικνύεται η κατανομή στο χρόνο.

ο Συγκεντρωτικός Πίνακας τεκμηρίωσης των πηγών / δεδομένων που χρησιμοποιήθηκαν ώστε να διασφαλίζονται ιχνηλασιμότητα και επαναληψιμότητα.

Η κλίμακα βαθμολόγησης που θα χρησιμοποιηθεί για την βαθμολόγηση του κριτηρίου ΒΚ.2.3 *(Αποτελέσματα Υπολογισμού / Γραφική Παρουσίαση Αποτελεσμάτων)* θα πραγματοποιηθεί με γραμμική παρεμβολή εντός βαθμολογικής κλίμακας από 0 έως 100, βάσει της πληρότητας, της σαφήνειας, της επεξεργασίας και της τεχνικής τεκμηρίωσης των συνολικών αποτελεσμάτων της Ανάλυσης Κόστους Κύκλου Ζωής (Life Cycle Cost – LCC) για το έργο. Το παρόν υποκριτήριο δεν αξιολογεί το ύψος των τιμών, αλλά την ικανότητα του προσφέροντος να παρουσιάσει τα οικονομικά αποτελέσματα της φάσης λειτουργίας και τέλους ζωής του έργου με διαφάνεια, διακριτότητα και συμβατότητα ως προς τη μεθοδολογία των υποκριτηρίων Κ.2.1 και Κ.2.2.

Η κλίμακα διαμορφώνεται ως εξής:

- **100 μονάδες:** Αποδίδονται όταν υποβάλλεται πλήρης, συνεκτική και απολύτως επαληθεύσιμη παρουσίαση των αποτελεσμάτων της LCC, με όλους τους απαιτούμενους συγκεντρωτικούς πίνακες, τις απαιτούμενες γραφικές απεικονίσεις ανά υποενότητα και ανά κατηγορία στοιχείων/υλικών/συστημάτων ή λειτουργικών ροών, διαγράμματα ετήσιου κόστους έως το τέλος ζωής του έργου και πλήρη πίνακα πηγών/δεδομένων, με σαφή συμβατότητα προς τα υπο-κριτήρια Κ2.1 και Κ2.2.
- **91–99 μονάδες:** Αποδίδονται όταν υποβάλλεται παρουσίαση πολύ υψηλής πληρότητας και αξιοπιστίας, με μικρές μόνο και μη ουσιώδεις ελλείψεις ή αποκλίσεις, οι οποίες δεν αναιρούν τη σαφήνεια, τη διακριτότητα, τη συνέπεια και την επαληθευσιμότητα των συνολικών αποτελεσμάτων της LCC. Η βαθμολογία εντός του εύρους 91–99 θα αποδοθεί αναλογικά με βάση τον αριθμό και τη σημασία των ελλείψεων. Όσο αυξάνονται οι αποκλίσεις από την πλήρη τεκμηρίωση, τόσο μειώνεται αντίστοιχα η βαθμολογία εντός του εύρους αυτού.
- **60–90 μονάδες:** Αποδίδονται όταν υποβάλλεται τεχνικά αποδεκτή και αξιολογήσιμη παρουσίαση των αποτελεσμάτων, αλλά με ουσιώδεις ελλείψεις ως προς την πληρότητα των πινάκων, των γραφημάτων, της αποτύπωσης ανά υποενότητα ή κατηγορία κόστους, της χρονικής παρουσίασης των αποτελεσμάτων ή της τεκμηρίωσης πηγών και δεδομένων.
- **30–59 μονάδες:** Αποδίδονται όταν η παρουσίαση είναι μερική, αποσπασματική ή ασθενής και παρουσιάζει σημαντικές αδυναμίες ως προς τη σαφήνεια, τη δομή, τη γραφική αποτύπωση, τη συνέπεια των οικονομικών αποτελεσμάτων ή την ιχνηλασιμότητα των πηγών και παραδοχών.
- **0–29 μονάδες:** Αποδίδονται όταν η παρουσίαση είναι εξαιρετικά ανεπαρκής ή ουσιωδώς μη αποδεκτή, με τόσο σοβαρές ελλείψεις στους πίνακες, στα γραφήματα ή στις πηγές/δεδομένα ώστε να καθίσταται οριακά μόνο δυνατή η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της LCC.
- **0 μονάδες:** Αποδίδονται όταν δεν υποβάλλονται αποτελέσματα, πίνακες, γραφήματα ή πίνακας πηγών/δεδομένων LCC, ή όταν τα υποβληθέντα στοιχεία είναι στο σύνολό τους μη αξιολογήσιμα ή

μη αποδεκτά για σκοπούς βαθμολόγησης.

Κριτήριο Κ3 – Κυκλική Οικονομία Έργου.
Το κριτήριο Κ3 αφορά την αξιολόγηση της Κυκλικής Οικονομίας του έργου, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του προτύπου ISO 59020:2024 «Κυκλική οικονομία — Μέτρηση και αξιολόγηση της απόδοσης της κυκλικότητας», σε συνδυασμό με το EN 17472:2022 «Βιωσιμότητα έργων κατασκευών — Αξιολόγηση βιωσιμότητας έργων πολιτικού μηχανικού — Μέθοδοι υπολογισμού», ή με ισοδύναμες μεθοδολογίες ή πρότυπα, εφόσον τεκμηριώνεται η τεχνική και μεθοδολογική συγκρισιμότητα ως προς τα ζητούμενα.
Η κυκλικότητα του έργου δεν προδικάζεται εκ των προτέρων, αλλά υπολογίζεται βάσει ποσοτικής αποτύπωσης και πλήρους ισοζυγίου των ροών πόρων του συστήματος με έμφαση:
• στις εισροές μόνιμων υλικών του έργου,
• στα παραγόμενα ρεύματα της φάσης κατασκευής (A5), και
• στα σενάρια τέλους ζωής των μόνιμων υλικών του έργου.

Α. Ορισμός του Δείκτη Κυκλικότητας Έργου (PCI)

Για τους σκοπούς του παρόντος κριτηρίου, ορίζεται ο Δείκτης Κυκλικότητας Έργου / **Project Circularity Index (PCI).** Ο PCI προκύπτει αποκλειστικά από τα στοιχεία που υποβάλλει ο Οικονομικός Φορέας και εκφράζεται σε ποσοστό κατά μάζα (% κ.β.).
Ο PCI αποτελείται από τρεις επιμέρους συνιστώσες:

α) Κυκλικότητα εισροών υλικών (IC)

Η IC εκφράζει το ποσοστό κατά μάζα των εισερχόμενων μόνιμων υλικών του έργου και ισούται με το άθροισμα του ποσοστού επαναχρησιμοποιημένου περιεχομένου (reused content), του ποσοστού ανακυκλωμένου περιεχομένου (recycled content) και του ποσοστού παρθένου ανανεώσιμου περιεχομένου (virgin renewable content) των εισερχόμενων μόνιμων υλικών του έργου. Για τον υπολογισμό της συνιστώσας IC, για κάθε εισερχόμενο μόνιμο υλικό ή σαφώς ορισμένη συνιστώσα αυτού δηλώνεται ο επιμερισμός της συνολικής μάζας του σε επαναχρησιμοποιημένο περιεχόμενο (reused content), ανακυκλωμένο περιεχόμενο (recycled content), παρθένο ανανεώσιμο περιεχόμενο (virgin renewable content), και παρθένο μη ανανεώσιμο περιεχόμενο (virgin non- renewable content), με υποχρεωτικό άθροισμα 100%. Στη συνιστώσα IC προσμετρώνται μόνο τα τρία πρώτα μέρη, ενώ το παρθένο μη ανανεώσιμο περιεχόμενο δηλώνεται μόνο για το κλείσιμο του ισοζυγίου μάζας.

β) Κυκλικότητα παραγόμενων ροών κατασκευής (A5R)

Η A5R εκφράζει το ποσοστό κατά μάζα των ρευμάτων της φάσης κατασκευής A5 και ισούται με το άθροισμα του ποσοστού των ρευμάτων της φάσης κατασκευής που οδηγούνται σε επαναχρησιμοποίηση (reuse), ανακύκλωση (recycling) ή βιολογική επανακυκλοφορία (biological recirculation), όπου αυτή εφαρμόζεται και τεκμηριώνεται.

γ) Κυκλικότητα εξερχόμενων ροών τέλους ζωής (EoLR)

Η EoLR εκφράζει το ποσοστό κατά μάζα των μόνιμων υλικών του έργου που, βάσει του δηλωμένου και τεκμηριωμένου σεναρίου τέλους ζωής, οδηγούνται σε επαναχρησιμοποίηση (Reuse), ανακύκλωση (Recycling) ή βιολογική επανακυκλοφορία (biological recirculation), όπου αυτή εφαρμόζεται και τεκμηριώνεται. Ο Δείκτης Κυκλικότητας Έργου / Project Circularity Index (PCI) προκύπτει από τη σχέση:

PCI = 0,30 · IC + 0,30 · A5R + 0,40 · EoLR

όπου όλες οι επιμέρους συνιστώσες εκφράζονται σε ποσοστό (%) και ο τελικός PCI λαμβάνει τιμή από 0 έως 100. Στις θετικές συνιστώσες του PCI δεν προσμετρώνται η ενεργειακή αξιοποίηση (energy recovery), η υποβάθμιση υλικού ή υποδεέστερη ανακύκλωση (downcycling), οι απώλειες (losses), οι εκπομπές και απορρίψεις (emissions/discharges), η διάθεση (disposal) και κάθε άλλη εκροή μη κυκλικού χαρακτήρα (non-circular outflow). Οι ροές αυτές δηλώνονται υποχρεωτικά, αλλά δεν αναγνωρίζονται ως θετική κυκλική συνεισφορά για τον υπολογισμό του PCI.

Β. Ορισμός «προϊόντος», «συνιστώσας» και κανόνες πληρότητας (cut-off)

Για τους σκοπούς του παρόντος κριτηρίου, ως «προϊόν» νοείται το κύριο υλικό ή το σύνολο των

κύριων υλικών όπως αυτά περιλαμβάνονται στις αναλύσεις των άρθρων του Τιμολογίου Μελέτης και όπως λαμβάνονται υπόψη στο υπο-κριτήριο Κ1.1 / Στάδιο Προϊόντος Α1–Α3.
Ως «συνιστώσα» νοείται διακριτό υλικό, μέρος, στρώση ή υποεξάρτημα σύνθετου ή συστημικού προϊόντος, εφόσον αυτό τεκμηριώνεται χωριστά σε πίνακα BOM/LCI ή σε άλλη αποδεκτή πηγή.
Ως «ρεύμα Α5» νοείται κάθε εξερχόμενο ρεύμα υλικού της φάσης κατασκευής που εμπίπτει στα δηλωμένα όρια συστήματος.
Ως «ρεύμα τέλους ζωής» νοείται κάθε εξερχόμενο ρεύμα των ίδιων μόνιμων υλικών του έργου, βάσει του δηλωμένου σεναρίου τέλους ζωής.
Δευτερεύοντα υλικά, δηλαδή υλικά που αντιπροσωπεύουν λιγότερο από 1% του συνολικού κόστους ή/και όγκου ανά άρθρο Τιμολογίου Μελέτης, καθώς και μικρο-υλικά, δύνανται να εξαιρούνται, υπό την προϋπόθεση ότι:
• εφαρμόζεται ο ίδιος κανόνας πληρότητας που εφαρμόζεται στο Κ1.1 / Α1–Α3,
• η εξαίρεση τεκμηριώνεται ρητά και εφαρμόζεται συνεκτικά,
• δεν προκαλείται ουσιώδης στρέβλωση στον υπολογισμό των εισροών, των ρευμάτων Α5 ή/και των ρευμάτων τέλους ζωής.
Υλικό που έχει εξαιρεθεί νόμιμα από το Κ1.1 / Α1–Α3 δεν μπορεί μεταγενέστερα να χρησιμοποιηθεί επιλεκτικά μόνο για θετική βελτίωση του PCI. Οι παραδοχές, οι επιμερισμοί και τα δηλωθέντα σενάρια τέλους ζωής που χρησιμοποιούνται στο παρόν κριτήριο οφείλουν να είναι συνεπή με τα αντίστοιχα στοιχεία και τις παραδοχές που χρησιμοποιούνται στα υπο-κριτήρια Κ1.4 και Κ1.5. Τυχόν απόκλιση δηλώνεται ρητά και αιτιολογείται τεχνικά.

Γ. Κατηγορίες δεδομένων και αποδεκτές πηγές τεκμηρίωσης

α) Πρωτογενή δεδομένα (primary data)

Ως πρωτογενή δεδομένα (primary data) νοούνται δεδομένα που προκύπτουν από γνωστή άμεση μέτρηση ή από ρητά ή σιωπηρά ορισμένους υπολογισμούς που βασίζονται σε τέτοια μέτρηση, με πλήρη ιχνηλασιμότητα (traceability) στην αρχική και επαληθεύσιμη πηγή.

β) Δευτερογενή δεδομένα (secondary data)

Ως δευτερογενή δεδομένα (secondary data) νοούνται δεδομένα που αποκτώνται με άλλον τρόπο από τα ανωτέρω, όπως βιβλιογραφία, δημόσιες ή εμπορικές βάσεις δεδομένων, στατιστικά στοιχεία, μαθηματική μοντελοποίηση ή προσομοίωση, γενικά / υποβάθρου / αγοραία σύνολα δεδομένων (generic/background/market datasets), κλαδικά δεδομένα ή δεδομένα μέσου όρου κλάδου (sectoral or industry-average data), καθώς και δεδομένα που προέρχονται από άλλη αγορά, άλλη γεωγραφική περιοχή ή άλλη τεχνολογική βάση.
Σε πλήρη αντιστοιχία με το Κ1.1 / Α1–Α3, κατά προτεραιότητα χρησιμοποιούνται:
1. επαληθευμένο Άμεσο EPD του ίδιου προτεινόμενου προϊόντος (Direct EPD),
2. Proxy EPD με πλήρη τεχνική ισοδυναμία και συμβατότητα,
3. απογραφή κύκλου ζωής / πίνακας υλικών (LCI/BOM – Life Cycle Inventory / Bill of Materials) με πλήρη ιχνηλασιμότητα και αναπαραγωγιμότητα,
4. επικουρικά δευτερογενή / γενικά / υποβάθρου / αγοραία / μέσου όρου κλάδου δεδομένα (secondary/generic/background/market/industry-average data), μόνο όπου αυτό είναι απολύτως αναγκαίο και μόνο με συντηρητική εφαρμογή.

Το Άμεσο EPD του ίδιου προϊόντος (Direct EPD) γίνεται δεκτό και για τον PCI, υπό την προϋπόθεση ότι είναι σε ισχύ, δημοσίως προσβάσιμο και τεχνικά συμβατό με το δηλωμένο προϊόν. Για τη συνιστώσα ΙC, θετική αναγνώριση επαναχρησιμοποιημένου περιεχομένου (reused content), ανακυκλωμένου περιεχομένου (recycled content) ή παρθένου ανανεώσιμου περιεχομένου (virgin renewable content) επιτρέπεται μόνο όταν το αντίστοιχο ποσοστό δηλώνεται ρητά και ποσοτικά στο ίδιο το EPD ή σε επίσημο, επαληθευμένο συμπληρωματικό στοιχείο αυτού. Το Proxy EPD γίνεται δεκτό μόνο εφόσον πληρούνται σωρευτικά οι αντίστοιχες προϋποθέσεις αποδοχής του Κ1.1 / Α1–Α3 ως προς:
• τη συμβατότητα του προτεινόμενου προϊόντος και του προϊόντος αναφοράς,
• την τεχνική ισοδυναμία / αντιστοιχισιμότητα (technical equivalence / comparability),
• τις μονάδες,
• τα όρια συστήματος (system boundaries),
• και τις βασικές μεθοδολογικές παραδοχές.
Για σκοπούς PCI, το Proxy EPD δεν αρκεί αφ’ εαυτού ως αυτάρκης απόδειξη θετικού κυκλικού

περιεχομένου εισροών (circular inflow content) του προτεινόμενου προϊόντος, εκτός εάν τεκμηριώνεται ρητά, ποσοτικά και χωρίς αμφισημία ότι το δηλούμενο κυκλικό περιεχόμενο εισροών (circular inflow content) αφορά σαφώς ορισμένη και τεχνικά αντιστοιχήσιμη συνιστώσα.

ο LCI/BOM (Life Cycle Inventory / Bill of Materials) γίνεται δεκτό, ιδίως για σύνθετα ή συστημικά προϊόντα, όταν δεν υφίσταται διαθέσιμη ή κατάλληλη Άμεση EPD (Direct EPD) ή όταν δεν είναι εφικτή ή επαρκής η χρήση Proxy EPD, υπό προϋποθέσεις ανάλογες με το K1.1 / A1–A3, ήτοι:

- πλήρης τεκμηρίωση συμβατότητας του προϊόντος και των συνιστωσών του,
- σαφής ορισμός ορίων συστήματος,
- αναλυτικός πίνακας BOM/LCI,
- πλήρεις μετατροπές Τιμολογίου → μονάδα μάζας/δηλωθείσα μονάδα,
- ρητή δήλωση όλων των παραδοχών (assumptions), των κανόνων cut-off (cut-off rules), των proxy datasets και των επιλογών μοντελοποίησης (modelling choices).

Για τη θετική αναγνώριση IC, προσμετράται μόνο το μέρος του LCI/BOM που στηρίζεται σε ρητά, ποσοτικά, ιχνηλάσιμα και επαληθεύσιμα δεδομένα. Το μη τεκμηριωμένο μέρος λαμβάνεται ως 0 ως προς το επαναχρησιμοποιημένο περιεχόμενο (reused content), το ανακυκλωμένο περιεχόμενο (recycled content) και το παρθένο ανανεώσιμο περιεχόμενο (virgin renewable content) και αντιμετωπίζεται ως γραμμικό / παρθένο μη ανανεώσιμο (linear / virgin non-renewable). Τα γενικά / υποβάθρου / αγοραία / μέσου όρου κλάδου δεδομένα (generic/background/market/industry-average data) δεν γίνονται δεκτά ως αυτάρκης απόδειξη θετικού κυκλικού περιεχομένου εισροών (circular inflow content) στη συνιστώσα IC. Μπορούν να χρησιμοποιούνται μόνο επικουρικά και συντηρητικά, ιδίως για: ισοζύγιο μάζας (mass balance), παρονομαστή (denominator), μετατροπές μονάδων (unit conversions), τεκμηρίωση κενών δεδομένων (data gaps), κλαδικά ή γεωγραφικά εξειδικευμένα σενάρια (category-specific or region-specific scenarios) στις συνιστώσες A5R και EoLR, εφόσον τεκμηριώνεται πλήρως η αντιπροσωπευτικότητα, παραδοχές (assumptions) και ο λόγος επιλογής τους. Εάν πηγή δεδομένων που έχει δηλωθεί στο υπο-κριτήριο K1.1 / A1–A3 χρησιμοποιείται στον PCI για να τεκμηριώσει θετικό επαναχρησιμοποιημένο περιεχόμενο (reused content), ανακυκλωμένο περιεχόμενο (recycled content) ή παρθένο ανανεώσιμο περιεχόμενο (virgin renewable content), το οποίο η ίδια πηγή δεν δηλώνει ρητά και ποσοτικά, το αντίστοιχο δηλωθέν κλάσμα λαμβάνεται ως 0. Η εν λόγω πηγή δύναται, εφόσον κατά τα λοιπά είναι αποδεκτή, να χρησιμοποιείται μόνο για σύνθεση, ισοζύγιο μάζας (mass balance), παρονομαστή (denominator), μετατροπές μονάδων (unit conversions) ή τεκμηρίωση κενών δεδομένων (data gaps).

Δ. Ελάχιστα απαιτούμενα παραδοτέα

Για τον υπολογισμό του PCI, ο Οικονομικός Φορέας υποβάλλει κατ' ελάχιστον:

1. τεχνική έκθεση με:
   - ο τα όρια συστήματος (system boundaries), τα κύρια υλικά και ρεύματα, τη μονάδα αναφοράς (reference unit), τις παραδοχές μετατροπής σε μάζα, τις πηγές πρωτογενών και δευτερογενών δεδομένων (primary and secondary data), τους κανόνες αποκοπής (cut-off), κατανομής (allocation) και αποφυγής διπλομέτρησης, την τεκμηρίωση των σεναρίων κυκλικής ή μη κυκλικής διαχείρισης,
2. ενιαίο πίνακα ποσοτήτων και μετατροπών σε kg ή tn για:
   - ο τα μόνιμα υλικά, τα ρεύματα A5, τα ρεύματα τέλους ζωής,
3. πίνακες ροών σε kg ή tn και σε %, στους οποίους:
   - ο οι τέσσερις κατηγορίες της συνιστώσας IC (reused content, recycled content, virgin renewable content, virgin non-renewable content) αθροίζουν υποχρεωτικά σε 100% κάθε εισροής, οι κατηγορίες διαχείρισης κάθε ρεύματος A5 αθροίζουν υποχρεωτικά σε 100% του συγκεκριμένου ρεύματος, οι κατηγορίες διαχείρισης κάθε ρεύματος τέλους ζωής αθροίζουν υποχρεωτικά σε 100% του συγκεκριμένου ρεύματος,
4. συνοπτικό πίνακα υπολογισμού των IC, A5R, EoLR και του τελικού PCI,
5. πίνακα αντιστοίχισης κάθε προϊόντος/συνιστώσας/ρεύματος με:
   - ο την πηγή δεδομένων, το είδος τεκμηρίωσης, τη δηλωθείσα μονάδα, τη μετατροπή σε μάζα, και την τεκμηρίωση αποδοχής του.

Σε περίπτωση που επιμέρους υποχρεωτικό κλάσμα ή ρεύμα τεκμηριωμένα δεν είναι εφαρμοστέο, ο Οικονομικός Φορέας οφείλει να το δηλώνει ρητά ως μη εφαρμοστέο (N/A) και να το αιτιολογεί τεχνικά. Για σκοπούς αριθμητικού υπολογισμού και συγκρισιμότητας, κάθε μη εφαρμοστέα ή μη επαρκώς τεκμηριωμένη θετική κυκλική συνεισφορά λαμβάνεται ως 0.

Βαθμολόγηση

Η βαθμολόγηση του παρόντος κριτηρίου πραγματοποιείται σε κλίμακα 0–100 και αποδίδεται αποκλειστικά βάσει της ποιότητας, της πληρότητας, της τεχνικής επάρκειας, της ιχνηλασιμότητας, της επαληθευσιμότητας και της αναπαραγωγιμότητας του υποβληθέντος φακέλου.
Η αριθμητική τιμή του PCI, καθώς και των επιμέρους συνιστωσών του, αποτελεί τεχνικό αποτέλεσμα του υπολογισμού και δεν συνιστά αυτοτελές στοιχείο βαθμολόγησης ούτε βάση συγκριτικής κατάταξης μεταξύ των διαγωνιζομένων.
Η βαθμολογία αποδίδεται αναλογικά, εντός των κατωτέρω βαθμολογικών εύρων, ανάλογα με τον αριθμό, τη βαρύτητα και τη σημασία των αποκλίσεων από τις απαιτήσεις του παρόντος κριτηρίου, ιδίως βάσει:

- της πληρότητας των υποβαλλόμενων παραδοτέων, της τεχνικής ακρίβειας των στοιχείων, της σαφήνειας της μεθοδολογίας, της ιχνηλασιμότητας των πηγών,
- της επαληθευσιμότητας των μετατροπών και των υπολογισμών, της συνέπειας των ορίων συστήματος, των κανόνων cut-off και allocation, του κλεισίματος των ροών σε 100%, της απουσίας διπλομέτρησης.

Η κλίμακα διαμορφώνεται ως εξής:
91–100 μονάδες Υποβάλλεται πλήρης, τεχνικά άρτιος και πλήρως ιχνηλάσιμος φάκελος, ο οποίος:

- καλύπτει το σύνολο ή σχεδόν το σύνολο των απαιτούμενων υλικών και ρευμάτων,
- περιλαμβάνει ορθές μετατροπές σε μάζα, χρησιμοποιεί αποδεκτές και επαληθεύσιμες πηγές, ορίζει με σαφήνεια τα όρια συστήματος, κλείνει πλήρως τις ροές σε 100%,
- και επιτρέπει πλήρη έλεγχο και αναπαραγωγή του υπολογισμού των IC, A5R, EoLR και PCI.

Τυχόν μεμονωμένες μικρές ελλείψεις ή ασάφειες δεν επηρεάζουν ουσιωδώς την αξιοπιστία του υπολογισμού. Η βαθμολογία εντός του εύρους 91–100 αποδίδεται αναλογικά, ανάλογα με τον αριθμό και τη σημασία των αποκλίσεων από την πλήρη τεκμηρίωση.
60–90 μονάδες Υποβάλλεται το μεγαλύτερο μέρος των απαιτούμενων στοιχείων, με επιμέρους ελλείψεις, γενικεύσεις ή ασάφειες, οι οποίες όμως δεν καθιστούν ανέφικτο τον τεχνικό έλεγχο, τη συγκρισιμότητα και τη βασική επαλήθευση του υπολογισμού του PCI.
Ενδεικτικά μπορεί να υπάρχουν:

- περιορισμένες ελλείψεις τεκμηρίωσης για ορισμένα υλικά ή ρεύματα, μερικώς τεκμηριωμένες μετατροπές σε μάζα, περιορισμένη χρήση generic ή proxy data, ατελής αλλά τεχνικά αποδεκτή τεκμηρίωση allocation / cut-off / non-applicable cases.

0–59 μονάδες Υποβάλλεται ελλιπής, αποσπασματικός ή τεχνικά ανεπαρκής φάκελος, με σημαντικά κενά σε:

- υλικά, ρεύματα, πηγές, μετατροπές, όρια συστήματος, κλείσιμο ροών, ή υπολογισμούς,

με αποτέλεσμα ο υπολογισμός του PCI να μην είναι πλήρως επαληθεύσιμος, συγκρίσιμος ή τεχνικά αξιόπιστος.
Μη υποβολή των απαιτούμενων στοιχείων ή μη πλήρωση των ελάχιστων απαιτήσεων αποδοχής του παρόντος κριτηρίου συνεπάγεται απόδοση βαθμολογίας 0 μονάδων.
Όλα τα ανωτέρω κριτήρια και υποκριτήρια της τεχνικής προσφοράς (Κ1, Κ2, Κ3) αποτελούν **κριτήρια αξιολόγησης της ποιότητας** της προσφοράς, και **όχι κριτήρια συμμετοχής ή τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας**, κατά την έννοια του άρθρου 76 του Ν. 4412/2016.
Η μη υποβολή ή η μερική υποβολή τεκμηρίωσης στα υποκριτήρια δεν επιφέρει αποκλεισμό του υποψηφίου, αλλά αντικατοπτρίζεται αποκλειστικά στη βαθμολογία του σχετικού υποκριτηρίου, η οποία υπολογίζεται με γραμμική παρεμβολή, βάσει της πληρότητας, της ακρίβειας και της τεχνικής αρτιότητας της υποβληθείσας πρότασης.
Συνεπώς, κάθε οικονομικός φορέας μπορεί να επιλέξει τον τρόπο και το εύρος τεκμηρίωσης των τεχνικών του προτάσεων, με πλήρη σεβασμό προς τις αρχές της αναλογικότητας, της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης.

Επιπλέον, επισημαίνεται ότι:

- ο Τα πρότυπα **EN 17472:2022 & ISO 59020:2024** λειτουργούν ως **μεθοδολογικό πλαίσιο αξιολόγησης** και **δεν αποτελεί προϋπόθεση συμμετοχής ή λόγο αποκλεισμού**.
- ο Επιτρέπεται η **χρήση ισοδύναμων μεθοδολογιών ή προτύπων**, **πέραν των EN 17472:2022 & ISO 59020:2024** εφόσον τεκμηριώνεται η **τεχνική και μεθοδολογική συγκρισιμότητα** με τα ζητούμενα.

- ο Οι Περιβαλλοντικές Δηλώσεις Προϊόντων (EPDs) που απαιτούνται για την αξιολόγηση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος δύνανται να προέρχονται από **οποιοδήποτε αναγνωρισμένο Program Operator**, εντός ή εκτός Ευρώπης, αρκεί να είναι σε ισχύ και να συμμορφώνονται με το EN 15804+A2 ή ισοδύναμο πρότυπο.
- ο Οι σχετικές **πλατφόρμες EPD** και οι **βάσεις δεδομένων εκπομπών** (π.χ. EPD Hub, EPD International, IBU, ecoinvent κ.ά.) είναι **δημόσια προσβάσιμες και δωρεάν** για αναζήτηση, λήψη και χρήση των απαιτούμενων στοιχείων τεκμηρίωσης. Σε κάθε περίπτωση δηλώνονται η πηγή, η έκδοση, τα χρησιμοποιούμενα δεδομένα και η μεθοδολογία, ώστε να είναι δυνατός ο έλεγχος **και** η αναπαραγωγή των υπολογισμών στο μέτρο των απαιτούμενων στοιχείων τεκμηρίωσης.

Οι διατάξεις του Άρθρου 14 συντάσσονται κατά τρόπο ώστε να **διασφαλίζεται η συμμετοχικότητα**, η **ελεύθερη πρόσβαση στην απαιτούμενη πληροφορία** και η **τεχνική αντικειμενικότητα της αξιολόγησης**, σύμφωνα με τις προβλέψεις των άρθρων **67 και 68 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ** και του **άρθρου 86 του Ν. 4412/2016**.

Άρθρο 15: Εγγύηση συμμετοχής

15.1 Για την συμμετοχή στον διαγωνισμό απαιτείται η κατάθεση από τους συμμετέχοντες οικονομικούς φορείς, κατά τους όρους της παρ. 1 του άρθρου 72 του ν. 4412/2016, εγγυητικής επιστολής συμμετοχής, που ανέρχεται στο ποσό των **177.419,00 € (εκατόν εβδομήντα επτά χιλιάδων τετρακοσίων δεκαεννέα ευρώ) .**
Στην περίπτωση ένωσης οικονομικών φορέων, η εγγύηση συμμετοχής περιλαμβάνει και τον όρο ότι η εγγύηση καλύπτει τις υποχρεώσεις όλων των οικονομικών φορέων που συμμετέχουν στην ένωση**.**

15.2 Οι εγγυητικές επιστολές συμμετοχής περιλαμβάνουν, σύμφωνα με το άρθρο 72 παρ. 12 του ν. 4412/2016, κατ' ελάχιστον, τα ακόλουθα στοιχεία:
α) την ημερομηνία έκδοσης,
β) τον εκδότη,
γ) την αναθέτουσα αρχή ή τον κύριο του έργου ή τον φορέα κατασκευής του έργου ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ, προς τον οποίο απευθύνονται,
δ) τον αριθμό της εγγύησης,
ε) το ποσό που καλύπτει η εγγύηση,
στ) την πλήρη επωνυμία, τον Α.Φ.Μ. και τη διεύθυνση του οικονομικού φορέα υπέρ του οποίου εκδίδεται η εγγύηση (στην περίπτωση ένωσης αναγράφονται όλα τα παραπάνω για κάθε μέλος της ένωσης),
ζ) τον όρο ότι η εγγύηση παρέχεται ανέκκλητα και ανεπιφύλακτα, ο δε εκδότης παραιτείται του δικαιώματος της διαιρέσεως και της διζήσεως (δεν εφαρμόζεται για τις εγγυήσεις που παρέχονται με γραμμάτιο του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων)[47].
η) τα στοιχεία της διακήρυξης (αριθμός, έτος, τίτλος έργου) και την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών,
θ) την ημερομηνία λήξης ή τον χρόνο ισχύος της εγγύησης,
ι) την ανάληψη υποχρέωσης από τον εκδότη της εγγύησης να καταβάλει το ποσό της εγγύησης ολικά ή μερικά εντός πέντε (5) ημερών μετά από απλή έγγραφη ειδοποίηση εκείνου προς τον οποίο απευθύνεται.

15.3 Η εγγύηση συμμετοχής πρέπει να ισχύει τουλάχιστον για τριάντα (30) ημέρες μετά τη λήξη του χρόνου ισχύος της προσφοράς του άρθρου 19 της παρούσας, ήτοι μέχρι 11/5/2028, άλλως η προσφορά απορρίπτεται. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί, πριν τη λήξη της προσφοράς, να ζητά από τους προσφέροντες να παρατείνουν, πριν τη λήξη τους, τη διάρκεια ισχύος της προσφοράς και της εγγύησης συμμετοχής.

15.4 Η εγγύηση συμμετοχής καταπίπτει, αν ο προσφέρων:

- αποσύρει την προσφορά του κατά τη διάρκεια ισχύος αυτής,

- παρέχει, εν γνώσει του, ψευδή στοιχεία ή πληροφορίες που αναφέρονται στο άρθρο 22,
- δεν προσκομίσει εγκαίρως τα προβλεπόμενα στο άρθρο 23 της παρούσας δικαιολογητικά,
- στις περιπτώσεις των παρ. 3, 4 και 5 του άρθρου 103 του ν. 4412/2016, περί πρόσκλησης για υποβολή δικαιολογητικών από τον προσωρινό ανάδοχο, αν κατά τον έλεγχο των παραπάνω δικαιολογητικών, σύμφωνα με το άρθρο 4.2 της παρούσας, διαπιστωθεί ότι τα στοιχεία που δηλώθηκαν στο ΕΕΕΣ είναι εκ προθέσεως απατηλά ή ότι έχουν υποβληθεί πλαστά αποδεικτικά στοιχεία ή αν από τα παραπάνω δικαιολογητικά που προσκομίστηκαν νομίμως και εμπροθέσμως, δεν αποδεικνύεται η μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού του άρθρου 22.Α ή η πλήρωση μιας ή περισσότερων από τις απαιτήσεις των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής,
- δεν προσέλθει εγκαίρως για υπογραφή του συμφωνητικού,
- υποβάλει μη κατάλληλη προσφορά με την έννοια της περ. 46 της παρ. 1 του άρθρου2 του ν. 4412/2016,
- δεν ανταποκριθεί στη σχετική πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής εντός της προβλεπόμενης στο άρθρο 4.1 (η) προθεσμίας και δεν υποβάλει εξηγήσεις, σε περίπτωση ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς[48],

15.5 Η εγγύηση συμμετοχής επιστρέφεται στον ανάδοχο με την προσκόμιση της εγγύησης καλής εκτέλεσης.
Η εγγύηση συμμετοχής επιστρέφεται στους λοιπούς προσφέροντες, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 72 του ν. 4412/2016[49].

Άρθρο 16: Χορήγηση Προκαταβολής – Εγγύηση Προκαταβολής - Ρήτρα πρόσθετης καταβολής (Πριμ)

16.1 Δεν προβλέπεται η χορήγηση προκαταβολής στον ανάδοχο.

16.2 Δεν προβλέπεται ρήτρα πρόσθετης καταβολής, σύμφωνα με το άρθρο 149 του ν. 4412/2016.

Άρθρο 17: Εγγυήσεις καλής εκτέλεσης και λειτουργίας του έργου

17.1 Για την υπογραφή της σύμβασης απαιτείται η παροχή εγγύησης καλής εκτέλεσης, σύμφωνα με το άρθρο 72 παρ. 4 του ν. 4412/2016, το ύψος της οποίας καθορίζεται σε ποσοστό 5% επί της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης (ή του τμήματος της σύμβασης, σε περίπτωση υποδιαίρεσης σε τμήματα), χωρίς Φ.Π.Α. και χωρίς να συμπεριλαμβάνονται τα δικαιώματα προαίρεσης. Η εγγύηση καλής εκτέλεσης κατατίθεται μέχρι και την υπογραφή του συμφωνητικού[50].

Σε περίπτωση τροποποίησης της σύμβασης κατά το άρθρο 132 του ν. 4412/2016, η οποία συνεπάγεται αύξηση της συμβατικής αξίας, η αναθέτουσα αρχή οφείλει να ζητά από τον ανάδοχο την κατάθεση, μέχρι και την υπογραφή της τροποποιημένης σύμβασης, συμπληρωματική εγγύηση, το ύψος της οποίας ανέρχεται σε ποσοστό 5% επί του ποσού της αύξησης της αξίας της σύμβασης, χωρίς ΦΠΑ.

Οι εγγυητικές επιστολές καλής εκτέλεσης περιλαμβάνουν κατ' ελάχιστον τα αναφερόμενα στην παράγραφο 15.2 της παρούσας, πλην της περ. (η), και επιπροσθέτως τον αριθμό και τον τίτλο της σχετικής σύμβασης.

Η εγγύηση καλής εκτέλεσης της σύμβασης καλύπτει συνολικά και χωρίς διακρίσεις την εφαρμογή όλων των όρων της σύμβασης και κάθε απαίτηση της αναθέτουσας αρχής ή του

κυρίου του έργου έναντι του αναδόχου.

Ο χρόνος ισχύος της εγγύησης καλής εκτέλεσης πρέπει να είναι μεγαλύτερος κατά τρεις (3) τουλάχιστον μήνες από το άθροισμα της συμβατικής προθεσμίας, της οριακής προθεσμίας και του χρόνου υποχρεωτικής συντήρησης του έργου, σύμφωνα με το άρθρο 171 του ν. 4412 και τα έγγραφα της παρούσας σύμβασης.

Η εγγύηση καλής εκτέλεσης καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής, στην περίπτωση παράβασης από τον ανάδοχο των όρων της σύμβασης, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα σε αυτή.

Οι εγγυητικές επιστολές καλής εκτέλεσης καταπίπτουν με αιτιολογημένη απόφαση της αναθέτουσας αρχής, η οποία εκδίδεται μετά από προηγούμενη εισήγηση της διευθύνουσας υπηρεσίας[51].

Ειδικά, σε περίπτωση οριστικοποίησης της απόφασης έκπτωσης του αναδόχου, το σύνολο των εγγυήσεων για την καλή εκτέλεση του έργου, καταπίπτει υπέρ του κυρίου του έργου, ως ειδική ποινική ρήτρα, κατά μέγιστο μέχρι το υπολειπόμενο προς κατασκευή ποσό της σύμβασης και εφόσον ληφθεί υπόψη προς επιστροφή αρνητικός λογαριασμός[52].

Η εγγύηση καλής εκτέλεσης, όπως αυτή διαμορφώθηκε κατόπιν τροποποιήσεων της σύμβασης, κατά το άρθρο 132 του ν. 4412/2016, μειώνεται αμέσως μετά την έγκριση της τελικής επιμέτρησης από τη διευθύνουσα υπηρεσία, κατά ποσοστό εβδομήντα τοις εκατό (70%) της συνολικής αξίας[53].

Το σύνολο των εγγυήσεων καλής εκτέλεσης επιστρέφεται χωρίς καθυστέρηση, αμέσως μετά την έγκριση του πρωτοκόλλου παραλαβής και την έγκριση του τελικού λογαριασμού του έργου.

17.2 Εγγύηση καλής λειτουργίας

……[54]

17. 3 Οι κρατήσεις της παρ. 12 του άρθρου 152 του ν. 4412/2016, περί λογαριασμών και πιστοποιήσεων, μπορεί να αντικατασταθούν οποτεδήποτε από τον ανάδοχο, μερικά ή ολικά, με ισόποση εγγυητική επιστολή. Οι εγγυήσεις αυτές περιορίζονται κατά ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%) επί της αξίας των εργασιών που περιλαμβάνονται στις υποβεβλημένες στην υπηρεσία επιμετρήσεις. Η μείωση αποφασίζεται από τη διευθύνουσα υπηρεσία, ύστερα από αίτηση του αναδόχου, η οποία συνοδεύεται από ειδικό απολογισμό των εργασιών των οποίων έχουν υποβληθεί οι επιμετρήσεις[55].

Άρθρο 17Α: Έκδοση εγγυητικών

17.Α.1. Οι εγγυητικές επιστολές των άρθρων 15, 16 και 17 εκδίδονται από πιστωτικά ή χρηματοδοτικά ιδρύματα ή ασφαλιστικές επιχειρήσεις κατά την έννοια των περιπτώσεων β΄ και γ΄ της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4364/ 2016 (Α΄13) που λειτουργούν νόμιμα στα κράτη - μέλη της Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου ή στα κράτη-μέρη της ΣΔΣ και έχουν, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, το δικαίωμα αυτό. Μπορούν, επίσης, να εκδίδονται από το Τ.Μ.Ε.Δ.Ε. ή να παρέχονται με γραμμάτιο του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων με παρακατάθεση σε αυτό του αντίστοιχου χρηματικού ποσού[56]. Αν συσταθεί παρακαταθήκη με γραμμάτιο παρακατάθεσης χρεογράφων στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, τα τοκομερίδια ή μερίσματα που λήγουν κατά τη διάρκεια της εγγύησης επιστρέφονται μετά τη λήξη τους στον υπέρ ου η εγγύηση οικονομικό φορέα.

17.Α.2 Οι εγγυητικές επιστολές εκδίδονται, κατ' επιλογή του οικονομικού φορέα/αναδόχου, από <u>έναν ή περισσότερους εκδότες της παραπάνω παραγράφου,</u> ανεξαρτήτως του ύψους τους.

Η αναθέτουσα αρχή επικοινωνεί με τους φορείς που φέρονται να έχουν εκδώσει τις εγγυητικές επιστολές, προκειμένου να διαπιστώσει την εγκυρότητά τους[57].

Άρθρο 18: Ημερομηνία και ώρα λήξης της προθεσμίας υποβολής των προσφορών - αποσφράγισης

Ως ημερομηνία και ώρα λήξης της προθεσμίας υποβολής των προσφορών[58] ορίζεται η **11/12/2026, ημέρα Παρασκευή και ώρα 14.00.**

Ως ημερομηνία και ώρα ηλεκτρονικής αποσφράγισης των προσφορών ορίζεται η **17/12/2026, ημέρα Πέμπτη και ώρα 10.00 π.μ.**

Αν, για λόγους ανωτέρας βίας ή για τεχνικούς λόγους, δεν διενεργηθεί η αποσφράγιση κατά την ορισθείσα ημέρα ή αν μέχρι την ημέρα αυτή δεν έχει υποβληθεί καμία προσφορά, η αποσφράγιση και η καταληκτική ημερομηνία αντίστοιχα μετατίθενται σε οποιαδήποτε άλλη ημέρα, με απόφαση της αναθέτουσας αρχής. Η απόφαση αυτή κοινοποιείται στους προσφέροντες, μέσω της λειτουργικότητας "Επικοινωνία", πέντε (5) τουλάχιστον εργάσιμες ημέρες πριν τη νέα ημερομηνία και αναρτάται στην ΕΕΕΕ, στο ΚΗΜΔΗΣ και στην ιστοσελίδα της αναθέτουσας αρχής, εφόσον διαθέτει, καθώς και στον ειδικό, δημόσια προσβάσιμο, χώρο "ηλεκτρονικοί διαγωνισμοί" της πύλης www.promitheus.gov.gr του ΕΣΗΔΗΣ. Αν και στη νέα αυτή ημερομηνία δεν καταστεί δυνατή η αποσφράγιση των προσφορών ή δεν υποβληθούν προσφορές, μπορεί να οριστεί και νέα ημερομηνία, εφαρμοζομένων κατά τα λοιπά των διατάξεων των δύο προηγούμενων εδαφίων. Σε περίπτωση που και στη νέα αυτή ημερομηνία δεν καταστεί δυνατή η αποσφράγιση των προσφορών ή δεν υποβληθούν προσφορές, διεξάγεται νέα διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης για το εν λόγω έργο με την εκ νέου τήρηση όλων των διατυπώσεων δημοσιότητας που προβλέπονται στις διατάξεις του παρόντος (επαναληπτικός διαγωνισμός, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 98 παρ. 1 περ. α του ν. 4412/2016.

Άρθρο 19: Χρόνος ισχύος προσφορών

19. 1 Κάθε υποβαλλόμενη προσφορά δεσμεύει τον συμμετέχοντα στον διαγωνισμό κατά τη διάταξη του άρθρου 97 παρ. 3 του ν. 4412/2016, για διάστημα 16 μηνών [59]από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής των προσφορών.

19.2 Προσφορά που ορίζει χρόνο ισχύος μικρότερο από τον προβλεπόμενο στο παρόν άρθρο απορρίπτεται ως μη κανονική[60].

19.3 Η αναθέτουσα αρχή μπορεί, πριν τη λήξη του χρόνου ισχύος της προσφοράς, να ζητά από τους προσφέροντες να παρατείνουν τη διάρκεια ισχύος της προσφοράς τους και της εγγύησης συμμετοχής, κατ' ανώτατο όριο για χρονικό διάστημα ίσο με το προβλεπόμενο στην παρ. 19.1. Μετά τη λήξη και του παραπάνω ανώτατου χρονικού ορίου παράτασης ισχύος της προσφοράς, τα αποτελέσματα της παρούσας διαδικασίας ανάθεσης ματαιώνονται, εκτός αν η αναθέτουσα αρχή κρίνει, κατά περίπτωση, αιτιολογημένα, ότι η συνέχιση της διαδικασίας εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον, οπότε οι οικονομικοί φορείς που συμμετέχουν στη διαδικασία μπορούν να επιλέξουν να παρατείνουν την προσφορά τους, εφόσον τους ζητηθεί πριν την πάροδο του ως άνω ανώτατου ορίου παράτασης της προσφοράς τους. Η διαδικασία ανάθεσης συνεχίζεται με όσους παρέτειναν τις προσφορές τους και αποκλείονται οι λοιποί οικονομικοί φορείς.

19.4 Αν λήξει ο χρόνος ισχύος των προσφορών και δεν ζητηθεί παράταση της προσφοράς, η αναθέτουσα αρχή δύναται, με αιτιολογημένη απόφασή της, εφόσον η εκτέλεση της σύμβασης εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον, να ζητήσει, εκ των υστέρων, από τους οικονομικούς φορείς που συμμετέχουν στη διαδικασία, να παρατείνουν τον χρόνο ισχύος της προσφοράς τους, καθώς και της εγγύησης συμμετοχής, οπότε η διαδικασία συνεχίζεται με τους οικονομικούς φορείς, οι

οποίοι προέβησαν στις ανωτέρω ενέργειες[61].

Άρθρο 20: Δημοσιότητα/ Δαπάνες δημοσίευσης

Α. Δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Α.1 Προκήρυξη σύμβασης[62], ήτοι το σχετικό τυποποιημένο ηλεκτρονικό έντυπο (eform) "Προκήρυξη Σύμβασης"[63] , της παρούσας διαδικασίας απεστάλη, μέσω της διαδικτυακής πύλης simap.europa.eu, με ηλεκτρονικά μέσα για δημοσίευση στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στις 2/11/2026.

Β. Δημοσίευση σε εθνικό επίπεδο[64]

1.α) Η προκήρυξη σύμβασης της προηγούμενης παραγράφου Α και το πλήρες κείμενο της Διακήρυξης καταχωρίζονται στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ), σύμφωνα με το άρθρο 66 του ν.4412/2016.
Το πλήρες κείμενο της Διακήρυξης αναρτάται και στο πρόγραμμα "Διαύγεια" diavgeia.gov.gr.

1.β) Τα έγγραφα της σύμβασης της παρούσας διαδικασίας δημόσιας σύμβασης καταχωρήθηκαν στον σχετικό ηλεκτρονικό χώρο του ΕΣΗΔΗΣ- Δημόσια Έργα, στη Διαδικτυακή Πύλη Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων «Προμηθεύς» του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ (www.promitheus.gov.gr ή www.eprocurement.gov.gr) με Συστημικό Αύξοντα Αριθμό Ηλεκτρονικής Διαγωνιστικής διαδικασίας: *223280* και είναι απευθείας προσβάσιμα μέσω του URL. http://pwgopendata.eprocurement.gov.gr/actSearchErgwn/resources/search/223280

2. Στην ιστοσελίδα της αναθέτουσας αρχής (www.patt.gov.gr) αναρτάται σχετική ενημέρωση, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 2 της παρούσας.

3. Περίληψη της παρούσας Διακήρυξης δημοσιεύεται στον Ελληνικό Τύπο[65], σύμφωνα με το άρθρο 66 του ν. 4412/2016.

Γ. Γνωστοποίηση της συναφθείσας σύμβασης για τις συμβάσεις άνω των ορίων, δημοσιεύεται στην ΕΕΕΕ, σύμφωνα με το άρθρο 64 του ν. 4412/2016.

Οι δαπάνες των απαραίτητων δημοσιεύσεων της περίληψης της παρούσας στον ελληνικό τύπο (περιφερειακό ή/και τοπικό), καταβάλλονται από την αναθέτουσα αρχή που έδωσε την εντολή καταχώρισης στην εφημερίδα, εντός των προθεσμιών του άρθρου 69Ζ του ν. 4270/2014. Σε περίπτωση ανακήρυξης αναδόχου στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας, οι ως άνω δαπάνες παρακρατούνται από την αναθέτουσα αρχή και αφαιρούνται από το τίμημα που οφείλεται στον ανάδοχο κατά τον πρώτο λογαριασμό πληρωμής του έργου[66]. Τα έξοδα δημοσιεύσεων των τυχόν προηγούμενων διαγωνισμών για την ανάθεση του ίδιου έργου, καθώς και τα έξοδα των μη απαραίτητων εκ του νόμου δημοσιεύσεων βαρύνουν την αναθέτουσα αρχή και καταβάλλονται από τις πιστώσεις του έργου.

Οι δαπάνες δημοσίευσης της προκήρυξης στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης βαρύνουν τον προϋπολογισμό της Ένωσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

Η σύμβαση ανατίθεται βάσει του κριτηρίου του άρθρου 14 της παρούσας, σε προσφέροντα ο οποίος δεν αποκλείεται από τη συμμετοχή βάσει της παρ. Α του άρθρου 22 της παρούσας και πληροί τα κριτήρια επιλογής των παρ. Β, Γ, Δ , Ε του άρθρου 22 της παρούσας

Άρθρο 21: Δικαιούμενοι συμμετοχής στη διαδικασία σύναψης σύμβασης

21.1 Δικαίωμα συμμετοχής έχουν φυσικά ή νομικά πρόσωπα, ή ενώσεις αυτών [67] που δραστηριοποιούνται στην κατηγορία έργου ΥΔΡΑΥΛΙΚΩΝ[68] και που είναι εγκατεστημένα σε[69]:
α) σε κράτος-μέλος της Ένωσης,
β) σε κράτος-μέλος του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (Ε.Ο.Χ.),
γ) σε τρίτες χώρες που έχουν υπογράψει και κυρώσει τη ΣΔΣ, στον βαθμό που η υπό ανάθεση δημόσια σύμβαση καλύπτεται από τα Παραρτήματα 1, 2, 4 , 5, 6 και 7[70] και τις γενικές σημειώσεις του σχετικού με την Ένωση Προσαρτήματος Ι της ως άνω Συμφωνίας, καθώς και
δ) σε τρίτες χώρες που δεν εμπίπτουν στην περίπτωση γ΄ της παρούσας παραγράφου και έχουν συνάψει διμερείς ή πολυμερείς συμφωνίες με την Ένωση σε θέματα διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων[71].

Στον βαθμό που καλύπτονται από τα Παραρτήματα 1, 2, 4, 5, 6 και 7 και τις γενικές σημειώσεις του σχετικού με την Ένωση Προσαρτήματος Ι της ΣΔΣ, καθώς και τις λοιπές διεθνείς συμφωνίες από τις οποίες δεσμεύεται η Ένωση, οι αναθέτουσες αρχές επιφυλάσσουν για τα έργα, τα αγαθά, τις υπηρεσίες και τους οικονομικούς φορείς των χωρών που έχουν υπογράψει τις εν λόγω συμφωνίες μεταχείριση εξίσου ευνοϊκή με αυτήν που επιφυλάσσουν για τα έργα, τα αγαθά, τις υπηρεσίες και τους οικονομικούς φορείς της Ένωσης[72].

21.2 Οικονομικός φορέας συμμετέχει είτε μεμονωμένα είτε ως μέλος ένωσης[73,]

21.3 Οι ενώσεις οικονομικών φορέων συμμετέχουν υπό τους όρους των παρ. 2, 3 και 4 του άρθρου 19 και των παρ. 1 (γ) και (ε) του άρθρου 76 του ν. 4412/2016.
Οι εν λόγω ενώσεις δεν απαιτείται να περιβληθούν συγκεκριμένη νομική μορφή για την υποβολή προσφοράς. Σε περίπτωση που η ένωση αναδειχθεί ανάδοχος η νομική της μορφή πρέπει να είναι τέτοια που να εξασφαλίζεται η ύπαρξη ενός και μοναδικού φορολογικού μητρώου για την ένωση (π.χ. κοινοπραξία).

Άρθρο 22: Κριτήρια ποιοτικής επιλογής

Οι μεμονωμένοι προσφέροντες πρέπει να ικανοποιούν όλα τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής.

Στην περίπτωση ένωσης οικονομικών φορέων, ισχύουν τα εξής:

- αναφορικά με τις απαιτήσεις του άρθρου 22 Α της παρούσας, αυτές πρέπει να ικανοποιούνται από κάθε μέλος της ένωσης,

- αναφορικά με τις απαιτήσεις του άρθρου 22.Β της παρούσας, κάθε μέλος της ένωσης πρέπει να είναι εγγεγραμμένο στο σχετικό επαγγελματικό μητρώο, σύμφωνα με τα ειδικότερα στο εν λόγω άρθρο, τουλάχιστον σε μια από τις κατηγορίες που αφορά στο υπό ανάθεση έργο. Περαιτέρω, πρέπει να καλύπτονται αθροιστικά όλες οι κατηγορίες του έργου.

22.Α. Λόγοι αποκλεισμού

Κάθε προσφέρων **αποκλείεται** από τη συμμετοχή στην παρούσα διαδικασία σύναψης σύμβασης, εφόσον συντρέχει στο πρόσωπό του (αν πρόκειται για μεμονωμένο φυσικό ή νομικό πρόσωπο) ή σε ένα από τα μέλη του (αν πρόκειται περί ένωσης οικονομικών φορέων) ένας από τους λόγους των κατωτέρω περιπτώσεων:

22.Α.1. Όταν υπάρχει εις βάρος του αμετάκλητη[74] καταδικαστική απόφαση για ένα από τα ακόλουθα εγκλήματα:

α) συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 2 της απόφασης-πλαίσιο 2008/841/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 24ης Οκτωβρίου 2008, για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος(ΕΕ L 300 της 11.11.2008 σ.42) και τα εγκλήματα του άρθρου 187 του Ποινικού Κώδικα (εγκληματική οργάνωση),

β) ενεργητική δωροδοκία, όπως ορίζεται στο άρθρο 3 της σύμβασης περί της καταπολέμησης της δωροδοκίας, στην οποία ενέχονται υπάλληλοι των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή των κρατών-μελών της Ένωσης (ΕΕ C 195 της 25.6.1997, σ. 1) και στην παρ. 1 του άρθρου 2 της απόφασης-πλαίσιο 2003/568/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 22ας Ιουλίου 2003, για την καταπολέμηση της δωροδοκίας στον ιδιωτικό τομέα (ΕΕ L 192 της 31.7.2003, σ. 54), καθώς και όπως ορίζεται στο εθνικό δίκαιο του οικονομικού φορέα, και τα εγκλήματα των άρθρων 159Α (δωροδοκία πολιτικών προσώπων), 236 (δωροδοκία υπαλλήλου), 237 παρ. 2-4 (δωροδοκία δικαστικών λειτουργών), 237Α παρ. 2 (εμπορία επιρροής – μεσάζοντες), 396 παρ. 2 (δωροδοκία στον ιδιωτικό τομέα) του Ποινικού Κώδικα,

γ) απάτη εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, κατά την έννοια των άρθρων 3 και 4 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1371 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5ης Ιουλίου 2017 σχετικά με την καταπολέμηση, μέσω του ποινικού δικαίου, της απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης (L 198/28.07.2017) και τα εγκλήματα των άρθρων 159Α (δωροδοκία πολιτικών προσώπων), 216 (πλαστογραφία), 236 (δωροδοκία υπαλλήλου), 237 παρ. 2-4 (δωροδοκία δικαστικών λειτουργών), 242 (ψευδής βεβαίωση, νόθευση κ.λπ.) 374 (διακεκριμένη κλοπή), 375 (υπεξαίρεση), 386 (απάτη), 386Α (απάτη με υπολογιστή), 386Β (απάτη σχετική με τις επιχορηγήσεις), 390 (απιστία) του Ποινικού Κώδικα και των άρθρων 155 επ. του Εθνικού Τελωνειακού Κώδικα (ν. 2960/2001, Α' 265), όταν αυτά στρέφονται κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή συνδέονται με την προσβολή αυτών των συμφερόντων, καθώς και τα εγκλήματα των άρθρων 23 (διασυνοριακή απάτη σχετικά με τον ΦΠΑ) και 24 (επικουρικές διατάξεις για την ποινική προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης) του ν. 4689/2020 (Α' 103),

δ) τρομοκρατικά εγκλήματα ή εγκλήματα συνδεόμενα με τρομοκρατικές δραστηριότητες, όπως ορίζονται, αντιστοίχως, στα άρθρα 3-4 και 5-12 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/541 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Μαρτίου 2017, για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και την αντικατάσταση της απόφασης-πλαισίου 2002/475/ΔΕΥ του Συμβουλίου και για την τροποποίηση της απόφασης 2005/671/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 88/31.03.2017)) ή ηθική αυτουργία ή συνέργεια ή απόπειρα διάπραξης εγκλήματος, όπως ορίζονται στο άρθρο 14 αυτής, και τα εγκλήματα των άρθρων 187Α και 187Β του Ποινικού Κώδικα, καθώς και τα εγκλήματα των άρθρων 32-35 του ν. 4689/2020 (Α'103),

ε) νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 1 της Οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ης Μαΐου 2015, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 648/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, και την κατάργηση της οδηγίας 2005/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και της οδηγίας 2006/70/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 141/05.06.2015) και τα εγκλήματα των άρθρων 2 και 39 του ν. 4557/2018 (Α' 139),),

στ) παιδική εργασία και άλλες μορφές εμπορίας ανθρώπων, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 της Οδηγίας 2011/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5ης Απριλίου 2011, για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και για την προστασία των θυμάτων της, καθώς και για την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιο 2002/629/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 101 της 15.4.2011, σ. 1), και τα εγκλήματα του άρθρου 323Α του Ποινικού Κώδικα (εμπορία

ανθρώπων). Ο οικονομικός φορέας αποκλείεται επίσης όταν το πρόσωπο εις βάρος του οποίου εκδόθηκε αμετάκλητη καταδικαστική απόφαση είναι μέλος του διοικητικού, διευθυντικού ή εποπτικού οργάνου του εν λόγω οικονομικού φορέα ή έχει εξουσία εκπροσώπησης, λήψης αποφάσεων ή ελέγχου σε αυτό.

Η υποχρέωση του προηγούμενου εδαφίου αφορά:

α) Στις περιπτώσεις εταιρειών περιορισμένης ευθύνης (Ε.Π.Ε.), προσωπικών εταιρειών (Ο.Ε., Ε.Ε.) και Ιδιωτικών Κεφαλαιουχικών Εταιρειών (Ι.Κ.Ε), τους διαχειριστές.

β) Στις περιπτώσεις ανωνύμων εταιρειών (Α.Ε.) τον Διευθύνοντα Σύμβουλο, τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, καθώς και τα πρόσωπα στα οποία με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου έχει ανατεθεί το σύνολο της διαχείρισης και εκπροσώπησης της εταιρείας.
γ) Στις περιπτώσεις των συνεταιρισμών, τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ή

δ) στις υπόλοιπες περιπτώσεις νομικών προσώπων, τον, κατά περίπτωση, νόμιμο εκπρόσωπο[75].

22.Α.2

α) Όταν ο προσφέρων έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις του ως προς την καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και αυτό έχει διαπιστωθεί με δικαστική ή διοικητική απόφαση με τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ, σύμφωνα με διατάξεις της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ή την εθνική νομοθεσία ή/και

β) η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποδείξει με τα κατάλληλα μέσα ότι ο προσφέρων έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις του σχετικά με την καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης.

Αν ο προσφέρων είναι Έλληνας πολίτης ή έχει την εγκατάστασή του στην Ελλάδα, οι υποχρεώσεις του που αφορούν τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης καλύπτουν, τόσο την κύρια, όσο και την επικουρική ασφάλιση.

Οι υποχρεώσεις των περ. α) και β) θεωρείται ότι δεν έχουν αθετηθεί εφόσον δεν έχουν καταστεί ληξιπρόθεσμες ή εφόσον αυτές έχουν υπαχθεί σε δεσμευτικό διακανονισμό που τηρείται.

Δεν αποκλείεται ο προσφέρων, όταν έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του, είτε καταβάλλοντας τους φόρους ή τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης που οφείλει, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, των δεδουλευμένων τόκων ή των προστίμων, είτε υπαγόμενος σε δεσμευτικό διακανονισμό για την καταβολή τους, στο μέτρο που τηρεί τους όρους του δεσμευτικού κανονισμού[76].

22.Α.3

22.Α.4. **Αποκλείεται από τη συμμετοχή στην παρούσα διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης προσφέρων σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες καταστάσεις**[77]:

(α) έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στην παρ. 2 του άρθρου 18 του ν. 4412/2016, περί αρχών που εφαρμόζονται στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων,

(β) εάν ο οικονομικός φορέας τελεί υπό πτώχευση ή έχει υπαχθεί σε διαδικασία ειδικής εκκαθάρισης ή τελεί υπό αναγκαστική διαχείριση από εκκαθαριστή ή από το δικαστήριο ή έχει υπαχθεί σε διαδικασία πτωχευτικού συμβιβασμού ή έχει αναστείλει τις επιχειρηματικές του δραστηριότητες ή έχει υπαχθεί σε διαδικασία εξυγίανσης και δεν τηρεί τους όρους αυτής ή εάν ευρίσκεται σε οποιαδήποτε ανάλογη κατάσταση προκύπτουσα από παρόμοια διαδικασία, προβλεπόμενη σε εθνικές διατάξεις νόμου.

Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να μην αποκλείει έναν οικονομικό φορέα, ο οποίος ευρίσκεται σε μια εκ των καταστάσεων που αναφέρονται στην παρούσα περίπτωση, υπό την προϋπόθεση ότι η αναθέτουσα αρχή έχει αποδείξει ότι ο εν λόγω φορέας είναι σε θέση να εκτελέσει τη σύμβαση, λαμβάνοντας υπόψη τις ισχύουσες διατάξεις και τα μέτρα για τη συνέχιση της επιχειρηματικής του λειτουργίας (παρ. 5 άρθρου 73 του ν. 4412/2016)[78],

(γ) εάν, με την επιφύλαξη της παραγράφου 3β του άρθρου 44 του ν. 3959/2011(Α΄93), περί ποινικών κυρώσεων και άλλων διοικητικών συνεπειών, η αναθέτουσα αρχή διαθέτει επαρκώς εύλογες

ενδείξεις που οδηγούν στο συμπέρασμα ότι ο οικονομικός φορέας συνήψε συμφωνίες με άλλους οικονομικούς φορείς με στόχο τη στρέβλωση του ανταγωνισμού,

(δ) εάν μία κατάσταση σύγκρουσης συμφερόντων κατά την έννοια του άρθρου 24 του ν. 4412/2016 δεν μπορεί να θεραπευτεί αποτελεσματικά με άλλα, λιγότερο παρεμβατικά, μέσα,

(ε) εάν μία κατάσταση στρέβλωσης του ανταγωνισμού από την πρότερη συμμετοχή των οικονομικών φορέων κατά την προετοιμασία της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 48 του ν. 4412/2016, δεν μπορεί να θεραπευτεί με άλλα, λιγότερο παρεμβατικά, μέσα,

(στ) εάν ο οικονομικός φορέας έχει επιδείξει σοβαρή ή επαναλαμβανόμενη πλημμέλεια κατά την εκτέλεση ουσιώδους απαίτησης στο πλαίσιο προηγούμενης δημόσιας σύμβασης, προηγούμενης σύμβασης με αναθέτοντα φορέα ή προηγούμενης σύμβασης παραχώρησης που είχε ως αποτέλεσμα την πρόωρη καταγγελία αυτής, αποζημιώσεις ή άλλες παρόμοιες κυρώσεις,

(ζ) εάν ο οικονομικός φορέας έχει κριθεί εκ προθέσεως ένοχος σοβαρών απατηλών δηλώσεων, κατά την παροχή των πληροφοριών που απαιτούνται για την εξακρίβωση της απουσίας των λόγων αποκλεισμού ή την πλήρωση των κριτηρίων επιλογής, έχει αποκρύψει τις πληροφορίες αυτές ή δεν είναι σε θέση να προσκομίσει τα δικαιολογητικά που απαιτούνται κατ' εφαρμογή του άρθρου 79 του ν. 4412/2016, περί Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης, καθώς και του άρθρου 23 της παρούσας[79],

(η) εάν ο οικονομικός φορέας επιχείρησε να επηρεάσει με αθέμιτο τρόπο τη διαδικασία λήψης αποφάσεων της αναθέτουσας αρχής, να αποκτήσει εμπιστευτικές πληροφορίες που ενδέχεται να του αποφέρουν αθέμιτο πλεονέκτημα στη διαδικασία σύναψης σύμβασης ή να παράσχει με απατηλό τρόπο παραπλανητικές πληροφορίες που ενδέχεται να επηρεάσουν ουσιωδώς τις αποφάσεις που αφορούν τον αποκλεισμό, την επιλογή ή την ανάθεση,

(θ) εάν ο οικονομικός φορέας έχει διαπράξει σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα, το οποίο θέτει σε αμφιβολία την ακεραιότητά του.

22.Α.5. Αποκλείεται από τη συμμετοχή στη διαδικασία σύναψης σύμβασης (διαγωνισμό), οικονομικός φορέας εάν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της παρ. 4 του άρθρου 8 του ν. 3310/2005 (**εθνικός λόγος αποκλεισμού**)[80].

Οι υποχρεώσεις της παρούσας αφορούν στις ανώνυμες εταιρείες που υποβάλλουν προσφορά αυτοτελώς ή ως μέλη ένωσης ή που συμμετέχουν στο μετοχικό κεφάλαιο άλλου νομικού προσώπου που υποβάλλει προσφορά ή σε νομικά πρόσωπα της αλλοδαπής που αντιστοιχούν σε ανώνυμη εταιρεία.

Εξαιρούνται της υποχρέωσης αυτής:

α) οι εισηγμένες στα χρηματιστήρια κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (Ο.Ο.Σ.Α.) εταιρείες,

β) οι εταιρείες, τα δικαιώματα ψήφου των οποίων ελέγχονται από μία ή περισσότερες επιχειρήσεις επενδύσεων (investment firms), εταιρείες διαχείρισης κεφαλαίων/ενεργητικού (asset/fund managers) ή εταιρείες διαχείρισης κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών (private equity firms), υπό την προϋπόθεση ότι οι τελευταίες αυτές εταιρείες ελέγχουν συνολικά ποσοστό που υπερβαίνει το εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%) των δικαιωμάτων ψήφου και είναι εποπτευόμενες από Επιτροπές Κεφαλαιαγοράς ή άλλες αρμόδιες χρηματοοικονομικές αρχές κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ο.Ο.Σ.Α.[81].

[Επιπροσθέτως, για όσο χρονικό διάστημα εξακολουθεί να ισχύει η εφαρμογή των περιοριστικών μέτρων που περιλαμβάνονται στον Κανονισμό Κυρώσεων κατά της Ρωσίας (Κανονισμός (ΕΕ) 833/2014, όπως τροποποιήθηκε με τον Κανονισμό 2022/576 του Συμβουλίου της 8ης Απριλίου 2022 στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων][82].

Απαγορεύεται η ανάθεση της παρούσας σύμβασης, σε:
α) Ρώσο υπήκοο ή φυσικό ή νομικό πρόσωπο, οντότητα ή φορέα που έχει την έδρα του στη Ρωσία,

β) νομικό πρόσωπο, οντότητα ή φορέα του οποίου τα δικαιώματα ιδιοκτησίας κατέχει άμεσα ή έμμεσα σε ποσοστό άνω του 50 % οντότητα αναφερόμενη στο στοιχείο α) της παρούσας παραγράφου ή

γ) φυσικό ή νομικό πρόσωπο, οντότητα ή φορέα που ενεργεί εξ ονόματος ή κατ' εντολή οντότητας αναφερόμενης στο στοιχείο α) ή β) της παρούσας παραγράφου, συμπεριλαμβανομένων, όταν αντιστοιχούν σε περισσότερο από το 10 % της αξίας της σύμβασης, των υπεργολάβων, προμηθευτών ή οντοτήτων (τρίτων) στις ικανότητες των οποίων στηρίζεται, κατά την έννοια των οδηγιών για τις δημόσιες συμβάσεις.»[83].

22.Α.6. Η αναθέτουσα αρχή αποκλείει οικονομικό φορέα σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, όταν αποδεικνύεται ότι αυτός τελεί λόγω πράξεων ή παραλείψεων αυτού είτε πριν είτε κατά τη διαδικασία, σε μία από τις περιπτώσεις των προηγούμενων παραγράφων[84].

Εάν η περίοδος αποκλεισμού δεν έχει καθοριστεί με αμετάκλητη απόφαση, στις περιπτώσεις της παραγράφου 22.Α.1 η περίοδος αυτή ανέρχεται σε πέντε (5) έτη από την ημερομηνία της καταδίκης με αμετάκλητη απόφαση και στις περιπτώσεις της παραγράφου 22.Α.4 στα τρία (3) έτη από την ημερομηνία έκδοσης πράξης που βεβαιώνει το σχετικό γεγονός[85].

22.Α.7. Οικονομικός φορέας που εμπίπτει σε μια από τις καταστάσεις που αναφέρονται στις παραγράφους 22.Α.1 και 22.Α.4[86], εκτός από την περίπτωση β, μπορεί να προσκομίζει στοιχεία[87] προκειμένου να αποδείξει ότι τα μέτρα που έλαβε επαρκούν για να αποδείξουν την αξιοπιστία του, παρότι συντρέχει ο σχετικός λόγος αποκλεισμού. Για τον σκοπό αυτόν, ο οικονομικός φορέας αποδεικνύει ότι έχει καταβάλει ή έχει δεσμευτεί να καταβάλει αποζημίωση για ζημίες που προκλήθηκαν από το ποινικό αδίκημα ή το παράπτωμα, ότι έχει διευκρινίσει τα γεγονότα και τις περιστάσεις με ολοκληρωμένο τρόπο, μέσω ενεργού συνεργασίας με τις ερευνητικές αρχές, και έχει λάβει συγκεκριμένα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα, καθώς και μέτρα σε επίπεδο προσωπικού κατάλληλα για την αποφυγή περαιτέρω ποινικών αδικημάτων ή παραπτωμάτων [88]. Τα μέτρα που λαμβάνονται από τους οικονομικούς φορείς αξιολογούνται σε συνάρτηση με τη σοβαρότητα και τις ιδιαίτερες περιστάσεις του ποινικού αδικήματος ή του παραπτώματος. Εάν τα στοιχεία κριθούν επαρκή, ο εν λόγω οικονομικός φορέας δεν αποκλείεται από τη διαδικασία σύναψης σύμβασης. Αν τα μέτρα κριθούν ανεπαρκή, γνωστοποιείται στον οικονομικό φορέα το σκεπτικό της απόφασης αυτής. Οικονομικός φορέας που έχει αποκλειστεί, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, με τελεσίδικη απόφαση, από τη συμμετοχή σε διαδικασίες σύναψης σύμβασης ή ανάθεσης παραχώρησης, δεν μπορεί να κάνει χρήση της ανωτέρω δυνατότητας κατά την περίοδο του αποκλεισμού που ορίζεται στην εν λόγω απόφαση.

Η εξέταση των, κατά τα ανωτέρω, προσκομισθέντων από τον οικονομικό φορέα στοιχείων, για τη διαπίστωση της επάρκειας η μη των επανορθωτικών μέτρων που έλαβε και επικαλείται, θα πραγματοποιηθεί κατά το στάδιο της εξέτασης των δικαιολογητικών κατακύρωσης.

Η αναθέτουσα αρχή αποστέλλει στην Επιτροπή εξέτασης επανορθωτικών μέτρων για δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, της περ. β της παρ. 9 του άρθρου 73 του ν. 4412/2016, το σχέδιο της απόφασής της περί της διαπίστωσης της επάρκειας ή μη των ληφθέντων από τον οικονομικό φορέα επανορθωτικών μέτρων, συνοδευόμενο από πλήρη φάκελο που περιλαμβάνει όλα τα σχετικά με την υπόθεση στοιχεία. Το σχέδιο της απόφασης της αναθέτουσας αρχής, μαζί με όλα τα σχετικά με την υπόθεση στοιχεία αποστέλλονται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου epanorthotika-erga@eaadhsy.gr .

Στην περίπτωση που ο οικονομικός φορέας δεν έχει προσκομίσει, με δική του πρωτοβουλία, τα στοιχεία, με τα οποία αποδεικνύονται τα επικαλούμενα μέτρα αυτοκάθαρσης (εκδοθείσες αποφάσεις διοίκησης, αποδεικτικά εξόφλησης προστίμων, αλληλογραφία με αρμόδιες ελεγκτικές αρχές κ.λπ.), η αναθέτουσα αρχή, πριν από τη σύνταξη και αποστολή του σχεδίου απόφασης στην Επιτροπή, υποχρεούται να ζητήσει από τον οικονομικό φορέα την προσκόμισή τους, εντός προθεσμίας, που δεν

υπερβαίνει τις δέκα (10) ημέρες. Με την άπρακτη παρέλευση της ανωτέρω προθεσμίας, θεωρείται ότι τα αιτούμενα στοιχεία δεν προσκομίστηκαν. Στην περίπτωση που ο οικονομικός φορέας υποβάλει αίτημα για παράταση της ως άνω προθεσμίας, συνοδευόμενο από έγγραφα, με τα οποία αποδεικνύεται ότι έχει αιτηθεί τη χορήγηση των στοιχείων, η αναθέτουσα αρχή παρατείνει την προθεσμία υποβολής, για όσο χρόνο απαιτείται, προκειμένου να χορηγηθούν από τις αρμόδιες δημόσιες αρχές.

Αν η αναθέτουσα αρχή κρίνει ότι τα στοιχεία που προσκόμισε ο οικονομικός φορέας δεν είναι πλήρη ή απαιτούνται διευκρινίσεις, πριν από την αποστολή του σχεδίου της απόφασής της στην Επιτροπή, καλεί τον οικονομικό φορέα για τη συμπλήρωση των σχετικών στοιχείων ή/και την παροχή διευκρινίσεων, εντός προθεσμίας, που δεν υπερβαίνει τις δέκα (10) ημέρες.

Αν ο οικονομικός φορέας δεν ανταποκριθεί στην πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής, το γεγονός αυτό μνημονεύεται στο σχέδιο της απόφασης.

Με την επιφύλαξη της επόμενης παραγράφου, δεν εξετάζονται από την Επιτροπή επανορθωτικά μέτρα που επικαλείται ένας οικονομικός φορέας, προκειμένου να αποδείξει την αξιοπιστία του, εφόσον αυτά έχουν ληφθεί μετά την ημερομηνία λήξης υποβολής των προσφορών. Στην περίπτωση αυτή, η αναθέτουσα αρχή δεν τα λαμβάνει υπόψη και δεν τα μνημονεύει στο σχέδιο της απόφασής της που αποστέλλει στην Επιτροπή.

Στην περίπτωση που, κατά την υποβολή του ΕΕΕΣ από τον οικονομικό φορέα, δεν συνέτρεχε στο πρόσωπό του κάποιος από τους λόγους αποκλεισμού της παρ. 1 και της παρ. 4, εκτός από την περ. β' αυτής, του άρθρου 73 του ν. 4412/2016, αλλά η συνδρομή του προέκυψε κατά τη διάρκεια της παρούσας διαδικασίας (οψιγενής μεταβολή), τα μέτρα αυτοκάθαρσης που επικαλείται, λαμβάνονται υπόψη από την αναθέτουσα αρχή, κατά τη σύνταξη του σχεδίου απόφασής της και εξετάζονται από την Επιτροπή.

22.Α.8. Η απόφαση για τη διαπίστωση της επάρκειας ή μη των επανορθωτικών μέτρων κατά την προηγούμενη παράγραφο εκδίδεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στις παρ. 8 και 9 του άρθρου 73 του ν. 4412/2016[89], καθώς και στην υπ' αριθμ. 102080/24-10-2022 (Β΄5623/02.11.2022) απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων, με θέμα: «Ρύθμιση θεμάτων σχετικά με την εξέταση επανορθωτικών μέτρων από την Επιτροπή της παρ. 9 του άρθρου 73 του ν. 4412/2016»[90] .

Οι διαδικαστικές λεπτομέρειες εξέτασης και επανεξέτασης των επανορθωτικών μέτρων ρυθμίζονται αναλυτικά στην ως άνω υπουργική απόφαση.

22.Α.9. Οικονομικός φορέας, εις βάρος του οποίου έχει επιβληθεί η κύρωση του οριζόντιου αποκλεισμού, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, για το χρονικό διάστημα που αυτή ορίζει αποκλείεται από την παρούσα διαδικασία σύναψης της σύμβασης.

Κριτήρια επιλογής (22.Β – 22.Δ)[91]

22.Β. Καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας

Όσον αφορά στην καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας, απαιτείται οι οικονομικοί φορείς να είναι εγγεγραμμένοι στο σχετικό επαγγελματικό μητρώο που τηρείται στο κράτος εγκατάστασής τους. Ειδικά, οι προσφέροντες που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα απαιτείται να είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων (Μ.Ε.ΕΠ.) για το χρονικό διάστημα που εξακολουθούν να ισχύουν οι μεταβατικές διατάξεις του άρθρου 65 του π.δ. 71/2019 ή στο Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων Δημοσίων Έργων (ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε.), από την έναρξη ισχύος του τελευταίου στην κατηγορία/-ιες έργου του άρθρου 21 της παρούσας[92]. Οι προσφέροντες που είναι εγκατεστημένοι σε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης απαιτείται να είναι εγγεγραμμένοι στα Μητρώα του παραρτήματος XI του Προσαρτήματος Α του ν. 4412/2016.

22.Γ. Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια

Οικονομικοί φορείς, που δραστηριοποιούνται σε έργα ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ, πρέπει να διαθέτουν κατ΄ ελάχιστον οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια :

α) Ίδια κεφάλαια ελάχιστου ύψους 2.200.000,00 ευρώ. Από τα Ίδια Κεφάλαια εξαιρούνται τα ποσά του μετοχικού κεφαλαίου για τα οποία δεν έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία καταβολής τους και πιστοποίησης τους από τις εποπτικές αρχές,

β) Αξία Παγίων ελάχιστου ύψους 730.000,00 ευρώ και

γ) Ελάχιστο κύκλο εργασιών, τελευταίας τριετίας, σε δημόσια και ιδιωτικά έργα, ύψους 4.400.000,00 ευρώ.

Σε περίπτωση ένωσης οικονομικών φορέων, οι παραπάνω ελάχιστες απαιτήσεις καλύπτονται αθροιστικά από τα μέλη της ένωσης.

22.Δ. Τεχνική και επαγγελματική ικανότητα

Οικονομικοί φορείς, που δραστηριοποιούνται σε έργα ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ, πρέπει να διαθέτουν κατ' ελάχιστον τεχνική και επαγγελματική ικανότητα:

Περιλαμβάνουν στη στελέχωση τρεις τεχνικούς Μ.Ε.Κ. Δ' βαθμίδας της αντίστοιχης κατηγορίας. Μπορεί να αντικατασταθεί κάθε τεχνικός Μ.Ε.Κ. Δ' βαθμίδας, και μέχρι δύο κατ' ανώτατο όριο, από δύο τεχνικούς Μ.Ε.Κ. Γ' βαθμίδας έκαστος της αντίστοιχης κατηγορίας. Επίσης, οι δύο από τους τέσσερις συνολικά τεχνικούς Μ.Ε.Κ. Γ' βαθμίδας που μπορεί να έχει η επιχείρηση, επιτρέπεται να αντικατασταθούν από δύο τεχνικούς Μ.Ε.Κ. Β' βαθμίδας έκαστος της αντίστοιχης κατηγορίας.

Επίσης, πρέπει να διαθέτουν αθροιστικά εμπειρία στην κατηγορία, κατά την τελευταία πενταετία κατ' ελάχιστον ίση με 1.830.000,00 ευρώ.

Σε περίπτωση ένωσης οικονομικών φορέων, οι παραπάνω ελάχιστες απαιτήσεις καλύπτονται αθροιστικά από τα μέλη της ένωσης.

22.Ε. Πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης[93]

Κάθε προσφέρων θα πρέπει να συμμορφώνεται:

- με το πρότυπο Διασφάλισης – Διαχείρισης Ποιότητας κατά ISO 9001: 2015 ή ισοδύναμο
- με το πρότυπο Περιβαλλοντικής Διαχείρισης κατά ISO 14001:2015 ή ισοδύναμο
- με το πρότυπο Διαχείρισης Υγείας & Ασφάλειας στην Εργασία κατά ISO 45001:2018 ή ισοδύναμο
- με το πρότυπο Διαχείρισης Οδικής Ασφάλειας κατά ISO 39001:2012 ή ισοδύναμο
- με το πρότυπο Ενεργειακής Διαχείρισης κατά ISO 50001:2018 ή ισοδύναμο
- με το πρότυπο Διαχείρισης Εγκαταστάσεων κατά ISO 41001:2018 ή ισοδύναμο
- με το πρότυπο Διαχείρισης Κοινωνικής Λογοδοσίας κατά SA8000:2014 ή ισοδύναμο

Σε περίπτωση ένωσης οικονομικών φορέων, οι παραπάνω απαιτήσεις μπορούν να καλύπτονται αθροιστικά από τα μέλη της ένωσης που θα εκτελέσουν τις εργασίες ή τις υπηρεσίες της σύμβασης.

22.ΣΤ. Στήριξη στις ικανότητες άλλων φορέων (Δάνεια εμπειρία) [94]

Όσον αφορά στα κριτήρια της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας και τα κριτήρια

σχετικά με την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα, ένας οικονομικός φορέας μπορεί να στηρίζεται στις ικανότητες άλλων φορέων, ασχέτως της νομικής φύσης των δεσμών του με αυτούς. Στην περίπτωση αυτή, αποδεικνύει ότι θα έχει στη διάθεσή του τους αναγκαίους πόρους, με την προσκόμιση της σχετικής δέσμευσης των φορέων στην ικανότητα των οποίων στηρίζεται.

Όσον αφορά στα κριτήρια που σχετίζονται με τους τίτλους σπουδών και τα επαγγελματικά προσόντα που ορίζονται στην περίπτωση στ του Μέρους ΙΙ του Παραρτήματος XII του Προσαρτήματος Α του ν. 4412/2016 ή με τη σχετική επαγγελματική εμπειρία, οι οικονομικοί φορείς μπορούν να βασίζονται στις ικανότητες άλλων φορέων μόνο εάν οι τελευταίοι θα εκτελέσουν τις εργασίες ή τις υπηρεσίες για τις οποίες απαιτούνται οι συγκεκριμένες ικανότητες.
Όταν ο οικονομικός φορέας στηρίζεται στις ικανότητες άλλων φορέων όσον αφορά τα κριτήρια που σχετίζονται με την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, ο οικονομικός φορέας και αυτοί οι φορείς είναι από κοινού υπεύθυνοι[95] για την εκτέλεση της σύμβασης.

Στην περίπτωση ένωσης οικονομικών φορέων, η ένωση μπορεί να στηρίζεται στις ικανότητες των συμμετεχόντων στην ένωση ή άλλων φορέων (για τα κριτήρια της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας και τα κριτήρια σχετικά με την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα).

Η αναθέτουσα αρχή ελέγχει, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 23 της παρούσας, εάν οι φορείς, στις ικανότητες των οποίων προτίθεται να στηριχθεί ο προσφέρων, πληρούν τα σχετικά κριτήρια επιλογής και εάν συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού κατά τα οριζόμενα στην παρούσα διακήρυξη.

Η αναθέτουσα αρχή απαιτεί από τον οικονομικό φορέα να αντικαταστήσει έναν φορέα που δεν πληροί σχετικό κριτήριο επιλογής ή για τον οποίο συντρέχουν οι λόγοι αποκλεισμού του άρθρου 22.Α της παρούσας.

Η αντικατάσταση του φορέα στις ικανότητες του οποίου στηρίζεται ο οικονομικός φορέας, που δεν πληροί σχετικό κριτήριο επιλογής ή για τον οποίον συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού της παρούσας, γίνεται κατόπιν πρόσκλησης προς τον οικονομικό φορέα, εντός τριάντα (30) ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησης της πρόσκλησης, για κάθε τρίτο στις ικανότητες του οποίου στηρίζεται, στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης. Ο φορέας με τον οποίο αντικαθίσταται ο φορέας του προηγούμενου εδαφίου δεν επιτρέπεται να αντικατασταθεί εκ νέου.

Η εκτέλεση των .....[96] γίνεται υποχρεωτικά από τον προσφέροντα ή, αν η προσφορά υποβάλλεται από ένωση οικονομικών φορέων, από έναν από τους συμμετέχοντες στην ένωση αυτή.

Τα πιστοποιητικά διασφάλισης ποιότητας ή/ και περιβαλλοντικής διαχείρισης που απαιτούνται από τους οικονομικούς φορείς, σύμφωνα με το άρθρο 82 του ν. 4412/2016 και το άρθρο 22.Ε της παρούσας, δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο στήριξης σε ικανότητες τρίτων οικονομικών φορέων[97].

Άρθρο 23: Αποδεικτικά μέσα κριτηρίων ποιοτικής επιλογής[98]

23.1 Κατά την υποβολή προσφορών οι οικονομικοί φορείς υποβάλλουν το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 79 παρ. 1 του ν. 4412/2016, το οποίο ισοδυναμεί με ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986 (Α΄75), ως **προκαταρκτική απόδειξη** προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη, επιβεβαιώνοντας ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις:
α)δεν βρίσκεται σε μία από τις καταστάσεις του άρθρου 22 Α της παρούσας,
β) πληροί τα σχετικά κριτήρια επιλογής τα οποία έχουν καθοριστεί, σύμφωνα με το άρθρο 22 Β-Ε της παρούσας.

Σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, μπορεί να ζητηθεί από τους προσφέροντες να υποβάλλουν όλα ή ορισμένα δικαιολογητικά της επόμενης παραγράφου, όταν αυτό

απαιτείται για την ορθή διεξαγωγή της διαδικασίας.

Το ΕΕΕΣ φέρει υπογραφή με ημερομηνία εντός του χρονικού διαστήματος, κατά το οποίο μπορούν να υποβάλλονται προσφορές και μπορεί να υπογράφεται ψηφιακά και μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 27 του ν. 4727/2020

Αν στο διάστημα που μεσολαβεί μεταξύ της ημερομηνίας υπογραφής του ΕΕΕΣ και της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής προσφορών έχουν επέλθει μεταβολές στα δηλωθέντα, εκ μέρους του, στοιχεία στο ΕΕΕΣ, ο οικονομικός φορέας αποσύρει την προσφορά του, χωρίς να απαιτείται απόφαση της αναθέτουσας αρχής. Στη συνέχεια και έως την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφοράς, μπορεί να την υποβάλει εκ νέου με επίκαιρο ΕΕΕΣ[99].

Ο οικονομικός φορέας δύναται να διευκρινίζει τις δηλώσεις και πληροφορίες που παρέχει στο ΕΕΕΣ με συνοδευτική υπεύθυνη δήλωση, την οποία υποβάλλει μαζί με το ΕΕΕΣ.

Κατά την υποβολή του ΕΕΕΣ, καθώς και της συνοδευτικής υπεύθυνης δήλωσης, είναι δυνατή, με μόνη την υπογραφή τού κατά περίπτωση εκπροσώπου του οικονομικού φορέα, η προκαταρκτική απόδειξη των λόγων αποκλεισμού που αναφέρονται στο άρθρο 22.Α.1 της παρούσας, για το σύνολο των φυσικών προσώπων που είναι μέλη του διοικητικού, διευθυντικού ή εποπτικού οργάνου του ή έχουν εξουσία εκπροσώπησης, λήψης αποφάσεων ή ελέγχου σε αυτόν [100].

Ως εκπρόσωπος του οικονομικού φορέα, για την εφαρμογή του παρόντος, νοείται ο νόμιμος εκπρόσωπος αυτού, όπως προκύπτει από το ισχύον καταστατικό ή το πρακτικό εκπροσώπησής του κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς ή το αρμοδίως εξουσιοδοτημένο φυσικό πρόσωπο να εκπροσωπεί τον οικονομικό φορέα για διαδικασίες σύναψης συμβάσεων ή για τη συγκεκριμένη διαδικασία σύναψης σύμβασης[101].

Ο οικονομικός φορέας φέρει την υποχρέωση να δηλώσει, μέσω του ΕΕΕΣ, με ακρίβεια στην αναθέτουσα αρχή, ως έχουσας την αποκλειστική αρμοδιότητα ελέγχου της τυχόν συνδρομής λόγων αποκλεισμού[102], την κατάστασή του σε σχέση με τους λόγους που προβλέπονται στο άρθρο 73 του ν. 4412/2016 και στο άρθρο 22.Α της παρούσας[103] και ταυτόχρονα να επικαλεστεί και τυχόν ληφθέντα μέτρα προς αποκατάσταση της αξιοπιστίας του.

Επισημαίνεται, ότι κατά την απάντηση οικονομικού φορέα στο ερώτημα του ΕΕΕΣ ή άλλου αντίστοιχου εντύπου ή δήλωσης για σύναψη συμφωνιών με άλλους οικονομικούς φορείς με στόχο τη στρέβλωση του ανταγωνισμού, η συνδρομή περιστάσεων, όπως η τριετής παραγραφή της παρ. 10 του άρθρου 73, περί λόγων αποκλεισμού ή η εφαρμογή της παρ. 3β του άρθρου 44 του ν. 3959/2011 (Α’ 93), αναλύεται στο σχετικό πεδίο που προβάλλει κατόπιν θετικής απάντησης.

Οι προηγούμενες αρνητικές απαντήσεις στο ανωτέρω ερώτημα του ΕΕΕΣ ή άλλου αντίστοιχου εντύπου ή δήλωσης, από οικονομικούς φορείς οι οποίοι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρ. 3β του άρθρου 44 του ν. 3959/2011, δεν στοιχειοθετούν τον λόγο αποκλεισμού των περ. ζ’ ή/ και θ’ της παρ. 4 του άρθρου 73 του παρόντος και δεν απαιτείται να δηλωθούν κατά τη συμπλήρωση του ΕΕΕΣ και κάθε αντίστοιχου εντύπου.

Όσον αφορά στις υποχρεώσεις για την καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης (περ. α’ και β’ της παρ. 2 του άρθρου 73 του ν. 4412/2016), αυτές θεωρείται ότι δεν έχουν αθετηθεί εφόσον δεν έχουν καταστεί ληξιπρόθεσμες ή εφόσον έχουν υπαχθεί σε δεσμευτικό διακανονισμό που τηρείται. Στην περίπτωση αυτή, ο οικονομικός φορέας δεν υποχρεούται να απαντήσει καταφατικά στο σχετικό πεδίο του ΕΕΕΣ, με το οποίο ερωτάται εάν ο οικονομικός φορέας έχει ανεκπλήρωτες υποχρεώσεις όσον αφορά στην καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης ή, κατά περίπτωση, εάν έχει αθετήσει τις παραπάνω υποχρεώσεις του[104.]

Στην περίπτωση που ένας οικονομικός φορέας δηλώνει ότι εμπίπτει σε μία από τις καταστάσεις της παρ. 22.Α.1 και 22.Α.4, εκτός από την περ. β’ αυτής, για τις οποίες συντρέχει ο σχετικός λόγος αποκλεισμού, υποχρεούται, εφόσον επικαλεστεί μέτρα αυτοκάθαρσης προς απόδειξη της αξιοπιστίας

του, στο σχετικό πεδίο του ΕΕΕΣ, που εμφανίζεται κατόπιν της θετικής απάντησης που έδωσε περί συνδρομής κάποιου από τους ανωτέρω λόγους αποκλεισμού, να δηλώσει[105]:

α. εάν τα μέτρα αυτοκάθαρσης, τα οποία έλαβε για τον συγκεκριμένο λόγο αποκλεισμού που έχει δηλώσει στο ΕΕΕΣ, έχουν ήδη κριθεί σε προγενέστερη διαδικασία στην οποία συμμετείχε, βάσει απόφασης που εκδόθηκε από την ίδια ή άλλη αναθέτουσα αρχή, κατόπιν γνωμοδότησης της Επιτροπής εξέτασης επανορθωτικών μέτρων.

β. εάν τα μέτρα κρίθηκαν ως επαρκή ή μη επαρκή, επισυνάπτοντας την απόφαση της περ. α με βάση την οποία έχουν κριθεί τα συγκεκριμένα μέτρα αυτοκάθαρσης. Περαιτέρω, δηλώνεται εάν η ως άνω απόφαση έχει καταστεί «δεσμευτική», με την έννοια ότι είτε δεν έχουν ασκηθεί τα προβλεπόμενα μέσα έννομης προστασίας είτε ασκήθηκαν και έχει εκδοθεί σχετική απόφαση.

γ. στην περίπτωση που τα μέτρα έχουν κριθεί ως μη επαρκή, εάν έχει λάβει πρόσθετα μέτρα αυτοκάθαρσης μετά την ημερομηνία που εκδόθηκε η απόφαση της περ. α και σε θετική περίπτωση να προβεί σε ανάλυσή τους, αναγράφοντας υποχρεωτικά και την ημερομηνία κατά την οποία αυτά ελήφθησαν.

Η δήλωση του οικονομικού φορέα περί μη ρωσικής εμπλοκής, περιλαμβάνεται σε διακριτή υπεύθυνη δήλωση ή, εναλλακτικά, στη συνοδευτική υπεύθυνη δήλωση που δύναται να υποβάλλεται μαζί με το ΕΕΕΣ.

Στην περίπτωση υποβολής προσφοράς από ένωση οικονομικών φορέων, το ΕΕΕΣ υποβάλλεται χωριστά από κάθε μέλος της ένωσης.

Στην περίπτωση που προσφέρων οικονομικός φορέας δηλώνει στο ΕΕΕΣ την πρόθεσή του για ανάθεση υπεργολαβίας, υποβάλλει μαζί με το δικό του ΕΕΕΣ και το ΕΕΕΣ του υπεργολάβου.

Στην περίπτωση που προσφέρων οικονομικός φορέας στηρίζεται στις ικανότητες ενός ή περισσότερων φορέων, υποβάλλει μαζί με το δικό του ΕΕΕΣ και το ΕΕΕΣ κάθε φορέα, στις ικανότητες του οποίου στηρίζεται.

23.2. Δικαιολογητικά (Αποδεικτικά μέσα)

Το δικαίωμα συμμετοχής και οι όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής, όπως ορίστηκαν στα άρθρα 21 και 22 της παρούσας, κρίνονται:
α) κατά την υποβολή της προσφοράς, με την υποβολή του ΕΕΕΣ,
β) κατά την υποβολή των δικαιολογητικών κατακύρωσης, σύμφωνα με το άρθρο 4.2 (α έως δ) και
γ) κατά την εξέταση της υπεύθυνης δήλωσης, σύμφωνα με την περ. δ' της παρ. 3 του άρθρου 105 του ν.4412/16 και το άρθρο 4.2 (ε) της παρούσας.

Το ΕΕΕΣ[106] καταρτίζεται βάσει του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/7, συμπληρώνεται από τους προσφέροντες οικονομικούς φορείς σύμφωνα με τις οδηγίες του Παραρτήματος 1[107] και λειτουργεί ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη.

Στην περίπτωση που προσφέρων οικονομικός φορέας ή ένωση αυτών στηρίζεται στις ικανότητες άλλων φορέων, σύμφωνα με το άρθρο 22.ΣΤ της παρούσας, οι φορείς στην ικανότητα των οποίων στηρίζεται ο προσφέρων οικονομικός φορέας ή ένωση αυτών, υποχρεούνται στην υποβολή των δικαιολογητικών που αποδεικνύουν ότι δεν συντρέχουν οι λόγοι αποκλεισμού του άρθρου 22 Α της παρούσας και ότι πληρούν τα σχετικά κριτήρια επιλογής κατά περίπτωση (άρθρου 22 Β – Ε).

Οι οικονομικοί φορείς δεν υποχρεούνται να υποβάλλουν δικαιολογητικά ή άλλα αποδεικτικά στοιχεία, στο μέτρο που η αναθέτουσα αρχή έχει τη δυνατότητα να λαμβάνει τα πιστοποιητικά ή τις

συναφείς πληροφορίες απευθείας μέσω πρόσβασης σε εθνική βάση δεδομένων σε οποιοδήποτε κράτος - μέλος της Ένωσης, η οποία διατίθεται δωρεάν, όπως εθνικό μητρώο συμβάσεων, εικονικό φάκελο επιχείρησης, ηλεκτρονικό σύστημα αποθήκευσης εγγράφων ή σύστημα προεπιλογής. Η δήλωση για την πρόσβαση σε εθνική βάση δεδομένων εμπεριέχεται στο ΕΕΕΣ, στο οποίο περιέχονται επίσης οι πληροφορίες που απαιτούνται για τον συγκεκριμένο σκοπό, όπως η ηλεκτρονική διεύθυνση της βάσης δεδομένων, τυχόν δεδομένα αναγνώρισης και, κατά περίπτωση, η απαραίτητη δήλωση συναίνεσης.

Οι οικονομικοί φορείς δεν υποχρεούνται να υποβάλουν δικαιολογητικά, όταν η αναθέτουσα αρχή που έχει αναθέσει τη σύμβαση διαθέτει ήδη τα δικαιολογητικά αυτά.

Όλα τα αποδεικτικά έγγραφα του άρθρου 23.3 έως 23.10 της παρούσας υποβάλλονται και γίνονται αποδεκτά, σύμφωνα με τα αναλυτικά οριζόμενα στο άρθρο 4.2 (β) της παρούσας. Τα αποδεικτικά έγγραφα συντάσσονται στην ελληνική γλώσσα ή συνοδεύονται από επίσημη μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα, σύμφωνα με το άρθρο 6 της παρούσας. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ζητά από προσφέροντες, σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, να υποβάλουν όλα ή ορισμένα δικαιολογητικά, όταν αυτό απαιτείται για την ορθή διεξαγωγή της διαδικασίας.

Αν, μετά τη συμπλήρωση του ΕΕΕΣ και μέχρι την ημέρα της έγγραφης πρόσκλησης για τη σύναψη του συμφωνητικού, επέλθουν μεταβολές στις προϋποθέσεις, τις οποίες οι προσφέροντες είχαν δηλώσει ότι πληρούν, οι προσφέροντες οφείλουν να ενημερώσουν αμελλητί την αναθέτουσα αρχή[108].

Τα αποδεικτικά μέσα που γίνονται αποδεκτά, κατά την παρ. 12 του άρθρου 80 του ν. 4412/2016 και το παρόν άρθρο 23, θεωρείται ότι ισχύουν και κατά τον χρόνο υπογραφής του ΕΕΕΣ, εκτός αν η αναθέτουσα αρχή, αυτεπαγγέλτως, ή έτερος οικονομικός φορέας που συμμετέχει στην παρούσα διαδικασία ανάθεσης σύμβασης, με την άσκηση προσφυγής σύμφωνα με το Βιβλίο IV του ν. 4412/2016, αποδείξει ότι τα αναφερόμενα σε αυτά δεν ίσχυαν κατά τον χρόνο υπογραφής του ΕΕΕΣ[109].

23.3 Δικαιολογητικά μη συνδρομής λόγων αποκλεισμού του άρθρου 22 Α.

Ο προσωρινός ανάδοχος, κατόπιν σχετικής ηλεκτρονικής πρόσκλησης από την αναθέτουσα αρχή, υποβάλλει τα ακόλουθα δικαιολογητικά, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 4.2 της παρούσας[110]:

Για την απόδειξη της μη συνδρομής των λόγων αποκλεισμού του **άρθρου 22Α,** ο προσωρινός ανάδοχος υποβάλλει αντίστοιχα τα κατωτέρω δικαιολογητικά:

(α) για την **παράγραφο Α.1 του άρθρου 22 της παρούσας**:

απόσπασμα του ποινικού μητρώου ή, ελλείψει αυτού, ισοδύναμο έγγραφο που εκδίδεται από αρμόδια δικαστική ή διοικητική αρχή του κράτους-μέλους ή της χώρας καταγωγής ή της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ο εν λόγω οικονομικός φορέας, από το οποίο προκύπτει ότι πληρούνται αυτές οι προϋποθέσεις και έχει εκδοθεί έως τρεις (3) μήνες πριν από την υποβολή του[111]. Η υποχρέωση προσκόμισης του ως άνω δικαιολογητικού αφορά, τόσο στο ίδιο το νομικό πρόσωπο, για τους οικονομικούς φορείς που είναι εγκατεστημένοι σε χώρες που αναγνωρίζεται ποινική ευθύνη νομικών προσώπων, όσο και στα φυσικά πρόσωπα του διοικητικού, διευθυντικού ή εποπτικού οργάνου του εν λόγω οικονομικού φορέα ή στα πρόσωπα που έχουν εξουσία εκπροσώπησης, λήψης αποφάσεων ή ελέγχου σε αυτό, όπως αυτά ειδικά αναφέρονται στην παράγραφο Α.1 του άρθρου 22.

Ειδικά, για νομικά πρόσωπα/ οντότητες, που έχουν εγκατάσταση στην Ελλάδα, ως προς την ποινική ευθύνη αυτών για τα αδικήματα δωροδοκίας, που περιλαμβάνονται στην παρ. 1 του άρθρου 73 του ν. 4412/2016, κατ' εφαρμογή των άρθρων 134 και 135 του ν. 5090/2024, προσκομίζεται, επιπλέον, ένορκη βεβαίωση του νόμιμου εκπροσώπου του νομικού προσώπου/ οντότητας, στην οποία ο τελευταίος δηλώνει ότι το νομικό πρόσωπο/ οντότητα, που εκπροσωπεί νόμιμα, δεν έχει καταδικαστεί αμετάκλητα για κανένα από τα αδικήματα δωροδοκίας του άρθρου 73 παρ. 1 του ν. 4412/2016, κατ' εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 134-135 του ν. 5090/2024[112].

(β) για την παράγραφο Α.2 του άρθρου 22: πιστοποιητικό που εκδίδεται από την αρμόδια αρχή

του οικείου κράτους - μέλους ή χώρας, περί του ότι έχουν εκπληρωθεί οι υποχρεώσεις του οικονομικού φορέα, όσον αφορά στην καταβολή φόρων **(φορολογική ενημερότητα)** και στην καταβολή των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης **(ασφαλιστική ενημερότητα)**[113], σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία του κράτους εγκατάστασης ή την ελληνική νομοθεσία, αντίστοιχα, το οποίο είναι σε ισχύ κατά τον χρόνο υποβολής του, άλλως, στην περίπτωση που δεν αναφέρεται σε αυτό χρόνος ισχύος, που έχει εκδοθεί έως τρεις (3) μήνες πριν από την υποβολή του[114].

Για τους προσφέροντες <u>που είναι εγκατεστημένοι ή εκτελούν έργα στην Ελλάδα</u> τα σχετικά δικαιολογητικά που υποβάλλονται είναι:

β1) πιστοποιητικό φορολογικής ενημερότητας, που εκδίδεται από την Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ), για τον οικονομικό φορέα και για τις κοινοπραξίες στις οποίες συμμετέχει για τα δημόσια έργα που είναι σε εξέλιξη. Οι αλλοδαποί προσφέροντες υποβάλλουν υπεύθυνη δήλωση[115] περί του ότι δεν έχουν υποχρέωση καταβολής φόρων στην Ελλάδα. Σε περίπτωση που έχουν τέτοια υποχρέωση υποβάλλουν σχετικό αποδεικτικό της ΑΑΔΕ.

β2) πιστοποιητικό ασφαλιστικής ενημερότητας που εκδίδεται από τον e-ΕΦΚΑ. Η ασφαλιστική ενημερότητα καλύπτει τις ασφαλιστικές υποχρεώσεις του προσφέροντος οικονομικού φορέα α) ως φυσικού ή νομικού προσώπου για το προσωπικό τους με σχέση εξαρτημένης εργασίας, β) για έργα που εκτελεί μόνος του ή σε κοινοπραξία, καθώς και γ) για τα στελέχη-μηχανικούς του που στελεχώνουν το πτυχίο της εργοληπτικής επιχείρησης και έχουν υποχρέωση ασφάλισης στον eΕΦΚΑ (τομέας πρώην ΕΤΑΑ–ΤΜΕΔΕ). Οι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα οικονομικοί φορείς υποβάλλουν αποδεικτικό ασφαλιστικής ενημερότητας (κύριας και επικουρικής ασφάλισης) για το προσωπικό τους με σχέση εξαρτημένης εργασίας. Δεν αποτελούν απόδειξη ενημερότητας της προσφέρουσας εταιρείας, αποδεικτικά ασφαλιστικής ενημερότητας των φυσικών προσώπων που στελεχώνουν το πτυχίο της εταιρείας ως εταίροι. Οι αλλοδαποί προσφέροντες (φυσικά και νομικά πρόσωπα), που δεν υποβάλλουν τα ως άνω αποδεικτικά, υποβάλλουν υπεύθυνη δήλωση περί του ότι δεν απασχολούν προσωπικό, για το οποίο υπάρχει υποχρέωση ασφάλισης σε ημεδαπούς ασφαλιστικούς οργανισμούς. Αν απασχολούν τέτοιο προσωπικό, πρέπει να υποβάλλουν σχετικό αποδεικτικό ασφαλιστικής ενημερότητας εκδιδόμενο από τον eΕΦΚΑ.

β3) υπεύθυνη δήλωση του προσφέροντος ότι δεν έχει εκδοθεί δικαστική ή διοικητική απόφαση με τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ για την αθέτηση των υποχρεώσεών του όσον αφορά στην καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης.

(γ) για την **παράγραφο Α.4(β) του άρθρου 22**[116]: πιστοποιητικό που εκδίδεται από την αρμόδια δικαστική ή διοικητική αρχή του οικείου κράτους - μέλους ή χώρας, που έχει εκδοθεί έως τρεις (3) μήνες πριν από την υποβολή του[117].

Για τους οικονομικούς φορείς που είναι εγκαταστημένοι ή εκτελούν έργα στην Ελλάδα:

γ1) «Ενιαίο Πιστοποιητικό Δικαστικής Φερεγγυότητας»[118], με το οποίο βεβαιώνεται ότι δεν τελούν υπό πτώχευση, πτωχευτικό συμβιβασμό, αναγκαστική διαχείριση, δεν έχουν υπαχθεί σε διαδικασία εξυγίανσης καθώς και ότι το νομικό πρόσωπο δεν έχει τεθεί υπό εκκαθάριση με δικαστική απόφαση. Το εν λόγω πιστοποιητικό εκδίδεται από το αρμόδιο πρωτοδικείο της έδρας του οικονομικού φορέα. Ειδικά για τη διαδικασία εξυγίανσης, προσκομίζεται επιπλέον υπεύθυνη δήλωση του νόμιμου εκπροσώπου του οικονομικού φορέα ότι τηρούνται οι όροι της συμφωνίας εξυγίανσης.

γ2) πιστοποιητικό του ΓΕΜΗ από το οποίο προκύπτει ότι το νομικό πρόσωπο δεν έχει λυθεί και τεθεί υπό εκκαθάριση με απόφαση των εταίρων, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, όπως κάθε φορά ισχύουν. Τα φυσικά πρόσωπα δεν υποβάλλουν πιστοποιητικό περί μη θέσης σε εκκαθάριση.

γ3) εκτύπωση της καρτέλας "Στοιχεία Μητρώου/ Επιχείρησης" από την ηλεκτρονική πλατφόρμα της ΑΑΔΕ, όπως αυτά εμφανίζονται στο taxisnet, από την οποία να προκύπτει η μη αναστολή της επιχειρηματικής δραστηριότητάς τους.

Επισημαίνεται, ότι για τα σωματεία το Ενιαίο Πιστοποιητικό Δικαστικής Φερεγγυότητας

εκδίδεται από το αρμόδιο Πρωτοδικείο, ενώ, στην περίπτωση των συνεταιρισμών, χορηγείται πιστοποιητικό μεταβολών από το ΓΕΜΗ.

(δ) Αν το κράτος-μέλος ή χώρα δεν εκδίδει τα υπό (α), (β) και (γ) πιστοποιητικά ή όπου τα πιστοποιητικά αυτά δεν καλύπτουν όλες τις περιπτώσεις υπό 1 και 2 και 4 (β) του άρθρου 22 Α, το έγγραφο ή το πιστοποιητικό μπορεί να αντικαθίσταται από ένορκη βεβαίωση ή, στα κράτη - μέλη ή στις χώρες όπου δεν προβλέπεται ένορκη βεβαίωση, από υπεύθυνη δήλωση του ενδιαφερομένου ενώπιον αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής, συμβολαιογράφου ή αρμόδιου επαγγελματικού ή εμπορικού οργανισμού του κράτους μέλους ή της χώρας καταγωγής ή της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ο οικονομικός φορέας.

Στην περίπτωση αυτή, οι αρμόδιες δημόσιες αρχές παρέχουν επίσημη δήλωση, στην οποία αναφέρεται ότι δεν εκδίδονται τα έγγραφα ή τα πιστοποιητικά της παρούσας παραγράφου ή ότι τα έγγραφα ή τα πιστοποιητικά αυτά δεν καλύπτουν όλες τις περιπτώσεις που αναφέρονται στα υπό 1 και 2 και 4 (β) του άρθρου 22 Α της παρούσας

Οι επίσημες δηλώσεις καθίστανται διαθέσιμες μέσω του επιγραμμικού αποθετηρίου πιστοποιητικών (e-Certis) [119] του άρθρου 81 του ν. 4412/2016.

(ε) Για τις λοιπές περιπτώσεις της **παραγράφου Α.4 του άρθρου 22**[120], υποβάλλεται υπεύθυνη δήλωση του προσφέροντος ότι δεν συντρέχουν στο πρόσωπό του οι οριζόμενοι λόγοι αποκλεισμού[121].

Ειδικά για την **περίπτωση θ της παραγράφου Α.4 του άρθρου 22**[122], για τις εργοληπτικές επιχειρήσεις που είναι εγγεγραμμένες στο Μ.Ε.ΕΠ. υποβάλλονται πιστοποιητικά χορηγούμενα από τα αρμόδια επιμελητήρια και φορείς (ΤΕΕ, ΓΕΩΤΕΕ, ΕΕΤΕΜ), όπως προβλέπεται στη με αριθ. Δ15/οικ/24298/28.07.2005 (Β΄ 1105) απόφαση περί ενημερότητας πτυχίου, όπως ισχύει, από τα οποία αποδεικνύεται ότι τα πρόσωπα με βεβαίωση του Μ.Ε.Κ. που στελεχώνουν την εργοληπτική επιχείρηση, δεν έχουν διαπράξει σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα. Μετά τη λήξη ισχύος των μεταβατικών διατάξεων του άρθρου 65 του π.δ. 71/2019 και την πλήρη έναρξη ισχύος των διατάξεων του τελευταίου, για τις εγγεγραμμένες στο Μ.Η.Ε.Ε.Δ.Ε. εργοληπτικές επιχειρήσεις, η μη συνδρομή του ως άνω λόγου αποκλεισμού περί σοβαρού επαγγελματικού παραπτώματος, αποδεικνύεται με την υποβολή του πιστοποιητικού του Τμήματος ΙΙ του εν λόγω μητρώου που συνιστά επίσημο κατάλογο, σύμφωνα με τα ειδικότερα προβλεπόμενα στο άρθρο 47 του ως άνω π.δ.

(στ) Δικαιολογητικά της παρ. Α.5 του Άρθρου 22

Για την απόδειξη της μη συνδρομής του λόγου αποκλεισμού της παραγράφου Α.5 του άρθρου 22, υποβάλλονται, εφόσον ο προσωρινός ανάδοχος είναι ανώνυμη εταιρεία:

Δικαιολογητικά ονομαστικοποίησης μετοχών [123], εφόσον ο προσωρινός ανάδοχος είναι ανώνυμη εταιρεία ή νομικό πρόσωπο στη μετοχική σύνθεση του οποίου συμμετέχει ανώνυμη εταιρεία ή νομικό πρόσωπο της αλλοδαπής που αντιστοιχεί σε ανώνυμη εταιρεία **[124] (πλην των περιπτώσεων που αναφέρθηκαν ανωτέρω στο άρθρο 22.Α. 5 της παρούσας)**:

i) Για την απόδειξη της εξαίρεσης από την υποχρέωση ονομαστικοποίησης των μετοχών τους κατά την περ. α) του άρθρου 22.Α.5, **βεβαίωση του αρμοδίου Χρηματιστηρίου**.
ii) Όσον αφορά στην εξαίρεση της περ. β) του ίδιου άρθρου, για την απόδειξη του ελέγχου δικαιωμάτων ψήφου, **υπεύθυνη δήλωση** της ελεγχόμενης εταιρείας και, εάν αυτή είναι διαφορετική του προσωρινού αναδόχου, πρόσθετη υπεύθυνη δήλωση του τελευταίου, στις οποίες αναφέρονται οι επιχειρήσεις επενδύσεων, οι εταιρείες διαχείρισης κεφαλαίων/ενεργητικού ή κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών, ανά περίπτωση, και το συνολικό ποσοστό των δικαιωμάτων ψήφου που ελέγχουν στην ελεγχόμενη από αυτές εταιρεία. **Οι υπεύθυνες αυτές δηλώσεις συνοδεύονται υποχρεωτικά από βεβαίωση ή άλλο έγγραφο από το οποίο προκύπτει ότι οι ελέγχουσες τα δικαιώματα ψήφου εταιρείες είναι εποπτευόμενες κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 22.Α.5 [125].**

Δικαιολογητικά ονομαστικοποίησης μετοχών του προσωρινού αναδόχου:

Οι ημεδαπές ανώνυμες εταιρείες:

- Πιστοποιητικό ΓΕΜΗ, που έχει εκδοθεί έως τριάντα (30) εργάσιμες ημέρες πριν από την υποβολή του, από το οποίο να προκύπτει ότι οι μετοχές είναι ονομαστικές[126].
- Αναλυτική κατάσταση με τα στοιχεία των μετόχων της εταιρείας και τον αριθμό των μετοχών κάθε μετόχου (μετοχολόγιο), όπως τα στοιχεία αυτά είναι καταχωρημένα στο βιβλίο μετόχων της εταιρείας, το πολύ τριάντα (30) εργάσιμες ημέρες πριν από την ημέρα υποβολής της προσφοράς.

Ειδικότερα**:**

α) Οι επιχειρήσεις που είναι εγγεγραμμένες στο Μ.Ε.ΕΠ. και διαθέτουν ενημερότητα πτυχίου, προσκομίζουν μόνο την αναλυτική κατάσταση με τα στοιχεία των μετόχων της εταιρείας και τον αριθμό των μετοχών κάθε μετόχου (μετοχολόγιο), όπως τα στοιχεία αυτά είναι καταχωρημένα στο βιβλίο μετόχων της εταιρείας, το πολύ τριάντα (30) εργάσιμες ημέρες πριν από την ημέρα υποβολής της προσφοράς, καθώς η απαίτηση για την υποβολή του πιστοποιητικού από το οποίο να προκύπτει ότι οι μετοχές είναι ονομαστικές καλύπτεται, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 23.9 της παρούσας.

β) Οι αλλοδαπές ανώνυμες εταιρείες, ή αλλοδαπά νομικά πρόσωπα που αντιστοιχούν σε ανώνυμες εταιρείες, εφόσον κατά το δίκαιο της έδρας τους:

Α) <u>έχουν ονομαστικές μετοχές</u>, προσκομίζουν:

i) πιστοποιητικό αρμόδιας αρχής του κράτους της έδρας, από το οποίο να προκύπτει ότι οι μετοχές είναι ονομαστικές,

ii) αναλυτική κατάσταση μετόχων, με τον αριθμό των μετοχών κάθε μετόχου, όπως τα στοιχεία αυτά είναι καταχωρημένα στο βιβλίο μετόχων της εταιρείας, με ημερομηνία το πολύ 30 εργάσιμες μέρες πριν την υποβολή προσφοράς,

iii) κάθε άλλο στοιχείο από το οποίο να προκύπτει η ονομαστικοποίηση μέχρι φυσικού προσώπου των μετοχών, που έχει συντελεστεί τις τελευταίες 30 (τριάντα) εργάσιμες ημέρες πριν την υποβολής της προσφοράς.

Β) <u>δεν έχουν υποχρέωση ονομαστικοποίησης</u> μετοχών **ή δεν προβλέπεται η ονομαστικοποίηση των μετοχών**, προσκομίζουν:

i) βεβαίωση περί μη υποχρέωσης ονομαστικοποίησης των μετοχών από αρμόδια αρχή, εφόσον υπάρχει σχετική πρόβλεψη, διαφορετικά προσκομίζεται υπεύθυνη δήλωση του διαγωνιζομένου,

ii) έγκυρη και ενημερωμένη κατάσταση προσώπων που κατέχουν τουλάχιστον 1% των μετοχών ή δικαιωμάτων ψήφου,

iii) εάν δεν τηρείται τέτοια κατάσταση, προσκομίζεται σχετική κατάσταση προσώπων, που κατέχουν τουλάχιστον 1% των μετοχών ή δικαιωμάτων ψήφου, σύμφωνα με την τελευταία Γενική Συνέλευση, αν τα πρόσωπα αυτά είναι γνωστά στην εταιρεία. Σε αντίθετη περίπτωση, η εταιρεία αιτιολογεί τους λόγους που δεν είναι γνωστά τα ως άνω πρόσωπα, η δε αναθέτουσα αρχή δεν διαθέτει διακριτική ευχέρεια κατά την κρίση της αιτιολογίας αυτής. *[Εναπόκειται στην αναθέτουσα αρχή να αποδείξει τη δυνατότητα της εταιρείας να υποβάλει την προαναφερόμενη κατάσταση, διαφορετικά η μη υποβολή της δεν επιφέρει έννομες συνέπειες σε βάρος της εταιρείας.]*

Όλα τα ανωτέρω έγγραφα πρέπει να είναι επικυρωμένα από την κατά νόμο αρμόδια αρχή του κράτους της έδρας του υποψηφίου και να συνοδεύονται από επίσημη μετάφραση στην ελληνική.

Ελλείψεις στα δικαιολογητικά ονομαστικοποίησης των μετοχών συμπληρώνονται, κατά το άρθρο 9 της παρούσας.

Η αναθέτουσα αρχή ελέγχει επίσης, επί ποινή απαραδέκτου της προσφοράς, εάν στη διαδικασία συμμετέχει εξωχώρια εταιρεία από «μη συνεργάσιμα κράτη στον φορολογικό τομέα» κατά την έννοια των παρ. 3 και 4 του άρθρου 65 του ν. 4172/2013, καθώς και από κράτη που έχουν προνομιακό φορολογικό καθεστώς, όπως αυτά ορίζονται στον κατάλογο της απόφασης της παρ. 7 του άρθρου 65 του ως άνω Κώδικα, κατά τα αναφερόμενα στην περίπτωση α` της παραγράφου 4 του άρθρου 4 του ν. 3310/2005.

Ο προσωρινός ανάδοχος, πέραν των ως άνω δικαιολογητικών ονομαστικοποίησης, προσκομίζει κατά το στάδιο κατακύρωσης, υπεύθυνη δήλωση ότι δεν είναι εξωχώρια εταιρεία, κατά την έννοια του προηγούμενου εδαφίου και ότι δεν εμπίπτει στις διατάξεις της παρ.4 εδ. α & β του άρθρου 4 του ν. 3310/2005 όπως ισχύει.

Περαιτέρω, πριν την υπογραφή της σύμβασης υποβάλλεται η υπεύθυνη δήλωση της κοινής απόφασης των Υπουργών Ανάπτυξης και Επικρατείας 20977/23-8-2007 (Β' 1673) «Δικαιολογητικά για την τήρηση των μητρώων του ν. 3310/2005, όπως τροποποιήθηκε με τον ν. 3414/2005», υπογεγραμμένη σύμφωνα με το άρθρο 79 Α του ν. 4412/2016.

(ζ) Για την περίπτωση του άρθρου 22.Α.9. της παρούσας διακήρυξης, υπεύθυνη δήλωση του προσφέροντος ότι δεν έχει εκδοθεί σε βάρος του απόφαση αποκλεισμού, σύμφωνα τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας[127].

(η) για την περίπτωση ότι δεν συντρέχουν οι καταστάσεις ρωσικής εμπλοκής που περιγράφονται στο άρθρο 22.Α.5, υπεύθυνη δήλωση, η οποία υπογράφεται από τον νόμιμο εκπρόσωπο του οικονομικού φορέα, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 79Α του ν. 4412/2016 και στην οποία δηλώνονται τα ακόλουθα:

«Δηλώνω υπεύθυνα ότι δεν υπάρχει ρωσική συμμετοχή στον οικονομικό φορέα που εκπροσωπώ και συμμετέχει στη διαδικασία ανάθεσης της παρούσας σύμβασης, σύμφωνα με τους περιορισμούς που περιλαμβάνονται στο άρθρο 5ια του κανονισμού του Συμβουλίου (ΕΕ) αριθ. 833/2014 της 31ης Ιουλίου 2014 σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω των ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία, όπως τροποποιήθηκε από τον υπ΄ αριθμ. 2022/578 Κανονισμό του Συμβουλίου (ΕΕ) της 8ης Απριλίου 2022.

Συγκεκριμένα δηλώνω ότι:

(α) ο οικονομικός φορέας που εκπροσωπώ (και κανένας από τους οικονομικούς φορείς που εκπροσωπούν μέλη της ένωσής μας, εφόσον πρόκειται για ένωση οικονομικών φορέων) δεν είναι Ρώσος υπήκοος, ούτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, οντότητα ή φορέας εγκατεστημένος στη Ρωσία·

(β) ο οικονομικός φορέας που εκπροσωπώ (και κανένας από τους οικονομικούς φορείς που εκπροσωπούν μέλη της ένωσής μας, εφόσον πρόκειται για ένωση οικονομικών φορέων) δεν είναι νομικό πρόσωπο, οντότητα ή φορέας του οποίου τα δικαιώματα ιδιοκτησίας κατέχει άμεσα ή έμμεσα σε ποσοστό άνω του πενήντα τοις εκατό (50%) οντότητα αναφερόμενη στο στοιχείο α) της παρούσας παραγράφου ·

(γ) τόσο ο υπεύθυνα δηλώνων, όσο και ο οικονομικός φορέας που εκπροσωπώ, δεν είμαστε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, οντότητα ή όργανο που ενεργεί εξ ονόματος ή κατ' εντολή οντότητας που αναφέρεται στα σημεία (α) ή (β) παραπάνω,

(δ) δεν υπάρχει συμμετοχή φορέων και οντοτήτων που απαριθμούνται στα ανωτέρω σημεία α) έως γ), άνω του 10 % της αξίας της σύμβασης των υπεργολάβων, προμηθευτών ή φορέων στις ικανότητες των οποίων να στηρίζεται ο οικονομικός φορέας τον οποίον εκπροσωπώ.»

23.4 Δικαιολογητικά απόδειξης καταλληλότητας για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας του άρθρου 22.Β

(α) Όσον αφορά στην καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας, οι προσφέροντες που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα υποβάλλουν βεβαίωση εγγραφής στο Τμήμα Ι του Μητρώου Εργοληπτικών Επιχειρήσεων Δημοσίων Έργων (ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε.)[128] στην κατηγορία ΥΔΡΑΥΛΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ή βεβαίωση εγγραφής στο Μ.Ε.ΕΠ., μέχρι τη λήξη της μεταβατικής περιόδου ισχύος, σύμφωνα με το άρθρο 65 του π.δ. 71/2019, στην κατηγορία ΥΔΡΑΥΛΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ.

(β) Οι προσφέροντες που είναι εγκατεστημένοι σε λοιπά κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης προσκομίζουν τις δηλώσεις και πιστοποιητικά που περιγράφονται στο Παράρτημα XI του Προσαρτήματος Α του ν. 4412/2016.

(γ) Οι προσφέροντες που είναι εγκατεστημένοι σε κράτος- μέλος του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (Ε.Ο.Χ) ή σε τρίτες χώρες που έχουν υπογράψει και κυρώσει τη ΣΔΣ, στον βαθμό που η υπό ανάθεση δημόσια σύμβαση καλύπτεται από τα Παραρτήματα 1, 2, 4 , 5, 6 και 7 και τις γενικές σημειώσεις του σχετικού με την Ένωση Προσαρτήματος Ι της ως άνω Συμφωνίας, ή σε τρίτες χώρες που δεν εμπίπτουν στην προηγούμενη περίπτωση και έχουν συνάψει διμερείς ή πολυμερείς συμφωνίες με την Ένωση σε θέματα διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, προσκομίζουν πιστοποιητικό αντίστοιχου επαγγελματικού ή εμπορικού μητρώου. Στην περίπτωση που χώρα δεν τηρεί τέτοιο μητρώο, το έγγραφο ή το πιστοποιητικό μπορεί να αντικαθίσταται από ένορκη βεβαίωση ή, στα κράτη-μέλη ή στις χώρες όπου δεν προβλέπεται ένορκη βεβαίωση, από υπεύθυνη δήλωση του ενδιαφερομένου ενώπιον αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής, συμβολαιογράφου ή αρμόδιου επαγγελματικού ή εμπορικού οργανισμού της χώρας καταγωγής ή της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ο οικονομικός φορέας, ότι δεν τηρείται τέτοιο μητρώο και ότι ασκεί τη δραστηριότητα του άρθρου 21 της παρούσας.

Τα ως άνω δικαιολογητικά υπό α), β) και γ) γίνονται αποδεκτά, εφόσον έχουν εκδοθεί έως τριάντα (30) εργάσιμες ημέρες πριν από την υποβολή τους, εκτός εάν σύμφωνα με τις ειδικότερες διατάξεις έκδοσης αυτών, προβλέπεται συγκεκριμένος χρόνος ισχύος και είναι σε ισχύ κατά την υποβολή τους[129].

23.5 Δικαιολογητικά Οικονομικής και Χρηματοοικονομικής Επάρκειας του άρθρου 22.Γ

Η οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια των οικονομικών φορέων αποδεικνύεται:

(α) για τις εγγεγραμμένες στο Μ.Ε.ΕΠ. ή στο ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε. εργοληπτικές επιχειρήσεις:

- είτε από τη βεβαίωση εγγραφής στο Μ.Ε.ΕΠ., η οποία αποτελεί τεκμήριο των πληροφοριών που περιέχει, μέχρι τη λήξη της μεταβατικής περιόδου ισχύος, σύμφωνα με το άρθρο 65 του π.δ. 71/2019, και από την πλήρη έναρξη ισχύος του τελευταίου, βεβαίωση εγγραφής στο Τμήμα ΙΙ του ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε.
- είτε, στην περίπτωση που οι απαιτήσεις του άρθρου 22.Γ δεν καλύπτονται από την ως άνω βεβαίωση εγγραφής, με την υποβολή ενός ή περισσότερων από τα αποδεικτικά μέσα που προβλέπονται στο Μέρος Ι του Παραρτήματος XII (Αποδεικτικά μέσα για τα κριτήρια επιλογής) του Προσαρτήματος Α του ν. 4412/2016.

Σε κάθε περίπτωση, η βεβαίωση εγγραφής μπορεί να υποβάλλεται για την απόδειξη μόνο ορισμένων απαιτήσεων οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας του άρθρου 22.Γ, ενώ για την απόδειξη των λοιπών απαιτήσεων μπορούν να προσκομίζονται ένα ή περισσότερα από τα αποδεικτικά μέσα που προβλέπονται στο Μέρος Ι του Παραρτήματος XII του ν. 4412/2016, ανάλογα με την τιθέμενη στο άρθρο 22.Γ απαίτηση.

(β) Οι αλλοδαποί οικονομικοί φορείς που είναι εγγεγραμμένοι σε **επίσημους καταλόγου**ς ή διαθέτουν πιστοποιητικό από οργανισμούς πιστοποίησης που συμμορφώνονται με τα ευρωπαϊκά πρότυπα πιστοποίησης, κατά την έννοια του Παραρτήματος VII του Προσαρτήματος Α΄ του ν. 4412/2016, μπορούν να προσκομίζουν στις αναθέτουσες αρχές πιστοποιητικό εγγραφής εκδιδόμενο από την αρμόδια αρχή ή το πιστοποιητικό που εκδίδεται από τον αρμόδιο οργανισμό πιστοποίησης, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 83 του ν. 4412/2016 και στην παράγραφο 9 του παρόντος άρθρου**.**

(γ) Οι αλλοδαποί οικονομικοί φορείς που δεν είναι εγγεγραμμένοι σε επίσημους καταλόγους ή δεν διαθέτουν πιστοποιητικό από οργανισμούς πιστοποίησης κατά τα ανωτέρω, υποβάλλουν ως δικαιολογητικά ένα ή περισσότερα από τα αποδεικτικά μέσα που προβλέπονται στο Μέρος Ι του Παραρτήματος XII του ν. 4412/2016.

23.6 Δικαιολογητικά Τεχνικής και Επαγγελματικής Ικανότητας του άρθρου 22.Δ

Η τεχνική και επαγγελματική ικανότητα των οικονομικών φορέων αποδεικνύεται:

(α) για τις εγγεγραμμένες στο Μ.Ε.ΕΠ. ή στο ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε. εργοληπτικές επιχειρήσεις:

- είτε από τη βεβαίωση εγγραφής στο Μ.Ε.ΕΠ., η οποία αποτελεί τεκμήριο των πληροφοριών που περιέχει μέχρι τη λήξη της μεταβατικής περιόδου ισχύος, σύμφωνα με το άρθρο 65 του π.δ. 71/2019, και από την πλήρη έναρξη ισχύος του τελευταίου, βεβαίωση εγγραφής στο Τμήμα ΙΙ του ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε.
- είτε, στην περίπτωση που οι απαιτήσεις του άρθρου 22.Δ δεν καλύπτονται από την ως άνω βεβαίωση εγγραφής, με την υποβολή ενός ή περισσότερων από τα αποδεικτικά μέσα που προβλέπονται στο Μέρος ΙΙ του Παραρτήματος XII (Αποδεικτικά μέσα για τα κριτήρια επιλογής) του Προσαρτήματος Α του ν. 4412/2016, ανάλογα με την τιθέμενη στο άρθρο 22.Δ απαίτηση.

Σε κάθε περίπτωση, η βεβαίωση εγγραφής μπορεί να υποβάλλεται για την απόδειξη μόνο ορισμένων απαιτήσεων τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας του άρθρου 22.Δ, ενώ για την απόδειξη των λοιπών απαιτήσεων μπορούν να προσκομίζονται ένα ή περισσότερα από τα αποδεικτικά μέσα που προβλέπονται στο Μέρος ΙΙ του Παραρτήματος XII του ν. 4412/2016.

(β) Οι αλλοδαποί οικονομικοί φορείς που είναι εγγεγραμμένοι σε **επίσημους καταλόγους** ή διαθέτουν πιστοποιητικό από οργανισμούς πιστοποίησης που συμμορφώνονται με τα ευρωπαϊκά πρότυπα πιστοποίησης, κατά την έννοια του Παραρτήματος VII του Προσαρτήματος Α΄ του ν. 4412/2016, μπορούν να προσκομίζουν στις αναθέτουσες αρχές πιστοποιητικό εγγραφής εκδιδόμενο από την αρμόδια αρχή ή το πιστοποιητικό που εκδίδεται από τον αρμόδιο οργανισμό πιστοποίησης, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 83 του ν.4412/2016 και στην παράγραφο 9 του παρόντος άρθρου .

(γ) Οι αλλοδαποί οικονομικοί φορείς που δεν είναι εγγεγραμμένοι σε επίσημους καταλόγους ή δεν διαθέτουν πιστοποιητικό από οργανισμούς πιστοποίησης κατά τα ανωτέρω, υποβάλλουν ως δικαιολογητικά ένα ή περισσότερα από τα αποδεικτικά μέσα που προβλέπονται στο Μέρος ΙΙ του Παραρτήματος XII του ν. 4412/2016.

Οικονομικοί φορείς που αποδεικνύουν ότι εκπληρώνουν τα κριτήρια επιλογής του άρθρου 22.Γ και 22.Δ της παρούσας, συμμετέχουν στην παρούσα διαδικασία ανάθεσης, ανεξαρτήτως της εγγραφής και της κατάταξής τους σε συγκεκριμένες τάξεις των οικείων μητρώων[130].

23.7 Δικαιολογητικά για πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης του άρθρου 22.Ε[131]

Πιστοποιητικό Διασφάλισης – Διαχείρισης Ποιότητας κατά ISO 9001: 2015 ή ισοδύναμο
Πιστοποιητικό Περιβαλλοντικής Διαχείρισης κατά ISO 14001:2015 ή ισοδύναμο
Πιστοποιητικό Διαχείρισης Υγείας & Ασφάλειας στην Εργασία κατά ISO 45001:2018 ή ισοδύναμο
Πιστοποιητικό Διαχείρισης Οδικής Ασφάλειας κατά ISO 39001:2012 ή ισοδύναμο
Πιστοποιητικό Ενεργειακής Διαχείρισης κατά ISO 50001:2018 ή ισοδύναμο
Πιστοποιητικό Διαχείρισης Εγκαταστάσεων κατά ISO 41001:2018 ή ισοδύναμο
Πιστοποιητικό Διαχείρισης Κοινωνικής Λογοδοσίας κατά SA8000:2014 ή ισοδύναμο

Η αναθέτουσα αρχή αναγνωρίζει ισοδύναμα πιστοποιητικά από Οργανισμούς εδρεύοντες και σε άλλα κράτη–μέλη.

Επίσης, η αναθέτουσα αρχή κάνει δεκτά άλλα αποδεικτικά στοιχεία για ισοδύναμα μέτρα διασφάλισης ποιότητας ή περιβαλλοντικής διαχείρισης, εφόσον ο ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας δεν είχε τη δυνατότητα να αποκτήσει τα εν λόγω πιστοποιητικά εντός των σχετικών

προθεσμιών για λόγους για τους οποίους δεν ευθύνεται ο ίδιος, υπό την προϋπόθεση ότι ο οικονομικός φορέας αποδεικνύει ότι τα προτεινόμενα μέτρα διασφάλισης ποιότητας ή περιβαλλοντικής διαχείρισης, πληρούν τα απαιτούμενα πρότυπα ή είναι ισοδύναμα με εκείνα που απαιτούνται, αντίστοιχα.

23.8 Σχετικά με τον έλεγχο νομιμοποίησης του προσωρινού αναδόχου:

Σε περίπτωση νομικού προσώπου, υποβάλλονται ηλεκτρονικά, μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία», με θέμα: "Δικαιολογητικά Προσωρινού Αναδόχου- Κατακύρωση", τα νομιμοποιητικά έγγραφα από τα οποία προκύπτει η εξουσία υπογραφής του νόμιμου εκπροσώπου και τα οποία πρέπει να έχουν εκδοθεί έως τριάντα (30) εργάσιμες ημέρες πριν από την υποβολή τους[132], εκτός εάν σύμφωνα με τις ειδικότερες διατάξεις αυτών, φέρουν συγκεκριμένο χρόνο ισχύος.

Ειδικότερα:

Α. Για τους ημεδαπούς οικονομικούς φορείς υποβάλλονται:

1) στις περιπτώσεις που ο οικονομικός φορέας είναι **νομικό πρόσωπο**, εγγράφεται υποχρεωτικά στο ΓΕΜΗ και υποχρεούται, κατά την κείμενη νομοθεσία, να δηλώνει την εκπροσώπηση και τις μεταβολές της στο ΓΕΜΗ[133] [134]

α) για την **απόδειξη της νόμιμης εκπροσώπησης**, **υποβάλλει σχετικό πιστοποιητικό ισχύουσας εκπροσώπησης, το οποίο πρέπει να έχει εκδοθεί έως τριάντα (30) εργάσιμες ημέρες πριν από την υποβολή του** [135].

β) Για την απόδειξη της νόμιμης σύστασης και των μεταβολών του νομικού προσώπου, **Γενικό Πιστοποιητικό Μεταβολών** του ΓΕΜΗ, το οποίο πρέπει να έχει εκδοθεί έως τρεις (3) μήνες πριν από την υποβολή του.

2) Στις λοιπές περιπτώσεις, ήτοι νομικών προσώπων που δεν έχουν υποχρέωση εγγραφής στο ΓΕΜΗ, τα, κατά περίπτωση, νομιμοποιητικά έγγραφα σύστασης και νόμιμης εκπροσώπησης (όπως καταστατικά, πιστοποιητικά μεταβολών, αντίστοιχα ΦΕΚ, αποφάσεις συγκρότησης οργάνων διοίκησης σε σώμα, κ.λπ., ανάλογα με τη νομική μορφή του οικονομικού φορέα), συνοδευόμενα από υπεύθυνη δήλωση του νόμιμου εκπροσώπου ότι εξακολουθούν να ισχύουν κατά την υποβολή τους.

Σε περίπτωση που για τη διενέργεια της παρούσας διαδικασίας ανάθεσης έχουν χορηγηθεί εξουσίες σε πρόσωπο πλέον αυτών που αναφέρονται στα παραπάνω έγγραφα, προσκομίζεται επιπλέον απόφαση- πρακτικό του αρμόδιου καταστατικού οργάνου διοίκησης του νομικού προσώπου, με το οποίο χορηγήθηκαν οι σχετικές εξουσίες.

Β. Οι **αλλοδαποί οικονομικοί φορείς** προσκομίζουν τα προβλεπόμενα, κατά τη νομοθεσία της χώρας εγκατάστασης, αποδεικτικά έγγραφα και εφόσον δεν προβλέπονται, υπεύθυνη δήλωση του νόμιμου εκπροσώπου, από την οποία αποδεικνύονται τα ανωτέρω ως προς τη νόμιμη σύσταση, τις μεταβολές και την εκπροσώπηση του οικονομικού φορέα.
Οι ως άνω υπεύθυνες δηλώσεις γίνονται αποδεκτές, εφόσον έχουν συνταχθεί μετά την κοινοποίηση της πρόσκλησης για την υποβολή των δικαιολογητικών.
Από τα ανωτέρω έγγραφα πρέπει να προκύπτουν η νόμιμη σύσταση του οικονομικού φορέα, όλες οι σχετικές τροποποιήσεις των καταστατικών, το/τα πρόσωπο/α που δεσμεύει/ουν νόμιμα την εταιρεία κατά την ημερομηνία διενέργειας του διαγωνισμού (νόμιμος εκπρόσωπος, δικαίωμα υπογραφής κλπ.), τυχόν τρίτοι, στους οποίους έχει χορηγηθεί εξουσία εκπροσώπησης, καθώς και η θητεία του/των ή/και των μελών του οργάνου διοίκησης/ νόμιμου εκπροσώπου.

Γ. Οι ενώσεις οικονομικών φορέων που υποβάλλουν κοινή προσφορά, υποβάλλουν τα παραπάνω, κατά περίπτωση, δικαιολογητικά για κάθε οικονομικό φορέα που συμμετέχει στην ένωση, σύμφωνα με τα ειδικότερα προβλεπόμενα στο άρθρο 19 παρ. 2 του ν. 4412/2016.

Δ. Σε περίπτωση που ο προσφέρων είναι φυσικό πρόσωπο/ ατομική επιχείρηση, εφόσον έχει χορηγήσει εξουσίες εκπροσώπησης σε τρίτα πρόσωπα, προσκομίζεται εξουσιοδότηση του οικονομικού φορέα.

23.9 Επίσημοι κατάλογοι εγκεκριμένων οικονομικών φορέων

(α) Οι οικονομικοί φορείς που είναι εγγεγραμμένοι σε επίσημους καταλόγους ή διαθέτουν πιστοποίηση από οργανισμούς πιστοποίησης που συμμορφώνονται με τα ευρωπαϊκά πρότυπα πιστοποίησης, κατά την έννοια του Παραρτήματος VII του Προσαρτήματος Α' του ν. 4412/2016, μπορούν να υποβάλλουν στις αναθέτουσες αρχές πιστοποιητικό εγγραφής εκδιδόμενο από την αρμόδια αρχή ή το πιστοποιητικό που εκδίδεται από τον αρμόδιο οργανισμό πιστοποίησης.
Στα πιστοποιητικά αυτά αναφέρονται τα δικαιολογητικά, βάσει των οποίων έγινε η εγγραφή των εν λόγω οικονομικών φορέων στον επίσημο κατάλογο ή η πιστοποίηση και η κατάταξη στον εν λόγω κατάλογο.
Η πιστοποιούμενη εγγραφή στους επίσημους καταλόγους από τους αρμόδιους οργανισμούς ή το πιστοποιητικό που εκδίδεται από τον οργανισμό πιστοποίησης, συνιστά τεκμήριο καταλληλότητας όσον αφορά τις απαιτήσεις ποιοτικής επιλογής, τις οποίες καλύπτει ο επίσημος κατάλογος ή το πιστοποιητικό.
Οι οικονομικοί φορείς που είναι εγγεγραμμένοι σε επίσημους καταλόγους απαλλάσσονται από την υποχρέωση υποβολής των δικαιολογητικών που αναφέρονται στο πιστοποιητικό εγγραφής τους.

(β) Οι οικονομικοί φορείς που είναι εγγεγραμμένοι στο Μ.Ε.ΕΠ στις τάξεις 3η έως και 7η, μέχρι τη λήξη της μεταβατικής περιόδου ισχύος, σύμφωνα με το άρθρο 65, του π.δ. 71/2019, εάν προσκομίσουν «Ενημερότητα Πτυχίου» σε ισχύ, απαλλάσσονται από την υποχρέωση να καταθέσουν τα ακόλουθα δικαιολογητικά [136]:
- απόσπασμα ποινικού μητρώου του άρθρου 23.3.(α) της παρούσας για τον Πρόεδρο και Διευθύνοντα Σύμβουλο εργοληπτικής επιχείρησης. Για τα λοιπά μέλη του Δ.Σ της εταιρείας, πρέπει να κατατεθεί αυτοτελώς απόσπασμα ποινικού μητρώου, καθόσον τα πρόσωπα αυτά δεν καλύπτονται από την Ενημερότητα Πτυχίου.
- φορολογική και ασφαλιστική ενημερότητα του άρθρου 23.3.(β) της παρούσας.[137]
- τα πιστοποιητικά από το αρμόδιο Πρωτοδικείο και το ΓΕΜΗ του άρθρου 23.3.(γ) της παρούσας, υπό την προϋπόθεση όμως ότι καλύπτονται πλήρως (όλες οι προβλεπόμενες περιπτώσεις) από την Ενημερότητα Πτυχίου.
- το πιστοποιητικό από το αρμόδιο επιμελητήριο όσον αφορά τον λόγο αποκλεισμού του άρθρου 22. Α.4. (θ)[138].
- το πιστοποιητικό της αρμόδιας αρχής για την ονομαστικοποίηση των μετοχών του άρθρου 23.3. (στ).
- τα αποδεικτικά έγγραφα νομιμοποίησης της εργοληπτικής επιχείρησης.

Σε περίπτωση που κάποιο από τα ανωτέρω δικαιολογητικά έχει λήξει, προσκομίζεται το σχετικό δικαιολογητικό σε ισχύ. Εφόσον στην Ενημερότητα Πτυχίου δεν αναφέρεται ρητά ότι τα στελέχη του πτυχίου του προσφέροντος είναι ασφαλιστικώς ενήμερα στον eΕΦΚΑ (τομέας πρώην ΕΤΑΑ-ΤΜΕΔΕ), ο προσφέρων προσκομίζει, πλέον της ενημερότητας πτυχίου, ασφαλιστική ενημερότητα για τα στελέχη αυτά.

Από την πλήρη έναρξη ισχύος του π.δ. 71/2019 το πιστοποιητικό εγγραφής στο Τμήμα ΙΙ του ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε., αποτελεί επίσημο κατάλογο και απαλλάσσει τις εγγεγραμμένες εργοληπτικές επιχειρήσεις από την υποχρέωση να προσκομίσουν τα σχετικά αποδεικτικά μέσα που προβλέπονται στα άρθρα 47 επόμενα.

23.10 Δικαιολογητικά για την απόδειξη της στήριξης σε ικανότητες άλλων φορέων (δάνειας εμπειρίας) του άρθρου 22.ΣΤ

Στην περίπτωση που οικονομικός φορέας επιθυμεί να στηριχθεί στις ικανότητες άλλων φορέων, αποδεικνύει ότι θα έχει στη διάθεσή του τους αναγκαίους πόρους με την υποβολή σχετικού συμφωνητικού με τους φορείς αυτούς.

Ειδικότερα, προσκομίζεται έγγραφο (συμφωνητικό ή σε περίπτωση νομικού προσώπου απόφαση του αρμόδιου οργάνου διοίκησης αυτού ή σε περίπτωση φυσικού προσώπου υπεύθυνη δήλωση), δυνάμει του οποίου αμφότεροι, διαγωνιζόμενος οικονομικός φορέας και τρίτος φορέας, εγκρίνουν τη μεταξύ τους συνεργασία για την κατά περίπτωση παροχή προς τον διαγωνιζόμενο της χρηματοοικονομικής ή/και τεχνικής ή/και επαγγελματικής ικανότητας του φορέα, ώστε αυτή να είναι στη διάθεση του διαγωνιζόμενου για την εκτέλεση της σύμβασης. Η σχετική αναφορά πρέπει να είναι λεπτομερής και να περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον τους συγκεκριμένους πόρους που θα είναι διαθέσιμοι για την εκτέλεση της σύμβασης και τον τρόπο με τον οποίο αυτοί θα χρησιμοποιηθούν. Ο τρίτος θα δεσμεύεται ρητά ότι θα διαθέσει στον διαγωνιζόμενο τους συγκεκριμένους πόρους κατά τη διάρκεια της σύμβασης και ο διαγωνιζόμενος ότι θα κάνει χρήση αυτών σε περίπτωση που του ανατεθεί η σύμβαση. Σε περίπτωση που ο τρίτος διαθέτει χρηματοοικονομική επάρκεια, θα δηλώνει επίσης ότι καθίσταται από κοινού με τον διαγωνιζόμενο υπεύθυνος για την εκτέλεση της σύμβασης. Σε περίπτωση που ο τρίτος διαθέτει στοιχεία τεχνικής ή επαγγελματικής καταλληλότητας που σχετίζονται με τους τίτλους σπουδών και τα επαγγελματικά προσόντα που ορίζονται στην περίπτωση στ' του Μέρους ΙΙ του Παραρτήματος XII του Προσαρτήματος Α του ν. 4412/2016 ή με τη σχετική επαγγελματική εμπειρία, θα δεσμεύεται ότι θα εκτελέσει τις εργασίες ή υπηρεσίες για τις οποίες απαιτούνται οι συγκεκριμένες ικανότητες, δηλώνοντας το τμήμα της σύμβασης που θα εκτελέσει.

23. 11 Επισημαίνεται ότι γίνονται αποδεκτές:

- οι ένορκες βεβαιώσεις που αναφέρονται στην παρούσα διακήρυξη, εφόσον έχουν συνταχθεί έως τρεις (3) μήνες πριν από την υποβολή τους,
- οι υπεύθυνες δηλώσεις, εφόσον έχουν συνταχθεί μετά την κοινοποίηση της πρόσκλησης για την υποβολή των δικαιολογητικών[139]. Σημειώνεται ότι δεν απαιτείται θεώρηση του γνησίου της υπογραφής τους .

Άρθρο 24 : Περιεχόμενο Φακέλου Προσφοράς

24.1 Η προσφορά των διαγωνιζομένων περιλαμβάνει τους ακόλουθους ηλεκτρονικούς υποφακέλους:
(α) υποφάκελο με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής»
(β) υποφάκελο με την ένδειξη «Τεχνική Προσφορά»
(γ) υποφάκελο με την ένδειξη «Οικονομική Προσφορά»
σύμφωνα με τα κατωτέρω:

24.2 Ο ηλεκτρονικός υποφάκελος «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» πρέπει, επί ποινή αποκλεισμού, να περιέχει τα ακόλουθα υπό (α) και (β) στοιχεία:

α) το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ).

Επίσης, δύναται να περιλαμβάνει και συνοδευτική υπεύθυνη δήλωση, με την οποία ο οικονομικός φορέας μπορεί να διευκρινίζει τις δηλώσεις και πληροφορίες που παρέχει στο ΕΕΕΣ. Η συνοδευτική υπεύθυνη δήλωση υπογράφεται σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο άρθρο 79 Α του ν. 4412/2016.

β) την εγγύηση συμμετοχής, του άρθρου 15 της παρούσας.

24.3 Ο ηλεκτρονικός υποφάκελος "Τεχνική Προσφορά" περιέχει τα τεχνικά στοιχεία της προσφοράς του οικονομικού φορέα, βάσει των οποίων θα αξιολογηθεί η τεχνική προσφορά κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 14 της παρούσας.

24.4 Ο ηλεκτρονικός υποφάκελος «Οικονομική Προσφορά» περιέχει το αρχείο pdf, το οποίο παράγεται από το υποσύστημα, αφού συμπληρωθούν καταλλήλως οι σχετικές φόρμες και υπογράφεται, τουλάχιστον με προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, η οποία υποστηρίζεται από αναγνωρισμένο (εγκεκριμένο) πιστοποιητικό.

24.5 Στην περίπτωση που με την προσφορά υποβάλλονται δημόσια ή/ και ιδιωτικά έγγραφα, αυτά γίνονται αποδεκτά, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 4.2 β της παρούσας.

24.6 Επισημαίνεται, ότι ο οικονομικός φορέας παράγει, κατά περίπτωση, από το Υποσύστημα ΕΣΗΔΗΣ-Δημόσια Έργα τα ηλεκτρονικά αρχεία («εκτυπώσεις») των Δικαιολογητικών Συμμετοχής, Τεχνικής Προσφοράς και της Οικονομικής Προσφοράς σε μορφή αρχείου Portable Document Format (PDF), τα οποία υποβάλλονται και γίνονται αποδεκτά, υπογεγραμμένα, τουλάχιστον, με προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, η οποία υποστηρίζεται από αναγνωρισμένο (εγκεκριμένο) πιστοποιητικό και επισυνάπτονται στους αντίστοιχους ηλεκτρονικούς (υπο)φακέλους της προσφοράς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄

Άρθρο 25: Υπεργολαβία

25.1 Ο προσφέρων οικονομικός φορέας αναφέρει στην προσφορά του το τμήμα της σύμβασης που προτίθεται να αναθέσει υπό μορφή υπεργολαβίας σε τρίτους, καθώς και τους υπεργολάβους που προτείνει. Αν ο ανάδοχος πρότεινε συγκεκριμένους υπεργολάβους κατά την υποβολή της προσφοράς του, υποχρεούται, κατά την υπογραφή της σύμβασης εκτέλεσης, να προσκομίσει την υπεργολαβική σύμβαση. Η Διευθύνουσα Υπηρεσία μπορεί να χορηγήσει προθεσμία στον ανάδοχο, κατ' αίτησή του, για την προσκόμιση της υπεργολαβικής σύμβασης με τον αρχικώς προταθέντα υπεργολάβο ή άλλον, που διαθέτει τα αναγκαία, κατά την κρίση της υπηρεσίας αυτής, προσόντα, εφόσον συντρέχει σοβαρός λόγος [140].

25.2 Η τήρηση των υποχρεώσεων της παρ. 2 του άρθρου 18 του ν. 4412/2016 από υπεργολάβους δεν αίρει την ευθύνη του κυρίου αναδόχου.

25.3 ..... [141]

25.4 Η αναθέτουσα αρχή:

α) ελέγχει, σε κάθε περίπτωση, την επαγγελματική καταλληλότητα του υπεργολάβου, κατά την έννοια του άρθρου 22.Β (άρθρα 58 και 75 παρ. 1 περ. α' και 2 του ν. 4412/2016), να εκτελέσει το προς ανάθεση τμήμα,

β) επαληθεύει, σύμφωνα με τα, κατά περίπτωση, ειδικώς προβλεπόμενα στο άρθρο 23 της παρούσας, (άρθρα 79 έως 81 του ν. 4412/2016) [142], τη μη συνδρομή στο πρόσωπό του:

i) των λόγων αποκλεισμού του άρθρου 22.Α, πλην της παραγράφου 22.Α.5 ως προς τις υποχρεώσεις του ν. 3310/2005, αν το(α) τμήμα(τα) της σύμβασης το (α) οποίο (α) ο κύριος ανάδοχος είχε αναφέρει στην προσφορά του, κατά το άρθρο 58 του ν. 4412/2016 ή κατά την έναρξη εκτέλεσης της σύμβασης ή κατά τη διάρκεια αυτής, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 131 του ν. 4412/2016, ότι προτίθεται να αναθέσει υπό μορφή υπεργολαβίας σε τρίτους, **υπερβαίνει το ποσοστό του τριάντα τοις εκατό (30%)** της συνολικής αξίας της σύμβασης, όπως αυτή έχει τροποποιηθεί, σύμφωνα με το άρθρο 132 του ίδιου νόμου και

ii) των λόγων αποκλεισμού του άρθρου 22.Α.1, 22.Α.2 και 22.Α.9 (άρθρα 73 παρ. 1 και 2 και 74 ν. 4412.2016), αν το (α) τμήμα(τα) της σύμβασης, το (α) οποίο (α) ο κύριος ανάδοχος είχε αναφέρει στην προσφορά του, κατά το άρθρο 58 ή κατά την έναρξη εκτέλεσης της σύμβασης ή κατά τη διάρκεια αυτής, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 131 του ν. 4412/2016, ότι προτίθεται να αναθέσει υπό μορφή υπεργολαβίας σε τρίτους, **δεν υπερβαίνει το ποσοστό του τριάντα τοις εκατό (30%)** της συνολικής αξίας της σύμβασης, όπως αυτή έχει τροποποιηθεί, σύμφωνα με το άρθρο 132 του ίδιου νόμου και

iii) Ειδικά, ως προς τη μη συνδρομή των καταστάσεων ρωσικής εμπλοκής του άρθρου 22.Α.5, ελέγχονται όλοι οι υπεργολάβοι με αυτοτελές ποσοστό υπεργολαβίας μεγαλύτερο από 10% επί της αξίας της σύμβασης. Για τον σκοπό αυτό προσκομίζεται υπεύθυνη δήλωση του νόμιμου εκπροσώπου του υπεργολάβου με το περιεχόμενο που αναφέρεται στην περ. η του άρθρου 23.3 της παρούσας.

γ) απαιτεί υποχρεωτικά από τον οικονομικό φορέα να αντικαταστήσει έναν υπεργολάβο, όταν κατόπιν του ελέγχου και της επαλήθευσης των ως άνω περιπτώσεων (α) και (β.i) ή (β.ii) ή (βiii), αντίστοιχα, διαπιστώνεται ότι δεν πληρούνται οι όροι επαγγελματικής καταλληλότητας του υπεργολάβου ή όταν συντρέχουν στο πρόσωπό του οι, ανά περίπτωση, λόγοι αποκλεισμού του.

Άρθρο 25Α : Εφαρμοστέο Δίκαιο- Επίλυση Διαφορών

Κάθε διαφορά μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών που προκύπτει ή σχετίζεται με την ερμηνεία και/ ή το κύρος και/ή την εφαρμογή και/ή την εκτέλεση της συμβάσης επιλύεται με την άσκηση προσφυγής ή αγωγής στο διοικητικό εφετείο της περιφέρειας, στην οποία έχει υπογραφεί η σύμβαση σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 175 του ν. 4412/2016.

Άρθρο 26 : Διάφορες ρυθμίσεις

26.1 Η έγκριση κατασκευής του δημοπρατούμενου έργου, αποφασίστηκε με την 265/2025 Απόφαση Π.Σ.

26.2 Ο κύριος του έργου μπορεί να εγκαταστήσει για το έργο αυτό τεχνικό σύμβουλο. Ο ανάδοχος του έργου, έχει την υποχρέωση να διευκολύνει τις δραστηριότητες του τεχνικού συμβούλου, που πηγάζουν από τη συμβατική σχέση της Υπηρεσίας με αυτόν.

26.3 Οι προσφέροντες, με την υποβολή της προσφοράς τους, αποδέχονται ανεπιφύλακτα τους όρους της παρούσας διακήρυξης.

26. 4 Η αναθέτουσα αρχή ενημερώνει το φυσικό πρόσωπο που υπογράφει την προσφορά ως προσφέρων ή ως νόμιμος εκπρόσωπος προσφέροντος, ότι η ίδια ή και τρίτοι, κατ' εντολή και για λογαριασμό της, θα επεξεργάζονται προσωπικά δεδομένα που περιέχονται στους φακέλους της προσφοράς και τα αποδεικτικά μέσα τα οποία υποβάλλονται σε αυτήν, στο πλαίσιο του παρόντος διαγωνισμού, για τον σκοπό της αξιολόγησης των προσφορών και της ενημέρωσης έτερων συμμετεχόντων σε αυτόν, λαμβάνοντας κάθε εύλογο μέτρο για τη διασφάλιση του απορρήτου και της προστασίας των δεδομένων από κάθε μορφής αθέμιτη επεξεργασία, σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας περί προστασίας προσωπικών δεδομένων.

26.5 Αν, μετά την τυχόν οριστικοποίηση της έκπτωσης του αναδόχου, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 160 του ν. 4412/2016, η Προϊσταμένη Αρχή αποφασίσει την ολοκλήρωση του έργου, προσκαλεί τον επόμενο κατά σειρά μειοδότη του παρόντος διαγωνισμού και του προτείνει να αναλάβει αυτός το έργο ολοκλήρωσης της έκπτωτης εργολαβίας, με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις και βάσει της προσφοράς που υπέβαλε στον διαγωνισμό. Η σύμβαση εκτέλεσης συνάπτεται, εφόσον εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση της πρότασης περιέλθει στην Προϊσταμένη Αρχή έγγραφη και ανεπιφύλακτη αποδοχή της. Η άπρακτη πάροδος της προθεσμίας θεωρείται ως απόρριψη της πρότασης. Αν ο ανωτέρω μειοδότης δεν δεχθεί την πρόταση σύναψης σύμβασης, η Προϊσταμένη Αρχή προσκαλεί

τον επόμενο κατά σειρά μειοδότη, ακολουθώντας κατά τα λοιπά την ίδια διαδικασία. Εφόσον και αυτός απορρίψει την πρόταση, η Προϊσταμένη Αρχή για την ανάδειξη αναδόχου στο έργο προσφεύγει κατά την κρίση της είτε στην ανοικτή δημοπρασία είτε στη διαδικασία με διαπραγμάτευση, κατά τις οικείες διατάξεις του ν. 4412/2016.

Η διαδικασία της παρούσας δεν εφαρμόζεται μόνο στην περίπτωση που η Προϊσταμένη Αρχή κρίνει, ότι οι παραπάνω προσφορές δεν είναι ικανοποιητικές για τον κύριο του έργου ή έχουν επέλθει λόγω εφαρμογής νέων κανονισμών αλλαγές στον τρόπο κατασκευής του έργου, ενώ μπορεί να εφαρμόζεται αναλογικά και σε περίπτωση ολοκλήρωσης του έργου, ύστερα από αυτοδίκαιη διάλυση της σύμβασης κατόπιν πτώχευσης του αναδόχου ή διάλυση με υπαιτιότητα του κυρίου του έργου κατά τις κείμενες διατάξεις.

26.6 ……[143]

Αθήνα, Σεπτέμβριος 2026

Η ΑΝ. ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ Δ/ΝΣΗΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

ΜΠΙΤΖΙΛΕΚΗ ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ
Αγρονόμος Τοπογράφος Μηχανικός
Ακριβές αντίγραφο

ΕΓΚΡΙΘΗΚΕ
Με την υπ' αριθμ. 1805/2026 απόφαση Π.Ε.

[1] Βλ. άρθρο 11 ΚΥΑ ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα.

[2] Συμπληρώνεται η έκτη ημέρα πριν από τη λήξη της προθεσμίας του άρθρου 18 της παρούσας. Σε περίπτωση επισπευσμένης διαδικασίας της παρ. 3 του άρθρου 27 του ν. 4412/2016, συμπληρώνεται, αντί της έκτης, η τέταρτη ημέρα (άρθρο 67/297 παρ. 2 ν. 4412/2016).

[3] Βλ. έγγραφο ΕΑΑΔΗΣΥ με α.π. 4121/30-07-2020 «Διευκρινίσεις ως προς την τήρηση των διατυπώσεων δημοσιότητας στη διαγωνιστική διαδικασία σε περίπτωση τροποποίησης όρων της διακήρυξης» (ΑΔΑ: ΩΡΗ9ΟΞΤΒ-2ΧΖ)

[4] Βλ. άρθρο 18 παρ. 2 του ν. 4412/2016.

[5] Βλ. άρθρο 12 παρ. 1.2 της ΚΥΑ ΕΣΗΔΗΣ- Δημόσια Έργα.

[6] Βλ. άρθρο 96 παρ. 7 του ν. 4412/2016.

[7] Βλ. άρθρο 12 παρ. 2 της ΚΥΑ ΕΣΗΔΗΣ- Δημόσια Έργα.

[8] Βλ. άρθρο 12 παρ.2.της ΚΥΑ ΕΣΗΔΗΣ- Δημόσια Έργα.

[9] Βλ. άρθρο 103 παρ. 1 εδ. α του ν. 4412/2016.

[10] Βλ. άρθρο 103 παρ. 1 του ν. 4412/2016.

[11] Βλ. σχετικά με την ηλεκτρονική υπεύθυνη δήλωση το άρθρο εικοστό έβδομο της από 20.3.2020 Π.Ν.Π., (Α 68) - που κυρώθηκε με το άρθρο 1 του ν. 4683/2020 (Α΄83)-κατά τις παραγράφους 1 και 2 του οποίου:" *Η υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 του ν. 1599/1986 (Α` 75) μπορεί να συντάσσεται στην Ενιαία Ψηφιακή Πύλη της Δημόσιας Διοίκησης του άρθρου 52 του ν. 4635/2019, μέσω της ηλεκτρονικής εφαρμογής «e-Dilosi». Η ηλεκτρονική υπεύθυνη δήλωση υποβάλλεται και γίνεται αποδεκτή σύμφωνα με τα οριζόμενα στο εικοστό τέταρτο άρθρο της παρούσας. 2. Η αυθεντικοποίηση που πραγματοποιείται για τη χρήση της ηλεκτρονικής εφαρμογής της παρ. 1 του παρόντος έχει την ίδια ισχύ με τη βεβαίωση γνήσιου υπογραφής του άρθρου 11 του ν. 2690/1999 (Α` 45). Η ημερομηνία που αναγράφεται στην προηγμένη ή εγκεκριμένη ηλεκτρονική σφραγίδα του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης αντιστοιχεί στην ημερομηνία έκδοσης της ηλεκτρονικής υπεύθυνης δήλωσης. Εφόσον τηρούνται οι όροι του προηγούμενου εδαφίου, η ηλεκτρονική υπεύθυνη δήλωση, τόσο ως ηλεκτρονικό όσο και ως έντυπο έγγραφο, συνιστά έγγραφο βέβαιης χρονολογίας".*

[12] Βλ. σχετικά, τις παραγράφους 1 και 3 του άρθρου 11 του ν. 2690/1999, όπως ισχύει: *«1. […]Στις περιπτώσεις που ο νόμος απαιτεί βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής του ενδιαφερομένου, αρκεί η εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή η εγκεκριμένη ηλεκτρονική σφραγίδα του ενδιαφερομένου, εφόσον το έγγραφο διακινείται ηλεκτρονικά» […] 3. Τα ηλεκτρονικά έγγραφα υποβάλλονται και γίνονται υποχρεωτικά αποδεκτά, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 13 έως 15 του ν. 4727/2020 (Α` 184).*

[13] Για τους φορείς του Βιβλίου ΙΙ της παρ. 2 του άρθρου 259 του ν.4412/2016.

[14] Ομοίως προβλέπεται και στην περίπτωση υποβολής προσφορών, σύμφωνα με το άρθρο 92 παρ. 8 του ν.4412/201

[15] Βλ. άρθρο 14 παρ. 1.2 της ΚΥΑ ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα.

[16] Βλ. άρθρο 103 παρ. 2 του ν. 4412/2016.

[17] Βλ. άρθρο 103 παρ. 3 του ν. 4412/2016.

[18] Με την επιφύλαξη των παρ. 7 και 8 του άρθρου 73 του ν. 4412/2016 (λήψη επανορθωτικών μέτρων).

[19] Βλ. άρθρο 104 παρ. 2 και 3 του ν. 4412/2016.

[20] Βλ. άρθρο 103 παρ. 6 του ν. 4412/2016.

[21] Βλ. άρθρο 103 παρ. 6 του ν. 4412/2016.

[22] Βλ. άρθρο 105 παρ. 1 του ν. 4412/2016.

[23] Βλ. άρθρο 105 παρ. 2 του ν. 4412/2016.

[24] Βλ. άρθρο 105 παρ. 3 του ν. 4412/2016.

[25] Η φράση «*έχει ολοκληρωθεί επιτυχώς ο προσυμβατικός έλεγχος από το Ελεγκτικό Συνέδριο, σύμφωνα με τα άρθρα 324 έως 327 του ν. 4700/2020 (Α` 127)»* προστίθεται στη διακήρυξη μόνο στις περιπτώσεις εκείνες, στις οποίες προβλέπεται υποχρέωση προσυμβατικού ελέγχου.

[26] Βλ. άρθρο 105 παρ. 4 του ν. 4412/2016.

[27] Βλ. άρθρο 105 παρ. 5 του ν. 4412/2016.

[28] Βλ. άρθρο 105 παρ. 5 του ν. 4412/2016.

[29] Βλ. άρθρο 105 παρ. 7 του ν. 4412/2016.

[30] Βλ. άρθρο 105 παρ. 8 του ν. 4412/2016.

[31] Βλ. άρθρο 360 παρ. 1 του ν. 4412/2016 και 3 παρ. 1του π.δ. 39/2017.

[32] Βλ. άρθρο 361 του ν. 4412/2016, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 23 του ν. 5218/2025 και 4 του π.δ. 39/2017.

[33] Βλ. άρθρο 15 της ΚΥΑ ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα.

[34] Το κείμενο της προδικαστικής προσφυγής πρέπει να είναι ευανάγνωστο και να αποφεύγονται ενέργειες που περιορίζουν την αναγνωσιμότητά του, όπως η χρήση ασυνήθους μικρής γραμματοσειράς, καθώς και η ελαχιστοποίηση των διάστιχων και περιθωρίων.

[35] Βλ. άρθρο 363 του ν. 4412/2016, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 135 του ν. 4782/2021 και το άρθρο 25 του ν. 5218/2025 και την Απόφαση του Συμβουλίου Επικρατείας με αρ. 289/2024 (7μ).

[36] Βλ. άρθρο 364 παρ. 2 του ν. 4412/2016.

[37] Βλ. παρ. 1 του άρθρου 365 του ν. 4412/2016.

[38] Βλ. άρθρα 360 παρ. 2 του ν. 4412/2016 και 3 παρ. 2 του π.δ. 39/2017, καθώς και άρθρο 367 παρ. 4 του ν. 4412/2016.

[39] Βλ. άρθρο 372 παρ. 3 του ν. 4412/2016, σύμφωνα με το οποίο: *«Αρμόδιο για την εκδίκαση των υποθέσεων του παρόντος είναι το Διοικητικό Εφετείο της έδρας της αναθέτουσας αρχής. Κατ` εξαίρεση, διαφορές οι οποίες προκύπτουν από την ανάθεση δημόσιων συμβάσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των Οδηγιών 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ, με εκτιμώμενη αξία μεγαλύτερη των δεκαπέντε εκατομμυρίων (15.000.000) ευρώ, εκδικάζονται από το Συμβούλιο της Επικρατείας».* Κατά συνέπεια, με βάση την εκτιμώμενη αξία εκάστης σύμβασης, η α.α. συμπληρώνει στο παρόν άρθρο της διακήρυξης, το αρμόδιο, ανά περίπτωση, Δικαστήριο, ήτοι το Διοικητικό Εφετείο ή το Συμβούλιο της Επικρατείας αναλόγως.

[40] Βλ. άρθρο 372 παρ. 1 και 2 του ν. 4412/2016.

[41] Βλ. άρθρο 372 παρ. 4 του ν. 4412/2016, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 30 του ν. 5218/2025.

[42] Βλ. άρθρο 372 παρ. 6 του ν. 4412/2016.

[43] Βλ. άρθρο 53 παρ. 3 του ν. 4412/2016.

[44] Βλ. άρθρο 80 παρ. 10 του ν. 4412/2016.

[45] Με την επιφύλαξη της επόμενης υποσημείωσης.

[46] Οι αναθέτουσες αρχές μπορεί να επιτρέπουν την υποβολή εναλλακτικών προσφορών και στην περίπτωση αυτή προσαρμόζεται αντιστοίχως το 13.4. (Βλ άρθρο 57 του ν. 4412/2016).

[47] Βλ. παρ. 12 άρθρου 72 του ν. 4412/2016. Επισημαίνεται, ότι η κατάπτωση των εγγυήσεων δεν επιβαρύνεται με ψηφιακό τέλος συναλλαγής. Για τον λόγο αυτό, δεν απαιτείται, πλέον, η αναγραφή του όρου της υποπερ. ββ) της παρ. 12 του άρθρου 72 *«…ββ) ότι σε περίπτωση κατάπτωσης αυτής, το ποσό της κατάπτωσης υπόκειται σε τέλος χαρτοσήμου»* Βλ. σχετικά διατάξεις ν.5177/2025 (Α' 21), με τις οποίες κωδικοποιήθηκαν οι διατάξεις των άρθρων 2 έως 32 του ν. 5135/2024, καθώς και την με αριθμ. πρωτ. Ε.2094/6-11-2025 (ΑΔΑ: 91ΗΛ46ΜΠ3Ζ-ΥΧΥ) εγκύκλιο της ΑΑΔΕ, με θέμα *«Παροχή διευκρινίσεων αναφορικά με την εφαρμογή του ψηφιακού τέλους συναλλαγής, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 5177/2025 (Α΄21).*

[48] Βλ. άρθρο 88 παρ. 1 του ν. 4412/2016.

[49] Βλ. άρθρο 72 παρ. 3 του ν. 4412/2016.

[50] Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών μπορεί να καθορίζεται όριο ποσοστού έκπτωσης, πάνω από το οποίο ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να προσκομίζει, επιπλέον της εγγύησης καλής εκτέλεσης, πρόσθετη εγγύηση, κλιμακωτά αυξανόμενη βάσει του ποσοστού έκπτωσης. Βλ. άρθρο 72 παρ. 4 τελευταίο εδάφιο ν. 4412/2016.

[51] Βλ. άρθρο 72 παρ. 17 του ν. 4412/2016.

[52] Βλ. άρθρο 160 παρ. 9 περ. β του ν. 4412/2016.

[53] Βλ. άρθρο 72 παρ. 14 περ. β του ν. 4412/2016.

[54] Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να ζητούν από τους προσφέροντες να παράσχουν «Εγγύηση καλής λειτουργίας» για την αποκατάσταση των ελαττωμάτων που ανακύπτουν ή των ζημιών που προκαλούνται από δυσλειτουργία των έργων κατά την περίοδο εγγύησης καλής λειτουργίας, εφόσον προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης. Το ύψος της εγγύησης καλής λειτουργίας καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης και δεν μπορεί να υπερβαίνει το πέντε τοις εκατό (5%) της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης. Η επιστροφή της ανωτέρω εγγύησης λαμβάνει χώρα μετά την ολοκλήρωση της περιόδου εγγύησης καλής λειτουργίας. Οι εγγυητικές επιστολές καλής λειτουργίας περιλαμβάνουν κατ' ελάχιστον τα αναφερόμενα στην παράγραφο 15.2 της παρούσας και επιπροσθέτως τον αριθμό και τον τίτλο της σχετικής σύμβασης. Βλ. άρθρο 72 παρ. 10 του ν.

4412/2016.

[55] Βλ. άρθρο 72 παρ. 14 περ. α του ν. 4412/2016.

[56] Τα γραμμάτια σύστασης χρηματικής παρακαταθήκης του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων, για την παροχή εγγυήσεων συμμετοχής και καλής εκτέλεσης (εγγυοδοτική παρακαταθήκη) συστήνονται σύμφωνα με την ειδική νομοθεσία που διέπει αυτό και ειδικότερα βάσει του άρθρου 4 του π.δ. της 30 Δεκεμβρίου 1926/3 Ιανουαρίου 1927 ("Περί συστάσεως και αποδόσεως παρακαταθηκών και καταθέσεων παρά τω Ταμείω Παρακαταθηκών και Δανείων"). Βλ. το με αρ. πρωτ. 2756/23-5-2017 έγγραφο της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. (ΑΔΑ: 7ΝΣΡΟΞΤΒ-975).

[57] Βλ. άρθρο 72 παρ. 13 του ν.4412/2016, καθώς και τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 4.1.ζ. της παρούσας, ως προς τις εγγυήσεις συμμετοχής.

[58] Η προθεσμία παραλαβής των προσφορών καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 27 του ν. 4412/2016.

[59] Ορίζεται ο χρόνος από την Αναθέτουσα Αρχή κατ΄ εκτίμηση των ιδιαιτεροτήτων της διαδικασίας. Για τον καθορισμό του χρόνου ισχύος της προσφοράς, πρβλ. άρθρο 97 παρ. 3 του ν. 4412/2016 σύμφωνα με τις διατάξεις του οποίου: *«Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργων…., οι προσφορές ισχύουν και δεσμεύουν τους οικονομικούς φορείς για χρονικό διάστημα που ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης και ανέρχεται κατ' ελάχιστον σε δέκα (10) μήνες, μέσα στο οποίο πρέπει να συναφθεί η σύμβαση. Ειδικότερα, στους διαγωνισμούς που υπόκεινται στον προσυμβατικό έλεγχο νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ο ως άνω χρόνος ισχύος των προσφορών προσαυξάνεται κατά τρεις (3) επιπλέον μήνες αντίστοιχα».*

[60] Βλ. άρθρο 97 παρ. 1 του ν. 4412/2016.

[61] Βλ. άρθρο 97 παρ. 5 του ν. 4412/2016.

[62] Βλ. άρθρο 65 παρ. 1 του ν. 4412/2016: Η προκήρυξη περιλαμβάνει τις πληροφορίες που προβλέπονται στο Παράρτημα V του Προσαρτήματος Α΄ υπό τη μορφή τυποποιημένου εντύπου (έντυπο 2 Παραρτήματος ΙΙ : Προκήρυξη Σύμβασης του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2015/1986 της Επιτροπής (L296/1).

[63] Βλ. άρθρα 63 και 65 του ν. 4412/2016.

[64] Βλ. άρθρο 66 του ν. 4412/2016. Η παρούσα διακήρυξη και οι προκηρύξεις δεν δημοσιεύονται σε εθνικό επίπεδο, πριν από την ημερομηνία δημοσίευσης στην Επίσημη Εφημερίδα της Ε.Ε. Ωστόσο, η δημοσίευση μπορεί να πραγματοποιείται σε κάθε περίπτωση σε εθνικό επίπεδο, όταν οι α.α. δεν έχουν ενημερωθεί σχετικά με τη δημοσίευση εντός 48 ωρών από τη βεβαίωση παραλαβής της προκήρυξης/ γνωστοποίησης.

[65] Η υποχρέωση δημοσίευσης σε περιφερειακές και τοπικές εφημερίδες του ν.3548/2007, συνεχίζει να υφίσταται. Βλ. άρθρα 31 και 34 του ν.5218/2025.

[66] Βλ. άρθρο 4 παρ. 4 του ν. 3548/2007.

[67] Πρβλ. Άρθρο 25 του ν. 4412/2016. Επισημαίνεται ότι οι αναθέτουσες αρχές δεν μπορούν να καλούν συγκεκριμένες τάξεις/ πτυχία του ΜΕΕΠ ή του ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε.

[68] Κατ' αντιστοιχία με τα ουσιώδη χαρακτηριστικά του έργου σύμφωνα με το άρθρο 11 της παρούσας (αναφέρεται η κατηγορία ή οι κατηγορίες στις οποίες εμπίπτει το έργο σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 45 του π.δ/τος 71/2019).

[69] Για την κατανόηση πρακτικών διαδικασιών, ιδίως κατά την εξέταση της συμμετοχής τρίτων χωρών σε διαγωνισμούς, βλ. τις «Κατευθυντήριες γραμμές για τη συμμετοχή τρίτων χωρών στην αγορά δημοσίων συμβάσεων της ΕΕ», Βρυξέλλες, 24.7.2019 C(2019) 5494 final.

[70] Σύμφωνα με το ισχύον κείμενο της ΣΔΣ https://wto.org/english/tratop_e/gproc_e/gp_gpa_e.htm

[71] Σχετικά με τη συμμετοχή οικονομικών φορέων τρίτων χωρών, που δεν εμπίπτουν στις περιπτώσεις γ, δ της παραγράφου, Βλ. το σχετικό έγγραφο της Αρχής με α.π.. 5116/03-06-2025 (ΑΔΑ: 6ΥΞΟΟΞΤΒ-Θ92) και τις αποφάσεις του ΔΕΕ στις υποθέσεις C 652/22 « Kolin Inşaat Turizm Sanayi ve Ticaret » και C 266/22 « CRRC Qingdao Sifang and Others ».

[72] Για τον έλεγχο των χωρών που έχουν συνάψει συμφωνίες με την Ένωση δες την ιστοσελίδα της Επιτροπής https://ec.europa.eu/growth/single-market/public-procurement/international_en.

[73] Βλ. περ. ε παρ. 1 του άρθρου 91 του ν. 4412/2016.

[74] Βλ. άρθρο 73 παρ. 1 εδ. α του ν. 4412/2016, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 107 περ. 6 του ν. 4497/2017. Επισημαίνεται, ότι η αναφορά στο ΕΕΕΣ σε "τελεσίδικη καταδικαστική απόφαση" νοείται, δεδομένης της ως άνω νομοθετικής μεταβολής, ως "αμετάκλητη καταδικαστική απόφαση", η δε σχετική δήλωση του οικονομικού φορέα στο Μέρος ΙΙΙ.Α. του ΕΕΕΣ αφορά μόνο σε

αμετάκλητες καταδικαστικές αποφάσεις.

[75] Βλ. άρθρο 73 παρ. 1 του ν. 4412/2016.

[76] Βλ. άρθρο 73 παρ. 2Α τελευταίο εδάφιο του ν. 4412/2016. Σχετική δήλωση του προσφέροντος οικονομικού φορέα περιλαμβάνεται στο ΕΕΕΣ.

[77] Οι λόγοι της παραγράφου 22.Α.4. αποτελούν δυνητικούς λόγους αποκλεισμού σύμφωνα με το άρθρο 73 παρ. 4 του ν. 4412/2016. Κατά συνέπεια, η αναθέτουσα αρχή δύναται να επιλέξει έναν, περισσότερους, όλους ή ενδεχομένως και κανέναν από τους λόγους αποκλεισμού, συνεκτιμώντας τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της υπό ανάθεση σύμβασης (εκτιμώμενη αξία αυτής, ειδικές περιστάσεις κ.λπ.), με σχετική πρόβλεψη στο παρόν σημείο της διακήρυξης.

[78] Σχετική δήλωση του προσφέροντος οικονομικού φορέα περιλαμβάνεται στο ΕΕΕΣ.

[79] Βλ. σχετικά την υπ΄ αριθμ. 49/2025 απόφαση του ΣτΕ (Δ΄Τμ. 7μ) επί προδικαστικού ερωτήματος, στη σκέψη 17 της οποίας αναφέρονται τα ακόλουθα: *«… στο πεδίο εφαρμογής του λόγου αποκλεισμού του άρθρου 73 παρ. 4 περ. ζ του ν. 4412/2016 και της αντίστοιχης διάταξης του άρθρου 10 παρ. 10.3.7 της Διακήρυξης λόγω ανακριβούς δήλωσης του διαγωνιζομένου (είτε δια της υποβολής ψευδούς δήλωσης είτε δια της απόκρυψης πληροφοριών) σχετικά με τη (μη) συνδρομή λόγου αποκλεισμού ή τη (μη) πλήρωση κριτηρίου επιλογής, εμπίπτουν ανακριβείς δηλώσεις υποβαλλόμενες στο πλαίσιο της διαγωνιστικής διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης, την οποία οι δηλώσεις αυτές αφορούν. Αντιθέτως, η μη δήλωση εκ μέρους του διαγωνιζομένου στο πλαίσιο του τρέχοντος διαγωνισμού ότι αυτός αποκλείστηκε από προηγούμενο διαγωνισμό λόγω ανακριβούς δήλωσης υποβληθείσας στον διαγωνισμό εκείνο δεν συνιστά, αυτή και μόνη, λόγο αποκλεισμού κατά το άρθρο 73 παρ. 4 περ. ζ του ν. 4412/2016 από τον τρέχοντα διαγωνισμό. Η μη δήλωση, όμως, κατά τον τρέχοντα διαγωνισμό των πραγματικών περιστατικών, στα οποία αναφερόταν η υποβληθείσα στον προηγούμενο διαγωνισμό ανακριβής δήλωση, συνιστά τον ως άνω λόγο αποκλεισμού στον τρέχοντα διαγωνισμό, αν τα πραγματικά αυτά περιστατικά αφορούν τη συνδρομή λόγου αποκλεισμού ή τη μη πλήρωση κριτηρίου επιλογής και στον τελευταίο διαγωνισμό.»*

[80] Σημειώνεται, ότι ο ανωτέρω εθνικός λόγος αποκλεισμού συμπληρώνεται στο Μέρος ΙΙΙ Δ του ΕΕΕΣ (Άλλοι Λόγοι Αποκλεισμού που ενδέχεται να προβλέπονται από την εθνική νομοθεσία του κράτους μέλους της α.α ή του α.φ).

[81] Βλ. παρ. 3 άρθρου 8 του ν. 3310/2005, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 239 του ν. 4782/2021.

[82] Βλ. και σχετικά έγγραφα της Αρχής με α.π. 4815/16-09-2022 (ΑΔΑ: 6ΝΟ1ΟΞΤΒ-8Χ8) και 3697/06-07-2022 (ΑΔΑ: 69Η3ΟΞΤΒ-ΠΚΣ)].

[83] https://wto.org/english/tratop_e/gproc_e/gp_gpa_e.htm

Βλ. άρθρο 5 παρ. ια του Κανονισμού Κυρώσεων (ΕΕ) 833/2014.

[84] Βλ. άρθρο 73 παρ. 6 του ν. 4412/2016.

[85] Βλ. άρθρο 73 παρ. 10 του ν. 4412/2016. Επίσης, βλ. υπ' αριθμ. πρωτ. 6271/30-11-2018 έγγραφο της Αρχής (ΑΔΑ Ψ3Κ8ΟΞΤΒ-09Β) σχετικά με την απόφαση ΔΕΕ της 24 Οκτωβρίου 2018 στην υπόθεση C-124/2017 Vossloh, ιδίως σκέψεις 38-41, ΣτΕ ΕΑ 40/2019.

[86] Υπενθυμίζεται, ότι αναφορά στην παράγραφο 22.Α.4 θα γίνει μόνο στην περίπτωση που η αναθέτουσα αρχή επιλέξει κάποιον από τους δυνητικούς λόγους αποκλεισμού.

[87] Σχετικά με την προσκόμιση αποδείξεων για τα επανορθωτικά μέτρα βλ. την απόφαση της 14ης Ιανουαρίου 2021 του ΔΕΕ στην υπόθεση C-387/19.

[88] Βλ άρθρο 73 παρ. 7 του ν. 4412/2016.

[89] Βλ. απόφαση υπ' αριθμ. 49341 -19/05/2020 (ΦΕΚ 385 τεύχος ΥΟΔΔ, 25-05-2020), η οποία εξακολουθεί να ισχύει έως την έκδοση της απόφασης της παρ. 9 του άρθρου 73 του ν. 4412/2016.

[90] Βλ. και α) υπ' αριθμ. 78453/09-10-2025 έγγραφο της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου, με θέμα *«Οδηγίες προς τις αναθέτουσες αρχές αναφορικά με τη διαδικασία εξέτασης και αξιολόγησης των επανορθωτικών μέτρων των οικονομικών φορέων που συμμετέχουν σε διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών, σε συνέχεια του ν. 5218/2025 (Α' 125)».* β) υπ'αριθμ. πρωτ. 37122-21-04-2023 έγγραφο της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου, με θέμα *«Οδηγίες προς τις αναθέτουσες αρχές, αναφορικά με την υποβολή αιτημάτων για παροχή σύμφωνης γνώμης από την Επιτροπή της παρ. 9 του άρθρου 73 του ν.4412/2016 (περί επάρκειας ή μη μέτρων αυτοκάθαρσης»).*

[91] Επισημαίνεται, ότι όλα τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής, πλην της καταλληλότητας για την άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας (άρ. 75 παρ. 2 σε συνδυασμό με το άρ. 76 του ν. 4412/2016), είναι προαιρετικά για την αναθέτουσα αρχή και πρέπει να σχετίζονται και να είναι ανάλογα με το

αντικείμενο της σύμβασης (άρθρο 75 παρ. 1 του ν. 4412/2016). Σε κάθε περίπτωση, πρέπει να διαμορφώνονται κατά τρόπο, ώστε να μην περιορίζεται δυσανάλογα η συμμετοχή των ενδιαφερόμενων οικονομικών φορέων στους διαγωνισμούς. Κατά το στάδιο του προσδιορισμού των κριτηρίων καταλληλότητας των υποψηφίων, είναι αναγκαίο να τηρούνται από τις αναθέτουσες αρχές, οι θεμελιώδεις ενωσιακές αρχές, ιδίως η αρχή της ίσης μεταχείρισης των συμμετεχόντων, της αποφυγής των διακρίσεων, της διαφάνειας και της ανάπτυξης του ελεύθερου ανταγωνισμού. Τα κριτήρια επιλογής του άρθρου 22.Β–22.Ε εξετάζονται κατά τη διαδικασία ελέγχου της καταλληλότητας του προσφέροντος να εκτελέσει τη σύμβαση (κριτήρια "on/off").

[92] Επισημαίνεται, ότι οι αναθέτουσες αρχές δεν μπορούν να καλούν συγκεκριμένες τάξεις/ πτυχία του Μ.Ε.ΕΠ ή, από την έναρξη ισχύος του π.δ. 71/2019, του ΜΗ.Ε.Ε.ΔΕ. Βλ. άρθρο 76 παρ. 4 του ν. 4412/2016.

[93] Προαιρετική επιλογή. Η παρ. 22.Ε τίθεται κατά διακριτική ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής και συμπληρώνεται εφόσον προβλέπεται σύμφωνα με το άρθρο 82 του ν. 4412/2016. Επισημαίνεται ότι όλες οι απαιτήσεις πρέπει να σχετίζονται και να είναι ανάλογες με το αντικείμενο της σύμβασης (άρθρο 75 παρ. 1 ν. 4412/2016).

[94] Άρθρο 78 του ν. 4412/2016. Βλ. συναφώς για τα ζητήματα στήριξης στην ικανότητα τρίτων ΣτΕ (Δ΄ Τμ.) 1147/2024, σκ. 28, 29, 31 και 32 και την σε αυτές παρατιθέμενη νομολογία και ιδίως ΔΕΕ C-403/21, σκ. 73 και 74. Βλ. συναφώς και Ελ. Συν. (Β΄ Ελ. Ολ.) 375/2024, σκ. 21-30.

[95] Το εδάφιο αυτό προστίθεται κατά την κρίση της αναθέτουσας αρχής σύμφωνα με το άρθρο 78 παρ. 1 του ν. 4412/2016, άλλως διαγράφεται.

[96] Προαιρετική επιλογή συμπλήρωσης του εδαφίου. Σύμφωνα με το άρθρο 78 παρ. 2 του ν. 4412/2016, στην περίπτωση συμβάσεων έργων οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν την εκτέλεση ορισμένων κρίσιμων καθηκόντων απευθείας από τον ίδιο τον προσφέροντα.

[97] Βλ. Απόφαση ΣτΕ 1147/2024 (Δ΄ Τμ.).

[98] Ως προς τον τρόπο υποβολής των αποδεικτικών μέσων του παρόντος άρθρου, τα οποία έχουν συνταχθεί/ παραχθεί από τους ίδιους τους οικονομικούς φορείς, βλ. άρθρο 8 παρ. 3 της με. αρ. 117384/26-10-2017 Κ.Υ.Α.

[99] Βλ. άρθρο 79Α παρ. 4 του ν. 4412/2016.

[100] Επισημαίνεται, ότι η ανωτέρω δυνατότητα εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια του οικονομικού φορέα. Εξακολουθεί να υφίσταται η δυνατότητα να υπογράφεται το ΕΕΕΣ από το σύνολο των φυσικών προσώπων που αναφέρονται στα τελευταία δύο εδάφια του άρθρου 73 παρ. 1 του ν. 4412/2016.

[101] Βλ. άρθρο 79Α του ν. 4412/2016.

[102] Βλ. Δ.Ε.Ε. απόφαση της 19.6.2019, Meca, C-41/18, EU:C:2019:507, σκ. 28.

[103] Βλ. ενδεικτικά ΣτΕ 754/2020, 753/2020 (Δ΄ Τμ.).

[104] Βλ. άρθρο 79 παρ. 8, σε συνδυασμό με άρθρο 73 παρ 2Α του ν. 4412/2016.

[105] Βλ. Άρθρο 5 της Υ.Α. υπ'αριθμ. 102080/24-10-2022 «Ρύθμιση θεμάτων σχετικά με την εξέταση επανορθωτικών μέτρων από την Επιτροπή της παρ. 9 του άρθρου 73 του ν. 4412/2016», ΦΕΚ 5623 Β/02-11-2022

[106] Το ΕΕΕΣ περιλαμβάνει τα ακόλουθα Μέρη: Μέρος Ι Πληροφορίες σχετικά με τη διαδικασία σύναψης σύμβασης και την αναθέτουσα αρχή, Μέρος ΙΙ Πληροφορίες σχετικά με τον οικονομικό φορέα, Μέρος ΙΙΙ Κριτήρια αποκλεισμού, Μέρος IV Κριτήρια Επιλογής, Μέρος VI Τελικές δηλώσεις.

[107] Οι αναθέτουσες αρχές συντάσσουν και διαχειρίζονται το ΕΕΕΣ ηλεκτρονικά (eΕΕΕΣ) με τη χρήση της ηλεκτρονικής υπηρεσίας Promitheus ESPDint προσβάσιμη μέσω της Διαδικτυακής Πύλης Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων «Προμηθεύς» του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ (www.promitheus.gov.gr ή www.eprocurement.gov.gr) ή απευθείας στο URL https://espd.eprocurement.gov.gr/, που προσφέρει τη δυνατότητα ηλεκτρονικής σύνταξης και διαχείρισης του Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης (ΕΕΕΣ). Βλ. και το Διορθωτικό (Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης L 17/65 της 23ης Ιανουαρίου 2018) στον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2016/7 για την καθιέρωση του τυποποιημένου εντύπου για το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Προμήθειας, με το οποίο επιλύθηκαν τα σχετικά ζητήματα ορολογίας που υπήρχαν στο αρχικό επίσημο ελληνικό κείμενο του Εκτελεστικού Κανονισμού, Μπορείτε να δείτε το σχετικό Διορθωτικό στην ακόλουθη διαδρομή https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016R0007R(01)&from=EL

[108] Βλ. άρθρο 104 σε συνδυασμό με τις παρ. 4 και 5 του άρθρου 105 του ν. 4412/2016.

[109] Βλ. παρ. 12Α του άρθρου 80 του ν. 4412/2016.

[110] Εφιστάται η προσοχή των αναθετουσών αρχών στο ότι πρέπει να ζητείται η προσκόμιση δικαιολογητικών προς απόδειξη μόνο των λόγων αποκλεισμού και των κριτηρίων επιλογής που έχουν τεθεί στην παρούσα διακήρυξη. Επισημαίνεται, περαιτέρω, ότι η αναθέτουσα αρχή δύναται, κατά το άρ. 79 παρ. 5 του ν. 4412/2016, να ζητά από προσφέροντες, σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, να υποβάλλουν όλα ή ορισμένα δικαιολογητικά, όταν αυτό απαιτείται για την ορθή διεξαγωγή της διαδικασίας.

[111] Βλ. παράγραφο 12 άρθρου 80 του ν.4412/2016.

[112] Βλ. σχετικά τα υπ' αριθμ. πρωτ. α) 5868/07-06-2024 έγγραφο της ΕΑΔΗΣΥ (ΑΔΑ: ΡΝΑ1ΟΞΤΒ-ΗΩ0), με θέμα *«Αποκλεισμός νομικών προσώπων και οντοτήτων από τις δημόσιες συμβάσεις και τις συμβάσεις παραχώρησης»*, β) 8822/30.09.2025 έγγραφο της ΕΑΔΗΣΥ (ΑΔΑ: 97Β2ΟΞΤΒ-ΝΓ9) με θέμα «*Υποχρέωση ελέγχου ποινικής ευθύνης νομικών προσώπων για αδικήματα δωροδοκίας. Έκδοση επικαιροποιημένου υποδείγματος αποδεικτικών μέσων για συμβάσεις προμηθειών- υπηρεσιών».*

[113] Σύμφωνα με το άρθρο 73 παρ. 2 τελευταίο εδάφιο του ν. 4412/2016 : "Αν ο οικονομικός φορέας είναι Έλληνας πολίτης ή έχει την εγκατάστασή του στην Ελλάδα, οι υποχρεώσεις του που αφορούν τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης καλύπτουν τόσο την κύρια όσο και την επικουρική ασφάλιση."

[114] Βλ. παράγραφο 12 άρθρου 80 του ν.4412/2016.

[115] Οι υπεύθυνες δηλώσεις του παρόντος τεύχους υπογράφονται και γίνονται αποδεκτές σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 4.2. β) της παρούσας

[116] Εφόσον η αναθέτουσα αρχή την επιλέξει ως λόγο αποκλεισμού.

[117] Βλ. παράγραφο 12 άρθρου 80 του ν.4412/2016.

[118] Βλ. το με α.π. 2440/22-04-2021έγγραφο της Αρχής « Ενιαίο Πιστοποιητικό Δικαστικής Φερεγγυότητας» (ΑΔΑ: 9ΒΚΩΟΞΤΒ-7Δ6).

[119] Η πλατφόρμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής eCertis για την αναζήτηση ισοδύναμων πιστοποιητικών άλλων κρατών-μελών της Ε.Ε είναι διαθέσιμη, χωρίς κόστος, στη διαδρομή. https://ec.europa.eu/tools/ecertis/search. Επισημαίνεται, ότι η ΕΑΑΔΗΣΥ είναι ο αρμόδιος εθνικός φορέας για την καταχώριση και τήρηση των στοιχείων του eCertis για την Ελλάδα. Βλ. το με α.π. 2282/25-4-2018 σχετικό έγγραφο της Αρχής στον ακόλουθο σύνδεσμο http://www.eaadhsy.gr/index.php/category-articles-gia-tous-foreis/341-ecertis-epigrammiko-apo8ethrio-pistopoihtikwn-twn-dhmosiwn-symvasewn.

[120] Εφόσον η αναθέτουσα αρχή τις επιλέξει, όλες ή κάποια/ες εξ αυτών, ως λόγους αποκλεισμού.

[121] Επισημαίνεται, ότι η αναθέτουσα αρχή, εφόσον μπορέσει να αποδείξει με κατάλληλα μέσα ότι συντρέχει κάποια από τις περιπτώσεις αυτές, αποκλείει οποιονδήποτε οικονομικό φορέα από τη συμμετοχή στη διαδικασία σύναψης της δημόσιας σύμβασης.

[122] Εφόσον η αναθέτουσα αρχή την επιλέξει ως λόγο αποκλεισμού.

[123] Βλ. άρθρο 8 του ν. 3310/2005 και π.δ. 82/1996.

[124] Για τις αλλοδαπές ανώνυμες εταιρείες ιδρυθείσες σε κράτος μέλος της ΕΕ σχετικό είναι το Παράρτημα Ι της οδηγίας 2012/30/ΕΕ (L315/91) με την οποία αναδιατυπώθηκε η Οδηγία 77/91/ΕΟΚ (Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων αρ Ν26/1). Βλ. ΣτΕ 303/2020 (επταμελής).

[125] Βλ. παρ. 3 άρθρου 8 του ν. 3310/2005, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 239 του ν. 4782/21.

[126] Βλ. παράγραφο 12 άρθρου 80 του ν.4412/2016.

[127] Βλ. άρθρο 74 παρ. 4 του ν. 4412/2016.

[128] η οποία εκδίδεται σύμφωνα με τις ειδικές διατάξεις του π.δ. 71/2019 (Α΄ 112).

[129] Βλ. παράγραφο 12 άρθρου 80 του ν.4412/2016.

[130] Βλ. άρθρο 76 παρ. 4 του ν. 4412/2016.

[131] Εφόσον έχει αναφερθεί σχετική απαίτηση στο άρθρο 22.Ε συμπληρώνεται αναλόγως σύμφωνα με το άρθρο 82 του ν. 4412/2016.

[132] Βλ. παράγραφο 12 άρθρου 80 του ν. 4412/2016.

[133] Σύμφωνα με το άρθρο 16 του ν. 4919/2022, στο ΓΕΜΗ εγγράφονται υποχρεωτικά:
α) η Ανώνυμη Εταιρεία (Α.Ε.) του ν. 4548/2018 (Α΄ 104),
β) η Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.) του ν. 3190/1955 (Α΄ 91),
γ) η Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία (Ι.Κ.Ε.) του ν. 4072/2012 (Α΄ 86),
δ) η Ομόρρυθμη και η Ετερόρρυθμη (απλή ή κατά μετοχές) Εταιρεία του ν. 4072/2012,
ε) ο Αστικός Συνεταιρισμός του ν. 1667/1986 (Α΄ 196), στον οποίο περιλαμβάνονται ο αλληλασφαλιστικός, ο πιστωτικός, ο οικοδομικός συνεταιρισμός και η ενεργειακή κοινότητα,

στ) η Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση (Κοιν.Σ.ΕΠ.) και ο Συνεταιρισμός Εργαζομένων του ν. 4430/2016 (Α΄ 205),

ζ) ο Κοινωνικός Συνεταιρισμός Περιορισμένης Ευθύνης (Κοιν.Σ.Π.Ε.) του άρθρου 12 του ν. 2716/1999 (Α΄ 96),

η) η Αστική Εταιρεία με οικονομικό σκοπό του άρθρου 784 ΑΚ και του άρθρου 270 του ν. 4072/2012,

θ) ο Ευρωπαϊκός Όμιλος Οικονομικού Σκοπού του Κανονισμού (ΕΟΚ) 2137/1985/ΕΟΚ (L 199, διορθωτικό L 247) που έχει την έδρα του στην ημεδαπή,

ι) η Ευρωπαϊκή Εταιρεία του Κανονισμού (ΕΚ) 2157/2001 (L 294) που έχει την έδρα της στην ημεδαπή,

ια) η Ευρωπαϊκή Συνεταιριστική Εταιρεία του Κανονισμού (ΕΚ) 1435/2003 (L 207), που έχει την έδρα της στην ημεδαπή,

ιβ) τα υποκαταστήματα ή πρακτορεία που διατηρούν στην ημεδαπή οι αλλοδαπές εταιρείες με τη μορφή της ανώνυμης εταιρείας, της εταιρείας περιορισμένης ευθύνης και της ετερόρρυθμης κατά μετοχές εταιρείας που έχουν την έδρα τους σε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ),

ιγ) τα υποκαταστήματα ή τα πρακτορεία που διατηρούν στην ημεδαπή οι αλλοδαπές εταιρείες που έχουν έδρα σε τρίτη χώρα και έχουν νομική μορφή ανάλογη με εκείνη των αλλοδαπών εταιρειών που αναφέρεται στην περ. ιβ),

ιδ) τα υποκαταστήματα ή τα πρακτορεία, μέσω των οποίων ενεργούν εμπορικές πράξεις στην ημεδαπή τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή ενώσεις προσώπων που έχουν την κύρια εγκατάσταση ή την έδρα τους στην αλλοδαπή και δεν εμπίπτουν στις περ. ιβ) και ιγ),

ιε) η κοινοπραξία του άρθρου 293 του ν. 4072/2012,

ιστ) οι ατομικές επιχειρήσεις με εγκατάσταση στην ημεδαπή και σκοπό το κέρδος που:

ιστα) διενεργούν εμπορικές πράξεις στο όνομά τους κατά σύνηθες επάγγελμα ή

ιστβ) διαθέτουν αγαθά ή υπηρεσίες ή διαμεσολαβούν στη διάθεση αυτών με επιχειρηματικό κίνδυνο, μέσω οργανωμένης υποδομής ή μέσω εκμετάλλευσης της εργασίας τρίτων προσώπων.

Δεν εγγράφονται στο ΓΕΜΗ.:

α) οι αστικές εταιρείες για την άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας δικηγόρων, συμβολαιογράφων και δικαστικών επιμελητών,

β) τα γραφεία ή υποκαταστήματα αλλοδαπών εταιρειών ή επιχειρήσεων που έχουν εγκατασταθεί στην Ελλάδα, σύμφωνα με το άρθρο 25 του ν. 27/1975 (Α΄ 77) και τον α.ν. 378/1968 (Α΄ 82),

γ) η Ναυτική Εταιρεία που συστήνεται κατά τον ν. 959/1979 (Α΄ 192) και η Ναυτιλιακή Εταιρεία Πλοίων Αναψυχής (Ν.Ε.Π.Α.) που συστήνεται κατά τον ν. 3182/2003 (Α΄ 220),

δ) τα γραφεία αλλοδαπών εταιρειών που εγκαθίστανται στην Ελλάδα, σύμφωνα με τον α.ν. 89/1967 (Α΄ 132).

[134] Δεν έχουν υποχρέωση εγγραφής στο ΓΕΜΗ, οι ελεύθεροι επαγγελματίες, με κωδικό αριθμό δραστηριότητας (Κ.Α.Δ.) που δεν αντιστοιχεί σε άσκηση εμπορικής δραστηριότητας, κατά τα οριζόμενα στην υπ΄ αριθμ. 31615/17-04-2024 απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, με θέμα «Καθορισμός των Κωδικών Αριθμών Δραστηριότητας (ΚΑΔ) που δεν αντιστοιχούν σε άσκηση εμπορικής δραστηριότητας (ΦΕΚ Β’ 2292)».

135 Βλ. παράγραφο 12 άρθρου 80 του ν.4412/2016.

[136] Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 20 παρ. 5 του ν. 3669/2008: “Για τη συμμετοχή σε διαγωνισμούς δημοσίων έργων χορηγείται σε κάθε εργοληπτική επιχείρηση εγγεγραμμένη στο Μ.Ε.ΕΠ «ενημερότητα πτυχίου», η οποία, σε συνδυασμό με τη βεβαίωση εγγραφής που εκδίδεται από την υπηρεσία τήρησης του Μ.Ε.ΕΠ, συνιστά «επίσημο κατάλογο αναγνωρισμένων εργοληπτών [...] και απαλλάσσει τις εργοληπτικές επιχειρήσεις από την υποχρέωση να καταθέτουν τα επιμέρους δικαιολογητικά στους διαγωνισμούς.” Επισημαίνεται, ότι σύμφωνα με το άρθρο 22 (Τροποποιήσεις του Ν. 4412/2016) περ. 66 του ν. 4441/2016 (Α΄ 227] “α. Το πρώτο εδάφιο της περίπτωσης 31 της παραγράφου 1 του άρθρου 377 αντικαθίσταται ως εξής: «31) του Ν. 3669/2008 (Α΄ 116), πλην των άρθρων 80 έως 110, τα οποία παραμένουν σε ισχύ μέχρι την έκδοση του προεδρικού διατάγματος του άρθρου 83, των παραγράφων 4 και 5 του άρθρου 20 και της παραγράφου 1 α του άρθρου 176».

[137] Στην περίπτωση όμως που η Ενημερότητα Πτυχίου δεν καλύπτει τις εισφορές επικουρικής ασφάλισης, τα σχετικά δικαιολογητικά υποβάλλονται ξεχωριστά.

[138] Μόνο στην περίπτωση που έχει επιλεγεί από την αναθέτουσα αρχή ως λόγος αποκλεισμού.

[139] Βλ. παράγραφο 12 άρθρου 80 του ν.4412/2016.

[140] Βλ. άρθρο 165 παρ. 3 του ν. 4412/2016.

[141] Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να προβλέπουν στα έγγραφα της σύμβασης ότι, κατόπιν αιτήματος του υπεργολάβου και εφόσον η φύση της σύμβασης το επιτρέπει, η αναθέτουσα αρχή καταβάλλει απευθείας στον υπεργολάβο την αμοιβή του για την εκτέλεση προμήθειας, υπηρεσίας ή έργου, δυνάμει σύμβασης υπεργολαβίας με τον ανάδοχο. Στην περίπτωση αυτή, στα έγγραφα της σύμβασης καθορίζονται τα ειδικότερα μέτρα ή οι μηχανισμοί που επιτρέπουν στον κύριο ανάδοχο να εγείρει αντιρρήσεις ως προς αδικαιολόγητες πληρωμές, καθώς και οι ρυθμίσεις που αφορούν αυτόν τον τρόπο πληρωμής. Στην περίπτωση αυτή δεν αίρεται η ευθύνη του κύριου αναδόχου. Συμπληρώνεται αναλόγως.

[142] Βλ. άρθρο 58 του ν. 4412/2016

[143] Στο παρόν σημείο της Διακήρυξης ή στην ΕΣΥ μπορεί να τεθεί ρητά η πρόβλεψη για τη σύσταση κατασκευαστικής κοινοπραξίας, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 165 παρ. 4-6 του ν. 4412/2016.

GEORGIA GAVRILI
03/11/2026 09:56
ΨΗΦΙΑΚΑ ΥΠΟΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟ ΑΚΡΙΒΕΣ
ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ